

TE EKALEZIA A IESU MESIA I TE FEIA MO'A I TE MAU MAHANA HOPEA NEI • NOVEMA 2012

Liahona

Te mau a'oraa no te Amuiraa Rahi

Ua faatopahia te faito
matahiti no te mau
misionare rave tamau

E piti hiero apî
tei faarahia

Ua hohorahia te hoê
faanahoraa haapiiraa
na te feia apî

© WALTER RANE, EIAHA E HAMANI TE HOHO'A

Paia roa a'era ratou, na Walter Rane

« Ua rave ihora Iesu i na pane e pae, e i na i'a hoi e piti ra, ua hi'o atura i nia i te ra'i, haamaitai atura i te Atua, vavahi ihora i na pane, tuu atura i ta'na mau pipi ra, ia tuuhia'tu i mua i te aro o taua feia rahi ra ; e ua opere atoa'tura oia e na i'a na ratou atoa.

« Amu ana'e ihora ratou e paia roa a'era » (Mareko 6:41-42).

« E pae paha tausani tane taua feia i amu ra, te vai ra hoi te vahine e te tamarii » (Mataio 14:21).

TUHAA PURERAA NO TE PO'IPO'I MAHANA MAA

- 4 Manava i te amuiraa
Peresideni Thomas S. Monson
- 6 Ua tia anei ia outou i te hinaaro i te reira i teie nei ?
Elder Quentin L. Cook
- 10 Ua ite au i te reira. Te ore nei au i te reira. Te here nei au i te reira.
Ann M. Dibb
- 12 E horo'a parau-ore-hia na te Atua
Elder Craig C. Christensen
- 15 « No te mea e ora vau, e ora atoa ho'i outou »
Elder Shayne M. Bowen
- 18 A ani i te mau misionare !
E nehenehe ta ratou e tauturu ia outou !
Elder Russell M. Nelson
- 21 No te mau tatarahaparaa e te mau faaotiraa
Peresideni Dieter F. Uchtdorf

TUHAA PURERAA NO TE AVATEA MAHANA MAA

- 25 Te Patururaa i te Hui Mana Faatere o te Ekalesia
Peresideni Henry B. Eyring
- 26 Te riroraa ei mau metua maitai
Elder L. Tom Perry
- 29 Ia anaanatae i te rave
Elder M. Russell Ballard
- 32 « A haere mai ia'u, Outou te utuafare o Iseraela e »
Elder Larry Echo Hawk
- 34 E eaha ta te taata nei e ore e horo'a ei hoo i to'na iho ora ?
Elder Robert C. Gay
- 37 Te faito tano no te hiero
Elder Scott D. Whiting
- 39 Tamataraa o te outou faaroo
Elder Neil L. Andersen
- 43 Paruru i te mau tamarii
Elder Dallin H. Oaks

TUHAA PURERAA NA TE AUTAHU'ARAA

- 47 E te mau taea'e, e ohipa ta tatou
Elder D. Todd Christofferson
- 51 Ia riro ei aito i te itoito, te puai, e te mātā'u ore
Episekopo Gary E. Stevenson

- 54 Ia ara maitai ia outou iho
Elder Anthony D. Perkins
- 57 Te oaaa o te Autahu'araa
Peresideni Dieter F. Uchtdorf
- 60 Tauturu ia ratou ia tutonu i te faito teitei
Peresideni Henry B. Eyring
- 68 Hi'o ia vetahi ê ei taata ta ratou e nehenehe e riro mai
Peresideni Thomas S. Monson

TUHAA PURERAA NO TE PO'IPO'I SABATI

- 72 Teihea ra te ti'ahapa ?
Peresideni Henry B. Eyring
- 75 Te Taraehara
Peresideni Boyd K. Packer
- 78 A hi'opo'a na mua e a tavini i muri iho
Linda K. Burton
- 81 Haapii ma to tatou aau
Elder Walter F. Gonzalez
- 83 Te ture matamua e tei hau i te rahi
Elder Jeffrey R. Holland
- 86 Hi'o na i te mau haamaitairaa
Peresideni Thomas S. Monson

TUHAA PURERAA NO TE AVATEA SABATI

- 90 Riro mai ei taata keresetiano keresetiano a'e
Elder Robert D. Hales
- 93 Te oaaa no te faaararaa i tei pohe
Elder Richard G. Scott
- 96 Hoê taahiraa piri atu i te Faaora
Russell T. Osguthorpe
- 99 Na roto i te faaroo e ti'a'i te mau mea atoa
Elder Marcus B. Nash
- 101 Te riroraa ei pipi mau
Elder Daniel L. Johnson
- 104 Te mau haamaitairaa o te oro'a mo'a
Elder Don R. Clarke
- 106 Faafariuhia i te Fatu
Na Elder David A. Bednar
- 110 Ei te Atua tatou i teie nei
Peresideni Thomas S. Monson

PUTUPUTURAA RAHI A TE SOTAIE TE TAUTURU

- 111 Te faaroo i te Taraehara a lesu Mesia, ua papa'ihia anei i roto i to tatou aau ?
Linda K. Burton
- 115 E ara maitai ia ite hope roa i ta tatou mau hopoi'a
Carole M. Stephens
- 118 Aita te Fatu i haamo'e ia outou
Linda S. Reeves
- 121 Te taata aupuru
Peresideni Henry B. Eyring
- 64 Te hui mana faatere o Te Ekalesia a lesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei
- 125 Te mau aamu no te amuiraa ia au i te ana'iraa piapa
- 126 Te mau parau apî o te Ekalesia
- 128 Te mau peresideniraa rahi o te mau pūpū tauturu

Haapotoraa no te 182raa o te amuiraa rahi afa matahiti

MAHANA MAA PO'IPO'I, 6 NO ATOPA 2012, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring. Pure omuaraa : Elder Kevin R. Duncan. Pure hopea : Elder Juan A. Uceda. Himene na te pūpū himene no te Fare Mene-mene ; Mack Wilberg e Ryan Murphy na taata arata'i, i te hamonia o Richard Elliott : « E Arue Tatou Nei », *Te Mau Himene*, no. 39 ; « Auè te Paari » *Te Mau Himene*, no. 41, faanahohia. Wilberg, haapararehia Oxford ; « Pee Au ia Oe », *Te mau himene*, no. 131 ; « Maururu Matou, E te Atua » *Te Mau Himene*, no. 10 ; « Je veux suivre le plan de Dieu » *Chants pour les enfants* 86 Hofheins, aita i haapararehia ; « Oaoa Tatou i te Tau no te Ora » *Te Mau Himene*, no. 3, faanahohia. Wilberg, aita i haapararehia.

MAHANA MAA, 6 NO ATOPA 2012, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Dieter F. Uchtdorf. Pure omuaraa : Elder Gerrit W. Gong. Pure hopea : Elder Jose L. Alonso. Himene na te pūpū himene a te feia apī tamahine e tamaroa no te mau tīti no Bennion e Taylorsville i Utah ; taata arata'i Leah Tarrant, i te hamonia Linda Margetts e Bonnie Goodliffe : « Arise, O Glorious Zion, » *Hymns*, no. 407 ; « E Tamarī au na te Atua ra » *Te Mau Himene*, no. 185, faanahohia. Perry, aita i haapararehia ; « Ara Mai Tatou » *Te Mau Himene*, no. 148 ; « On This Day of Joy and Gladness », *Hymns*, no. 64, faanahohia. Huff, aita i haapararehia

MAHANA MAA PÔ, 6 NO ATOPA 2012, TUHAA PURERAA NA TE AUTAHU'ARAA

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Dieter F. Uchtdorf. Pure omuaraa : Elder Jay E. Jensen. Pure hopea : Elder Patrick Kearon. Himene na te pūpū himene a te Autahu'araa a Melehisedeka no Ogden i Utah, Stephen P. Schank e Derek Furch na taata arata'i ; « Arue Ia'na te Arii Mana Hope ra » *Te Mau Himene*, no. 33 ; « A Here Outou Mai Ta'u i Here » *Te Mau Himene*, no. 190, faanahohia. Furch, aita i haapararehia ; « Arata'i Mai, e Iehova » *Te Mau Himene*, no. 40 ; « Tiaturiraa no Ziona » *Te Mau Himene*, no. 161, faanahohia. Schank, aita i haapararehia.

SABATI PO'IPO'I, 7 NO ATOPA 2012, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Dieter F. Uchtdorf. Pure omuaraa : Elder Marlin K. Jensen. Pure hopea : Elder Keith R. Edwards. Himene na te pūpū himene no te Fare Menemene, taata arata'i Mack Wilberg ; i te hamonia Richard Elliott e Andrew Unsworth : « Eaha te Parau Mau ? » *Te Mau Himene*, no. 166 ; « Te Hiti Mai Nei te Mahana », *Te Mau Himene*, no. 1, faanahohia. Wilberg, aita i haapararehia ; « Does the Journey Seem Long ? » *Hymns*, no. 127, faanahohia. Wilberg, aita i haapararehia (Shane Warby, taata himene) ; « Ma'itihia e te Atua ra », *Te Mau Himene*, no. 152 ; « Ahani e tei piha'i iho te Faaora ia'u », FMTPO na Sally DeFord, faanahohia. Cardon, aita i haapararehia ; « If the Way Be Full of Trial, Weary Not », *Songs of Zion* (1912), no. 158, faanahohia. Wilberg, aita i haapararehia.

SABATI AVATEA, 7 NO ATOPA 2012, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring. Pure omuaraa : Elder Octaviano Tenorio. Pure hopea : Elder Larry W. Gibbons. Himene na te pūpū himene no te Fare Menemene ; Mack Wilberg e Ryan Murphy, na taata arata'i ; Bonnie Goodliffe e Linda Margetts, i te hamonia : « Ua Tae i te Hora », *Te Mau Himene*, no. 24, faanahohia. Murphy, aita i haapararehia ; « Ua Pure Anei Oe ? » *Te Mau Himene*, no. 72, faanahohia. Wilberg, haapararehia Jackman ; « A Oaoa na, e Arii te Fatu ! », *Te Mau Himene*, no. 29 ; « Ei te Atua Tatou i Teie Nei », *Te Mau Himene*, no. 86, faanahohia. Wilberg, aita i haapararehia.

MAHANA MAA PÔ, 29 NO SETEPA 2012, PUTUPUTURAA RAHI NA TE SOTAIETE TAUTURU

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson. Arata'ihia : Linda K. Burton. Pure omuaraa : Maria Torres. Pure hopea : Melinda Barrow. Himene na te pūpū himene a te mau tuahine feia apī paari no te mau tīti no Salt Lake Bonneville, no Salt Lake Holladay e no Murray i Utah ; taata arata'i, Emily Wadley ; i te hamonia Linda Margetts : « Ara Mai Tatou » *Te Mau Himene*, no. 148 ; faanahoraa

himene no « Il envoya son Fils », *Chants pour les enfants*, 20, e « Jesus-Christ est mon modèle », *Chants pour les enfants*, 40, faanahohia. Sally DeFord, aita i haapararehia ; « Te Maere Nei Au », *Te mau himene*, no. 111 ; « Hinaaro Vau ia Oe », *Te Mau Himene*, no. 50, faanahohia. Beebe, haapararehia Larice.

E ROAA TE MAU A'ORAA NO TE AMUIRAA

No te fana'o i te mau a'oraa no te amuiraa rahi i roto i te mau reo e rave rahi, a haere i ni'a i te itenati conference.lds.org. I reira a ma'iti i te hoè reo. E tai'ohia e piti a'e avae i muri mai i te amuiraa, e roaa atu ai te mau haruharuraa faaroo i te pū opereraa.

TE MAU PARAU PORO'I NO TE HAHAERERAA E TE HAAPIRAA UTUAFARE

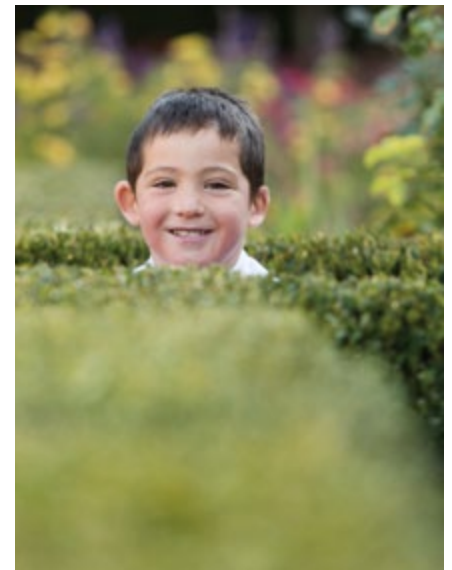
No te mau parau poro'i no te hahaereraa e te haapiiraa utuafare, a ma'iti i te hoè a'oraa e tano maitai i ni'a i te hinaaro o te mau taata outou e hahaere ra.

I NI'A I TE TAPO'I

Mua: Hoho'a na Derek Israelsen.
Muri: Hoho'a na Leslie Nilsson.

HOHO'A NO TE AMUIRAA

Te mau hoho'a o te amuiraa rahi i te oire no Roto Miti ua patahia e Craig Dimond, Welden C. Andersen, John Luke, Matthew Reier, Cody Bell, Leslie Nilsson, Weston Colton, Sarah Jensen, Derek Israelsen, Scott Davis, Kristy Jordan, Randy Collier, Lloyd Eldredge, e Cara Call ; i Botswana na John Huntsman ; i Paratira na Francisco Flávio Dias Carneiro ; i Estonia na Amanda Robinson ; i Hereni na David L. Mower ; i Italia na Christopher Dean ; i Mehiko na Carlos Israel Gutierrez Robles ; i Mozambique na Daniel Osborn ; i Polonia na Lois Jensen ; i Scotland na John J. Graham ; i Paniola na Antoni García Corrius ; e i Taiwan na Danny Chan La.

NOVEMA 2012. 14 NO. 4

LIAHONA 10491 895

Ve'a haamanahia na te ao taatoa nei a te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hoepa nei

Te Peresideniraa Matamua : Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo : Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Papa'i ve'a faatere : Craig A. Cardon

Feia tauturu e haamaramarama : Shayne M. Bowen, Bradley D. Foster, Christoffel Golden Jr., Anthony D. Perkins

Faatere no te mau ve'a : David T. Warner

Ti'a faatere no te tururaa utuafare e te melo : Vincent A. Vaughn

Ti'a faatere no te mau ve'a a te Ekalesia : Allan R. Loyborg

Faatere ohipa : Garff Cannon

Faatere no te mau papa'iraa : R. Val Johnson
Mau tauturu no te faatere no te mau papa'iraa : LaRene Porter Gaunt

Tauturu no te mau haapurararaa : Melissa Zenteno
Pūpū papa'i ve'a : Susan Barrett, Ryan Carr, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Mindy Raye Friedman, Hikari Loftus, Lia McClanahan, Michael R. Morris, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Julia Woodbury

Faatere no te mau hoho'a : J. Scott Knudsen
Faatere i te mau Ohipa Peniraa : Tadd R. Peterson
Pūpū ihi tauihaa nihi : Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott, Thomas Child, Kerry Lynn C. Herrin, Colleen Hinckley, Eric P. Johnson, Scott M. Mooy, Brad Teare

Taata faaau i te faturaa mana'o : Collette Nebeker Aune
Faatere no te hamaniiraa : Jane Ann Peters

Pūpū ohipa hamaniiraa : Connie Bowthorpe Bridge, Howard G. Brown, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Kathleen Howard, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Ty Pilcher, Gayle Tate Rafferty

Auraa e te mau ve'a : Jeff L. Martin

Faatere no te nene'iraa : Craig K. Sedgwick

Faatere no te opereraa : Evan Larsen

No te mau tapa'oraa e te mau moni hoo i rapae au i te Fenua Marite e Canada, a farerei i te faatere no ta outou Pū hooraa buka aore rā te faatere no te paroitā aore rā amaa.

A haponi i te mau api parau e te mau aniraa na ni'a i te itenati i te liahona.lds.org ; na roto i te imere i te liahona@ldschurch.org ; e aore rā, na roto i te rati i te Liahona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Ua nenehia te *Liahona* (te hoē parau no te Buka a Moromona, oia hoi, « aveia » aore rā « arata'i ») na roto i te mau reo Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Tinito, Croatia, Czech, Danemata, Holane, Paratane, Estonia, Fiji, Finnillane, Farani, Purutia, Heleni, Hindi, Hungarian, Icelani, Indonesia, Italia, Tapone, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasy, Marshallese, Mongolia, Norweta, Polane, Pottiti, Romania, Russia, Samoa, Slovenia, Paniora, Tuete, Tagalog, Tahiti, Thai, Tonga, Ukraina, Urdu, e Anami. (Te rahiraa taime e nenehia ai tei te huru ia o te reo)

© 2012 na Intellectual Reserve, Inc. Faturaa paruruhia. Nene'ihia i te Mau Hau Amui no Marite.

E nehenehe te mau papa'iraa e te mau hoho'a i roto i te *Liahona* ia tapitihia no te faaohiparaa i roto i te Ekalesia aore rā i te utuafare eiaha rā no te hoo. Eita te mau hoho'a e nehenehe e tapitihia mai te mea te vai nei te mau haaviraa i roto i te reni faaiteraa no te hoho'a. E tia i te mau aniraa no te parau faturaa ia faataehia i te Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA ; e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada
November 2012 Vol. 14 No. 4. LIAHONA (USPS 311-480) Tahitian (ISSN 1521 4761) is published four times a year (April, May, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

TAATA A'O IA AU I TE ANA'IRAA PIAPA

- Andersen, Neil L., 39
- Ballard, M. Russell, 29
- Bednar, David A., 106
- Bowen, Shayne M., 15
- Burton, Linda K., 78, 111
- Christensen, Craig C., 12
- Christofferson, D. Todd, 47
- Clarke, Don R., 104
- Cook, Quentin L., 6
- Dibb, Ann M., 10
- Echo Hawk, Larry, 32
- Eyring, Henry B., 60, 72, 121
- Gay, Robert C., 34
- González, Walter F., 81
- Hales, Robert D., 90
- Holland, Jeffrey R., 83
- Johnson, Daniel L., 101
- Monson, Thomas S., 4, 68, 86, 110
- Nash, Marcus B., 99
- Nelson, Russell M., 18
- Oaks, Dallin H., 43
- Osguthorpe, Russell T., 96
- Packer, Boyd K., 75
- Perkins, Anthony D., 54
- Perry, L. Tom, 26
- Reeves, Linda S., 118
- Scott, Richard G., 93
- Stephens, Carole M., 115
- Stevenson, Gary E., 51
- Uchtdorf, Dieter F., 21, 57
- Whiting, Scott D., 37

FAAHORORAA TUMU PARAU

- Aamu utuafare, 93
- Aau mehara, Maururu, 110
- Aroha, 121
- Ati, 39, 110, 115
- Autahu'araa, 47, 51, 54, 57
- Buka a Moromona, 32
- Faafariuraa, 6, 54, 81, 96, 106
- Faaho'i-faahou-raa mai, 18
- Faaiipoioraa, 26, 43, 47
- Faaitoitioraa, 68
- Faaporaraa ma'i, 81
- Faaroo, 39, 72, 99, 111
- Faatureraa (te mau), 37
- Faaûruraa, 86
- Faauraa (te mau), 54
- Feia apî, 60
- Haamo'araa, 51
- Haapa'o, 101
- Haapii mai, 10, 96
- Haapiiraa, 18, 96
- Haavare ore, 83
- Haehaa, 34, 72
- Heheuraa, 60
- Here, 10, 78, 83, 118
- Hiero (te mau), 4, 12, 37, 93
- Hoho'a faufau, 6
- Hopoi'a, 115
- Iesu Mesia, 15, 18, 75, 99, 111, 118

- Iteraa papû, 68, 106
- Itoito, 51, 68
- Matameha'iraa (te mau), 21
- Oaoa, 21, 57
- Ohipa, 39
- Ohipa misionare, 4, 18
- Oro'a mo'a, 104
- Pohe, 15
- Pure, 86
- Sotaiete Tauturu, 111, 115, 121
- Taleni (te mau), 60
- Tamarii (te mau), 15, 43
- Taraehara, 6, 75, 104, 111
- Tatarahapa, 34, 75
- Taviniraa, 12, 29, 57, 72, 78, 101, 110, 115, 121
- Ti'a-faahou-raa, 15
- Tia'iraa, 15
- Ti'amâraa, 51
- Ti'araa keresetiano, 90
- Ti'araa pipî, 21, 29, 78, 83, 90, 101
- Toro'a ohipa, 47
- Tusia, 34
- Utuaafare, 26, 43, 54
- Utuaafare o Iseraela, 32
- Varua Maitai, 12, 81, 99
- Viivii-ore, 6, 39

Na te Peresideni Thomas S. Monson

Manava i te amuiraa

Ia faaroo maitai mai tatou i te mau poro'i... e ia farii tatou i te Varua o te Fatu e ia noaa te ite o Ta'na e hinaaro no tatou.

Mai ta'u e ite nei, ua î te mau parahiraa tata'itahi—eiaha ra i teie pae i muri. Te vai ra te mau parahiraa vata. Te reira no te feia tei taere rii, no te rahi o te pereoo i ni'a i te purumu, te imiraa i te parahiraa ia haere mai ratou.

E mahana rahi teie—mahana no te amuiraa. Ua faaroo mai tatou i te hoê pŭpŭ himene nehenehe i te hime-neraa mai i te himene haviti mau. I te mau taima atoa e faaroo ai au i te pŭpŭ himene, te hamonia e aore râ te piana, e haamana'o vau i to'u metua vahine, o tei parau e « ua here au i te mau horo'a atoa tei horo'ahia ia outou, i te mau parau tu'ite atoa ta outou i farii, e te mau ohipa atoa ta outou i rave. To'u noa oto i te aau o te ore outou i faaea e te piana ». Mauruuru, e mama te hinaaro nei au.

E oaoa rahi i te farii atu ia outou e to'u mau taea'e e mau tuahine i te 182raa o te Amuiraa Rahi Afa Matahiti a te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei.

Mai to tatou farereiraa e ono ava'e i ma'iri a'enei, e toru na hiero apî tei haamo'ahia, e e hoê hiero tei haamo'a-faahou-hia. I te ava'e Me ra, ua haamo'a vau i te hiero nehenehe no Kansas City Missouri e ua tae atu i te faaiteiraa no te peu tumu tei faataahia no te reira haamo'araa. E faahiti ia vau i te reira ananahi po'ipo'i.

I te ava'e Tiunu ra, ua haamo'a te Peresideni Dieter F. Uchtdorf i te hiero tia'i-maoro-hia i Manaus Berzilia e i te omuaraa o te ava'e Setepa ra, ua haamo'a faahou te Peresideni Henry B. Eyring i te hiero tei faapîhia i Buenos Aires, fenua Labrada, ta'u ho'i i haamo'a fatata e 27 matahiti i ma'iri a'enei. E piti noa iho hepedoma i ma'iri a'enei, ua haamo'a te Peresideni Boyd K. Packer i te hiero nehenehe no Brigham City i te oire i reira ho'i oia i fanauhia'i e i paari ai.

Mai ta'u i parau na mua'tu, aita'tu e fare patuhia e te Ekalesia tei hau atu i te faufaa rah i te hoê hiero, e te oaoa nei matou e te vai nei 139 hiero e ohipa nei na te ao taatoa nei,

e 27 tei faaitehia aore râ te patuhia ra. Te mauruuru nei matou no teie mau fare mo'a e no te mau haamaitairaa ta ratou e hopoi mai nei i roto i to tatou mau oraraa.

I teie po'ipo'i, te oaoa nei au i te faaara'tu e piti faahou â hiero, oia ho'i no te mau ava'e e te mau matahiti e haere mai nei, o te patuhia i te mau vahi i muri nei : Tucson i Arizona e Arequipa i Peru. E horo'ahia'tu te mau hamaramaramaraa no teie mau hiero i muri nei ia roaa mai te parau faati'a e te faati'araa e titauhia.

Te mau taea'e e te mau tuahine, e rave mai au i te hoê atu parau—oia ho'i te misionare rave ohipa.

Aita i ma'oro a'enei, ua faati'a te Peresideniraa Matamua e te Pŭpŭ no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i te mau taure'are'a o te tahi mau fenua iho ia tavini i te 18raa o te matahiti, e mea ti'amâ ratou, te itoito, e ua farii i te parau tu'ite no te haapiiraa tuarua, e ua faaite i te hinaaro mau e tavini. Ua riro te reira ei paruru taa ê no te fenua, e ua faati'a te reira e rave rahi tauatini mau taure'are'a tamaroa ia tavini i te hoê misioni hanahana e tei faa'i atoa i te mau hopoi'a no te faehau i titauhia e te mau rave'a no te haapiiraa.

Ua riro to matou iteraa e teie mau misionare 18 matahiti ei manu'araa. Ua faaite to ratou peresideni misioni e mea faaroo ratou, te haapa'o maitai, te paari te feruriraa, e te tavini ma te aravihi mai te mau misionare tahito e tavini ra i roto i te misioni iho. Ua faatupu to ratou haapa'o maitai, te faaroo e te paari te feruriraa i te hinaaro ia matou ia na reira atoa no te ohipa misionare oioi no te feia apî tamaroa atoa na te mau fenua atoa no reira mai ratou te haereraa mai.

Te oaoa nei au i te faaara'tu mai teie taima, te mau taure'are'a ti'amâ atoa e te itoito, tei farii i ta ratou parau tu'ite no te haapiiraa tuarua e aore râ te au, noa'tu te vahi ta ratou e ora ra, e faati'ahia ratou ia tavini ei misionare i te omuaraa o te 18raa o te matahiti ei monoraa i te 19 matahiti. Aita vau e parau nei e mea ti'a no te mau taure'are'a atoa—e aore râ titauhia—ia tavini i teie matahiti apî. Aita roa, tei te huru ra o te oraraa, e oia'toa i te faaotiraa a

te feia faatere o te autahu'araa, e faati'ahia ia teie faaotiraa.

A feruri ai matou na roto i te pure no te matahiti e ti'a ai i te feia apî tamaroa ia haamata i ta ratou ohipa misioni, ua hi'o atoa matou no te matahiti o te feia apî tamahine o te nehenehe e tavini. I teie mahana, te oaoa nei au ia faaara'tu, e no te feia apî tamahine itoito, te ti'amâ o te hinaaro nei e tavini, e faati'ahia no te ohipa misionare i te omuaraa o te 19raa o te matahiti ei monoraa i te 21 matahiti.

Te haapapû atu nei matou e te ohipa misionare e hoê hopoi'a na te

autahu'araa—e te faaitoito nei matou i te feia apî tamaroa atoa ti'amâ e te itoito i te pae tino e te pae feruriraa, ia pahono i te piiraa ia tavini. E rave rahi feia apî tamahine e tavini atoa nei, aita ratou i raro a'e i teie titauroa ia tavini mai te feia apî tamaroa. Te haapapû nei ra matou i te feia apî tamahine o te Ekalesia, e te hopoi mai nei râ ratou i te hoê tauturu faahia-hia mau i te riroraa ei misionare, e te oaoa nei matou no ta ratou taviniraa

Te hinaaro tamau noa nei â matou i te mau misionare tane e vahine faaiipoipo paari. Mai te mea te vata

nei outou, e ua faatuhaahia, e mea maitai to outou ea, te faaitoito nei au ia outou ia haere e tavini ei misionare rave tamau. E oaoa rahi to te tane e te vahine a tavini amui ai raua i te mau tamarii a to tatou Metua i te Ao ra.

I teie nei e to'u mau taea'e e mau tuahine, ia faaroo maitai mai tatou i te mau poro'i o te hohorahia mai i roto i na mahana e piti i mua nei, e ia farii tatou i te Varua o te Fatu e ia noaa te ite o Ta'na e hinaaro no tatou. Te pure nei au, ia riro ei iteraa no tatou, i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Quentin L. Cook
No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Ua tia anei ia outou i te hinaaro i te reira i teie nei ?

Te tahi pae i roto i te Ekalesia e mana'o ra e, eita ta ratou e nehenehe e pahono i te uiraa a Alama i te E papū. Aita ratou e « hinaaro i te reira i teie nei ».

E te peresideni Monson, ua here matou, te faatura e te paturu nei ia oe ! Te auraa o teie faaararaa rahi no te ohipa misionare, e puna ia no te faaūruraa. Te haamana'o nei au i te oaoa rahi i te matahiti 1960, a faaho'ihia mai ai te matahiti o te taviniraa a te feia apī tamaroa mai te 20 matahiti i te 19 matahiti. Ua ô atu vau i roto i te misioni peretane ei misionare tei pii-apī-hia i te 20raa o te matahiti. Te misionare matamua e 19 matahiti tei ô mai i roto i ta matou misioni o Elder Jeffrey R. Holland, te hoê apiti faahiahia mau. Ua haamâ oia, te tahi tau ava'e rii noa no to'na 20raa matahiti. I muri iho i te roaraa o te matahiti, e rave rahi misionare e 19 matahiti tei tae mai. E mau misionare ratou no te faaroo e te haapa'o maitai, e ua nuu te ohipa i mua. Ua papū ia'u e e tae'ahia i teie nei te hoê ootiraa rahi faahou â a titau ai te mau misionare parau-ti'a e rave i te faaueraa a te Faaora no te poro i ta'na Evanelia.

I to'u mana'o, o outou i roto i te u'i apī i teie mahana e mea ineine a'e outou i te u'i apī i ma'iri a'enei. E mea faahiahia mau to outou ite i te mau papa'iraa mo'a. Tera râ, te mau tamataraa o ta to outou u'i e faaruru nei a faaineine ai outou no te taviniraa, hoê

â ia huru mai tei faaruruhia e rave rahi mau melo o te Ekalesia. Ua ite papū matou paatoa i te peu tumu i roto i te rahiraa o te mau fenua na te ao nei, aita te reira e tuati ra i te parau-ti'a e te fafauaraa pae varua. Mai te tau e te tau ua faaara te feia faatere o te Ekalesia i te nunaa e ua haapii i te tatarahapa. I roto i te Buka a Moromona, ua mana'ona'o rahi Alama tamaiti i te parau-ti'a ore e te ereraa i te fafauaraa papū e ua tae roa i te faaru'e i te parahiraa haavâ rahi, te ti'araa faatere o te nunaa ati Nephi, e ua tutonu i te taatoaraa o ta'na tautooraa i ni'a i to'na piiraa ei peropheta.¹

I roto i te hoê o te mau irava rahi roa a'e o te papa'iraa mo'a, te parau u'ana nei Alama e, « i faahuru-ê-hia to outou aau, e ua tupu te hinaaro i te himene i te re'o haamaitai o te aroha faaora, te ani atu nei au ia outou e, ua tia anei ia outou i te hinaaro i te reira i teie nei ? »²

Te parau nei te feia faatere na te ao atoa nei e, ia hi'ohia te taatoaraa, te mau melo o te Ekalesia, te feia apī ihoa râ, aita i tae'ahia i teie faito puai. Te pe'ape'a râ, e piti mana'ona'oraa e hiti mai : a tahi, te tamataraa o te u'anaraa o te parau-ti'a ore na te ao nei, e te piti, te tau'a-ore-raa e te ereraa i te fafauaraa papū o te tahi mau melo. E te imi nei ratou i te arata'iraa e nahea ia tauturu i te mau melo ia pee i te Faaora e ia titau i te faafariuraa hohonu e te papū.

Te ta'i nei teie uiraa e, « ua tia anei ia outou i te hinaaro i te reira i teie nei? » na roto e rave rahi tenetere. No te mau mea atoa ta tatou i farii i teie tau tuuraa evanelia—mai te Faaho'i-faahou-raa-hia mai te evanelia a Iesu Mesia, te niniiraa o te mau horo'araa pae varua, e te mau haamaitairaa papû o te ra'i—ua riro te faati'o a Alama ei mea faufaa roa.

I muri noa mai i te piiraahia o Ezra Taft Benson ei aposetolo i te matahiti 1943, ua a'o te peresideni George Albert Smith³ e, « Ta outou misioni [oia ho'i]... ia faaara i te taata... i te huru e i te rave'a e riro mai te tatarahapa ei raau faaora i te mau ma'i o teie nei ao ».⁴ E parau teie tei faahitihia i te tau no te Tama'i Rahi II o te ao.

I teie mahana ua rahi roa te inoraa i te pae morare. Teie ta te hoê taata papa'i tu'i roo i parau aita i maoro a'enei, « ua ite te mau taata atoa e, e ohipa faataero te peu, e aita te taata e tia'i ra ia tau i te reira ».⁵ Te vauvauraa tamau o te hitahita e te tai'ata i roto i te pehe, te arearearaa, te ano'ihi e te tahi atu rave'a haaparareraa e peu mâtauhia i te mahana atoa, aita ia i itehia na tena huru faito. Ua faahoho'a-papû-roa-hia te reira e te hoê orometua rahi no te faaroo Bapetizo a parau ai oia e, « ua tomohia te faanahoraa paruru pae varua o te nunaa taata atoa ».⁶

Aita ia e maereraa ia pahono mai te tahi pae i roto i te Ekalesia e mana'o ra e, eita ta ratou e nehenehe e pahono i te uiraa a Alama i te E papû. Aita ratou e « hinaaro i te reira i teie nei ». Te mana'o ra ratou e, tei roto ratou i te tau o'e pae varua. Vetahi, ua riri, ua pêpê e aore râ ua mauruuru ore. Mai te mea e, te faaite ra teie mau huru ia outou,⁷ e mea faufaa roa ia hi'opo'a outou e no te aha aita i ti'a ia outou i te « hinaaro i te reira i teie nei ».

E rave rahi o ratou tei roto i te tau o'e pae varua e tei ere i te fafau-raa papû, e aita roa ratou i ô i roto i te mau hara rarahi e aore râ, mau ofatiraa ture, ua rave râ ratou i te mau ma'itiraa hape. Te vai ra e mea haapa'o rii noa i ta ratou mau fafau-raa mo'a. Te vai ra o tei haapau rahi nei i to ratou taima ma te tuu i to ratou

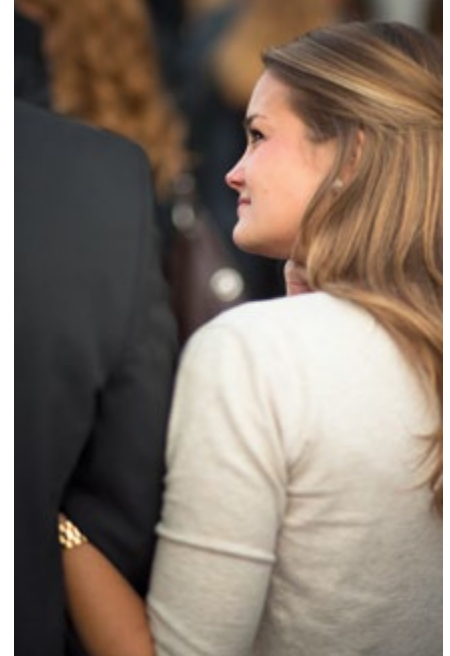
hiaai matamua i roto i te mau opua-raa iti a'e. Te vai ra o tei faati'a nei i te mau peu e te ohipa politita no te haaparuparu i to ratou auraroraa i te evanelia a Iesu Mesia. Te vai ra tei ô roa i roto i te mau materia faarahi o te Itenati, no te faau'ana, e te tahi taima, no te haavare i te mau hapehape a te feia faatere tahito. Ei reira, e mahuta mai te mana'o hape o te haaparuparu i te iteraa papû. Te taata atoa tei rave i teie mau ma'itiraa, e nehenehe ta ratou e tatarahapa e ia faaapîhia i te pae varua.

E mea faufaa rahi roa te ôraa i roto i te mau papa'iraa mo'a no te maa pae varua.⁸ E faaûru te parau a te Atua i te fafau-raa papû e e riro te reira ei raau no te aau tei pêpê, tei riri e tei mau uiui.⁹ Ia iti mai to tatou fafau-raa papû, no te tahi atu tumu, te hoê tuhaa o te rave'a o te tatarahapa ia.¹⁰ E tu'atiraa rahi te fafau-raa papû e te tatarahapa.

Ua faataa maitai mai te taata papa'i keresetiano ra, o C. S. Lewis, e taata itoito e te aravihi ho'i. Ua parau oia e, te pii nei te faaroo keresetiano i te taata ia tatarahapa e te fafau-raa e faaorehia ta ratou hara ; are'a râ, e tae roa te taata i te ite e e farii e hinaaro ratou i te faaoreraa hara, aore ia ta te faaroo keresetiano e parau no ratou. Ua parau oia, « Ia ite ana'e outou e ua ma'ihia outou, e faaroo outou i te taote ».¹¹

Ua faaite te peropheta Iosepha e, na mua a'e to outou bapetizoraa e nehenehe ta outou e ti'a i ropu i te maitai e te ino. Teie râ, « I to [outou] amuiraa mai i teie nei Ekalesia ua ma'iti oe i te tavini i te Atua. I to oe na-reira-raa ua faaru'e ia oe i te vahiropu, e eita roa e nehenehe ia oe ia ho'i atu i reira ». Eiaha roa tatou e faaru'e i te Fatu, teie ta'na parau a'o.¹²

Ua parau faahou Alama e, na roto i te Taraehara a Iesu Mesia « te faatorohia ra te rima o te aroha » i te feia atoa e tatarahapa.¹³ Ei reira, ui mai nei oia i teie mau uiraa hohonu e te faufaa rahi : Ua ineine anei tatou no te farerei i te Atua ? Te haere ra anei tatou ma te hapa ore ? E mea ti'a roa ia tatou ia feruri i teie mau uiraa. Ua riro te iteraa o Alama iho ei ohipa puai e te hiaai-roa-hia, i to'na

pee-ore-raa i to'na metua tane haapa'o maitai i reira, ua haro'aro'a u'ana e, ua hinaaro mau oia i te faaoreraa hara e ua ite i te auraa ia himene i te re'o haamaitai o te aroha faaora.

Noa'tu e e mea ti'a ia ara i te mau mea atoa e faaiti nei i te fafau-raa papû, te vai ra râ e piti tamataraa e riro nei e mea tupu pinepine e te parare rahi. A tahi, te rave-ino-raa, te hitahita e te hamani-ino-raa i roto i te hoê fare. Te piti, o te viivii pae morare ia e te mau mana'o faufau. E omuaraa e e aa te reira no te ma'itiraa ia faaiti i te fafau-raa papû.

Te huru o ta tatou raveraa i te feia i piha'i iho ia tatou, e mea faufaa roa ia. E ere te hitahita, te hamani-ino-raa, te tuhi-haere-raa e te faatura ore i te ohipa maitai i roto i te fare—e ere i te ohipa ti'a no te taata paari e no te huaai e ti'a mai nei. Eita to'u metua tane i te mea itoito roa i roto i te Ekalesia tera râ, ua riro oia ei hi'oraa faahiaha mau, ia poihere ihoa râ oia i to'u metua vahine. Mâta'u roa oia i te parau e, « e faautu'a te Atua i te mau tane no te roimata atoa o ta ratou vahine ». Te reira atoa te haapiiraa i roto i « Te utuafare : E Poro'i i to te Ao nei ». Te tai'o nei te reira, « [Ratou] tei hamani ino i to ratou hoa faaipoipo e aore râ i ta ratou mau tamarii... ia tae i te hoê mahana e ti'a mau â ratou i mua i te Atua ia haavahia ».¹⁴ Noa'tu te peu o te fenua i reira tatou i te paari-raa, e ua hamani-ino-hia tatou e aore râ, aita, e to tatou na metua, eiaha roa

pahonora? E rave rahi matahiti to te mau peropheta e te mau aposetolo haapiiraa i te faufaa rahi no te ohipa pae faaroo i te fare.¹⁹

E te mau metua, ua hope roa te tau e, ua haere pinepine ana'e i te mau pureraa e te mau faanahoraa, faufaa rahi ho'i, ua nava'i ia no te amo hope i ta outou hopoi'a no te haapii i ta outou mau tamarii ia ora i te oraraa mâ e te parau-ti'a ma te haere afaro i mua i te Fatu. Na roto i te faaararaa i teie po'ipo'i a te peresideni Monson, e mea faufaa roa ia ravehia te reira i te fare ma te faaroo, i reira te vahi no te rave-maitai-raa, te tatarahapa, te parau mau e te parau-ti'a. E ti'a i te mau metua ia faaitoito ia titi'a e aore râ ia hi'opo'a i te Itenati, te afata teata, te mau hoho'a e te pehe. E ti'a i te mau metua ia vai te itoito no te parau atu aita, no te paruru i te parau mau e ia faaite i te hoê iteraa papû puai mau. Ua hinaaro ta outou mau tamarii ia ite e, e faaroo to outou i te Faaora, ua here outou i te Metua i te Ao ra e te paturu nei outou i te feia faatere o te Ekalesia. E ti'a i te paari pae varua ia u'aa i te fare. Te ti'aturi nei au e, eita hoê taata e faaru'e i teie amuiraa ma te ore e haro'aro'a e, tei te fare te haapiiraa i te ohipa pae morare i to tatou nei anotau. E ti'a i te mau episekopo e i te feia faatere o te autahu'araa e te mau pûpû tauturu ia paturu i te mau utuafare ma te haapapû e, te haapiihia nei te mau parau tumu pae varua. E nehenehe atoa i te mau taea'e e te mau tuahine hahaere e tauturu mai, i te mau tamarii ihoa râ e te metua otahi.

Ua ui papû mai teie tamaroa ta'u i faahiti a'enei e, ua ite anei te mau aposetolo eaha te faito matahiti e haamata ai te haapiiraa e te parururaa i te hoho'a faufau e te mau mana'o viivii. Pahono u'ana mai nei oia e, i tera mau area matahiti na mua noa i te faaotiraa i te Paraimere, aita ia i oiio roa.

No te feia apî tei faaruru i te mau hoho'a tai'ata i te faito matahiti apî roa, e taiâ to ratou i te mea e, e mana'o ratou ia ratou iho ei mea ti'a ore no te taviniraa misionare e te mau fafauaraa mo'a. Ei hopearaa, e tapetepete to ratou faaroo. Te hinaaro nei au e haapapû ia outou te feia apî, mai ta

tatou e hamani ino i te taata, i te tino, i te aau e i te parau.¹⁵

Ua hinaaro-roa-hia te peu maitai i roto i to tatou oraraa sotaiete. Te niu o te huru maitai e te peu maitai, e haamata ia i to tatou mau fare. E ere i te ohipa maere i te mea e, ua tu'ati te toparaa te faito maitai o ta tatou mau peu i te amahamaharaa o te utuafare. O te utuafare te niu no te here e no te haamauraa pae varua. E faaitoito te utuafare i te hoê vahi i reira te haapa'oraa i te ohipa pae faaroo e u'a ai. Papû mau e, « e anaanatae rahi no te aroha [i te fare] ». ¹⁶

Te viivii pae morare e te mau mana'o faufau, te ofati nei te reira i te faatureraa i faati'ahia e te Faaora.¹⁷ Ua faarahia tatou i te omuaraa o teie tau tuuraa evanelia e, e riro mau paha te viivii pae morare ei tamataraa rahi roa a'e.¹⁸ E riro tera huru raveraa, ore noa'tu te tatarahapa, i te faatupu i te o'e pae varua e te mo'eraa o te fafauaraa papû. Te faaite pinepine nei te mau hoho'a, te afata teata e te Itenati i te mau poro'i e te mau hoho'a ha'iriiri. Ua tere maua te peresideni Dieter F. Uchtdorf aita i maoro a'enei i roto i te uru raau rahi no Amazonie e ua ite

maua i te mereti hihi pee'utari na ni'a atoa i te mau fare iti roa a'e. Ua oaoa maua no te mau parau e tae roa nei i teie mau vahi mo'emo'e. Ua puta atoa râ te mana'o e, aore e vahi i ni'a i te fenua nei eita te mau hoho'a viivii e te faufau e te aau ma'irohe e tae. Tera te hoê tumu ua riro te hoho'a faufau ei ma'i rahi i to tatou anotau.

Aita i maoro a'enei, ua paraparau maitai maua te hoê tamaroa 15 matahiti, e tamaroa e mau nei i te Autahu'araa a Aarona. Ua tauturu mai oia ia'u ia ite i te huru ohie i teie tau no te Itenati no te feia apî ia topa i mua i te mau hoho'a iino e te faufau atoa. Ua faataa mai oia e, no te rahiraa o te mau parau tumu ta te Ekalesia e haapii nei, te vai nei te hoê fariiraa rahi o te sotaiete e, ia ofatihia taua mau parau tumu ra, e roohia ia te ea e te ora maitai i te ino rahi. Te parau ra oia no te avaava, te raau taero e te ava ta te feia apî e faaohipa nei. Faaataa atoa mai ra oia e, aita e oê pato'i e aore râ e faaararaa papû no roto mai i te sotaiete no te mau hoho'a faufau e te tai'ata.

E au mau taea'e e tuahine here, ua tano teie tamaroa. Eaha ia te

Alama i haapii, e na roto i te tatarahapa e nehenehe ta outou e farii i te mau haamaitairaa o te ra'i.²⁰ Teie mau te tumu no te Taraehara a te Faaora. A paraparau i to outou na metua e aore râ i te tauturu feia apî, e a farerei i to outou episekopo.

Ia parau-ana'e-hia no te ohipa pae morare, e ti'aturi te tahi mau taata paari e, ia pee ratou i te hoê a'e opuaraa e aore râ parau tumu no te tautururaa i te taata, aita faahou â ia te titauraa ia pee i te mau haapiiraa a te Faaora. E parau ratou i roto ia ratou iho e, tera hape no te tai'ata, e mea « na'ina'i ia... [mai te peu]... e taata aroha vau ».²¹ E haavareraa rahi teie mana'o. Te parau mai nei te tahi feia apî ia'u e, ia au i te mau peu, e ere i te ohipa « tu'iroo » ia haa papû i roto i te mau tuhaa ohipa e rave rahi, mai te haapa'o-ti'a-roa-raa i te mau parau tumu ti'a.²² Eiaha na e topa i roto i teie herepata.

I te baptizoraa e fafau tatou ia rave i ni'a iho ia tatou i « te i'oa o [Iesu Mesia] ma te opuaraa e, e tavini ia'na e tae noa'tu i te hopea ra ».²³ Titauhia te tutavaraa rahi, te fafauraa papû ia'na iho e te parau-ti'a ho'i no te titau â ia himene i te re'o haamaitai o te aroha faaora ma te faafariuraa papû.

Teie te hoê hi'oraa rahi no te fafauraa papû ia'na iho, e hi'oraa puai e te aueue ore no te mau faito matahiti atoa, tei faaitehia mai e te hoê ma'ona Peretane tei tata'u i roto i te Tuaro Nui no te matahiti 1924 i Paris, i Farani.

E tamaiti o Eric Liddell na te hoê misionare Ekotia i te fenua Taina, e taata faaroo rahi mau. Ua faariri te tino faatere Peretane no te tata'uraa ia'na no te mea, noa'tu â te faahepo-
raa, aita oia i horo i te hororaa 100 metera i te manaha sabati. I te hopea roa râ, ua upootia oia i te hororaa 400 metera. E mea faaûru mau te hi'oraa o Liddell i to'na pato'iraa ia horo i te mahana sabati.

Te faaite nei te mau hoho'a e te mau vahi faahaamana'oraa ia'na i te mau parau faaûru a Isaia, « O te feia râ e tiaturi ia Iehova, e noaa ia te etaeta apî ; e pee ratou i ni'a mai tei ni'a i te pererau o te aeto ra ; e horo ratou, e e ore e rohirohi ; e haere â hoi ratou, e e ore e matapourihia ».²⁴

Ua riro te hi'oraa faahiahia a Liddell ei tauturu no ta maua tamaiti hopea ia rave i te faaotiraa eiaha e tata'u i te Sabati e hau atu â, no te faaatea ia'na i te hi'oraa parau-ti'a ore a te ao nei. Ua faaohipa roa oia i te faahitiraa a Isaia no ta'na buka aamu haapiiraa. E hi'oraa puai roa o Eric Liddell no te hinaaro mau e te fafauraa papû ia haapa'o i te parau tumu.

A pee ai ta tatou feia apî i te a'o a te peresideni Monson ia faaineine no te taviniraa misioni, e ia ora ana'e tatou paatoa i te mau parau tumu ta te Faaora i haapii e ua ineine no te farerei i te Atua,²⁵ ua upooti'a ia tatou i te hoê hororaa faufaa a'e.²⁶ E farii tatou i te Varua Maitai ei arata'i no tatou no te avei'a pae varua. No outou e ere te oraraa i te mea afaro roa, a haamana'o e, aita i taere roa no te patu i te niu o te faaroo e o te oraraa i ni'a i te Taraehara a te Faaora.²⁷

Ia au i te parau a Isaia, « ia uteute roa ta outou mau hara ra, e riro ia mai te hiona ; e ia uraura noa'tu mai te faaio ra, e riro ia mai te vavai ra i te teatea ».²⁸

Te pure nei au ma te aau tae, ia rave tatou tata'itahi i te ohipa ti'a no te farii i te Varua i teie nei ia nehenehe ia tatou ia himene i te re'o haamaitai o te aroha faaora ma to tatou aau atoa. Te faaite papû nei au no te mana Taraehara a te Faaora i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

MAU NOTA

1. Hi'o Alama 4:15-19.
2. Alama 5:26.
3. I tera tau e peresideni o George Albert Smith no te Püpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo. E riro mai ra oia ei peresideni no te Ekalesia i te 21 no me 1945. (Hi'o *Deseret News 2012 Church Almanac* [2012], 98.)
4. George Albert Smith, i roto Sheri L. Dew, *Ezra Taft Benson: A Biography* (1987), 184.
5. Peggy Noonan, « The Dark Night Rises », *Wall Street Journal*, 28-29 no tiurai 2012, A17.
6. Taote R. Albert Mohler Jr., peresideni, The Southern Baptist Theological Seminary, vauvauraa i mua i te feia faatere pae faaroo, New York City, 5 setepa 2012.
7. Hi'o 2 Nephi 2:27.
8. Hi'o Ioane 5:39; Amosa 8:11 ; hi'o atoa James E. Faust, « A Personal Relationship with the Savior », *Ensign*, novema 1976, 58-59.
9. Hi'o Alama 31:5.
10. Hi'o Alama 36:23-26.
11. C. S. Lewis, *Mere Christianity* (1952),

- 31-32. E parau tu'ite ta Lewis i roto i te papa'iraa Peretane no Oxford University mai e ua riro na ei peresideni no te tuhaa haapa'o i te tuatapararaa i te anotau no te Tau Afa (Moyen Âge) e no te Tau Faapiraa (Renaissance) i Cambridge University.
12. Hi'o *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 324 ; hi'o atoa Apokalupo 3:15-16.
13. Alama 5:33.
14. « Te Utuafare : E Poro'i i to te Ao nei », *Liahona*, novema 2010, 129.
15. Hi'o Richard G. Scott, « Removing Barriers to Happiness », *Ensign*, me 1998, 85-87. Ua riro te tahi o te mau peu i te mea pato'i i te mau haapiiraa a te Faaora e nehenehe i te reira e arata'i ê ia tatou. I to'u taviniraa i Patifita Apato'a, ua farerei au i te hoê taeae'tei tuatapapa na i te Ekalesia e rave rahi matahiti. Ua faati'a mai oia e, ua putapu oia i te haapiiraa a te hoê feia faatere o te Ekalesia i te hoê putuputuraa autahu'araa, « To outou na rima tei ta'iri na i ta outou mau tamarii, a faaohipa na te haamaitai ia ratou ». Ua farii oia i te mau haapiiraa misionare, ua baptizo e ua riro mai ei faatere rahi.
16. « No te Aroha », *Te mau himene*, no. 179.
17. Hi'o Alama 39.
18. Hi'o Ezra Taft Benson, « Cleansing the Inner Vessel », *Ensign*, me 1986, 4.
19. Ua vauvau matamua te peresideni Gordon B. Hinckley i te « Te utuafare E Poro'i i to te Ao nei » i te putuputuraa rahi na te Sotaiete Tauturu i te ava'e no setepa 1995. Na te peresideni Thomas S. Monson i peresideni te tauraa i te pene matamua no te « *Manuel 2 : Administration de l'Eglise* (2012), « La famille et l'Eglise dans le plan de Dieu ».
20. Hi'o Alama 13:27-30 ; 41:11-15.
21. Ross Douthat, *Bad Religion : How We Became a Nation of Heretics* (2012), 238 ; hi'o atoa Alama 39:5.
22. Eaha e faati'a i te mau peu, tei i te hitahita e te tai'ata e o te faahapa nei i te feia e ora ra i te mau parau tumu ta te Faaora i haapii, ia haataupupu i to outou faaroo. Mai ta te taata rohi pehepehe Wordworth i papa'i, « Faamu [i to outou feruriraa] i te mana'o nehenehe, e eita atura ta te vaha ino, te haavâ-haere-noa-raa e te faaooaraa a te taata pipiri... e manuia... e haatupupu [i to outou] faaroo mau » (« Lines Composed a Few Miles above Tintern Abbey », i roto *The Oxford Book of English Verse*, ed. Christopher Ricks [1999], 346)
23. Moroni 6:3 ; reta tei faahuru-ê-hia ; hi'o atoa Mosia 18:13.
24. Isaia 40:31 ; hi'o Robert L. Backman, « Day of Delight », *New Era*, tiunu 1993, 48-49.
25. Hi'o Alama 34:32.
26. Hi'o 1 Korinetia 9:24-27.
27. Hi'o Helamana 5:12. Ua a'o o Sr Oliver Wendell Holmes e, « te mana'o nei au e te ohipa rahi i roto i teie ao e ere mau i hea tatou i te ti'araa, i tei hea avei'a tatou e haere ra : No te tapae atu i te uahu o te ra'i, e mea ti'a ia tatou ia tere i te tahi taime e te mata'i e te tahi taime e faaû atu ia'na— tera râ e mea ti'a ia tere, eiaha ra e painu, eiaha'to'a e tutau » (*The Autocrat of the Breakfast-Table* [1858], 105).
28. Isaia 1:18.

Na Ann M. Dibb

Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Rahi
a te Feia Apî Tamahine

Ua ite au i te reira. Te ora nei au i te reira. Te here nei au i te reira.

E feia apee ia tatou i to tatou Faaora, o Iesu Mesia. Tauga faafariuraa e ti'aturiraa ra e hotu ia no te hoê tautooraa itoito e te opuahia. Na te taata iho. E raveraa no te hoê oraraa taatoa.

Te faaurû nei te mau hi'oraa o te mau melo parau-ti'a o te Ekalesia e tae noa'utu te u'i apî hanahana, ia'u. Te hi'o nei outou ma te itoito i te Faaora. E mea haapa'o outou, te faaroo e te mea mâ. Te mau haamaitairaa ta outou e farii nei no to outou ia maitai, aita te reira e haamaitai noa i to outou ana'e oraraa, i to'u atoa râ oraraa e te oraraa o te tahi atu mau taata e rave rahi na roto i te mau rave'a hohonu e te ite-ore-hia i te rahiraa o te taima.

Tau matahiti i ma'iri a'enei, te ti'a ra vau i te reni aufauraa i te fare toa i to'u vahii nohoraa. I mua ia'u te ti'a ra te hoê tamahine, 15 matahiti. Mea huru oaoa oia. Ua ite au i to'na piriario e ua hinaaro vau i te aparau atu ia'na. Ua haamata vau, « No te tahi oire ê mai oe, e ere anei ? »

Ua maere oia i ta'u uiraa e ua pahono mai oia, « E, no Colorado vau. Nahea oe i te iteraa ? »

Ua parau atu vau, « no to oe piriario ». Ua noaa ia'u tera iteraa i muri

a'e i te tai'oraa i te mau parau i ni'a i to'na piriario « E Momoni au. E oe ? »

Ua parau faahou vau, « e ti'a ia'u ia parau atu ia oe e ua faahiahia vau i to oe taiâ ore i te ti'araa e te oomorraa mai i taua huru faaiteraa taiâ ore ra. Te ite nei au i te hoê huru-ê-raa i roto ia oe, e te hinaaro nei au ia farii te mau tamahine atoa e te mau melo atoa i to oe huru iteraa e te taiâ ore ». I muri a'e ua aroha maua e ua haere ê atu.

Area râ i te mau mahana e te mau hepetoma i muri a'e i taua taima farereiraa mana'o-ore-hia ra, ua feruri hohonu vau no ni'a i teie farereiraa. Ua uiui au e nahea râ te noaaraa i teie tamahine apî no Colorado taua huru taiâ ore ra no ni'a i to'na ti'araa ei melo no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea nei. Ua feruri au eaha râ te parau faufaa rahi ta'u e ma'iti no te nene'i i ni'a i to'u piriario no te faaite i to'u ti'aturiraa e to'u iteraa papû. Mea rahi te mau parau i ô mai i roto i to'u feruriraa. I

te pae hope'a ua mana'o vau i te hoê faahitiraa parau ta'u e faaite ma te te'ote'o : « E Momoni au. Ua ite au i te reira. Te ora nei au i te reira. Te here nei au i te reira ».

I teie mahana te hinaaro nei au e faatumu i to'u mau mana'o i ni'a i teie faahitiraa parau taiâ ore e tei rahi te ti'aturiraa.

Te tufaa matamua o te faahitiraa parau o te hoê ia parau taiâ ore e te otohe ore : « E Momoni au ». Mai teie tamahine ta'u i farerei i roto i te fare toa tei ore i mäta'u i te faaite i to te ao nei e e melo oia no Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea nei, te ti'aturi nei au e e ore roa tatou e mäta'u e aore râ e taiâ i te faaite « e Momoni au ». E ti'a ia tatou ia vai papû mai te Aposetolo Paulo a parau ai oia e « Aore hoi au i haama i te evanelia a te Mesia ra, no te mea, o te mana ia o te Atua, ia ora te feia atoa i faaroo ra ».¹ Ei mau melo, e feia apee ia tatou i to tatou Faaora, o Iesu Mesia. Tauga faafariuraa e ti'aturiraa ra e hotu ia no te hoê tautooraa itoito e te opuahia. Na te taata iho. E raveraa no te hoê oraraa taatoa.

Te tuhoo i muri iho o te faahitiraa parau o te haapapû ra « ua ite au i te reira ». I roto i te ao i teie mahana, e rave rahi mau faaoaoaraa, mau tumu parau, e mau hinaaroraa e tata'u nei i te mau minuti atoa i to tatou feruriraa. I mua i teie mau faanevanevaraa e rave rahi, te vai ra anei to tatou puai, te haa-vîraa, e te faaotiraa no te faaea faatumu noa i ni'a i te mea tei hau i te faufaa ? Mea aravihi anei tatou i te mau parau mau no te evanelia mai to tatou ite i roto i ta tatou mau haapiiraa, to tatou mau toro'a ohipa, mau mea e auhia e tatou, te mau faaetaetaraa tino, e aore râ ta tatou mau poro'i poto na roto i te niuniu ? Te tutava itoito ra anei tatou i te imi i te mau pahonoraa i ta tatou mau uiraa na roto i te tai'oraa i te mau papa'iraa moa e te mau haapiiraa a te mau peropheta ? Te imi ra anei tatou i te haapapûraa a te Varua ?

Te faufaa rahi ia noaa te ite e ture mure ore ia. « Ua here te peropheta Iosepha Semita i te ite no te mana parau-ti'a »² Ua parau oia « e mea titauhia te ite no te oraraa e te atuaraa... »

A faaroo mai na, o outou te mau taea'e ato'a, i teie nei taviri rahi : Te ite o te mana ia o te Atua no te faaararaa ».³

E mea faufaa rahi te mau parau mau e te mau ite atoa, i rotopu râ i te mau mea e faanevaneva tamau nei i to tatou mau oraraa i te mau mahana atoa, e ti'a ia tatou ia haapa'o maitai i te faarahi i to tatou ite no te evanelia ia nehenehe ia tatou ia taa nahea i te faaohipa i te mau ture o te evanelia i roto i to tatou mau oraraa.⁴ Ia rahi ana'e to tatou iteraa no te evanelia, e haamata ia tatou i te ti'aturi i to tatou mau iteraa papû e i te parau, « ua ite au i te reira ».

I muri iho o te faahitiraa parau ia « te ora nei au i te reira ». Te haapii mai nei te mau papa'iraa mo'a e « ei feia rave hoi outou i te parau nei, eiaha ei feia faaroo noa ».⁵ E ora tatou i te evanelia e e riro mai tatou ei « feia rave hoi i te parau » na roto i te faaohiparaa i te faaroo, te haapa'oraa, te tavini-aro-ha-aa ia vetahi ê, e te peeraa'tu i te hoho'a o to tatou Faaora. E haa tatou ma te parauti'a e e rave tatou i te mau mea ta tatou i ite e e mea tano « i te mau mahana atoa, e i te mau mea atoa, e i roto i te mau vahi atoa ».⁶ noa'tu e o vai te hi'o aore râ te ore e hi'o mai.

I roto i to tatou huru tahuti nei, aore roa e taata maitai roa a'e. Noa'tu ta tatou mau tautooraa itoito ia ora i te evanelia, e rave paatoa tatou i te hape, e e hara paatoa tatou. Auê ia haapapûraa mahanahana ia ite e na roto i te tusia taraehara a to tatou Faaora, e nehenehe ta tatou mau hara i te faaorehia e e mâ faahou â tatou. Na teie rave'a no te tarahaparaa mau e te faaoreraa hara e haapu'ai i to tatou iteraa papû e ta tatou faaotiraa ia haapa'o i te mau faaueraa a te Fatu e ia ora i to tatou oraraa mai te au i te mau ture o te evanelia.

Ia feruri ana'e au i te parau « te ora nei au i te reira », e haamana'o ia vau i te hoê tamahine ta'u i farerei o Karigan te i'oa. Ua papa'i oia, « e melo vau no te Ekalesia hau atu i te hoê matahiti i teie nei... No'u nei, i roto i ta'u ma'imiraa, ua tae mai te hoê tapa'o e teie te Ekalesia mau no te mea ua ite au e ua itehia ia'u te hoê ekalesia o te haapii nei i te peu tano no te ahu e te mau ture. Ua ite mata vau i te mea e tupu i te mau taata ia haafauaa ore ana'e ratou i te

mau faaueraa e ia ma'iti ana'e ratou i te e'a hape. Ua faaoti au i to'u mana'o e mea maoro i teie nei ia ora i te mau ture morare teitei... Ua haamaitairahi-hia vau i te iteraa i te parau mau e i te bapetizoraahia. Ua oaoa roa vau ».⁷

Te parau hopea i roto i ta'u faahitiraa parau o « te here nei au i te reira ». Te noaaraa te hoê iteraa no ni'a i te evanelia a Iesu Mesia e te oraraa itoito i te mau ture no te evanelia i roto i to tatou mau oraraa i te mau mahana atoa e arata'i ia te reira i te mau melo e rave rahi o te Ekalesia ia parau ma te anaanatae e, « te here nei au i te evanelia ! »

E tae mai teie mana'o a ite ai tatou i te faaiteraa a te Varua Maitai ia tatou e e mau tamarii tatou na to tatou Metua i te Ao ra, te tau'a nei Oia ia tatou, e tei ni'a tatou i te e'a afaro. E tupu to tatou here no te evanelia i te rahi a ite ai tatou i te here o to tatou Metua i te Ao ra e te hau ta te Faaora i fafauhia mai a faaite ai tatou Ia'na i to tatou hinaaro ia haapa'o e ia pee Ia'na.

I te mau taime huru rau i roto i to tatou oraraa, e mau melo faafariu apî anei tatou i roto i te Ekalesia aore râ e melo tahito anei, e ite paha tatou e te

ore atura teie anaanatae u'ana. I te tahi mau taime, e tupu i te mau taime fifi e e ti'a ia tatou ia faaohipa i te faaoro-ma'i. Te tahi taime e tupu i te taime manu'a e te ahune. Ia tupu ana'e mai teie mana'o ia'u, ua ite au e e ti'a ia'u ia faahaere ta'u mau tautooraa i ni'a i te faarahiraa i to'u iteraa no te evanelia e te faarahiraa i to'u haapa'o i te mau ture no te evanelia i roto i to'u oraraa.

Te hoê o te mau ture o te evanelia maitai roa e te fifi roa i te tahi mau taime ia faaohipa, o te haehaa e te aurarora ia i te hinaaro o te Atua. I roto i te pure a te Mesia i roto i te ô no Gesemane, ua parau Oia i te Metua « ia tupu râ to oe hinaaro, eiaha to'u ».⁸ E ti'a atoa te reira ei pure na tatou. I te rahiraa o te taime, tei roto ia i teie mau taime hau, na roto i te pure, e ite ai tatou ia tatou ia faaatihia e te here o te Metua i te Ao ra, e e ho'i faahou mai taua mau mana'o oaoa ra e te here.

I te hoê pureraa a te feia faatere na te Feia Apî Tamahine i Eugene, Oregon, ua farii au i te haamaitairaa e farerei e e aparau atu i te tuahine Cammy Wilberger. Te aamu ta te tuahine Wilberger i faaite mai ia'u e

faaiteraa papû ia no te mana e te haamaitairaa o te hoê tamahine tei ite, tei ora e tei here i te evanelia.

Ua pohe o Brooke, te tamahine e 19 matahiti a te tuahine Wilberger, i roto i te hoê ati e rave rahi mau matahiti a'enei i te tau faearaa haapiiraa i te tau ve'ave'a i muri a'e i ta'na matahiti matamua i te fare haapiiraa teitei. Ua haamana'o te tuahine Wilberger, « e taime fifi e te pouri no to matou utua-fare. Area râ ua horo'a mai o Brooke ia matou i te hoê tao'a rahi. Aita matou i ite i te reira a paari ai oia, ua horo'a mai râ o Brooke i te mau matahiti e te mau taime tata'itahi no to'na oraraa poto ia matou te tao'a rahi roa'e e nehenehe i te hoê tamahine i te horo'a i to'na na metua. E tamahine parau-ti'a o Brooke na te Atua... No teie tao'a e no te mana taa ê o te Taraehara, ua noaa ia'u te puai, te tamahanahanaraa e te hau ta te Faaora i fafau. Aita ta'u e uiraa e tei hea Brooke i teie nei e te tia'i nei au i te taime e farerei ai matou ma te here ».⁹

E iteraa papû to'u no te opuaraa rahi no te oaoa mure ore a to tatou Metua i te Ao ra. Ua ite au e ua ite Oia ia tatou e te here nei Oia ia tatou. Ua ite au e ua faaineine Oia i te hoê peropheta, te peresideni Thomas S. Monson, no te faaitoito e no te tauturu i te arata'i ia tatou ia ho'i Ia'na ra. Te pure nei au e ia tutava tatou tata'itahi i te faaite ma te taiâ ore, « E Momoni au. Ua ite au i te reira. Te ora nei au i te reira. Te here nei au i te reira ». Te parau nei au i teie mau mea ma te haehaa i te i'oa o Iesu Mesia, amene.

Nota : No te tuatapaparaa hohonu, te ti'aoro nei au ia tai'o Alama 32 e te a'oraa a Elder Dallin H. Oaks, « *The Challenge to Become* » (Liahona, Tenuare 2001, 40–43).

TE MAU NOTA

1. Roma 1:16.
2. George Q. Cannon, i roto *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia: Iosepha Semita* (2007), 261.
3. *Teachings: Joseph Smith*, 265; hi'o atoa Martha Jane Knowlton Coray, buka nota, Church History Library, Salt Lake City.
4. Hi'o peu maitai no te ite, hi'oraa numeru 1, *Te Faahaereraa Ia'u iho i Mua* (buka iti, 2009), 38.
5. Iakoba 1:22.
6. Mosia 18:9.
7. Rata a te taata iho.
8. Luka 22:42.
9. Rata a te taata iho.

Na Elder Craig C. Christensen

No te Peresideniraa no te Hitu Ahuru

E horo'a parau-ore-hia na te Atua

E ohipa tahoê maitai te Varua Maitai e te Metua i te Ao ra e o Iesu Mesia, te raveraa te mau ti'araa e rave rahi faufaa roa e te mau hopoi'a taa ê.

I te matahiti 1994, ua ani te peresideni Howard W. Hunter i te mau melo atoa o te Ekalesia ia « faaairo i te hiero... ei tapa'o rahi no [to tatou] ti'araa melo ».¹ I muri iho, i taua matahiti noa ra, ua oti te paturaa o te hiero no Bountiful Utaha. Mai te rahiraa o te mau taata, ua anaanatae roa matou i te haere e te utua-fare i te opani iriti na mua a'e te haamo'araa. Ua haa maite atu matou no te faaineine i ta matou mau tamarii no te tomoraa i roto i te hiero ma te pure atoa e, e farii ratou i te hoê iteraa pae varua e ia riro mai te hiero ei tutonuraa no to ratou oraraa.

Te haere ra matou na roto i te hiero ma te faatura e ua faahiahia roa vau i te hanahana o te hamaniraa, te mau faaneheneheneraa, te hihii mahana e anaana ra na roto i te mau haamaramarama teitei e te mau peni au no te aau. Haaviti mau teie fare mo'a.

Te tomo ra matou i roto i te piha tiritiera, haru mai nei ta maua tamaiti hopea, o Ben, 6 matahiti i to'u avae. E au e, ua taiâ oia—e ua pe'ape'a atoa paha.

Ua ani mārū vau ia'na e, « Tamaiti, eaha te fifi ? ».

Pahono mai nei, « Papa, eaha to ô nei ? mea ê roa no'u ».

Ua ite au e, ua farii paha ta maua tamaiti iti i te faaûruraa a te Varua Maitai, a tahi ra paha teie huru faito puai, ua tuturi atura vau i piha'i iho ia'na. Te haere noa ra te feia mata'ita'i na piha'i iho ia maua, ua faaea noa maua Ben tau minuti, o'na i to'u pae, e ua tuatapapa no ni'a i te Varua Maitai. Ua maere au i te ohie o ta maua aparauraa i te mana'o mo'a o to'na aau. A paraparau noa ai maua, papû mai nei e, te mea i faaûru rahi roa a'e ia Ben, e ere ia te mea ta'na i ite, o te mea râ ta'na i *haaputapu*—e ere te nehenehe o te hamaniraa, o te reo iti ha'iha'i râ o te Varua o te Atua i to'na aau. Ua faaite au ia'na i to'u iteraa no te reira, mai te huru ra e, ua faaara faahou mai te maere o teie tamarii i roto ia'u i te mauruuru rahi no te horo'a parau-ore-hia no ô mai i te Atua ra—te horo'araa o te Varua Maitai.²

O vai te Varua Maitai ?

Te Varua Maitai, o te melo toru ia no te Atuaraa, e no reira, mai te Atua te Metua e o Iesu Mesia, ua ite Oia i to tatou mau mana'o e te mau

hinaaro o to tatou auu.³ Ua here te Varua Maitai ia tatou e ua hinaaro Oia ia oaoa tatou. No te mea ua ite Oia i te mau tamataraa i mua ia tatou, ua nehenehe ia Ta'na e arata'i e e haapii ia tatou i te mau mea ti'a atoa no te ho'i e no te ora faahou i piha'i iho i to tatou Metua i te Ao ra.⁴

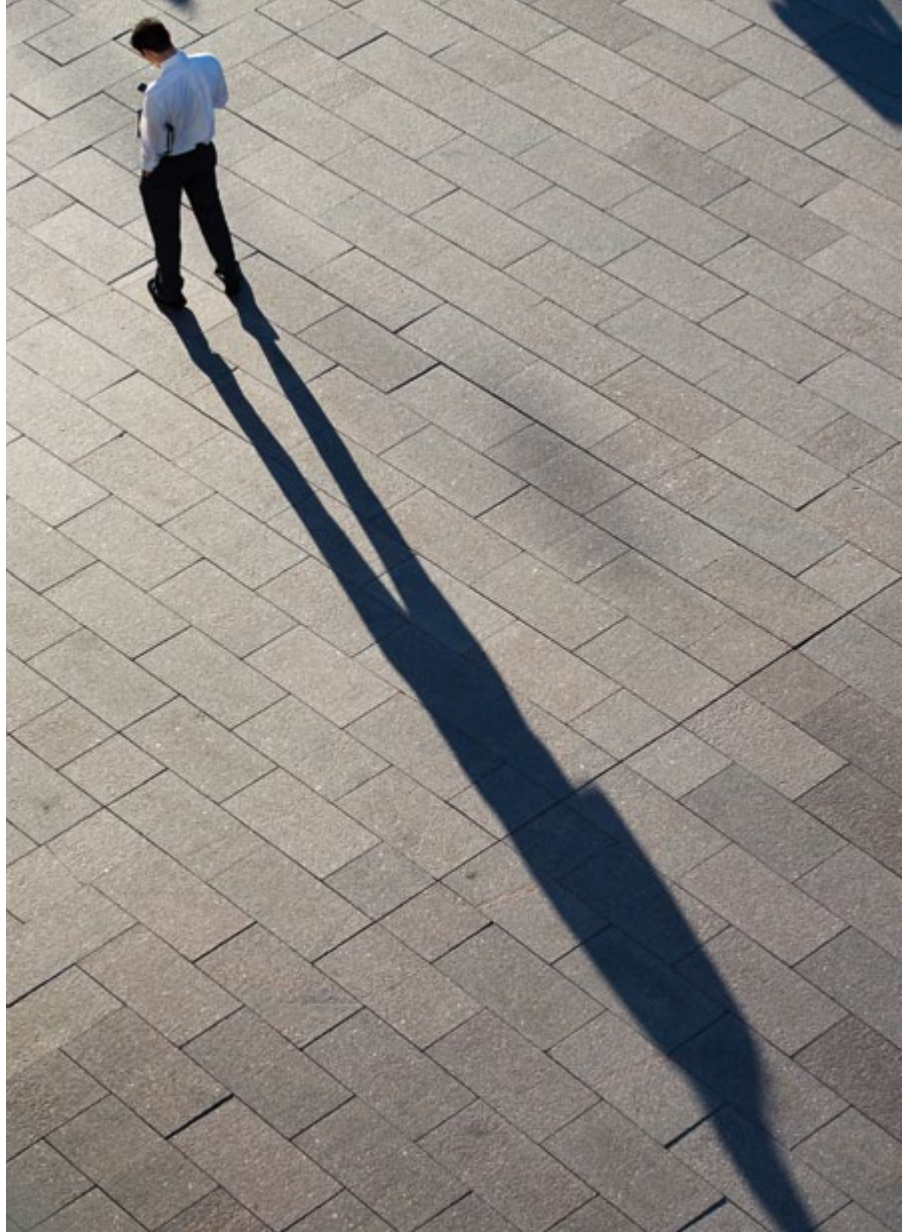
Taa ê i to te Metua i te Ao ra e to Iesu Mesia, e tino ivi hanahana to Raua, e hoho'a taata varua te Varua Maitai o te paraparau nei i to tatou varua na roto i te hoê mea i te auu e te mau mana'o.⁵ Ei varua, e hopoi'a hoê roa Ta'na te riroraa ei tiaau no reira mai te heheuraa a te taata iho e fariihia ai. I roto i te papa'iraa mo'a, e parau-atoa-hia te Varua Maitai, te Varua Mo'a, te Varua o te Fatu, te Varua Mo'a no te fafauraa e aore râ te Varua noa.⁶

Eaha te misioni a te Varua Maitai ?

E ohipa tahoê maitai te Varua Maitai e te Metua i te Ao ra e o Iesu Mesia, te raveraa te mau ti'araa e rave rahi faufaa roa e te mau hopoi'a taa ê. Te ohipa matamua a te Varua Maitai o te faaite-papû-raa ia no te Atua te Metua e no Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia,⁷ e te haapiiraa ia tatou i te parau mau o te mau mea atoa.⁸ Ua rahi a'e te papû no te iteraa e tae mai na roto i te Varua Maitai i te tahi atu iteraa. Ua haapii te peresideni Joseph Fielding Smith e, « e mana to te Varua o te Atua o te paraparau ra i te varua o te taata ia faaite i te parau mau ma te puai e te maramarama rahi a'e i te parau mau e tae mai na roto i te tahi atu taata ê, noa'tu e mau taata no te ra'i mai ».⁹

Ua parau-atoa-hia te Varua Maitai ei Faaa'o.¹⁰ I te taima pe'ape'a e te oto rahi e aore râ i te taima ua hinaaro tatou ia ite e, tei ô nei te Atua, e nehenehe i te Varua Maitai e faaora i to tatou varua, e faatae i te ti'aturiraa e e haapii ia tatou i te « mau mea hau no te Basileia »¹¹ ma te tauturu ia tatou ia farii i te « hau a te Atua, o tei hau ê atu i te ite taata nei ».¹²

E rave rahi matahiti i teie nei, ua amui mai te mau fetii no te hoê tamaaraa, e ua haamata to'u metua tane i te ha'uti e te mau mootua. I reira iho e ma te faaara ore, ua matapourihia oia

e ua pohe oi oi atura. Ua nehenehe roa te reira ohipa e riro ei ati rahi, no ta'na ihoa râ mau mootua tei haamata i te ui haere i te tahi mau uiraa paari. Aua'e râ, ua haafatata atu matou i ta matou mau tamarii, e ua pure e ua tai'o i te mau parau a te mau peropheta no te Buka a Moromona no ni'a i te opuaraa o te oraraa, e ua tamahanahana mai te Varua Maitai ia matou tata'itahi. E mea fifi ia faaite i te reira na roto i te parau, ua tae papû mai râ i to matou auu te mau pahonora ta matou i imi na. Ua tupu te hau i roto i to matou auu i taua mahana ra, tei ore e haroaroahia e *matou* are'a râ, te faaiteraa a te Varua Maitai e mea papû ia, te pato'i ore e te parau mau.

Ua riro te Varua Maitai ei haapii e e heheu parau.¹³ A tuatapapa ai

tatou, a feruri maite ai e a pure ai no ni'a i te mau parau mau o te evanelia, e haamaramarama te Varua Maitai i to tatou feruriraa e e haavitiviti i to tatou haro'aro'araa.¹⁴ E faairi Oia i te parau mau ei papa'iraa o te ore e mâ faahou i roto i to tatou varua e e faatupu atoa mai i te hoê tauiraa rahi i to tatou auu. A faaite ai tatou i teie mau parau mau i to tatou utuafare, te mau melo o te Ekalesia e te mau hoa e te huiraatira i to tatou vahi, i reira te Varua Maitai e riro mai ai ei orometua haapii no ratou, no te mea e, e faatae Oia i taua parau ra « i roto i te auu o te tamarii a te taata nei ».¹⁵

E faaûru te Varua Maitai ia tatou ia haere ia vetahi ê ra no te tavini ia ratou. No'u nei, te mau hi'oraa faahiahia mau no te faaoroaraa i te muhumuhu

varua e tae mai i to tatou aau. Ua haapii te peresideni Boyd K. Packer e : « E paraparau rahi a'e te Varua Maitai na roto te reo *haaputapu* i te reo *faaroo*... Ia parau tatou no te 'faaroo' i te muhumuhu o te Varua, e mea pinepine a'e tatou i te faahoho'a i te hoê faaûruraa ma te parau e, « ua *putapu to'u aau*... »¹⁸ E mea na roto teie mau haaputapuraa mo'a no ô mai i te Varua Maitai tatou e ite ai eaha ta te Atua e hinaaro no tatou, no te mea ho'i, mai tei itehia i roto i te papa'iraa, « te varua o te heheuraa ».¹⁹

Eaha te auraa ia farii i te horo'araa o te Varua Maitai ?

A haapii ai au i ta'u tamaiti 6 matahiti o Ben, ua mana'o vau e, e mea faufaa ia faataa i te mea ta'na i putapu na, na roto i te faaûruraa o te Varua Maitai, e te horo'araa o te Varua Maitai, ta'na e farii atu i muri mai i te bapetizoraa. Na mua a'e te bapetizoraa, e nehenehe i te taata parau-ti'a atoa o te imi maite nei i te parau mau e farii i te faaûruraa a te Varua Maitai i tera e tera taime. Are'a râ, te haamaitairaa ia farii i te hoaraa tamau o te Varua Maitai e te *iraa* o te mau haamaitairaa atoa e tu'ati nei, e matura noa ia i te feia ti'amâ, te melo i bapetizohia e o tei farii i te horo'araa o te Varua Maitai na roto i te tuuraa rima e te feia e mau nei i te mana faatere o te autahu'araa a te Atua.

Na roto i te horo'araa o te Varua Maitai, e farii tatou i te aravihi rahi atu â e te mau horo'a o te varua, te heheuraa rahi atu â e te paruru, te arata'iraa papû e te avei'a, e te mau haamaitairaa no te haamo'araa e te faateiteiraa i roto i te basileia tioletiera. E tae pauroa mai teie mau haamaitairaa ei hoê hopea no to tatou iho hiaai ia farii i te reira, na roto i te faaafaroraa i to tatou oraraa i ni'a i te hinaaro o te Atua e te imiraa i To'na avei'a.

Ia feruri au i te ohipa tei tupu i ni'a ia'u e o Ben i roto i te hiero no Bountiful, Utah, ua farii au i te mana'o e te hi'oraa au e rave rahi. Te hoê faahaamana'oraa papû, oia ho'i a haapa'o noa ai au i te nehenehe i mua i to'u mata, te hoê tamarii rii i piha'i iho ia'u, te apo nei ia i te mana'o au i

a te Varua Maitai a tavini ai ia vetahi ê, no roto mai ia i te oraraa e te ohipa a te peresideni Thomas S. Monson, tei na ô e : « I roto i te amaraa i ta tatou mau hopoi'a, ua haapii au e mai te mea e faaroo tatou e ia ohipa ma te tia'i ore, e arata'i mai te Metua Here i te Ao ra ia tatou i to tatou mau haere'a, e haamaitai ho'i i to tatou mau oraraa e te oraraa o vetahi ê. Aita vau i ite a'e nei i te hoê ohipa hau atu i te nehenehe, e aore ra, i te hoê mana'o hau atu i te faufaa maori râ, te haapa'oraa i te faaururaa no te ite e, ua pahono te Fatu i te pure a te tahi atu taata na roto atu ia outou ».¹⁶

Te hinaaro nei au e faaite i te hoê iteraa nehenehe mau. Te tavini ra te peresideni Monson ei episekopo, e ua faaroo oia e, tei te fare ma'i te hoê melo no ta'na paroisa, o Mary Watson. I to'na taeraa'utu i reira, ua haapii mai oia e, tei roto oia i te hoê piha rahi e te tahi atu mau taata ma'i. A haafatata ai oia i te tuahine Watson, ua haru to'na mata i ni'a i te hoê taata ma'i i te hoê ro'i piri noa mai, tei tapo'i oioi i to'na upoo.

Ia oti ta te peresideni Monson paraparauraa i te tuahine Watson e ua horo'a i te hoê haamaitairaa autahu'araa, ua aroha rima atura e te faaineine ra e haere atu i rapae. Ua tupu iho râ te hoê mea maere. E faahiti au i te faati'araa a te peresideni Monson iho no ni'a i taua ohipa ra :

« Eita e nehenehe ta'u e vaiiho ia'na. E au e, e rima puai e te huna e tape'a ra i to'u taponu, e ua faaroo vau

i roto ia'u i teie mau parau : 'A haere i te ro'i piri noa'utu i reira te tuahine i tapo'i i to'na mata a tomo ai oe'. E ua na reira vau...

« Ua haafatata vau i te ro'i o taua taata ma'i ra, e ua ta'iri'iri mârû i to'na taponu ma te huti rii mai i te ahu taoto mai ni'a i to'na mata. Auê ho'i e ! E melo atoa oia no ta'u paroisa. Aita vau i ite e, tei te fare ma'i oia. O Kathleen McKee to'na i'oa. I to'na hi'oraa mai ia'u, ta'i atura ma te parau e, 'E te episekopo e, i to oe tomoraa na tera opani, ua mana'o roa vau e, ua haere mai oe no te hi'o e no te haamaitai ia'u ei pahonora i ta'u mau pure. E oaoa rahi tei roto ia'u a mana'o ai au e, ua ite oe tei ô nei au, i to oe râ tape'araa i te tahi atu ro'i, oto roa to'u aau no te mea ua ite au e, e ere o vau ta oe i haere mai e hi'o.

« Ua parau vau i [te tuahine] McKee : 'Eiaha e haapa'o i te mea e, aita vau i ite tei ô nei oe. Te mea faufaa râ, ua ite te Metua i te Ao ra, e ua pure oe no te hoê haamaitairaa autahu'araa. Na'na i faaûru ia'u e haere roa mai e huti i te ahu taoto ».¹⁷

Nahea te Varua Maitai e paraparau ia tatou ?

Te tupu nei i ni'a ia tatou pauroa te ohipa faaiteraa i te Varua Maitai, noa'utu aita ta tatou e nehenehe e haro'aro'a papû i te reira i te tahi taime. Ia tomo te mau mana'o faaûru i roto i to tatou feuriraa, e ite tatou e parau mau te reira na roto i te faaputapuraa

to'na aau. Ei faahaamana'oraa marû, ua titauhia vau eiaha noa e faaea e ia tuturi i raro, ia paho atoa râ i te piiraa a te Faaora ia riro mai te hoê tamarii rii—haehaa, mārû e te ineine no te faaroo i te reo iti ha'iha'i o To'na Varua.

Te faaite nei au i to'u iteraa papû no te parau ora e te misioni hanahana a te Varua Maitai, e na roto i te mana o te Varua Maitai, e ite ai tatou i te parau mau o te mau mea atoa. Te faaite papû nei au e, te horo'araa o te Varua Maitai e horo'a faufaa rahi e te parau-ore-hia na te Metua i te Ao ra no ratou atoa e haere mai i Ta'na ra Tamaiti, e bapetizo i To'na i'oa e e farii i te Varua Maitai na roto i te haamauraa i roto i Ta'na Ekalesia. O teie mau mea mo'a ta'u e faaite papû nei i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Howard W. Hunter, i roto Jay M. Todd, « Peresideni Howard W. Hunter : Ahuruma-maha-raa o te peresideni o te Ekalesia » *Ensign*, taira 1994, 5; hi'o atoa Howard W. Hunter, « The Great Symbol of Our Membership » *Tambuli*, novema 1994, 3.
2. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:26.
3. Hi'o Alama 12:7 ; 18:16–18 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 6:15–16.
4. Hi'o 2 Nephi 32:5.
5. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 130:22.
6. Hi'o Luka 4:1, 18 ; 11:13 ; Ioane 1:33 ; Ephesia 1:13 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:3.
7. Hi'o 2 Nephi 31:18 ; 3 Nephi 28:11 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:27.
8. Hi'o Moroni 10:5.
9. Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. (1954–56), 1:47–48.
10. Hi'o Ioane 14:26 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 35:19.
11. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 36:2.
12. Philipi 4:7.
13. Hi'o Luka 12:12 ; 1 Korinetia 2:13 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 50:13–22 ; *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 132–33.
14. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 11:13.
15. 2 Nephi 33:1.
16. Thomas S. Monson, « Ia hau, faatupua na » *Liahona*, novema 2002, 55.
17. Hi'o Thomas S. Monson, « Christ at Bethesda's Pool, » *Ensign*, novema 1996, 18–19.
18. Boyd K. Packer, « Personal Revelation: The Gift, the Test, and the Promise, » *Liahona*, tiunu 1997, 10.
19. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 8:3 ; hi'o atoa te irava 2.

Na Elder Shayne M. Bowen

No te Hitu Ahuru

« No te mea e ora vau, e ora atoa ho'i outou »

Aua'e Oia, oia ho'i to tatou Faaora o Iesu Mesia, i horomii-roa-hia'i i te hoê mahana taua mau mana'o oto ra, te mo'emo'e e te ahoaho i te îraa o te oaoa.

I to'u taviniraa i ta'u misioni i te fenua Chili, ua farerei maua to'u hoa i te hoê utuafare e hitu taata i roto i te amaa. E haere mai te metua vahine i te mau hepetoma atoa e ta'na mau tamarii. Ua mana'o maua e, e melo tahito ratou no te Ekalesia. E rave rahi hepetoma i muri mai, ua haapii mai maua e, aita ratou i bapetizohia.

Oioi roa maua i te imiraa ia farerei i te utuafare ma te ani atu e, e nehenehe anei ta maua e haere i to ratou fare no te haapii ia ratou. E ere te metua tane i te mea anaanatae roa ia haapii mai i te evanelia, aita râ i pato'i ia haere atu maua e haapii i to'na utuafare.

Mea apo vitiviti te tuahine Ramirez i te mau haapiiraa. Puai to'na hinaaro ia haapii mai pauroa te haapiira tumu ta maua i haapii. I te hoê pô, te paraparau ra matou no te bapetizoraa i te tamarii rii, ua haapii atu maua e, e mea ti'amâ te mau tamarii rii e aita e titauhia te bapetizoraa. Ua ani maua ia'na ia tai'o i te buka a Moroni :

« Inaha, te parau atu nei au ia oe, o teie ia ta outou e haapii—te tatarahapa e te bapetizo i tei tî'a ia ratou i te rave i te hara ; oia ia e haapii outou i te mau

metua ia tatarahapa, e ia bapetizohia, e ia faahaehaa ia ratou iho mai ta ratou mau tamarii rii e ti'a'i, ei reira e ora atoa ratou e ta ratou mau tamarii rii

« Aita ho'i e au te tatarahapa i ta ratou tamarii rii ra, aita atoa te bapetizo. Inaha, ua haapa'ohia te bapetizo no te tatarahapa e au i te faati'araa i te mau faaue no te faaoreraa i te hara.

« Ua ora râ te tamarii rii i te Mesia mai te haamauraa mai â o teie nei ao ; Ahiri aita ia, ua riro te Atua ei Atua faati'a pae tahi, e te faahuru ê, e te haapa'o i te huru o te taata ; te rahi ho'i o te tamarii rii ra i pohe na aore i bapetizohia ».¹

I muri mai to'na tai'oraa i te papa'iraa, ua ta'i te tuahine Ramirez. Ua pe'ape'a rii maua to'u hoa misionare. Ua ani au, « Tuahine Ramirez, ua parau anei e aore râ ua rave anei maua i te hoê mea i haamauiui ia oe ? »

Pahono mai nei, « Aita roa'tu Elder, aita ta oru'a e hape. A ono matahiti i teie nei, ua fanau vau i te hoê tamaroa. Ua pohe oia na mua a'e i te bapetizoraa. Ua parau mai to matou orometua e, no te mea aita oia i bapetizohia, e vai noa oia i roto i te pô

limepo e a muri noa' tu. E ono matahiti to'u amo-noa-raa i teie mauui e teie hara. I to'u râ tai' oraa i teie irava, ua ite roa vau na roto i te mana o te Varua Maitai e, e parau mau. Ua tatarahia te hoê mea teimaha i to'u aau, e e roimata oaoa teie ».

Ua haamana'o atura vau i te mau haapiiraa a te peropheta Iosepha Semita, ua haapii oia i teie haapiiraa tumu tamahanahana : « E rave rahi ta te Fatu i rave ê atu, tae noa' tu i to ratou aruaruraa, ia ore ratou ia noaa i te hinaaro o te taata, e te mau oto e te mau ino no teie nei ao ; e mea mâ roa ratou, e mea haviti roa ratou, no te ora i ni'a i te fenua nei; no reira, ia hi'o maitai-ana'e-hia, te vai nei te tumu no to tatou oaoa eiaha râ no te oto no te mea e faaorahia ratou i te ino, e e fatata tatou i te farii faahou ia ratou ».²

I muri a'e to'na mamaeraa i te oto rahi e te mauui e ono matahiti, ua tae mai te haapiiraa tumu mau, tei heheuhia mai e te Metua here i te Ao ra na roto i te peropheta ora, e ua hopoi mai i te hau tamârû i te ahoaho o teie nei vahine. Aita e faufaa e parau, ua bapetizohia te tuahine e ta'na na tamarii, te mea apî a'e e va'u matahiti.

Te haamana'o ra vau i to'u papa'iraa i to'u utuafare ma te faaite i te mauruuru i tae mai i to'u aau no teie ite e te tahi atu â parau mau papû e te faufaa rahi o te evanelia a Iesu Mesia i faaho'i-faahou-hia mai. Aita vau i mana'o a'e e faura faahou mai teie parau tumu faahiahia mau i roto i to'u oraraa i te mau matahiti i muri iho e ua riro ei raau i Gileada.

Ua hinaaro vau e paraparau i te feia ua mo'e te hoê tamarii e ua ui ratou,

« No te aha vau ? » e peneia'e paha e ere faahou to outou faaroo i te Metua here i te Ao ra i te mea papû maitai. Te pure nei au, na roto i te mana o te Varua Maitai, ia faatae mai au i te tahi faito ti'aturi e te hau e te haro'aro'a. Te hinaaro nei au ia riro ei mauihaa no te faaho'i faahou mai i to outou faaroo i to tatou Metua here i te Ao ra, o te ite i te mau mea atoa e o te faati'a nei ia tatou ia farii i te mau tamataraa ia roaa to tatou ite e to tatou here Ia'na e ia maramarama ho'i e, aita ana'e Oia e mea faufaa ore tatou.

I te 4 no feppure 1990, ua fanauhia te toru o ta maua tamaiti oia atoa ia te ono o ta maua tamarii. Ua pii maua ia'na o Tyson. E tamaroa iti nehenehe mau, e ua farii popou te utuafare ia'na ma to matou aau e to matou rima. Ua riro oia ei te'ote'oraa no to'na mau taea'e e tuahine. No matou nei, o oia te tamaroa maitai roa a'e i fanauhia.

I te va'uraa o to'na ava'e, ua horomii Tyson i te hoê « craie » ta'na i ite na raro. Ua mau te reira i roto i to'na arapo'a e ua mau to'na aho. Ua haru to'na tuaana ia'na e pa'i'uma mai i ni'a ma te tuô haere, « ua mau te aho o pepe. Ua mau te aho o pepe ». Ua haamata matou i te rave i te faanahoraa no te faaoraraa rû (RCP) e ua taniuniu i te SAMU.

Ua tae mai te mau tuati e ua faahoro ia Tyson i te fare ma'i. I roto i te piha tia'iraa, ua pure noa matou ma te tuutuu ore e ua taparu i te Atua i te hoê semeio. E au e, ua taere roa te hora, te haere mai nei te hoê taote i roto i te piha ma te parau e, « Ua taere roa. Aita e mea ta matou e nehenehe e rave faahou. Na outou e hi'o i te taime tano ». Faaru'e mai nei ia matou.

Ua haere matou i roto i te piha tei reira Tyson, ua ite matou i to matou hihi mahana, aita e ora faahou. E au râ e, te vai ra mai te hoê anapanapa tiretiera e faaati ra i to'na tino iti. E mea anaana ho'i e te teatea.

I tera taime, e au e, ua tahuri roa to matou oraraa. Nahea pai e haere i mua i te mau tamarii no te parau e, eita Tyson e ho'i mai i te fare ?

E parau noa vau no to'u iho pae a faati'a ai au i te hopea o teie ohipa. Maua to'u hoa here tei faaruru i teie

ati, eita roa râ e roaa ia'u ia faaite atu i te oto o te aau o te hoê metua vahine, eita atoa vau e tamata rii noa'e.

E mea fifi roa ia faaite i te faarapuraa o to'u aau i taua taime ra o to'u oraraa. Te rahiraa o te taime e mana'o noa vau e, e moemoea ri'ari'a e ua fatata roa vau i te ara mai ia oti teie taoto horiri. E rave rahi pô, aita te taoto e topa. Pinepine au i te haere i tera e tera piha na roto i te pouri no te hi'o e, e mea maitai anei te tahi o ta maua mau tamarii.

Ua atihia to'u varua i te mana'o hara. Auê ta'u hara e. Auê to'u ti'a ore e. O vau ho'i to'na metua tane ; ei ia'u te parururaa ia'na. Ahani ihoa pai ua rave au i tera e tera ohipa. Te tahi mau taime, i teie â mahana, e 22 matahiti i muri mai, te haamata nei teie mau mana'o i te tomo i roto i to'u aau, e mea ti'a ia'u ia faaore oioi i te reira aita ana'e e haamou te reira ia'u.

Hoê a'e ava'e i muri mai i te pohe-
raa o Tyson, e uiuiraa ta'u e o Elder Dean L. Larsen. Ua rave oia i te taime no te faaroo ia'u, e mauruuru noa vau no ta'na parau a'o e te here. Ua parau mai oia e, « Aita vau e mana'o ra ua hinaaro te Fatu ia faautu'a oe ia oe iho no te pohe o ta oe tamaiti ». Ua tae mai i to'u aau te here o to'u Metua i te Ao ra na roto mai i te hoê o ta'na mau tavini.

Noa' tu râ te reira, ua tamau noa te mau mana'o ahoaho i te haamauiui ia'u, e ua haamata atoa mai te riri. E ere i te mea tano ! Nahea e ti'a ai i te Atua ia rave i te reira i ni'a ia'u ? No te aha vau ? Eaha ta'u hape ? » E te tahi atoa taime, mana'o riri atoa vau i te taata e tamahanahana nei ia matou. Te haamana'o ra vau i te mau hoa i te parauraa mai e, « te farii atoa nei matou i to oe mauuiui ». I roto ia'u e parau vau, « Aita outou e ite i te faito o to'u mauuiui. A faaatea'ê atu ». Oioi roa vau i te iteraa e, e nehenehe i teie taaminoraa o te aau e haaparuparu mai. Ua haamâ roa vau, ua mana'o ino vau i to'u mau hoa o tei tamata noa i te tauturu mai.

I to'u iteraa i te mana'o hara, te riri e te taaminoraa o te aau i te 'ai-haere-raa ia'u, ua pure au ia tauihia to'u aau. Na roto i te tahi iho iteraa mo'a no'u, ua horo'a mai te Fatu ia'u

i te aau apî, e noa'tu te mo'emo'e e te mau iui ua tau i râ to'u feruriraa. Ua tae mai te ite e, aita vau i haruhia, e haamaitairaa rahi râ tera e tia'i ra ia'u mai te peu e faaite au i to'u haapa'o maitai.

Ua haamata to'u oraraa i te tau i e ua noaa ia'u i te haere i mua ma te ti'aturiraa rahi, aita faahou ia te fariuraraa i muri i te ahoaho. Te faaite papû nei au e, e ere teie oraraa te hopea. Te vai nei te ao varua. Te mau haapiiraa a te mau peropheta no ni'a i te oraraa i muri mai i te pohe, e parau mau ia. E taahiraa noa teie oraraa i ni'a i te e'a no te ho'i i to tatou Metua i te Ao ra.

Ua vai noa Tyson ei tuhaa no to matou utuafare. Na roto i te mau matahiti, ua faahiahia matou i te aroha e te maitai o te Metua here i te Ao ra tei faati'a i to matou utuafare ia farii tino roa te anaana o Tyson. Te faaite papû nei au e, e mea rairai te paruru. Eita te parau-ti'a, te here e te hoêraa utuafare e hope ia ma'iri ana'e tei herehia i te tahi a'e pae ; hau atu â, e puai faahou mai te reira.

Te tahi taima e ui mai te taata e, « Eaha te maoro no to outou faaoroma'iraa i te reira ? » No te faaite i te parau mau, eita te reira e ore roa, maori râ ia faatahoê-faahou-hia outou e tei herehia. Eita te îraa o to'u oaoa e tae mai maori râ ia faatahoê-faahou-hia matou i te po'ipo'i no te Ti'a-faahou-raa Matamua.

« No te mea e varua te taata nei. E mea mure ore te mau mea rii tumu, e te varua e te mau mea rii tumu ra,

ia vai faataa-ore-noa-hia ra, e farii ia i te îraa no te oaoa ;

« E ia faataahia ra, e ore roa e ti'a i te taata nei ia farii i te îraa no te oaoa ».³

Atira noa'tu, mai teie â taima, mai ta te Faaora i haapii, e nehenehe ta tatou e faaitoito noa.⁴

Ua haapii au e, e nehenehe i te mau iui maramara e te teimaha huru hope e riro mai ei mea mārû ia farii tatou i to tatou Metua i te Ao ra e ia taparu tatou i te tamahanahanaraa e tae mai na roto i Ta'na opuaraa ; Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia ; e Ta'na Faa'a'o, oia ho'i te Varua Maitai.

Auê ho'i te haamaitairaa hanahana o to tatou oraraa. E ere anei i te mea ri'ari'a ia ore tatou e mau iui rahi no te hoê tamarii i mo'e ? Auê to'u maururu i to'u Metua i te Ao ra, ua faati'a Oia ia tatou ia here rahi e ia here i te here mure ore. Auê to'u maururu no te mau utuafare mure ore. Auê to'u maururu ua heheu faahou mai Oia na roto i Ta'na mau peropheta ora i te opuaraa no te ora.

A haamana'o i to outou haereraa i te tanuraa o tei herehia, te mana'o i roto i to outou aau a tere ai to outou pereoo i rapae i te vahi tanuraa ma'i e a farii ai outou no te hi'o i tera afaata—e te mana'o e, e roaa anei i te aau ia faaoroma'i.

Te faaite papû nei au e, aua'e Oia, oia ho'i to tatou Faaora o Iesu Mesia, i horomii-roa-hia'i i te hoê mahana taua mau mana'o oto ra, te mo'emo'e e te

ahoaho i te îraa o te oaoa. Te faaite papû nei au e, e nehenehe ta tatou e turu'i i ni'a Ia'na e ia parau Oia e :

« Eita vau e vaiho otare noa ia outou, e ho'i mai â vau ia outou nei.

« E ia roovau iti a'e, e ore to te ao e hi'o faahou mai ia'u ; e hi'o mai râ outou ia'u ; no te mea e ora vau, e ora atoa ho'i outou ».⁵

Te faaite papû nei au e, mai tei parauhia i roto *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia*, « A ti'aturi ai tatou i te taraehara a Iesu Mesia, e tauturu Oia ia tatou ia faaoroma'i i to tatou mau tamataraa, to tatou mau ma'i e to tatou mau mau iui. E horo'a mai Oia i te oaoa, te hau e te tamahanahanaraa. Te mau mea'toa e ere i te mea maitai i roto i te oraraa nei, e faaupooti'a-hia ia na roto i te taraehara a Iesu Mesia ».⁶

Te faaite papû nei au e, i tera po'ipo'i nehenehe e te hanahana no te Ti'a-faahou-raa Matamua, e ti'a mai to outou e to'u iho nei feia herehia mai roto mai i te menema mai tei fafauhia e te Fatu Iho e e farii tatou i te îraa o te oaoa. No te mea te ora nei Oia, ratou e tatou nei ho'i, e ora atoa ia. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Moroni 8:10–12.
2. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 201.
3. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 93:33–34.
4. Hi'o Ioane 16:33.
5. Ioane 14:18–19.
6. *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia : Te hoê arata'i no te ohipa misionare* (2004), 58.

Na Elder Russell M. Nelson

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

A ani i te mau misionare ! E nehenehe ta ratou e tauturu ia outou !

E tavini te mau misionare atoa, tei apî e tei paari, ma te ti'aturiraa hoê roa ia faatupu i te hoê oraraa maitai a'e no te tahi atu mau taata.

E au mau taea'e here, e au mau tuahine here, e hoa here mâ, te faatae atu nei matou i to matou here e te aroha ia outou tata'itahi. Te oaoa nei matou i te faaararaa a te peresideni Thomas S. Monson i teie po'ipo'i, no te faatanoraa i te matahiti e au no te tavinira misioni no te feia apî tamaroa 18 matahiti e no te feia apî tamahine e 19 matahiti. Na roto i teie ma'itiraa, e rahi atu â te feia apî e oaoa no te mau maitai o te hoê misioni.

E piti matahiti i ma'iri i teie nei e ua haapapû faahou ma te puai i teie po'ipo'i, ua parau te peresideni Monson e « e mea ti'a i te mau tau-re'are'a ti'amâ e te itoito ia faaineine no te tavini i te hoê misioni. E hopoi'a te taviniraa misionare na te autahu'araa—hoê titauraa o te ta Fatu e tia'i nei ia tatou, o tei horo'a-rahi-hia mai ».¹ Faahou â, ua faataa mai oia e no te mau tuahine apî, te misioni o te

hoê ia ma'itiraa eiaha râ hoê hopoi'a. E faahou â, te ani nei oia e rave rahi feia faaipoipo paari no te taviniraa.

E mea faufaa te faaineineraa no te hoê misioni. Ua roto te misioni ei ohipa taviniraa i te Atua e i te taata na roto i to oe iho hinaaro. Na te mau misionare iho e amo i te mau haamau'araa no taua haamaitairaa ra. E tauturu atoa te mau metua, te mau utuafare, te mau hoa e te mau taata aufau i roto i te Afata Rahi Misionare. E tavini te mau misionare atoa, tei apî e tei paari, ma te ti'aturiraa hoê roa ia faatupu i te hoê oraraa maitai a'e no te tahi atu mau taata.

Na te faaotiraa ia tavini i te hoê misioni e haamau i te hoê haere'a varua no te misionare, no to'na hoa faaipoipo, e no to raua huaai i roto i te mau u'i a muri a'e. No roto mai te hinaaro e tavini i te faafariuraraa, te ti'amâraa e te faaineineraa o te hoê taata.

I roto i teie nahoa rahi e faaroo mai

nei ati a'e te ao nei, e rave rahi outou e ere i te melo no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, e e mea iti roa to outou ite no ni'a iho ia matou e ta matou mau misionare. Te faaroo mai nei outou no te mea e, te hinaaro nei outou ia rahi atu to outou ite no ni'a i te mau momoni, e i te mau mea ta ta matou mau misionare e haapii nei. Ia haapii ana'e outou no ni'a iho ia matou, e ite outou e, e rave rahi ta matou mau haapiiraa hoê â e ta outou. Te faaitoito atu nei matou ia outou ia tape'a mai i te mau mea maitai atoa e te parau mau, i muri iho, a hi'o ai e, e nehenehe anei ta matou e horo'a faahou atu â i te tahi. I roto i teie ao tei i roa i te titauraa, e hinaaro tatou i te tauturu i te tahi taime. Ua roto te haapa'oraa faaroo, te parau mau mure ore, e to matou mau misionare ei mau tuhaa faufaa rahi no taua tauturu ra.

Ua faataime ta matou mau misionare apî i ta ratou haapiiraa, ta ratou ohipa, ta ratou faahoaraa e i te tahi atu mau mea tei matarohia e te feia apî paari i te rave i roto i teie area taime o te oraraa. No te hoê maoraraa 18 e tae atu i te 24 ava'e, ua vaiiho ratou i te mau mea atoa i te hiti no te hoê tau, i te mea e, te vai ra to ratou hinaaro rahi e tavini i te Fatu.² E te tavini nei te tahi mau misionare ta matou i roto i to ratou mau matahiti paari a'e te feruriraa o to ratou oraraa. Ua ite au e, ua haamaitaihia to ratou mau utuafare. I roto i to matou iho utuafare, e va'u taata te tavini nei ei misionare rave tamau i teie taime—e toru tamahine, ta ratou tane faaipoipo, hoê tamahine mootua, e hoê tamaiti mootua.

Te uiui nei paha te mana'o o te tahi pae o outou no ni'a i te i'oa *Momoni*. To matou te reira i'oa na'ina'i. E ere te reira i to matou i'oa mau, noa'tu e, ua matauhia i te pii ia matou e, e momoni. No roto mai teie ta'o i te hoê buka papa'iraa mo'a tei parauhia te Buka a Moromona.

Te i'oa mau o te Ekalesia o te Ekalesia ia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. O te Ekalesia ia a Iesu Mesia i tahito ra tei faati'a-faahouhia. A ora ai Oia i ni'a i te fenua nei, ua faati'a Oia i Ta'na Ekalesia. Ua pii Oia i te mau Aposetolo, te mau Hitu Ahuru,

e te tahi atu mau ti'a faatere e ua horo'a'itu ia ratou i te mana o te autahu'araa no te rave i te ohipa i roto i To'na ra i'oa.³ Ia pohe a'era te Mesia e Ta'na mau Aposetolo, ua tau i hōra te taata i te mau oro'a e te mau haapiiraa tumu. I reira, mo'e ê atura te Ekalesia tumu e te autahu'araa. I muri a'e i te anotau pōiri, e i raro a'e i te arata'iraa a te Metua i te Ao ra, ua faaho'i faahou mai Iesu Mesia i Ta'na Ekalesia. I teie nei, te ora faahou nei te reira Ekalesia, ua faaho'i-faahou-hia mai, e te tere nei i raro a'e i Ta'na arata'iraa hanahana.⁴

Te pee nei matou i te Fatu ia Iesu Mesia e te haapii nei matou no ni'a Ia'na. Ua ite matou e, i muri a'e i To'na upooti'araa hanahana i ni'a i te pohe, ua fā mai te Fatu tei ti'afaahou i Ta'na ra mau pīpī i te mau taime e rave rahi. Ua tamaa Oia i piha'i iho ia ratou. Ua haere Oia na muri iho ia ratou. Hou To'na pa'umaraa hopea, ua faaue Oia ia ratou « e haere... e faairi i te mau fenua atoa ei pīpī, a bapetizo atu ai ia ratou i roto i te i'oa o te Metua, e no te Tamaiti, e no te Varua Maitai ».⁵ Ua haapa'o te mau Aposetolo i taua arata'iraa ra. Ua pii atoa ratou ia vetahi ê no te tauturu ia ratou ia faaoti i te faaueraa a te Fatu.

I teie mahana, i raro a'e i te arata'iraa a te mau aposetolo e te mau peropheta no teie anotau, ua horo'a-atoa-hia'itu teie hopoi'a i te mau misionare o te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Te tavini nei teie mau misionare i roto hau atu e 150 fenua. I roto i to ratou ti'araa ei mau ti'a no te Fatu o Iesu Mesia, te tautoo nei ratou no te faaoti i taua faaueraa hanahana ra—ta te Fatu iho i faaapī i to tatou nei anotau—ia hopoi i te îraa o te evanelia i te mau fenua êê e ia haamaitai i te oraraa o te taata i te mau fenua atoa.⁶

Tei roto teie mau misionare i te 20raa o to ratou matahiti, aitā ratou i aravihi roa'tura i roto i te mau mea o te ao nei. Tera râ, ua haamaitaihia ratou i te fariiraa i te mau horo'a—mai te mana o te Varua Maitai, te here o te Atua, e te iteraa papū no ni'a i te parau mau—e na te reira e faairi nei ia ratou ei mau ti'a hau mana no te Fatu. Te faaite nei ratou i te parau apī

Milan, Italia

maitai o te evanelia o te faatupu mai i te oaoa mau e i te oaoa mure ore, i te mau taata atoa e haapa'o i ta ratou poro'i. E i te rahiraa o te taime, te na reira nei ratou i roto i te hoê fenua e te hoê reo taa ê atu i to ratou.

Te faaitoitō nei te mau misionare ia pee i te huru o Iesu Mesia i roto i ta ratou mau ohipa e ta ratou mau parau. Te haapii nei ratou i te parau no Iesu Mesia e no To'na Taraehara.⁷ Te haapii nei ratou i te parau no te faaho'i-faahou-raa-hia mai te Ekalesia a te Mesia i tahito ra, na roto i te peropheta matamua a te Fatu i te mau mahana hopea nei, o Iosepha Semita.

Ua farerei a'e nei paha outou e aore râ, ua tau'a ore a'e nei paha outou i to matou mau misionare. Te ti'aturi nei au e, eita outou e mata'u ia ratou, e apo râ outou i ta ratou parau. E nehenehe ratou e riro ei rave'a i tonohia mai ia outou na mai te ra'i mai.

Ua tupu te reira i ni'a ia Jerry, te hoê taata maitai no te haapa'oraa Porotetani i te afaraa o te 60raa o to'na matahiti, tei ora i Mesa Arizona. E orometua Bapetizo te metua tane o Jerry ; to'na metua vahine râ, e orometua Metoti ia. I te hoê mahana, ua faati'a mai o Pricilla, te hoê hoa rahi no Jerry, ia'na i to'na mauui na roto i te poheraa ta'na aiū i te taime fanauraa, e te faataaraa oia i ta'na tane i muri noa mai. E maha ta Pricilla tamarii—e toru tamahine e hoê tamaroa, e o'na ana'e ia no te amo i te reira hopoi'a. A faati'a ai oia i to'na mau

mana'o hohonu ia Jerry, ua haapapū roa oia e, ua feruri oia e haapohe ia'na. Ma te puai e te here taatoa te itehia ia Jerry, ua tamata oia i te tauturu ia'na ia haroaroa e, e mea faufaa to'na ora. Ua ani oia ia'na ia haere i ta'na pureraa, ua haapapū râ o Pricilla e, aita faahou te parau no te Atua i roto ia'na.

Aita o Jerry i taua faahou e, nahea râ. I muri a'e, a pipi noa ai oia i te mau tumu raau rii i roto i to'na aua, ua pure teie taata faaroo i te Atua ia faaite mai i te arata'iraa. A pure noa ai oia, ua faaroo a'era oia i te hoê reo i roto i to'na feruriraa i te parauraa mai e, « a tape'a i teie na tamaroa e tere ra na ni'a i te pereoo taataahi ». Ua maere o Jerry e ua ui ia'na iho e, eaha te aua no teie ohipa. A feruri noa ai oia i taua ohipara, ua hi'o atura oia i ni'a i te purumu, e ua ite atura e piti na taure'are'a e ahu uouo to raua e te taamu arapoa, te tere maira na ni'a i te pereoo taataahi i to'na fare. Ma te maere rahi i teie 'ohipa mana'o-ore-hia' ua hi'o noa oia ia raua i te tereraa mai. E i to'na iteraa e, e mea ti'a ia'na ia rave i te hoê mea, ua tuo atura oia e, « Hey, orua, tape'a na ! Hinaaro vau e paraparau ia orua ! »

Ma te maere e te oaoa atoa, ua tape'a maira teie na taure'are'a. Ia piri mai raua, ua ite a'era o Jerry e, e taretā i'oa to ni'a iho ia raua e te faaite ra e, e misionare raua no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Hi'o atura o Jerry i ni'a ia raua e na ô atura, « e ohipa iti huru ê

rīi paha teie, tera rā, i pure na vau, e ua parauhia maira ia'u ia 'tape'a i teie na tamaroa e tere ra na ni'a i te pereoo taataahi. Hi'o atura vau i ni'a i te purumu, e te ite nei au ia orua. E nehenehe anei ta orua e tauturu mai ia'u ? »

Ua ataata a'era na misionare e na ô a'e ra te hoê, « E, papû roa e, e nehenehe ta maua e tauturu ».

Ua faataa maira o Jerry i to'na mana'o pe'ape'a no Pricilla. Aita i maoro i muri iho, ua farerei na misionare ia Pricilla, ta'na mau tamarii, e o Jerry. Ua tau'aparau ratou i te tumu o te oraraa, e i te faanahoraa mure ore a te Atua no ratou. Ua tupu i te rahi te faaroo o Jerry, o Pricilla e o te mau tamarii na roto i te pure aau tae, to ratou tai'oraa i te Buka a Moromona, e te faahoaraa maitai a te mau melo o te Ekalesia. E faaroo puai to Jerry ia Iesu Mesia, i teie rā taime, ua rahi faahou atu ia. Te mau mana'o feaa o Pricilla e to'na feruriraa ia haapohe ia'na, ua huri ia ei mau mana'o ti'aturi e te oaoa. Ua bapetizohia ratou e ua riro mai ei mau melo no te Ekalesia a te Mesia i faaho'ihia mai.⁸

Oia mau, ua rau te mau huru e nehenehe i te mau misionare ia tauturu. Hoê hi'oraa, te hinaaro nei paha te tahi pae o outou ia hau atu to outou ite no ni'a i to outou mau tupuna. Ua ite paha outou i te i'oa o to outou mau metua e to outou mau metua ruau, tera rā, e to outou mau metua e va'u u'i i raro atu ? Ua ite anei outou i to ratou i'oa ? Hinaaro anei outou ia ite atu â no ni'a ia ratou ? A ani i te mau misionare ! E nehenehe ta ratou e tauturu ia

outou !⁹ E ohipa ohie no ratou ia hi'o i te mau parau aamu utuafare rau a te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei.

E melo te tahi pae o outou, aita rā outou e haere faahou mai nei i te mau ohiparaa. Ua here outou i te Fatu e e mea pinepine outou i te feruri ia ho'i faahou mai i roto i te aua. Aita rā outou i ite e, nahea ia haamata. Te parau atu nei au ia outou ia haere atu e farerei i te mau misionare !¹⁰ E nehenehe ta ratou e tauturu ia outou ! E nehenehe atoa ta ratou e tauturu na roto i te haapiiraa i te mau taata tei herehia e outou. Ua here matou e te mau misionare ia outou, e te hinaaro nei matou e faaho'i faahou atu i te oaoa e i te maramarama o te evanelia i roto i to outou oraraa.

Te hinaaro nei paha te tahi pae o outou ia ite e, nahea ia tinai i te tūfira e aore rā, ia ora maoro a'e e ia fana'o i te tino maitai a'e. A ani i te mau misionare ! E nehenehe ta ratou e tauturu ! Ua faaite mai te mau tuatapaparaa e, e pūpū taata tino maitai te mau melo o te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Tei raro roa to ratou faito taata e pohe nei, e tei ni'a roa to ratou faito taata ora maoro nei ia faauhia i te tahi atu mau pūpū taata i tuatapapahia i roto i te Mau Hau Amui no Marite.¹¹

Te feruri nei paha te tahi pae o outou e, e mea aehuehu te oraraa nei e aita e taime tuua, i roto rā i te hohonuraa o to outou aau, te ite nei outou i te hoê ano rahi oto, ma te avei'a ore e aore rā, ma te opuaraa ore. A ani i te

mau misionare ! E nehenehe ta ratou e tauturu ia outou ! E nehenehe ta ratou e tauturu ia outou ia rahi atu to outou ite i te tumu mau o te oraraa nei—no te aha tei ni'a outou i te fenua nei, e e haere ti'a outou i hea i muri a'e i te pohe. E nehenehe ta outou e haapii mai nahea te evanelia a Iesu Mesia i faaho'i-faahou-hia mai i te haamaitai i to outou oraraa hau atu i ta outou e nehenehe e feruri i teie taime.

Mai te mea e, te haape'ape'a ra outou no to outou utuafare, a ani i te mau misionare ! E nehenehe ta ratou e tauturu ia outou ! Ua riro te haapaa-riraa i te faaipoiporaa e i te utuafare ei ohipa faufaa roa a'e no te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei. E nehenehe te utuafare ia riro ei utuafare mure ore. A ani i te mau misionare ia haapii ia outou nahea te reira e tupu ai no to outou utuafare.

E nehenehe atoa ta te mau misionare e tauturu ia outou i roto i to outou hinaaro ia roaa te ite rahi atu. E titau papū te varua taata i te maramarama. Noa'tu e, e matara mai te parau mau mai roto mai i te tuatapaparaa a te feia aivanaa e aore rā, na roto mai i te heheuraa no ô mai i te Atua, te imi nei tatou i te reira ! Te hanahana o te Atua o te ite ia.¹²

Te faarahiraa i te ite, o te faarahiraa ia i te ite pae varua e te ite pae tino. Te faatumu nei matou i ni'a i te faufaa o te iteraa i te mau papa'iraa mo'a. Te faaite ra te hoê tuatapaparaa e, te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei te feia ite a'e i te parau no te keretetano e no te Bibilia.¹³ Mai te mea e, e hinaaro outou e haroaroa maitai a'e i te Bibilia, i te Buka a Moromona, e ia roaa te hoê iteraa rahi a'e o te autaea'eraa o te taata e te ti'araa metua o te Atua, a ani i te mau misionare ! E nehenehe ta ratou e tauturu ia outou !

E rave rahi outou te vai nei te hinaaro rahi ia tauturu i te feia nava'i ore. No te mea rā e, te pee nei matou ia Iesu Mesia, ua î atoa ia matou i te reira hinaaro maha ore.¹⁴ E ti'a i te mau huru taata atoa ia amui mai ia matou no te tauturu i te feia nava'i ore e no te tauturu i te feia tei roohia i te ati i te mau huru vahi atoa o te ao nei. Mai te mea e, te hinaaro nei outou e apiti

mai, a ani i te mau misionare ! E nehe-
nehe ta ratou e tauturu ia outou !

E mai te mea e, te hinaaro nei
outou ia rahi atu to outou ite no ni'a
i te oraraa i muri a'e i te pohe, no
ni'a i te ra'i, no ni'a i te faanahoraa a
te Atua no outou ; mai te mea e, te
hinaaro nei outou ia rahi atu to outou
ite no ni'a i te Fatu ia Iesu Mesia,
To'na Taraehara, e no ni'a i te Faaho'i-
faahou-raa-hia mai Ta'na Ekalesia mai
tei faati'ahia i tahito ra, a ani i te mau
misionare ! E nehenehe ta ratou e
tauturu ia outou !

Ua ite au e, te ora nei te Atua. O
Iesu te Mesia. Ua faaho'i-faahou-hia
mai Ta'na Ekalesia. Te pure nei au ma
te aau tae mau, ia haamaitai mai te
Atua ia outou tata'itahi e i to matou
mau misionare faufaa rahi, na roto
i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Thomas S. Monson, « A amui faahou ai
tatou », *Liahona*, novema 2010, 5–6.
2. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te
Mau Parau Fafau 4:3.
3. Hi'o Mataio 10:1 ; Luka 6:13 ; 10:1 ;
Ephesia 4:11–12.
4. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te
Mau Parau Fafau 1:30.
5. Mataio 28:19.
6. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau
Fafau 68:8 ; 84:62 ; 112:28.
7. Hi'o 1 Korinetia 2:2; 2 Nephi 25:26.
8. E parau teie no roto mai ia W. Tracy
Watson, peresideni tahito no te Misioni
no Arizona Mesa.
9. Te parau ra vau e, « a ani i te mau
misionare, » e nehenehe atoa râ ta outou
e ani i te hoê hoa e melo no te Ekalesia
ia tauturu mai.
10. E oaoa atoa te mau fetii, te mau hoa
e te feia faatere o te Ekalesia ia tauturu.
11. Hi'o James E. Enstrom e Lester Breslow,
« Lifestyle and Reduced Mortality among
Active California Mormons, 1980–2004, »
Preventive Medicine, vol. 46 (2008), 135.
12. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau
Fafau 93:36.
13. Hi'o *U.S. Religious Knowledge Survey*
(Pew Forum on Religion and Public Life,
28 setepa, 2010), 7.
14. Hi'o Ram Cnaan, Van Evans, e Daniel W.
Curtis, *Called to Serve: The Prosocial Beha-
vior of Active Latter-day Saints* (University
of Pennsylvania School of Social Policy and
Practice, 2012) ; « Mormon Volunteerism
Highlighted in New Study » (16 no mati
2012), [http://www.mormonnewsroom.org/
article/mormon-volunteerism-report](http://www.mormonnewsroom.org/article/mormon-volunteerism-report); *Mor-
mons in America: Certain in Their Beliefs,
Uncertain of Their Place in Society* (Pew
Forum on Religion and Public Life,
12 no tenuare 2012), 43 ; Robert D. Putnam
e David E. Campbell, *American Grace:
How Religion Divides and Unites Us*
(2010), 444–54.

Na te Peresideni Dieter F. Uchtdorf

Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua

No te mau tatarahaparaa e te mau faaotiraa

*Ia rahi ana'e to tatou horo'araa ia tatou iho no te imi i te
mo'araa e te oaoa, eita ia tatou e haere na ni'a i te hoê e'a e
arata'i atu i te tatarahaparaa.*

Te mau tatarahaparaa

E te peresideni Monson, ua here
matou ia oe. Mauruuru no te faa-
araraa faaûrhuia e te faahiahia no te
paturaa o te mau hiero apî e te tavini
misionare. No te reira, ua papû ia'u e
e tae mai te mau haamaitai rarahi ia
tatou nei e i te mau u'i e rave rahi
i mua nei.

E to'u mau taea'e e mau tuahine
here, to'u mau hoa here ! E mea tahuti
pau roa tatou. Te ti'aturi nei au e
eita tatou e maere i te reira.

Eita te hoê a'e o tatou e faaea
maoro roa mai i ni'a i te fenua nei. Te
vai nei ia tatou te tahi mau matahiti
faufaa rahi i ni'a i te fenua nei tei riro,
ia faaauhia i te hi'oraa mure ore,
i te hoê âmoraa mata.

E i muri iho e reva'tu tatou. E « afai-
hia ia [to tatou mau varua] i taua Atua
ra o tei horoa mai i te ora ia [tatou]
ra ».¹ E vaiiho tatou i to tatou mau tino
i raro e e vaiiho tatou i muri te mau
mea no teie ao, a haere atu ai tatou i
te vahi i muri mai no to tatou oraraa.

I to tatou vai-apî-raa, e au ra e e ora
tatou e a muri noa'tu. Ua mana'o tatou e
ore te mau mahana e hope i roto i to ta-
tou oraraa e ua riro to tatou ananahiraa
mai te hoê puromu paparari ore e tarava
ra i mua ia tatou e aita e hopearaa.

Area râ, ia paari tatou, e rahi to
tatou hinaaro ia hi'o i muri e ia ite e
mea poto mau taua puromu ra. E uiui
tatou e nahea te mau matahiti i te tere
vitiuitiraa. E e haamata tatou i te feruri
i te mau ma'itiraa e te mau ohipa ta
tatou i rave. A na reira ai tatou, e haa-
mana'o ia tatou e rave rahi mau taime
maitai o tei faaanaanatae i to tatou
mau varua e tei faaoaoa i to tatou
mau aau. E haamana'o atoa râ tatou i
te mau tatarahaparaa—te mau mea ta
tatou e hinaaro ia ho'i i muri e ia tau.

Ua parau te hoê tuati vahine ma'i o
te atuatu nei i te feia ma'i te fatata ra i
te pohe, e ui pinepine na oia i teie ui-
raa i ta'na feia ma'i a faaineine ai ratou
i te faaru'e mai i teie oraraa.

« Te vaira anei to outou tatarahapa
i te tahi mea ? ».²

Ia piri roa ana'e i taua mahana hopea ra e maramarama ia te feruriraa e e noaa te iteraa hohonu. No reira i te uiraahia teie mau taata no ni'a i te mau mea ta ratou i tatarahapa, ua faite mai ratou i to ratou mau mana'o. Ua feruri ratou i te mau mea ta ratou e tau i ahani e ua nehenehe ia ratou ia ho'i faahou i muri.

I to'u feruriraa i ni'a i te mea ta ratou i parau, ua maere au e nahea te mau ture tumu no te evanelia a Iesu Mesia e nehenehe ai e arata'i i to tatou oraraa i te maitai, mai te mea e faaohipa tatou i te reira.

Aore roa e parau aro no ni'a i te mau parau tumu o te Evanelia. Ua haapii tatou i te reira i roto i te mau papa'iraa mo'a, ua tuatapapa tatou i te reira i roto i te Haapiiraa Sabati e ua faaroo tatou i te reira i roto i te mau pureraa e rave rahi mau taima. Teie mau parau tumu e teie mau faufaa hanahana mea afaro e e mea maramarama maitai ia ; mea nehenehe, mea hohonu, e mea puai ; e e nehenehe te reira e tauturu papu ia tatou ia a'pe i te mau tatarahaparaa i muri a'e.

Ahani ihoa pai au i horo'a i te tahi atu â taima no te feia ta'u i here

Teie te tatarahaparaa rahi roa'e ta te taato'araa o te feia ma'i e pohe ra i parau e ahani ihoa pai ratou i horo'a

i te tahi atu â taima no te feia ta ratou i here.

O te mau tane ihoa râ tei faaite i teie nei mana'o oto : ua « tatarahapa hohonu ratou i te rave-rahi-raa i te taima o to ratou oraraa no te faananea i to ratou toro'a ohipa ».³ Ua ere e rave rahi i te mau haamana'oraa maitai e noaa na roto i te raveraa i te taima no te parahi i piha'ihohi i te utuafare e te mau hoa. Ua ere ratou i te faatupuraa i te hoê auraa hohonu e te feia faufaa rahi roa no ratou.

E ere anei i te parau mau e te ohipa pinepine roa nei tatou ? Mea oto ia parau i teie mana'o e, ia rahi ana'e ta tatou ohipa e mea hanahana ia e e tapa'o ia no te manu'ia e aore râ no te hoê oraraa teitei a'e.

E ere anei ?

Te mana'o nei au i to tatou Fatu e Hoho'a, o Iesu Mesia e To'na oraraa poto i rotopu i te mau taata no Galilea e Ierusalem. Ua tamata vau i te faahoho'a Ia'na i te rû-haere-raa i tera e tera apooraa e aore râ i te raveraa e rave rahi mau ohipa i te hoê â taima no te faaoti i te hoê tabula o te mau mea rû e ti'a ia ravehia.

Aita e nehenehe ia'u.

E ite râ vau i te Tamaiti aroha e te atuatu a te Atua i te oraraa i te mahana tata'itahi e te hoê fâ. I to'na haaraa i piha'ihohi i te feia e haati ra ia'na, ua ite ratou i to ratou faufaa e ua herehia

ratou. Ua ite oia i te faufaa mure ore o te feia Ta'na i farerei. Ua haamaitai Oia e ua atuatu ia ratou. Ua faati'a Oia e ua faaora ia ratou. Ua horo'a Oia ia ratou, te horo'a faufaa rahi o To'na taima.

I to tatou nei tau, mea ohie ia faahua i te horo'a i te taima no vetahi ê. Ma te pataraa noa i te « iore » e nehenehe ta tatou e « tu'ati » atu i te mau tauasini « hoa » ma te ore e ti'a tino atu i mua i te hoê noa'e o ratou. Mea faahiaha paha te mau tauihaa apî, mai te mea ihoa râ e aita tatou i piha'ihohi i te mau taata ta tatou e here nei. Mea atea roa maua ta'u vahine faaipoipo i te mau melo faufaa rahi no te utuafare ; ua ite maua i te huru o te reira. Area râ, te mana'o nei au e ei taata tata'itahi e ei sotaiete, aita tatou e haere ra i te e'a afaro, mai te mea te rave'a ta tatou e faaohipa rahi nei no te tu'ati ia tatou i te utuafare e te mau hoa, mea na roto ia i te piaraa i te mau hoho'a arearea, te faahaereraa i te mau mea faufaa ore e aore râ te tu'atiraa'tu i tei herehia i te mau tahua i ni'a i te Itenati. Te mana'o nei au e te vai nei te hoê vahi tano no teie huru ohipa, eaha râ te rahiraa taima ta tatou e hinaaro i te horo'a no te reira ? Mai te mea eita tatou e horo'a ia tatou iho e i to tatou taima i te feia tei riro ei mea faufaa rahi no tatou, e tatarahapa ia tatou i te hoê mahana.

E faaoti na tatou i te here i te mau taata ta tatou e here nei ma te horo'a-araa i te taima au mau no ratou, te rave-amui-raa i te mau mea e te faatupuraa i te mau haamana'oraa faufaa rahi.

Ahani ihoa pai au i ora mai te au i to'u ti'araa mau

Te tahi atu tatarahaparaa ta te taata i faaite o to ratou ia manu'ia-ore-raa i te riroraa ei taata ta ratou i mana'o e nehenehe e e ti'a ia ratou ia riro mai. Ia hi'o ana'e ratou i to ratou mau oraraa, ua ite ratou e aita roa'e ratou i ora mai te au i to ratou ti'araa mau, e ua rahi roa te mau ohipa tei ore i oti i te ravehia.

Aita vau e parau nei i ô nei i te haereraa i mua e te manu'iaraa i roto i to tatou mau toro'a huru rau. Taua haereraa i mua ra, noa'tu te manu'iaraa rahi i ni'a i te fenua nei, e mea faufaa ore ia i roto i te tere mure ore hanahana e tia'i nei ia tatou.

Te parau nei râ vau no ni'a i te huru taata ta te Atua, to tatou Metua i te Ao ra i opua ia riro mai tatou.

Ua tae mai tatou i teie ao, mai ta te papa'i rohiphehe i parau, « ma te mau ata hanahana na muri mai »⁴ mai roto mai i te hoê ao matamua.

Ua ite to tatou Metua i te Ao ra i to tatou ti'araa mau. Ua ite oia i te mau mea no ni'a ia tatou e aita roa tatou i ite. Te faaitoito nei Oia ia tatou i roto i to tatou oraraa ia faatupu i te faito no to tatou hamaniraahia, ia ora i te hoê oraraa maitai e ia ho'i atu i mua i To'na ra aro.

No reira, no teaha ia tatou e haamau'a ai i te rahiraa o to tatou taime e te puai no te mau mea poto noa, faufaa ore e te papa'u. Te pato'i ra anei tatou i te tapapa i te mau mea maamaa e te faufaa ore ?

E ere anei i te mea paari a'e no tatou ia « haapue râ i te tao'a na [tatou iho] i nia i te ra'i, i te vahi e ore e pau ai i te huhu e te pe, e ore hoi te eiâ e tomo i reira e eiâ ai ? »⁵

Nahea tatou ia rave i te reira ? Na roto i te peeraa i te hoho'a o te Faaora, ma te faaohipa i Ta'na mau haapiiraa i roto i to tatou mau oraraa i te mau mahana atoa, e te here-mauraa i te Atua e to tatou taata tupu.

E mea papû roa e eita tatou e riro ei mau pîpî mai te mea e faataere noa, e amuamu noa e e mutamuta noa i te mea e ti'a ia tatou ia rave.

No te oraraa i te evanelia, eita e ti'a ia tatou ia riro mai te tamaiti o tei patia i to'na ma'iuu avae i roto i te pape e ma te parau i muri iho e ua haere oia e äu. Ei mau tamaroa e ei mau tamahine a to tatou Metua i te Ao ra, e nehenehe ia tatou ia rave i te mau mea rahi atu â. No te reira, eita te mau mana'o maitai noa e nava'i. E ti'a ia tatou ia *haa*. Hau atu i te faufaa rahi, e ti'a ia tatou *ia riro* mai ta te Metua i te Ao ra e hinaaro ia tatou ia riro.

E mea maitai te faaiteraa i to tatou iteraa papû no ni'a i te evanelia, e mea maitai a'e râ ia riro ei hi'oraa ora no te evanelia tei faaho'ihia mai. E mea maitai te hinaaroraa ia haapa'o rahi atu â i ta tatou mau fafauaraa ; e mea maitai a'e ra te haapa'o-maitai-raa i te mau fafauaraa mo'a—mai te oraraa i te

hoê oraraa mâ, te aufauraa i ta tatou mau tuhaa ahuru e te mau ô, e te taviniraa i te feia i roto i te ati. E mea maitai te faaiteraa e e haamo'a rahi tatou i te taime no te pure utuafare, te tai'oraa i te papa'iraa mo'a, e te mau faaoaoaraa utuafare maitai; na te rave-tamau-raa râ i teie mau mea atoa e afa'i mai i te mau haamaitairaa no te ra'i mai i roto i to tatou mau oraraa.

Te ti'araa pîpî o te tapaparaa ia i te oaoa e te poupou. O te e'a ia i to tatou maitai-roa-raa e to tatou oaoa-roa-raa.

E faaoti na tatou, i te pee i te Faaora e ia haa itoito no te riro ei taata tei opuahia ia riro mai tatou. E faaroo na e e haapa'o na tatou i te parau riirii a te Varua Mo'a. A na reira ai tatou, e heheu mai ia te Metua i te Ao ra ia tatou te mau mea no ni'a iho ia tatou tei ore roa e itehia e tatou. E faaite Oia ia tatou te e'a e e tauturu oia ia tatou ia ite i to tatou mau taleni ite-ore-hia e peneia'e o te ore roa i mana'ohia.

Ia rahi ana'e to tatou horo'araa ia tatou iho no te imi i te mo'araa e te oaoa, eita ia tatou e haere na ni'a i te hoê e'a e arata'i atu i te tatarahaparaa. Ia rahi ana'e to tatou ti'aturiraa i te maitai o te Faaora, e rahi ia to tatou iteraa e, tei ni'a tatou i te e'a ta to tatou Metua i te Ao ra i opua no tatou.

Ahani ihoa pai au i vaiiho ia'u iho ia oaoa a'e.

Te tahi atu tatarahaparaa a te mau taata tei ite e te pohe ra ratou e mea huru maere ia. Ahani ihoa pai ratou i vaiiho ia ratou ia oaoa a'e.

Mea pinepine tatou i te topa i roto i te mana'o hape e te vai nei te tahi mea eita e noaa ia tatou o te afa'i mai ia tatou te oaoa : te hoê utuafare maitai a'e, te hoê oraraa pae faufaa maitai a'e, e aore râ te hopearaa o te hoê tamataraa fifi.

Ia paari noa'tu â tatou, e rahi noa'tu â ia to tatou hi'oraa i muri e te iteraa e e ere te mau mea no rapae i te mea faufaa e eita hoi e faatupu i to tatou oaoa.

E faufaa rahi to tatou. *Na tatou e faatupu i to tatou oaoa.*

O outou e o vau iho te ti'aau o to tatou iho oaoa.

Mea au roa na maua ta'u vahine faaipoipo o Harriet i te taahi i te pereoo taataahi. Mea au roa ia haere i rapae e ia oaoa i te mau mea nehenehe o te natura. Te vai nei te tahi mau poromu ta maua e au i te taahi atu ma te ore e tau'a i te atearaa e te vitivitiraa o te taahiraa.

I te tahi râ mau taime ua mana'o vau e mea ti'a ia maua ia tata'u rii. Te mana'o atoa nei au e nehenehe ia maua ia tere vitiviti a'e mai te mea e haapuai a'e â maua. E i te tahi mau taime ua hape to'u faaiteraa i teie mana'o i ta'u vahine maitai.

E pahono ti'a mai ihoa oia i taua huru mana'o ra na roto i te maru e te maramarama mau. E ataata oia e e parau mai e, « Dieter, e ere teie te hoê tata'uraa; e tere ori haereraa noa râ. A oaoa na i te tere. »

Ua tano mau oia !

I te tahi mau taime, i roto i te oraraa, no te mea ua faatumu tatou i ni'a i te reni tapaeraa, ore atura tatou i ite i te oaoa i roto i te tere. Aita vau e haere e taataahi e to'u hoa faaipoipo no te mea e oaoa vau i te tapaeraa. E haere au no te mea e mea au roa e te mea oaoa te haereraa na muri ia'na.

Eita anei i te mea maamaa ia haamau'a i te mau mea maitai e te oaoa no te mea ua tamau noa tatou i te hi'o atu i te taime e oti ai teie mau mea ?

Ia faaroo ana'e tatou i te pehe nehenehe e tia'i anei tatou i te nota hopea no te au maitai i taua pehe ra ? Eita. E faaroo e e tu'ati tatou i te pehe, i te tupairaa e te navenave o te hamaniraa.

E pure anei tatou ma te « amene » ana'e e aore râ te hopearaa ana'e i roto i to tatou feruriraa ? Eita roa ia. E pure tatou ia piri atu i to tatou Metua i te Ao ra, ia farii i To'na ra Varua e ia ite i To'na here.

Eiaha tatou e tia'i ia tae roa i te hoê tau i mua nei i reira ia tatou e oaoa ai, e i reira ia e ite ai e ua vai noa na ho'i te oaoa i te mau taime atoa ! Aita te oraraa i opuahia no te oaoa noa i te mau mea tahito. Ua papa'i te Sallamo, « O te mahana teie i faataahia e Iehova. E oaoa tatou, e e fana'o i teie nei mahana ».⁶

Te mau tae'a e te mau tuahine, noa'tu to tatou mau huru oraraa,

noa'tu to tatou mau fifi eare râ mau tamataraa, te vai ra te tahi mea i te mahana tata'itahi ia oaoa e ia here mau. Te vai ra te tahi mea i te mahana tata'itahi o te nehenehe e faatupu mai i te mana'o mauruuru e te oaoa ahani noa e ite e e mauruuru tatou i te reira.

Peneia'e e ti'a ia iti mai to tatou hi'oraa na roto i to tatou mau mata e ia rahi atu ra na roto i to tatou aau. Mea au na'u te faahitiraa parau : « E ite maramarama te taata ma te aau ana'e. Eita te mau mea faufaa rahi e itehia e te mata ».⁷

Ua faauehia tatou « ia haamaitai atu i te Atua i te mau mea atoa ».⁸ No reira e ere anei i te mea maitai a'e ia hi'o na roto i to tatou mau mata e to tatou mau aau oia'toa te mau mea ha'ihai ta tatou e ti'a e mauruuru, eiaha râ ia faatumu i ni'a i te mea tano ore i roto i to tatou huru oraraa i teie nei ?

Ua fafau te Atua e, « e o oia o te farii mai i te mau mea atoa mai te mauruuru e faahanahanahia ia; e e amuihia te mau mea no teie nei ao ia'na ra, e ia hanere a'e te tufaa apî ».⁹

E mau taea'e e mau tuahine, no te mau haamaitiraa rahi a to tatou Metua i te Ao ra, Ta'na opuaraa maitai no te faaoraraa, te mau parau mau hanahana no te evanelia tei faaho'ihia mai e te mau mea nehenehe e rave rahi o teie tere tahuti « Eita anei e ti'a ia tatou ia oaoa ? »¹⁰

Ia faaoti na tatou e oaoa noa, noa'tu te huru o te oraraa.

Te mau faaotiraa

Ia tae i te hoê mahana e pohe ia tatou. E feruri ia tatou i ni'a i to tatou mau oraraa e e uiui ia tatou e ua riro anei tatou ei taata maitai a'e, ua rave anei i te mau faaotiraa maitai a'e, e aore râ ua faaohipa maitai a'e nei i to tatou taime.

No te âpe i te tahi o te mau tatarahaparaa hohonu roa no te oraraa, e mea maitai ia ia ravehia te tahi mau faaotiraa i teie mahana. No reira :

- A faaoti i te faarahi i te taime i piha'ihio i te feia ta tatou e here nei.
- Ia faaoti i te tutava u'ana ia riro ei taata ta te Atua e hinaaro ia tatou ia riro.
- A faaoti i te imi i te oaoa, noa'tu eaha to tatou mau huru oraraa.

O to'u iteraa papû teie e e nehenehe te mau tatarahaparaa hohonu no ananahi e âpehia na roto i te peeraa i te Faaora i teie mahana. Mai te mea, ua hara e aore râ ua hape tatou—mai te mea ua rave tatou i te mau ma'itiraa ta tatou e tarahapa nei i teie nei—te vai nei ia te horo'araa faufaa rahi a te Taraehara a te Mesia, na roto i te reira e nehenehe ai ta tatou mau hara e faaorehia. Eita e nehenehe ia tatou

e ho'i i muri i roto i te tau e ia tau i te mea i ma'iri, e nehenehe râ tatou e tatarahapa. E nehenehe ta te Faaora e tamarô i to tatou roimata tatarahapa¹¹ e ia iriti ê i te teiaha o ta tatou hara.¹² E faati'a Ta'na Taraehara ia tatou ia vai-iho i te mea tahito i muri e ia nuu atu i mua ma te rima mâ, te aau maitai,¹³ e te hoê faaotiraa ia rave maitai a'e e ia riro ei taata taa ê maitai a'e.

Oia, te tere vitiviti nei teie oraraa; e au ra te mo'e o'io'i atura to tatou mau mahana ; e e mea huru ri'ari'a te pohe i te tahi mau taime. Area râ, e tamau noa â to tatou varua i te ora e e taatihia'tu i to tatou tino tei ti'afaahou no te farii i te hanahana tahuti ore. Te faaite papû nei au e maori te aroha o to tatou Mesia e ora faahou tatou paatoa e a muri noa'tu. Ia tae i te hoê mahana, maoti to tatou Faaora e Taraehara, e maramarama e e oaoa mau ia tatou i te auraa o te mau parau « te tara o Hade, ua horomiihia ia i te Mesia ra ».¹⁴

Te e'a no te faatupu i to tatou fâ hanahana ei mau tamaroa e ei mau tamahine a te Atua e e'a mure ore ia. E to'u mau taea'e e mau tuahine, e te mau hoa here e, e ti'a ia tatou ia haamata i te haere i taua e'a mure ore ra *i teie mahana* ; eita e nehenehe ia tatou ia haamau'a i te hoê noa'e mahana. Te pure nei au e eita tatou e tia'i ia fatata tatou i te pohe e haapii ai i te ora. I te i'oa mo'a o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Alama 40:11.
2. Hi'o Susie Steiner, « Top Five Regrets of the Dying », *Guardian*, 1 no feppure 2012, www.guardian.co.uk/lifeandstyle/2012/feb/01/top-five-regrets-of-the-dying.
3. Bronnie Ware, i roto Steiner, « Top Five Regrets of the Dying. »
4. « Ode: Intimations of Immortality from Recollections of Early Childhood », *The Complete Poetical Works of William Wordsworth* (1924), 359.
5. Mataio 6:20.
6. Salamo 118:24.
7. Antoine de Saint-Exupéry, *Le petit prince*, trans. Richard Howard (2000), 63.
8. Mosia 26:39; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 59:7.
9. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 78:19.
10. Alama 26:35.
11. Hi'o Apokalupo 7:17.
12. Hi'o Mataio 11:28–30.
13. Hi'o Salamo 24:4.
14. Mosia 16:8 ; hi'o atoa 1 Korinetia 15:54.

Vauvauhia e te Peresideni Henry B. Eyring
Tauturu Matamua i roto i te Peresideniraa Matamua

Te patururaa i te feia faatere o te Ekalesia

Te anihia nei e ia paturu tatou ia Thomas Spencer Monson ei peropheta, ei hi'o, ei heheu parau e ei peresideni no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Henry Bennion Eyring ei tauturu matamua i roto i te Peresideniraa Matamua e o Dieter Friedrich Uchtdorf ei tauturu piti i roto i te Peresideniraa Matamua.

Te feia e farii nei, a faaite mai.

Te feia e pato'i nei, mai te mea te vai ra, a faaite mai.

Te anihia nei e ia paturu tatou ia Boyd Kenneth Packer ei peresideni no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo na reira atoa te mau melo no taua pūpū ra : Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, e Neil L. Andersen.

Te feia e farii nei, a faaite mai.

Te feia e pato'i nei, a na reira atoa mai.

Te anihia nei e ia paturu tatou i te mau tauturu i roto i te Peresideniraa Matamua e te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo ei peropheta, ei ite, e ei heheu parau.

Te feia e farii nei, a faaite mai.

Te feia e pato'i nei, mai te mea te vai ra, a na reira atoa mai.

Ua haamauruuhia o Elder Jay E. Jensen ei melo no te Peresideniraa no te Hitu Ahuru.

O te hinaaro e amui mai no te faaite i to tatou mauruuru, a faaite mai na.

Te anihia nei e ia paturu tatou ia Elder Craig C. Christensen ei melo no te peresideniraa no te Hitu Ahuru.

Te feia atoa e farii nei, a faaite mai.

Te feia e pato'i nei, mai te mea te vai ra, a faaite mai.

Te anihia nei e ia haamauruuru tatou ia Elder Marlin K. Jensen no te ohipa maitai ta'na i rave ei Papa'i Parau Aamu no te Ekalesia.

Te feia atoa e farii nei, a faaite mai.

Te anihia nei e ia paturu tatou ia Elder Steven E. Snow ei Papa'i Parau Aamu no te Ekaelsia.

Te feia atoa e farii nei, a faaite mai.

Te feia atoa e pato'i nei.

Te anihia nei e ia haamauruuru tatou ia Elders Keith K. Hilbig, Jay E. Jensen, Marlin K. Jensen, e Octaviano Tenorio ei melo no te Pūpū Matamua no te Hitu Ahuru e ia pii ia ratou ei Hui mana faatere faaturahia.

Te anihia nei e ia haamauruuru tatou ia Elders Keith R. Edwards and Larry W. Gibbons ei melo no te Pūpū Piti no te Hitu Ahuru.

Te feia e hinaaro i te amui mai no te faaite i te mauruuru rahi i teie mau taea'e no ta ratou taviniraa maitai, a faaite mai.

Te anihia nei e ia paturu tatou i te tahi atu mau hui mana faatere, te mau hitu ahuru area e te mau peresideniraa rahi o te mau pūpū tauturu mai te au i to ratou ti'araa i teie mahana.

Te feia e farii nei, a faaite mai.

Te feia e pato'i nei, a na reira atoa mai.

Mauruuru, te mau taea'e e te mau tuahine no ta outou patururaa, to outou faaroo, to outou itoitoe e ta outou mau pure. ■

Na Elder L. Tom Perry

No te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo

Te riroraa ei mau metua maitai

E rave rahi mau rave'a e noaa'i i te mau metua maitai te tautururaa e hinaarohia e ratou no te haapii i ta ratou mau tamarii i te evanelia a Iesu Mesia.

Ua raea'ehia ia'u te hoê taahiraa faufaa rahi roa i teie tau ve'a-ve'a nei—ua faahanahana vau i te 90raa o to'u mahana fanauraa. Ia raea'ehia ia outou te tahi mau taahiraa i roto i to outou oraraa, mea maitai ia feruri i ni'a i te mau ohipa tei tupu i mutaa ihora. O outou te feia apî e faaroo nei e aore râ e tai'o nei i teie a'oraa eita paha outou e tau'a rahi i te mea e ua ora te hoê taata e 90 matahiti te maoro, i te taime râ a fanauhia'i au, ua faairohia ia te oraraa e 90 matahiti te maoro ei ohipa faahiahia. I te mau mahana atoa, te mauruuru nei au i te Metua i te Ao ra no te haamaitairaa o te hoê oraraa roa.

Ua rahi te mau mea tei tau i roto i te roaraa o to'u nei oraraa. Ua ite au i te tupuraa o te tau hamaniraa matini e te tau no te opereraa i te parau apî. Te rahiraa o te mau pereoo uira tei hamanihia, te mau niuniu paraparau e te mau manureva e mau ohipa apî ia i to'u apîraa. I teie mahana te rave'a no te ite, no te faaite e no te faaohipa i te haamaramaramaraa e tau noa ia fatata pau roa te mahana. I to'u faito matahiti, te faahiahia nei au i te tauraa vitiviti o te ao e orahia nei e tatou

paatoa. Ua rahi te mau ohipa apî no teie mahana e to ratou mau maitai o te faaanaanatae nei i te feruriraa no te haamaitai atu â i to tatou mau oraraa.

I roto i te mau tauraa vitiviti e tupu haati nei ia tatou, te pure u'ana nei e te haa nei tatou no te haapapû e e vai maoro mai te mau faufaa o te evanelia a Iesu Mesia. Ua fatata a'ena te tahi o teie mau faufaa i te mo'ehia. I ni'a roa i te tabula o teie mau faufaa tei riro ei mau fâ matamua a te enemi, o te ti'araa mo'a ia o te faaipoiporaa e te faufaa tumu o te mau utuafare. Na teie e horo'a i te hoê tutau e te uahu papû no te hoê utuafare i reira te mau tamarii tata'itahi a te hoê Metua here i te Ao ra e nehenehe ai e haamaitaihia e e farii i te mau faufaa mure ore.

Ei faaineineraa no te faahanahana- raa i teie 90raa matahiti taahiraa i roto i to'u nei oraraa, ua haamata to'u iho utuafare i te tauturu ia'u ia haamana'o e ia mauruuru no te mau ohipa tei tupu i roto i to'u nei oraraa roa. Ei hi'oraa, ua haaputupu e ua faaite mai ta'u nei tamahine fetii ia'u i te mau rata e rave rahi ta'u i papa'i i to'u na metua fatata e 70 matahiti i ma'iri a'enei mai te tahua nuu moana mai i

te motu no Saipan i Patifita i te Tama'i Rahi II o te Ao nei.

Ua haru to'u mata i ni'a i te hoê o teie mau rata. Te rata ta'u i papa'i i to'u metua vahine o ta'na e iriti e e tai'o i te mahana oro'a o te mau mama i te matahiti 1945. Ua hinaaro vau e faaite atu i te tahi mau tuhaa ia outou ma te ti'aturi e e ite outou no teaha vau e mauruuru rahi ai i to'u metua tane e metua vahine here no te mau haapiiraa o ta'u i haapii mai na roto i ta raua mau haapiiraa i roto i te utua- fare. Ua riro to'u na metua ei hi'oraa maitai roa'e o ta'u i tape'a mai no te mau metua maitai tei faariro i to raua faaipoiporaa e te atuaturaa i te mau tamarii ei ohipa matamua roa na raua.

E hamata ta'u rata no te mahana oro'a o te mau Mama i te matahiti 1945 :

« E Mama here e,

« I roto i na matahiti e maha i ma'iri, tei te atea ê au ia oe i te mahana Oro'a o te mau Mama. I te matahiti tata'itahi, ua hinaaro vau ia parahi i piha'iho ia oe e ia faaite atu i to'u here rahi ia oe e to'u mana'ona'o rahi ia oe, e no te mea ho'i eita faahou â te reira e tupu, e faaohipa ia vau i te rave'a maitai roa'e e e haapono atu to'u mau mana'o na roto i te rata.

« I teie matahiti hau atu i te tahi atu mau matahiti, ua nehenehe ia'u ia ite eaha ta te hoê metua vahine faahiahia i rave no'u. A tahi roa, te mihi nei au i te mau mea riirii ta oe i matau i te rave no'u. Ia ara mai au i te po'ipo'i, e ore roa vau e haape'ape'a e te vai ra anei te hoê ahu mâ e te mau totini mâ. Te mea noa ta'u e rave o te iritiraa ia i te hoê afata ume e e ite au i te reira. I te hora tamaaraa, ua ite au i te mau taime atoa e e ite au i te tahi mea auhia e au tei faaineine-maitai-hia. I te pô e ite au i te mau tapo'i ro'i mâ i ni'a i to'u ro'i e te faito ahu taoto tano ia mahanahana maitai au. Mea oaoa rahi roa te oraraa i te utuafare. »

I to'u tai'oraa i teie na paratarafa matamua e piti o te rata, ua tupu mai te hoê mana'ona'oraa. Peneia'e na te ta'otoraa i roto i te hoê fare ie e i raro a'e i te hoê paruru naonao i ni'a i te hoê ro'i faehau i faahaere i to'u mau mana'o i ni'a i to'u utuafare taa ê mau.

No roto mai â i ta'u rata i to'u metua vahine :

« Hau atu râ i te hohonu o to'u ia mana'o ia oe no te hi'oraa ta oe i faaite mai ia'u. No te rahi o te oaoa ta te oraraa i horo'a mai ia tatou ei utuafare, ua hinaaro matou i te pee i to oe hi'oraa, ia tamau noa â i te ite i te hoê â oaoa ta matou i ite i to matou apîraa. Ua rave noa oe i te taima no te afa'i te utuafare i te afaa, e ua nehenehe ia matou ia ti'aturi ia oe no te rave i te mau mea atoa mai te pa'i'umaraa i ni'a i te mou'a, te ha'utiraa i te popo e o matou. Aita roa'e oe e o papa i haere orua ana'e i te tau faafaaceraa. Tei piha'ihono no te utuafare ia orua. I teie nei, tei te atea ê au mea au na'u ia paraparau no ni'a i to'u oraraa utuafare no te mea e mea oaoa roa. I teie nei eita e nehenehe ia'u ia fariu ê atu i ta oe mau haapiiraa, no te mea e riro ia ta'u mau ohipa i te faaite e aita oe i haapii maitai ia'u. Ua riro te oraraa ei titaaraa rahi no'u ia ti'a i'au ia piihia te tamaiti a Nora Sonne Perry. Te te'ote'o nei au no teie piiraa, e te ti'aturi nei au e e ti'amâ noa vau i te riroraa ei tamaiti na oe.

« Te ti'aturi nei au e tei piha'ihono vau ia oe i teie matahiti i mua nei, no te faaite ia oe te taima maitai ta'u i opua i te faaite ia oe i te mahana oro'a o te mau Mama no na matahiti e maha i ma'iri.

« Ia haamaitai mai te Fatu ia oe no te mau mea faahiahia atoa ta oe i rave no teie ao fifi.

« Ma to'u here taatoa, Tom ».¹

A tai'o faahou ai au i ta'u rata, ua feruri atoa vau i te hiro'a tumu o te utuafare, te paroita, te tifi e te nunaa taata i reira vau i te paariraa.

Ua faataahia te hiro'a tumu mai te hoê huru oraraa o te hoê nunaa. Te vai nei te hoê hiro'a tumu hoê roa no te evanelia, te tahi mau faufaa e mau tia'iraa e mau peu matauhia i te mau melo atoa no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea nei. Teie hiro'a tumu evanelia, aore râ huru oraraa, no roto mai ia i te opuaraa no te faaoraraa, te mau faauerua a te Atua e te mau haapiiraa a te mau peropheta ora. E faaiteitehia mai te reira na roto i te huru o ta tatou haapiiraa i to tatou mau utuafare e te oraraa i to tatou iho mau oraraa.

E itehia te haapiiraa matamua a Adamu no ni'a i ta'na hopoi'a tahuti nei i roto i te Genese 2:24 : « No reira e faarue ai te taata i ta'na metua tane e ta'na metua vahine, e ati atu ai i ta'na vahine, e e riro hoi raua ei hoê ».

Eita te taatiraa mana o te hoê tane e te hoê vahine e riro noa ei faaineineraa i te mau u'i i mua nei ia fatu ai'a i te fenua, e hopoi atoa mai râ te reira i te oaoa e te mauruuru rahi roa'e e nehenehe e itehia i roto i teie oraraa tahuti nei. E parau mau ihoa te reira, ia haamau ana'e te mau mana no te autahu'araa i te hoê faaipoiporaa no

te tau e no a muri noa'tu. Te mau tamarii e fanauhia i roto i taua huru faaipoiporaa ra te vai ra ia te hoê parururaa ia ratou o te ore e vai ra i te tahi atu vahi.

I roto i te ao i teie mahana, te rahi noa'tura te faufaa o te mau haapiiraa e haapiihia e te mau metua maitai i roto i te utuafare, tei reira ho'i te puairaa o te enemi. Mai ta tatou i ite, te tamata nei oia i te haamou e i te vavahi i te niu mau o to tatou sotaiete—te utuafare. Na roto i te mau rave'a maramarama e tei huna-maitai-hia, te aro nei oia i te haapa'oraa i te oraraa utuafare na te ao nei e ma te tu'ino i te hiro'a tumu e te mau fafauraa a te Feia Mo'a haapa'o maitai i te mau Mahana Hopea nei. E ti'a i te mau metua ia faaoti, e te haapiiraa i roto i te utuafare o te hoê ia hopoi'a hau atu i te mo'a e te faufaa rahi. Noa'tu e nehenehe ta te tahi atu mau faanahoraa, mai te ekalesia e te fare haapiiraa, e tauturu i te mau metua ia « haapii i te tamaiti i ta'na e'a ia haere ra » (Maseli 22:6), tei ni'a mau râ teie hopoi'a i te mau metua. Mai te au i te opuaraa rahi no te oaoa, ua horo'ahia te hopoi'a i na metua maitai no te atuaturaa e te faatupuraa i te mau tamarii a te Metua i te Ao ra.

I roto i ta tatou hopoi'a rahi ei metua, te vai nei e rave rahi mau rave'a e noaa'i i te mau metua maitai te tautururaa e hinaarohia e ratou no te haapii i ta ratou mau tamarii i te evanelia a Iesu Mesia. E horo'a'tu vau e pae mea

ta te mau metua e nehenehe e rave no te faatupu i te mau hiro'a tumu utuafare paari a'e :

A tahi, e nehenehe ta te mau metua e pure u'ana, ma te ani i to tatou Metua Mure ore ia tauturu ia ratou ia here, ia taa e ia arata'i i te mau tamarii Ta'na i tononui ia ratou.

Te piti, e nehenehe ta ratou e faatupu i te pure utuafare, te tai'oraa i te papa'iraa mo'a e te mau pureraa pō utuafare e ia tamaa amui, ia faariro i te tamaaraa ei taima no te aparauraa e te haapiiraa i te mau peu faufaa.

Te toru, e nehenehe ta te mau metua e fana'o maite i te faanahoraa turu a te Ekalesia, ma te aparauraa'tu i te mau orometua haapii Paraimere o ta ratou mau tamarii, te feia faatere feia ap'i, e te mau peresideniraa pūpū tauturu e te autahu'araa. Na roto i te aparauraa i te feia tei pihiha e tei faataahia no te tauturu i ta ratou mau tamarii, e nehenehe ia ta te mau metua e horo'a i te haamaramaramaraa faufaa rahi no ni'a i te mau hinaaro taa e a te ho'e tamarii.

Te maha, e nehenehe ta te mau metua e faaite pinepine i to ratou iteraa papū i ta ratou mau tamarii, e titau ia ratou ia haapa'o i te mau faaueraa a te Atua e e fafau atu ia ratou te mau haamaitairaa ta to tatou Metua i te Ao ra i fafau i Ta'na mau tamarii haapa'o maitai.

Te pae, e nehenehe ta tatou e faanahonaho i to tatou mau utuafare i ni'a i te mau ture e te mau tauraa utuafare ohie e te maramarama, te mau peu utuafare e te « tereraa faufaa utuafare » maitai, i reira te mau tamarii e farii ai i te mau hopoi'a utuafare e te tahi tufaa moni ia nehenehe ia ratou ia haapii i te faaohipa i te ho'e tabula faufaa, ia tarani e ia aufau i te tuhaa ahuru i ni'a i te moni tei noaa ia ratou

Teie mau mana'o no te faatupuraa i te mau hiro'a tumu utuafare puai a'e e au atoa ia i te hiro'a tumu a te Ekalesia. E riro ia to tatou mau hiro'a tumu utuafare puai ei ho'e parururaa i ta tatou mau tamarii i « te mau faahe-maraa o te enemi ra » (1 Nephi 15:24) e vai ra i roto i te mau peu a to ratou mau hoa, te mau peu a te mau taata tuiroo, te mau peu no te tarahuraa

e te faturaa, e te mau peu no te Itenati e te mau ve'a ta ratou ho'i e faaruru tamau nei. E tauturu te mau hiro'a tumu utuafare puai i ta tatou mau tamarii ia « ora i roto i te ao » eiaha rā ia riro « no teie nei ao » (Ioane 15:19).

Ua haapii te peresideni Joseph Fielding Smith: « E hopoi'a na te mau metua ia haapii i ta ratou mau tamarii i teie mau ture faaora no te evanelia a Iesu Mesia, ia ite ratou no teaha e ti'a'i ia ratou ia baptizohia e ia noaa ia ratou te ho'e hinaaro puai ia tamau noa i te haapa'o i te mau faaueraa a te Atua i muri a'e i to ratou baptizoraahia, e ia nehenehe ia ratou ia ho'i atu i mua i to'na ra aro. Te hinaaro ra anei outou, e to'u mau taea'e e mau tuahine maitai, i to outou mau utuafare, ta outou mau tamarii ; te hinaaro ra anei outou ia taatihia i to outou mau metua tane e metua vahine i mua ia outou... ? Mai te mea e, e ti'a ia ia outou ia haamata i te haapii i teie nei. E ti'a ia outou ia haapii na roto i te hi'oraa maitai e te a'o ». ²

Te parau nei te poro'i no ni'a i te utuafare :

« E hopoi'a mo'a ta te tane faaipoipo e te vahine faaipoipo no te here e no te haapa'o ia raua iho e i ta raua atoa ra mau tamarii. 'Te tamarii ra, e tufaa ia no o mai ia Iehova ra' (Salamo

127:3). Tei te mau metua te hopoi'a mo'a no te aupuru i ta ratou mau tamarii i roto i te here e te parau-ti'a, no te haapa'o i to ratou mau hinaaro pae tino e pae varua, no te haapii ia ratou i te here e i te tavini te tahi i te tahi, no te haapa'o i te mau faaueraa a te Atua e no te riro ei feia faatura i te mau ture o te fenua e faaeahia e ratou.

« ... Mai te au i te opuaraa a te Atua, e faatere te mau metua tane i to ratou utuafare na roto i te here e te parau-ti'a e tei ia ratou te hopoi'a no te haapa'oraa i te mau mea tumu o te oraraa e no te paruru ho'i i to ratou utuafare. Te ohipa matamua a te mau metua vahine o te aupururaa ia i ta ratou mau tamarii. I roto i taua hopoi'a mo'a ra, e titauhia i te metua tane e te metua vahine ia tauturu raua te tahi i te tahi ei hoa aifaito i roto i te hopoi'a ». ³

Te ti'aturi nei au e mea na roto i te opuaraa a te Atua ia haapuiahia ai te ohipa a te metua vahine i te atuuturaa e te haapiiraa i te u'i no ananahi. E mea faahiahia rā ia ite te mau tane e te mau vahine faaipoipo tei haa amui no te apiti i to ratou mana e te aparau-toopiti-raa no ni'a i ta ratou mau tamarii.

Ua hau atu te u'ana e te maramarama, te aroraa a te ino i ni'a i ta tatou mau tamarii i teie mahana. Te paturaa i te ho'e hiro'a tumu utuafare puai e faarahi atu a ia te reira i te parururaa i ta tatou mau tamarii i te mau ino no te ao nei.

Ia haamaitai mai te Atua ia outou te mau metua vahine e te mau metua tane maitai i Ziona. Ua tuu mai Oia i roto i ta outou tiaauraa Ta'na mau tamarii mure ore. Ei mau metua, te apiti nei tatou i te Atua i te faatupuraa i Ta'na ohipa e To'na hanahana i rotopu i Ta'na mau tamarii. E hopoi'a mo'a ia na tatou ia faaitoito i te rave maitai. Te faaite papū nei au i te reira i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Oro'a no te mau mama, rata na L. Tom Perry i to'na mama, haponohia mai na Saipan, tai'o mahana 3 no me 1945.
2. Joseph Fielding Smith, i roto i te Conference Report, atopa 1948, 153.
3. « Te Utuafare : E Poro'i i To te Ao Nei », *Liahona*, novema 2010, 129.

Na Elder M. Russell Ballard

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Ia anaanatae i te rave

Te faaite nei teie mau tapa’o atoa i te hoê mea : e hotu mai te mau mea rarahi, e e haamâmâhia te hopoi’a na roto i te tautooraa a te mau rima e rave rahi tei « anaanatae i te ohipa maitai »

Elder Perry, te mana’o nei au o oe te mea apî roa no te 90 te matahiti i roto i te taatoaraa o te Ekalesia. Ua hi’o outou nahea to’na ou’araa mai na ni’a mai i to’na parahiraa.

E au mau taea’e e te mau tuahine here, i te mau taime atoa e amu vau i te hoê tomati para i ni’a i te tumu, e aore râ, e amu i te hoê pea papepape maitai i raro a’e noa iho i te tumu, e haamana’o vau i te hoê taime a 60 matahiti i teie nei, i te faaapu pea na’ina’i a to’u papa i Holladay, Utaha. Ua faaamu atoa oia i te manu patia no te faahotu i te mau hotu pea apî o te rarahi mai ei mau pea au maitai.

E mea au roa na to’u metua tane te mau manu manu meri, e ua tupu to’na maere rahi ia hi’o i te huru o te rahiraa tauatini o ratou, huriraa i te tihota i haputuhia mai ni’a mai i te tiare pea ei meri monamona mai te auro te hoho’a—te hoê o te maa maitai roa a’e o te natura. Te parau nei te mau aivanaa no te maa e, teie ana’e te maa tei roto te mau mea ora atoa—te enzyme, te vitamine, te auri e te pape—e titauhia no te horo’a i te ora.

Ua tamata noa to’u metua tane i te mau taime atoa ia faaohipa ia’u i roto i ta’na ohipa faaamu manu patia, tera râ, ua oaoa vau i te mea e, na’na iho i haapa’o i ta’na mau manu patia. Tera

râ, mai taua anotau ra, ua haapii mai au i te mau mea e rave rahi no ni’a i te nahonaho rahi o te afata manu patia—fatata e 60.000 rahiraa manu patia.

Ua matau te manu meri i te faaitito, i te ote i te tihota, e i te huri i te tihota ei meri. To ratou tera huru ta te Rahu nui i tuu i roto ia ratou. Ua numerahia e, no te hamani e 45 tarama meri, titauhia i tera 20.000 e tae atu i te 60.000 manu meri i roto i te hoê afata, ia haere ratou paatoa e tau i ni’a e mirioni tiare, e ia ratere piti taime haatiraa i te ao nei. I roto i to’na oraraa poto e tau hepetoma noa e tae atu e maha ava’e, te rahiraa meri ta te hoê manu e horo’a mai,

hoê noa ia tuhaa taipu na’ina’i i ni’a i te ahuru ma piti.

Noa’tu te iti ia faaauhia i ni’a i te taatoaraa, ua riro te hoê tuhaa taipu meri i ni’a i te ahuru ma piti, ei mea faufaa no te ora o te afata manu patia. Tei roto te ora o te mau manu meri i te tahi e te tahi. Te ohipa tei riro ei ohipa teimaha no te tahi mau manu ia rave, e riro mai ia ei ohipa mâmâ i te mea e, e rave te mau manu atoa i ta ratou tuhaa ma te haapa’o maite.

Ua riro te manu hamani meri ei tapa’o faufaa i roto i te aamu o ta tatou Ekalesia. Ua haapii mai tatou i roto i te Buka a Moromona e, ua ta’ita’i te Ati Iareda i te mau afata manu meri na muri iho ia ratou (hi’o Etera 2:3) a fano ai ratou i te mau fenua Amerika e rave rahi tauatini matahiti i teie nei. Ua ma’iti o Brigham Young i te afata manu meri ei tapa’o no te faaitito e no te faaûru i te puai amui i titauhia i rotopu i te mau pionie no te tau i te medebara mârô ati a’e te Roto Miti rahi, ei mau peho ora mai teie mahana. O tatou te fana’o i ta ratou hi’oraa atea e ta ratou ohipa.

E itehia te tapa’o o te manu meri i roto e i rapae i ta tatou mau hiero e rave rahi. Teie paepae i mua ia’u, ua hamanihia ia i te raau acajou tei tupu i roto i te aua o te peresideni Gordon B. Hinckley, e ua nana’ohia te hoho’a o te manu patia hamani meri i ni’a iho.

Te faaite nei teie mau tapa’o atoa i te hoê mea : e hotu mai te mau mea rarahi, e e haamâmâhia te hopoi’a na roto i te tautooraa a te mau rima e rave rahi tei « anaanatae i te ohipa maitai »

(PH&PF 58:27). A feruri na i te ohipa e oti i te rahiraa mirioni Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei ia rave, i roto i te ao nei, ahani e, e rave tatou mai te manu meri, i roto i ta tatou faatumuraa papû i ni'a i te mau haapiiraa a te Fatu o Iesu Mesia.

Ua haapii mai te Faaora e, te ture matamua e te rahi, maori râ :

« Hinaaro oe i to Atua ia Iehova ma to aau atoa, e ma to varua atoa, e ma to mana'o atoa...

« E mai te reira atoa te piti, e aroha'utu oe i to taata tupu, mai to aroha ia oe iho na.

« Te ture atoa a te mau peropheta, tei teie nei ia pue ture e piti nei » (Mataio 22:37, 39–40).

Noa'utu te ohie o te mau parau a te Faaora, e auraa hohonu râ e te faufaa rahi to te reira. Te titauhia nei ia tatou ia here i te Atua, e ia here e ia aupuru i to tatou mau taata tupu mai ia tatou iho nei. A feruri na i te maitai rahi ta tatou e rave i roto i te ao nei mai te mea e, e amui paatoa tatou, ma te tahoê ei mau pîpî na te Mesia, e ma te hinaaro onoono, no te pahono i te mau hinaaro o vetahi ê e no te tavini i te mau taata ati a'e ia tatou—to tatou utuafare, to tatou mau hoa, te mau taata tapiri mai i ô tatou, te mau taata o to tatou oire.

Mai tei faaitohia i roto i te episetole a Iakobo, te taviniraa o te auraa mau ia o te haapa'oraa mau (hi'o Iakobo 1:27).

Te tai'o nei tatou i te mau parau no te ohipa taviniraa ta te mau melo o te Ekalesia e horo'a nei na te ao atoa nei, i roto ihoa râ i te tautururaa i te taata i roto i te mau ati—to auahi, e te pape pu'e, e te mata'i rorofa'i, e te puahiohio.

E mau pahonoraati râ faufaa roa teie e te au-roa-hia, e e tamau noa te reira ei huru no te tauturu i te amuraa i ta te tahi e te tahi hopoi'a. Tera râ, eaha ia te parau no to tatou oraraa i te mau mahana atoa ? Eaha ia te huru ahani e, e tahoêhia te mau ohipa aroha ta te rahiraa mirioni o tatou e rave, no to tatou here keretetano mau ia vetahi ê ? I te roaraa o te tau, e riro teie ei faatauiraa i te mau tamarii paatoa a to tatou Metua i te Ao ra, na roto i To'na faaiteraa i To'na here ia ratou na roto ia tatou. No teie ao hepohepo to tatou, e hinaarohia teie here o te Mesia i teie mahana, hau roa'utu i teie nei, e e rahi noa'utu â te hinaaro i te reira i te mau matahiti i muri nei.

E riro paha teie mau ohipa taviniraa ha'iha'i i te mau mahana atoa, ei mau ohipa riirii roa ia rave hoê-hoê-ana'e-hia, tera râ, ia hi'o-amui-ana'e-hia te reira, e riro mai ia ratou mai te hoê tuhaa taipu meri i ni'a i te ahuru ma piti ta te hoê noa iho manu patia e horo'a i roto i te afata. Te vai ra te mana i roto i to tatou here i te Atua e i Ta'na mau tamarii, e mai te mea e, e faaite-mau-hia taua here ra na roto i te rahiraa mirioni ohipa keretetano maitai, e haamaitai ia te reira, e e faaamu ho'i te reira i te ao nei i te maa ora o te faaroo, te ti'aturi e te aroha.

Eaha te ti'a ia tatou ia rave ia riro tatou mai te mau manu meri itoito e ia faariro i te reira itoito ei tuhaa no to tatou natura taata ? E rave rahi o tatou e mea itoito i te haere i ta tatou mau pureraa. Te rave itoito nei tatou i te ohipa i roto i to tatou piiraa, e i te Sabati ihoa râ. E ti'a roa ia haapoupouhia

te reira. Tera râ, mai te reira atoa anei te onoono rahi o to tatou feruriraa e to tatou aau i roto i te mau ohipa maitai i roto i te toe'a o te hepetoma ? Te rave ra anei tatou i te reira haapa'o oti noa, e aore râ, ua faafariu-mau-hia anei tatou i roto i te evanelia a Iesu Mesia ? Te nahea nei tatou i te rave i te huero o te faaroo i faaamuhia i roto i to tatou mau mana'o, e ia tanu i roto i te repo maitai o to tatou varua ? Nahea tatou ia faatupu i te tauraa rahi o te aau ta Alama e parau nei e, e mea titauhia no to tatou oaoa mure ore e te hau ? (hi'o Alama 5:12–21).

Haamana'o na, tei roto i te momona meri te mau mea atoa e titauhia no te ora tahuti nei. E te haapiiraa tumu e te evanelia ana'e a te Mesia te rave'a hoê roa e roaa ai te ora mure ore. Ia hau ana'e to tatou iteraa papû i te mau mea i roto i to tatou feruriraa, e ia niu-hohonu-hia i ni'a i te mau mana'o varua o to tatou aau, ei reira to tatou hinaaro onoono ia here e ia tavini ei riro ai mai to te Faaora ra te huru. Ei reira ana'e tatou e riro ai ei mau pîpî faafariu-hohonu-hia na te Mesia, ma te farii i te mana no ô mai i te Varua ra no te haaputapû i te aau o to tatou mau taata.

Ia faaea ana'e tatou i te faatumu i to tatou aau i ni'a i te mau mea o teie nei ao, eita ia tatou e titau faahou i te mau faaturaraa a te taata, e aore râ, i te mau mea e poupu ai to tatou te'ote'o (hi'o PH&PF 121:35–37). E rave râ tatou i te mau huru o te Mesia ta Iesu i haapii mai ra :

- Ia riro tatou e mea mārû e te haehaa e te faaoroma'i (hi'o PH&PF 121:41).
- Ia riro tatou e mea aroha, te faahua ore e aore râ te haavare ore (hi'o PH&PF 121:42).
- Ia î ho'i tatou i te aroha i te mau taata atoa (hi'o PH&PF 121:45).
- Ia faaunauna noa te taiata ore i to tatou mau feruriraa (hi'o PH&PF 121:45).
- Aita tatou e hinaaro faahou e rave i te ino (hi'o Mosia 5:2).
- O te Varua Maitai to tatou hoa i te mau taime atoa, e e ma'iri mai te haapiiraa no te autahu'araa i ni'a i to tatou aau mai te hupe no te ra'i maira (a hi'o PH&PF 121:45–46).

I teie nei, e te mau taea'e e mau tuahine, aita vau e faaitoito nei i te peu haamoriraa u'ana, e aore râ, te haamoriraa haavî. Aita roa'tu. Te ani noa'tu nei au ia rave tatou i te taahiraa i titauchia no te faahope roa i to tatou faafariuraa i ni'a i te evanelia a te Mesia, na roto i te tamauraa i ta'na mau haapiiraa i roto i te pâpâ o to tatou aau e o to tatou varua, ia ti'a ho'i ia tatou ia haa e ia ora ma te parau-ti'a, e mai te au i ta tatou e ti'aturi nei.

Na taua huru parau-ti'a ra e faaohie i to tatou oraraa, e e faarahi ho'i i to tatou haroararaa i te Varua e i te mau hinaaro o vetahi ê. Na te reira e hopoi mai i te oaoa i roto i to tatou oraraa, e i te hau i roto i to tatou varua—taua huru oaoa ra e te hau ta tatou e farii ia tatarahapa ana'e tatou i ta tatou mau hara, e ia pee ana'e tatou i te Faaora na roto i te haapa'oraa i Ta'na mau faaueraa.

Nahea tatou i te faatupu i teie tauiraa? Nahea tatou i te faatupu i teie here i te Mesia i roto i to tatou aau? Te vai nei hoê raveraa ohie roa i te mau mahana atoa, o te nehenehe e faatupu i te taa-ê-raa no te mau melo tata'itahi o te Ekalesia, tae noa'tu ia outou e te mau tamaroa e te mau tamahine, outou atoa e te feia apî tamaroa e outou e te

feia apî tamahine, outou e te feia paari otahi, e outou e te mau metua tane e te mau metua vahine.

Teie taua raveraa ohie ra : I roto i to outou pure i te po'ipo'i i te mau mahana atoa, a ani i te Metua i te Ao ra ia arata'i mai ia outou ia itehia ia outou te hoê rave'a no te tavini i te hoê o Ta'na mau tamarii faufaa rahi. E i roto i te roaraa o te mahana, a haere ma to outou aau tei î roa i te faaroo e i te here, ma te imi i te hoê taata ta outou e nehenehe e tauturu. A tutonu noa te mana'o mai te au i te manu meri i tutonu i ni'a i te mau tiare no reira mai te monamona e te huero. Mai te mea e, e na reira outou, e faarahihia to outou haroaroa i te pae varua, ei reira ei itehia ai ia outou te mau rave'a taviniraa aore â outou i feruri a'e nei e, e ti'a te reira.

Ua haapii mai te peresideni Thomas S. Monson e, i roto i te mau hi'oraa e rave rahi, ua pahono mai te Metua i te Ao ra i te pure a te tahi atu taata na roto ia tatou—na roto ia outou e ia'u nei, na roto i ta tatou mau parau e ta tatou mau ohipa maitai—na roto i ta tatou mau ohipa taviniraa ha'ihai e te here.

E ua parau te peresideni Spencer W. Kimball e : « Te ite mai nei te Atua ia

tatou, e te hi'o mai nei Ooia ia tatou. Tera râ, e mea matarohia e, e na roto oia i te tahi taata i te pahono i to tatou mau hinaaro. No reira, e mea faufaa rahi roa ia tavini tatou te tahi i te tahi (*Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia: Spencer W. Kimball* [2006], 98).

Ua ite au e, mai te mea e, e na reira outou—i te utuafare anei, i te fare haapiiraa anei, e i te fare pure anei—na te Varua e arata'i ia outou, ei reira outou e ite ai i te feia e hinaaro ra i te hoê taviniraa taa ê, ta outou ana'e paha e hehenehe e horo'a. Na te Varua e faaûru mai ia outou e e faaitoito mai ia outou ia tauturu i te faahoturaa i te hinaaro mau i te Mesia e i Ta'na evanelia, i roto i te ao nei.

Mai te manu meri te horo'a nei hoê tuhaa taipu na'ina'i momona meri i ni'a i te ahuru ma piti i roto i te afata manu patia, a feruri na, mai te mea e, e ta'i ahuru i te tautini, i te mirioni atoa, ta tatou mau tautooraa, na roto i te pure, no te faaite i te here o te Atua i Ta'na mau tamarii, na roto i te ohipa taviniraa Keretetano, e itehia ia te hoê tupuraa rahi o te maitai o te hopoi mai i te maramarama o te Mesia i teie ao te î noa'tura i te ino. Na roto i te tahoê, e hopoi mai ia tatou i te here e te aroha i to tatou iho utuafare e i te feia mo'emo'e, i tei veve, i tei oto te aau, e i te mau tamarii a to tatou Metua i te Ao ra e imi nei i te parau mau e i te hau.

Te pure nei au ma te haehaa, e te mau taea'e e te mau tuahine, ia ani tatou i roto i ta tatou mau pure i te mau mahana atoa, i te faaûruraa no te imi i te hoê taata ei ia'na tatou e horo'a i te taviniraa papû, oia'toa te faaiteraa i te mau parau o te evanelia e i to tatou iteraa papû. I te hopea o te mahana tata'itahi, e ti'a anei ia tatou ia pahono « E » i te mau uiraa e, « ua rave anei au i te hoê ohipa maitai i te ao nei i teie mahana? Ua tauturu anei au i te hoê taata nava'i ore? » (*Hymns*, no. 223).

Na te Atua teie ohipa. E ti'a anei ia tatou ia rave i te reira ma te faaroo mai teie mau manu patia na'ina'i itoitaito i te raveraa i ta ratou ra, ta'u ia pure haehaa na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

Mexico City, Mexico

Na Elder Larry Echo Hawk
No te Hitu Ahuru

« A haere mai ia'u, Outou te utuafare o Iseraela e »

A haere ai tatou i to tatou Faaora ra, o Iesu Mesia, e a tamâ ai tatou i to tatou nei aau, e riro tatou ei mauihaa no te faaoti i te mau fafauraa rahi o te Buka a Moromona.

I te tau no te tama'i i te fenua Vietnam, ua tomo vau ei fa'ehau i roto i te nuu moana no te mau Hau Amui no Marite. I to'u ihoa taeraa'utu i Quantico i Virginia no te haapiipiiaraa, tei mua vau i to'u ro'i i roto i te fare fa'ehau, te ti'a faatura ra vau e na 54 fa'ehau atoa i tihepuhia e te nuu. I ô to'u iteraa i to matou taata haapii, e taata etaeta e e fa'ehau tahito, ua tu'e oia i te opani no te tomo mai i roto i te fare fa'ehau ma te tuhi haere i te tahi mau parau.

E ere te mata'u na'ina'i to matou, ua haamata atura oia i te ti'a mata e mata i mua i te fa'ehau tihepu tata'itahi, ma te tahi uiraa, mai te omuaraa o te fare fa'ehau. Hoê i muri mai te tahi, ua imi haere te taata haapii i te hoê mea no te faaoo ma te tuhi haere. A pou ai oia i te reni e tuô te fa'ehau tihepu i ta'na pahonora : « E » e aore râ « Aita », e te taratini orometua ». Aita ta'u i nehe-nehe e hi'o papû ta'na e rave ra, ua faauehia mai ho'i matou e ti'a faatura noa ma te mata hi'o afaro i mua. Ua tae mai ra ia'u, haru a'era i ta'u pute

ahu e manii haapau ihora i ni'a i to'u marû ro'i i muri ia'u. Paheru a'era na roto, rave mai ra i te hoê mea e ho'i mai nei i mua i to'u mata. Ua ineine au no to'na riri. I roto i to'na rima ta'u ia Buka a Moromona. Te tia'i noa ra vau ia tuhuhia mai, aita, tapiri mai nei oia ma te muhumuhu e, « E Momoni oe ? »

Mai tei faauehia mai, ua tuô vau, « E, e te taratini orometua ».

Taiâ a'era vau i te mea e tupu mai. Aita, faaea rii a'era oia e faaite mai nei i roto i to'na rima i te Buka a Moromona e ani mârû mai nei, « Te ti'aturi anei oe i teie buka ? »

Tuô faahou'utu ra vau, « E, e te taratini orometua ».

Ua mana'o roa vau e, tera mau te taima e tuhi mai ai oia i te tahi parau teimaha no ni'a i te Momoni e te Buka a Moromona, aita, ti'a mu noa a'era oia. Ua faaea rii oia e ho'i mai ra i to'u ro'i no te vaiho mârû noa i te Buka a Moromona i reira. Haere a'era na mua ia'u i te tahi atu fa'ehau e haamata faahou a'era i ta'na faaooaraa e tuhira

i te mau fa'ehau tihepu.

Ua ui noa vau no te aha râ teie taratini etaeta no te nuu moana i faa-herehere ai ia'u i tera mahana. Te vai ra râ to'u maururu rahi i te mea, ua ti'a ia'u i te pahono mata'u ore e, « E, E melo vau no Te Ekalesia a Iesu esia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei » e « E, ua ite au e e parau mau te Buka a Moromona ». Teie iteraa papû e tao'a rahi mau teie no'u, tei horo'ahia mai na roto mai i te Varua Maitai e te tauturu o na misionare e piti e te hoê tia'i pûpû tahu'a.

I te 14raa o to'u matahiti, e piti misionare, o Lee Pearson raua o Boyd Camphuysen tei haapii i to'u utuafare i te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'ihia mai, e ua bapetizohia vau. Piti matahiti i muri mai, ua tuu mai o Richard Boren, te tia'i pûpû tahu'a, i te opuaraa e tai'o vau i te Buka a Moromona. Ua farii au i tera opuaraa, e ua tai'o vau e 10 a'e api i te pô hoê e tae roa ua pau ia'u i te tai'ora i te reira.

I ni'a i te api upoo parau, ua tai'o vau e, « i papa'ihia i te ati Lamana ra, e tahi pae ia ratou o te toea o te utuafare o Iseraela, e i te ati Iuda, e i te Etene atoa hoi ». I roto i te omuaraa o te Buka a Moromona : Te tahi faahou ite no Iesu Mesia, te parauhia ra e, o te mau ati Lamana « te hui tupuna o te mau initia no Marite ». A tai'o ai au i te Buka a Moromona, e au ia'u e, te tai'o ra vau no ni'a i to'u hui tupuna initia no Marite. Te faahiti nei te reira i te aamu no te hoê nunaa, te hoê pae tei pihia i muri a'e te mau « ati Lamana », ua faarue ratou ia Iesusalema no te haere i te « fenua i parauhia » (1 Nephi 2:20) e 600 matahiti H.M. E papaa parau te reira no te mau faaueraa a te Atua e te nunaa tahito i ora na i te hoê vahi o te fenua Marite. Te faaite atoa mai nei i te parau no te ohipa a Iesu Mesia i rotopu ia ratou i muri mai To'na Ti'a-faahou-raa. Te parau nei te Buka a Moromona e, i te roaraa o te tau, ua purara ratou i ni'a i te tua o te fenua Marite e i te mau motu atoa na piha'i iho mai (hi'o Alama 63:9-10). Ua tohu ta ratou mau peropheta e, e tae mai te nuu rahi o te Etene i tera fenua i parauhia e e topa te riri o te Atua i ni'a i te mau ati Lamana, e e

haapurarahia ratou, e e ta'irihia ratou e fatata roa i te haamou-roa-hia (hi'o 1 Nephi 13:10–14).

Te metua tane o to'u nei papa ruau, o Echo Hawk, e ati Pawnee oia, ua fanauhia oia i te afaraa o te mau matahiti 1800 i te fenua tei pihia Nebraska. I te 19raa o to'na matahiti, ua faahepohia te ati Pawnee e vaiiho i to ratou fenua, e 9,3 milioni ta fenua, no te nohoraa o te mau popaa. I te matahiti 1874 ra, ua taahi te ati Pawnee hanere e hanere maile i te pae apato'a no te tapae i te hoê fenua rii iti i te tuhaa fenua o te ati Oklahoma. Topa roa te numera o te ati Pawnee mai te faito 12.000 i te faito 700 taata i to ratou faaearea i Oklahoma. No te ati Pawnee, mai te tahi atoa mau pu'eraa ati, ua haapurarahia, ua ta'irihia e fatata roa i te haamou-roa-hia.

E poro'i taa ê ta te Buka a Moromona i te huaai o te mau ati Lamana,

e hoê toe'a o te utuafare o Iseraela. Ua faaite o Nephi i teie poro'i a tatarai oia i te orama a to'na metua tane no ni'a i teie mau mahana hopea nei : « E ia tae i taua mahana ra, e ite ai te toea o to tatou huaai e, no te utuafare o Iseraela ratou, e e feia faufaa hoi ratou o te Fatu ra ; ei reira ratou e ite ai e e tae atu ai hoi i te ite i to ratou mau metua, e te ite hoi i te Evanellia a to ratou Faaora, ta'na i faaite mai i to ratou mau metua ; e ite ai ratou i to ratou Faaora, e te mau parau tumu hoi o to'na ra haapa'oraa, ia ite ratou i te rave'a e haere ai ratou ia'na ra e ora'i » (1 Nephi 15:14).

Te Buka a Moromona, e papa'iraa mo'a ia. Tei roto te iraa o te evanelia mure ore. Ua papa'i te peropheta Iosepha Semita e, « Te Buka a Moromona o te buka ia tei hau roa'e i te tano i te mau buka ato'a i te fenua nei, e te ofa'i tapo'i no to tatou haapa'oraa,

e e fatata a'e te hoê taata i te Atua na roto i te haapa'oraa i ta'na mau haapiiraa eita râ na roto i te tahi ê atu buka » (*Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* [2007], 73). No reira, e poro'i teie no te mau nunaa atoa o te ao nei.

Ei taure'are'a tamaroa 17 matahiti, te tai'o ra vau i te Buka a Moromona no te taima matamua, e ua faatumu vau i ni'a i te fafauaraa a Moroni : « Ia itea teie nei mau parau ia outou, e ui atu i te Atua, i te Metua mure ore ra, i te i'oa o Iesu Mesia e, e parau mau anei teie mau parau, ma te mana'o papû, e ma te faaroo i te Mesia, na'na ia e faaite mai i te parau mau ia outou na roto i te mana o te Varua Maitai » (Moroni 10:4).

Ua tuturi au no te pure, e ua farii au i te hoê iteraa pae varua puai, oia ho'i, e parau mau te Buka a Moromona. Na te reira iteraa papû i tauturu mai ia faanaho i te tereraa o to'u oraraa.

Te pii nei au i te mau nunaa atoa ia tai'o i te Buka a Moromona : Te tahi faahou ite no Iesu Mesia.

Te ani taa ê nei au i te toe'a o te utuafare o Iseraela, te huaai o te nunaa o te Buka a Moromona, noa'tu te vahi i reira outou, ia tai'o e ia tai'o faahou outou i te Buka a Moromona. A tuatapapa i te mau fafauaraa i roto i te Buka a Moromona. A pee i te mau haapiiraa e te hi'oraa o Iesu Mesia. A rave e a haapa'o i te mau fafauaraa e te Fatu ra. A imi e a pee i te arata'iraa a te Varua Maitai.

E faaoti au na roto i te mau parau a Amaleki, te tahi peropheta o te Buka a Moromona : « E teie nei, e au mau taea'e here, ua hinaaro vau, ia haere mai outou i te Mesia, oia Tei Mo'a i Iseraela nei, e rave i ta'na ora, e te mana o ta'na faaoraraa. Oia ia, e haere mai ia'na, a pûpû mai ai i to outou aau atoa ei ô na'na ; e e pure, e e haapae i te maa, e e haapa'o maitai e tae noa'tu i te hopea ra ; e te ora ra te Fatu, e ora'i ia outou (Omoni 1:26).

A haere ai tatou i to tatou Faaora ra, o Iesu Mesia, e a tamâ ai tatou i to tatou nei aau, e riro tatou ei mauihaa no te faaoti i te mau fafauaraa rahi o te Buka a Moromona. O teie ta'u e faaite papû nei i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Robert C. Gay

No te Hitu Ahuru

E eaha ta te taata nei e ore e horo'a ei hoo i to'na iho ora ?

Ia faarue tatou i ta tatou mau hara atoa, te mea na'ina'i e te mea rahi, no te utu'a o te ora mure ore a te Metua.

I te hoê taime, ua ui te Faaora i Ta'na na pîpî i teie uiraa : « Eaha hoi ta te taata e ore e horoa ei hoo i to'na iho ora ? »¹

E uiraa teie ta to'u metua tane i haapii ia'u ia feruri maite e rave rahi matahiti i teie nei. A paari ai au, ua horo'a mai to'u na metua i te tahi ohipa i te fare ia'u e e aufau mai ratou i te tahi moni rii no taua ohipa ra. E faaohipa noa vau i tera moni iti, te tahi 50 rii toata i te hepetoma hoê no te haere i te teata. I tera ra tau, 25 toata te titeti no te tamarii 11 matahiti. E 25 ia toata toe no te tahi monamona, e 5 toata hoê. Hoê hoho'a e pae monamona ! Ua hope te au.

Mai te reira noa e ua 12 atura to'u matahiti. Tei roto vau i te reni tia'iraa i te hoê avatea e ua ite atura vau e, 35 toata no te tamarii 12 matahiti, te auraa ra, e iti mai ia ta'u mau monamona. No to'u ineine ore i teie pau, ua feruri au i roto ia'u, « Aita to oe hoho'a i tui mai te hepetoma i ma'iri ». Ti'a'tura vau i mua i te vahi titeti no te ani i te titeti 25 toata. Aita

te taata hoo i tau'a a'e e roaa mai nei atoa ta'u na monamona e pae, eiaha râ e toru.

Oaoa roa vau i to'u na-reira-raa, i muri a'e, ua horo vau i te fare no te faati'a i to'u metua tane i teie apî ta'u. A faati'a noa ai au i ta'u aamu, ua vai mû noa oia. Ia oti a'era ta'u parau, ua hi'o mai oia ia'u e ua parau mai, « Tamaiti, e hoo anei oe i to oe ora no te hoê toata ? » Puta roa to'u aau 12 matahiti i teie mau parau. E haapii-raa teie aita roa i mo'e ia'u.

Tau matahiti i muri mai, ua hitima-huta vau i te uiraa i taua uiraa ra a te hoê melo paruparu no te Autahu'araa a Melehizedeka. E taata maitai, ua here i to'na utuafare. Aita râ oia i haere i te pureraa e rave rahi matahiti i teie nei. E tamaiti ta'na e ha'uti ra i roto i te hoê pûpû aito o te revareva noa, e haapiipii e e ha'uti atoa ratou i te mahana sabati. Ua rê teie pûpû e rave rahi tata'uraa rahi. I to maua fare-reiraa, ua faahaamana'o vau ia'na e, te mau nei oia i te autahu'araa, e ua fafau oia e, mai te mea e faaohipa oia i te

tâpûraa e te fafauraa o to'na autahu'araa, e farii oia i « te mau mea atoa [a to tatou] Metua ra ».² Ua ui atura vau ia'na, « E hoono anei te hoê tata'uraa rahi o te fenua i te mau mea atoa a te Metua ? » Parau mârû mai nei, « Te taa ra vau i ta oe e parau nei », e haere au e farerei i te episekopo.

I teie mahana, ohie roa no tatou ia haru mai i te navenave o teie nei ao—noa'tu to tatou hinaaro maitai. Te tura'i nei te ao ia tatou « no te [hi'o] i te mea aore i tia ia ratou ia rave ».³ Aita i maoro a'enei, ua ui mai te tahi taata, « e hape anei te hoê noa inuraa iti ? » Te ite ra anei outou i te huru uiraa a te enemy ? Ua ui Kaina, « O vai hoi te Atua e ite ai au ia'na ? »⁴ ei reira mo'e atura to'na varua. Ia imi ana'e tatou i te farii-noa-raa i te mau hara rii na'ina'i, ua upootia ia Satane. No te hoê mohina û,⁵ te hoê papa'iraa hape o te i'oa,⁶ te hoê maa uteute,⁷ ua hoohia te tufaa matahiapo e te mau faufaa.

Ia feruri tatou i te toata e aore râ te tata'uraa rahi o te fenua i aitauihia i to tatou oraraa, e nehenehe ta tatou e faatano noa iho i ta tatou mau ohipa, mai ia Kaina, e aore râ e imi i te auraro i te hinaaro o te Atua. Te uiraa te ti'a ia tatou ia ui, e ere ia e, e rave anei tatou i te ohipa e ti'a e faa-titiaifaro, no te mea te na reira noa nei ihoa tatou. E ui râ tatou e, e « oriorio » anei tatou e aore râ, e « faaoti » anei tatou i te piiraa o to tatou varua ia rave i te hinaaro o te Metua ?⁸

Ua here te Fatu i to tatou parau-ti'a tera râ, te ani atoa mai nei Oia ia tatou i te tatarahapa e te auraro tamau. I roto i te Bibilia, te tai'o nei tatou e, e taata apî tei tuturi i mua i te Faaora, e taata haapa'o e te mea tao'a atoa ra, ua ani mai oia e, eaha atu â ia ta'na e ti'a ia rave no te farii i te ora mure ore. Ua haere ê atura râ ma te oto i to te Faaora na ôraa e, « Te toe ra te hoê mea ia oe : a hoo atu i ta oe ra ».⁹

Teie nei râ, e taata tao'a atoa e te mea haapa'o ore, te arii raatira o te ati Lamana, te metua tane o Lamoni, tei ui i taua iho uiraa ra no ni'a i te ora mure ore, ua na ô oia : « E nahea'tu hoi au ia fanau-faahou-hia vau i te Atua, e ia mahiti-tumu-ê-hia teie nei varua ino i roto i to'u nei aau, ia roaa

to'na ra Varua [?].... e faarue atu vau i to'u nei basileia, ia roaa ia ia'u teie oaoa rahi ra ».¹⁰

Te haamana'o ra anei outou i te pahonora a te Fatu tei tae mai i te arii na roto ia Aarona ? « Ia tatarahapa i ta oe mau hara, e ia pio i raro i mua i te Atua, e ia pii atu i to'na ra i'oa i te faaroo, ma te mana'o e, e roaa ia, ei reira oe e roaa'i te tiai ta oe i hinaaro nei ».¹¹

I to te arii haro'aro'araa i te tusia e titauhia, ua faahaehaa oia ia'na e ua tipäpä atura ma te pure e, « E te Atua... e haapae atu vau i ta'u atoa ra hara ia ite au ia oe na ».¹²

Teie te aitauraa ta te Faora e ani ra ia tatou : ia faarue tatou i ta tatou mau hara atoa, te mea na'ina'i e te mea rahi, no te utu'a o te ora mure ore a te Metua. E ti'a ia tatou ia haapae i te mau faatano-noa-raa, te mau parihaere-raa, te mau taoti'araa mana'o, te mau otoheraa, te mau faataime-raa, te mau faetaraa, te te'ote'o, te mau mana'o haavâ e te raveraa i te mau mea ia au i to tatou iho hinaaro.

Titauhia tatou ia faataa ê ia tatou i te mau ohipa atoa o te ao e ia rave i te hoho'a o te Atua i ootihia i ni'a i to tatou mata.¹³

Te mau taea'e e te mau tuahine, a haamana'o e, ua hau atu â teie titauroa i te rave-ore-raa i te mau ohipa ino. No te enemi e ta'iri ra, e mea ti'a roa ia tatou ia ohipa e ia ore e parahi i roto i te « vai-mana'o-ore-raa ».¹⁴ Te raveraa i te hoho'a o te Atua i ni'a ia tatou, te auraa ra, e tavini i te tahi e te tahi. Te vai nei te mau hara raveraa i te ino e te mau hara rave-ore-raa i te maitai, titauhia ia tatou ia ti'a na ni'a'tu i teie na mea toopiti.

I to'u taviniraa ei peresideni misioni i Afrita, ua haapihia mai au i teie parau mau rahi mure ore. Te haere ra vau i te hoê apooraa e, ua ite atura vau i te hoê tamaiti apî o'na ana'e, te tutuô ra i te pae puomu. Ua parau mai te hoê reo i roto ia'u, « tape'a, tauturu i teie tamaiti ». I te taeraa mai teie reo, oioi atoa mai, te hoê afa setoni noa paha, ua taoti'a vau i to'u mana'o :

« Eiaha e tape'a. E taere oe. Na oe e peresideni e eita e nehenehe e tae na muri mai ».

I to'u tapaeraa i te fare pureraaa, ua faaroo faahou vau i taua reo ra i te na-ô-raa e : « A haere e tauturu i tera tamaiti ». Ua horo'a atura vau i te taviri o te pereoo i te hoê melo o te Ekalesia, o Afasi, ma te ani ia'na ia haere e tii i tera tamaiti. E 20 minuti i ma'iri mai, te tape'a mai nei i to'u taponono. Tei rapae te tamaiti.

E 10 matahiti to'na. Ite mai nei matou e, ua pohe to'na metua tane e tei te fare tape'araa to'na metua vahine. Te ora ra oia i ô i te mau utua-fare apaapa (bidonville) i Accra, te vai ra te tahi taata tia'i, na'na e horo'a i te maa e te vahi taоторaa. E no te fana'o i te reira, e hoo oia i te i'a tara'i na ni'a i te puomu. I te otiraa râ ta'na mahana hooraa, patia a'enei i te rima i roto i te pute, ua apoo. Mo'e pauroa te apî. Taa oioi atura maua Afasi e, ia ho'i o'na aita e moni, e parihia oia e taata haavare, e taparahihia paha e e tiahihia i

i to'u iteraa papû e, o teie te Ekalesia, te Ekalesia mau a te Atua, o te Faaora te upoo e te faatere nei Oia na roto i Ta'na peropheta ma'itihia. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Mataio 16:26.
2. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:38.
3. Iakoba 4:14.
4. Mose 5:16.
5. Ua riro te hoê mohina û e to te reira hinu (te paa û) ei manianiaraa i rotopu i te vahine a Thomas B. Marsh e te tuahine Harris, tei faaau na mua a'e e tahoê i ta raua û no te hamani i te pata paari. I to te tuahine Harris iteraa e, aita te tuahine Marsh i vaiho i te hinu o te û, e ua tape'a na'na, ua amuamu atoa mai te tuahine Harris, e ua maniania na tuahine. Ua afa'i Thomas Marsh i te ohipa i mua i te episekopo, tei farii i te parau a te tuahine Harris. Mai te episekopo, i te apooraa teitei e i te Peresideniraa Matamua, ua farii pauroa ratou e, ua hape te tuahine Marsh. Ua ôhia te hoê apoo i rotopu ia Thomas Marsh e te mau taea'e. Aita i maoro roa i muri iho, ua parau Thomas Marsh i mua i te tahi taata faatere no Missouri e, te orure hau ra te mau Momoni. (Hi'o George A. Smith, « Discourse », *Deseret News*, 16 no eperera 1856, 1856, 44.)
6. I to te peropheta Iosepha Semita horo'araa i te piiraa ia Simonds Ryder no te taviniraa ei misionare, ua ite Ryder i te hoê hape i roto i te papa'iraa o to'na i'oa, ua papa'ihia « Rider » i roto i te heheuraa. Inoino a'era e taiva e rave atoa'tura oia i te ohipa ino i ni'a i te peropheta ma te târaa ia'na i te huruhuru mo'a. Aita o Ryder i ite e, e parau vaha noa Iosepha Semita i te mau heheuraa e te papa'i parau e papa'i. (Hi'o Milton V. Backman Jr., *The Heavens Resound: A History of the Latter-day Saints in Ohio, 1830–1838* [1983], 93–94; Donald Q. Cannon and Lyndon W. Cook, eds., *Far West Record: Minutes of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1830–1844* [1983], 286.)
7. I roto i te Genese 25, te haapii mai nei tatou e ua hoo o Esau i to'na tufaa matahiapo ia Iakoba no « te pane e te pipi tunu » (te irava 34).
8. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 19:18–19.
9. Hi'o Mareko 10:21–22.
10. Alama 22:15.
11. Alama 22:16.
12. Alama 22:18.
13. Hi'o Alama 5:14–19.
14. Alama 60:7.
15. Mareko 1:18.
16. Mataio 18:11.
17. Iakoba 1:8.
18. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 58:27.
19. Hi'o Luka 15:11–32.
20. Hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:15–16.
21. Neal A. Maxwell, *Deposition of a Disciple* (1976), 88.
22. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 19:38.

ni'a i te puromu. Tera ia to'na ri'ari'a rahi i to'u iteraa ia'na i te taime mata-mua. Ua tamârû maua i to'na mätä'u, horo'a'tura i te tahi moni e faaho'i atura ia'na i te fare o te taata tia'i.

I to'u ho'iraa i te fare i tera ra pô, e piti parau mau tei puta mai ia'u. A tahi, ua ite roa vau e, ua aroha te Atua ia tatou tata'itahi e eita oia e faarue ia tatou ; te piti, ua ite au e mea ti'a ia tatou ia faaroo i te reo o te Varua i roto ia tatou e ia haere « oioi atu »¹⁵ i te vahia o ta'na e afa'i ia tatou, ma te haafifi ore i to tatou taiâ e aore râ i te mau taupupuraa atoa.

I te hoê mahana, ua ui te mau pipi i te Faaora, o vai te rahi roa a'e i roto i te basileia o te ra'i. Ua pahono oia ia ratou e, ia faafariu ratou, e ia faahaehaa e ia auraro mai te mau tamarii rii ra. Parau faahou atura e, « I haere mai hoi te Tamaiti a te taata e imi e faaora i tei moe ra ».¹⁶ Na teie pereoda e faataa i ta tatou misioni. Titauhia ia tatou ia haere e faaora—i tei mo'e, tei na muri mai e te mea iti a'e. Aita e nava'i ia haapae i te ino ; e ti'a ia tatou « ia faaoromai i to'na satauro »¹⁷—e « ia rave rahi na roto i to ratou iho hinaaro »,¹⁸ te tautururaa ia vetahi ê ia faafariuhia. Ma te aroha e te here ua haapii mai tatou i te tamaiti tei haere i te fenua roa,¹⁹ ia pahono i te ta'i o te mau otare, i te taparuraa o ratou i roto i te poiri e te haamouraa,²⁰ e te

mau piiraa mauui i te utuafare i roto i te ati. « Aita e faufaa na Satane ia riro mai ia Kaina ra e aore râ mai ia Iuda te huru... », te parau ia a Elder Neal A. Maxwell. « Hinaaro noa oia i te mau tane aravihi... ia hi'o ia ratou iho ei tino piri pae ore »²¹

I muri iho, i te hoê amuiraa tîti i tupu iho nei, ua tapiri mai te hoê feia apî tamaroa ia'u e ua ui mai, « ua here anei te Atua ia'u ? ». Ia faaite papû noa to tatou oraraa tavini e e ore roa te hoê taata e mo'ehia i te Atua.

I te uiraa ra, « e eaha ta te taata nei e ore e horo'a ei hoo i to'na iho ora ? » E titau Satane ia hoo tatou i to tatou oraraa no te tahi monamona e te tahi tata'uraa aito no teie nei ao. Teie ra, te pii nei te Faaora, ma te tao'a ore no te aitau i ta tatou mau hara, ia rave i To'na hoho'a i ni'a ia tatou e ia hopoi atoa i te reira i te aau o te feia na piha'i iho ia tatou. Ei reira, e farii i te mau mea atoa a te Atua, tei parauhia mai e, ua hau i te mau tao'a atoa o teie ao.²² Ua mana'o a'enei outou i te reira ?

Aita i maoro a'enei, te tere ra vau i Nicaragua e ua haru to'u mata i te hoê papa'iraa i roto i te fare ha'iha'i o te utuafare ta matou e hahaere ra. Te parau ra te reira, « O to'u iteraa papû ta'u tao'a rahi roa a'e ». Mai te reira atoa no'u nei. O to'u iteraa papû te tao'a rahi o to'u varua, e ma te parau-ti'a atoa o to'u aau, te vaiho nei au

Na Elder Scott D. Whiting

No te Hitu Ahuru

Te faito tano no te hiero

Te mau faito teitei no te paturaa i te hiero ta teie Ekalesia e faaohipa nei, e hoho'a e e tapa'o ia no te huru e ti'a ia tatou ia ora i to tatou iho mau oraraa.

A tere ai au e mata'ita'i i te hiero nehenehe no Brigham City Utah, ua haamana'o vau i te hoê ohipa tei tupu a tavini ai au ei taata haapa'o i te opani iriti no te haamo'a-faahou-raa-hia e te faaoaoaraa peu tumu no te hiero tahito no Laie Hawaii.

Tau ava'e hou te otiraa o te ohipa rahi faaapîraa, ua anihia vau ia tere hi'opo'a i te hiero na muri ia Elder William R. Walker, te faatere no te Tomite Hiero e to'na mau tauturu. Ua tae atoa mai te mau melo no te taiete paturaa. Te tumu no taua tere hi'opo'a ra, no te hi'oraa ia i te tereraa e te maitai o te ohipa i ravehia. I taua taime ra fatata te 85 i ni'a i te hanere te ohipa tei oti.

A tere ai matou na roto i te hiero, ua hi'o e ua faaroo vau ia Elder Walker e to'na mau tauturu a hi'opo'a'i ratou i te ohipa e a tau'aparau ai ratou e te tamuta rahi. I te tahi mau taime, ua ite au i te hoê taata i te faahaereraa i to'na rima na ni'a i te papa'i a haere atu ai matou mai tera piha e i tera piha. I muri a'e i to'na na reiraraa, e uiui oia i to'na manimani rima e haafatata'tu i te tamuta ma te parau atu e, « te ite nei

au i te taratara i ni'a i teie papa'i. E ere te taratara i te faito tano no te hiero. E ti'a ia outou ia haamanina faahou i teie papa'i—Ua papa'i maitai te tamuta i te mau parau atoa.

I to matou haafatataraa'tu i te hoê area i roto i te hiero e mea iti roa te ata o tei ite, ua tape'a faahou taua iho â taata ra ia matou e ua faahaere i to matou mata i ni'a i te hoê hi'o haamaramarama nehenehe tei tamau-apî-hia. E 0.6 metera teie haamaramarama i te aano e e 1,80 metera te teitei e te vai nei te hoê hoho'a hi'o orapa maha. Ua faatoro oia i ni'a i te hoê hoho'a hi'o e 5 tenimetera te rahi e tufaa ho'i no te hoho'a e ua parau mai, « ua fefe taua orapa maha ra—Ua hi'o a'era vau i te orapa maha, e i to'u hi'oraa e aura e mea afaro te reira. Area râ, a faaohipa ai au i te hoê tao'a metera, ua nehenehe ia'u ia ite e te vai nei te hoê hape e ua fefe teie orapa maha e 3 milimetera te roa. Ua faauehia te tamuta ia tau i teie haamaramarama no te mea aita i tano i te faito no te hiero.

Ua maere roa vau e e ti'a ia tauihia te taato'araa o te hoê haamaramarama no teie noa hape ha'ihia'i roa. Oia mau, e mea papû roa eita te tahi taata

e ite e aore râ e tau'a i teie haamaramarama no te mea tei te hoê vahi eita te taata e ite.

A ho'i ai au i te fare i taua mahana ra mai te hiero atu, ua feruri noa vau i te mea ta'u i haapii mai roto mai i teie ohipa—e aore râ ta'u i mana'o e ua haapii mai au. E rave rahi mau hepedoma i muri iho, i to'u aniraahia ia tere e hi'opo'a i te hiero tei oti i teie nei, i reira noa ia to'u maramaramaraa no ni'a i te tere hi'opo'a matamua.

A tomo atu ai au i roto i te hiero no Laie Hawaii tei oti i te faaapîhia, ua faahiahia vau i to'na nehenehe e te maitai o te ohipa. E taa ia ia outou i to'u hinaaro rahi ia haafatata'tu i te mau papa'i « taratara » e te haamaramarama « fefe ». Ua haaafaro e ua haamanina anei te tamuta i te mau papa'i. Ua mono-mau-hia anei te haamaramarama. A piri atu ai au i te mau papa'i taratara, ua maere au i te iteraa'tu e ua tapirihia te mau papa'i atoa i te api parau tapo'i papa'i. To'u mana'o matamua, « Mai teie ia ta te tamuta faatiti'aifaroraa i teie taratara—ua tapo'i oia i te reira ». Aita râ, ua parauhia vau e tera ihoa te opuaraa ia tapirihia teie mau papa'i i te api parau tapo'i. Ua maere au no teaha te hoê taratara riirii i riro ai ei ohipa faufaa rahi mai te mea e tapo'ihia te papa'i e te api parau ? I muri iho ua haafatata'tu vau i te vahi tei reira te haamaramarama fefe e ua maere au i te iteraa'tu i te hoê raau iti i roto i te vairaa tei tuuhia i mua noa'tu i te haamaramarama. Faahou â ua mana'o vau, « teie ia te raveraa a te tamuta no te faatiti'aifaroraa i te orapa maha fefe—ua huna oia i te reira ». A tapiri atu ai au, ua tura'i au i te mau rau'ere i te hiti e ua ata vau a ite ai au e ua mono-mau-hia te haamaramarama. Ua afaro maitai te orapa maha fefe matamua e ua tano maitai i roto i te hoho'a. Ua ite au e e tufaa ihoa no te faanaheneheraa i roto ia vai mai te hoê raau iti i mua i teie haamaramarama.

No teaha te mau papa'i taratara rii e te hoê haamaramarama tei fefe rii i titau ai e ia tata'ihia e ia monohia, eita ho'i te mau rima taata e te mata e ite ? No teaha te tamuta i titauhia'i ia haapa'o i taua mau huru faito teitei ra ?

A haere atu ai au i rapae i te hiero ma te feruri hohonu, ua itehia ia'u te pahonora a hi'o ai au i teie mau parau i te pae ni'a o te papa'i i rapae'au, « Haamo'ahia i te Fatu, Te Fare o te Fatu ».

O tera mau ihoa te tumu o te mau hiero a teie Ekalesia. Ua patuhia teie mau fare mo'a ia faaohipa no tatou, e i roto i to ratou mau papa'i e ravehia'i te mau oro'a mo'a no te faaoraraa. Area râ eiaha ia mo'ehia e no vai mau teie fare. Na roto i te titauroa i te mau faito ti'a no te paturaa e tae noa'tu i te mau mea ha'iha'i roa, aita ia tatou e faaite noa i to tatou here e to tatou faatura i te Fatu ia Iesu Mesia, te faaite atoa nei râ tatou i te feia mata'ita'i atoa e te faatura nei e te haamori nei tatou Ia'na, no'na ho'i te fare.

I roto i te heheuraa tei horo'ahia i te peropheta Iosepha Semita ia patu i te hoê hiero i Nauvoo, ua faaue te Fatu :

« A haere mai outou, ma te taatoaraa o ta outou auro, e ta outou ario, e ta outou mau ofai tao'a rahi, e i ta

outou mau mea tao'a tahito ra... e afai mai... te mau tumu raau faufaa rahi atoa o te ao nei ;

« ... E ia hamani i te hoe fare i to'u nei i'oa, ei parahiraa no Tei Teitei Roa ra ».¹

Te pee nei te reira i te hoho'a tei haamauhia e te Arii Solomona i roto i te Faufaa Tahito a patu ai oia i te hoê hiero no te Fatu, ma te faaohipa i te mau materia e te raveraa maitai roa'e.² I teie mahana, te tamau nei tatou i te pee i teie hoho'a, ma te rave maitai a patu ai tatou i te mau hiero a te Ekalesia.

Ua haapii mai au e noa'tu eita roa paha te mata e te rima taata e ite i te hoê hape, te ite nei te Fatu i te faito o ta tatou mau tautooraa e mai te mea ua rave maitai anei tatou. Mai te reira atoa no ni'a i ta tatou iho mau tutavaraa no te ora i te hoê oraraa e noa'i ia tatou te mau haamaitairaa no te hiero. Ua a'o te Fatu :

« E mai te mea e faatia mai ta'u mau taata i te hoe fare ia'u nei i roto

i te i'oa o te Fatu, e e ore roa hoi e faatia i te hoe mea viivii ia tomo i roto i te reira, ia ore hoi te reira ia haaviivihia ra, e faaea to'u hanahana i nia i te reira ;

« Oia ia, e e vai hoi to'u aro i reira, no te mea e tomo mai au i roto i te reira, e o ratou atoa o tei mâ te aau o te tomo i roto i te reira e ite ia i te Atua.

« Tera râ mai te mea e haaviivihia te reira e ore roa vau e tomo i roto i te reira, e e ore roa to'u hanahana e vai i reira ; no te mea e ore roa vau e tomo i roto i te mau hiero mo'a ore ».³

Mai te taata tamuta, ia ite ana'e tatou i roto i to tatou iho mau oraraa i te mau tufaa e aita e tu'ati ra i te mau haapiiraa a te Fatu, ia iti ana'e mai ta tatou mau tautooraa i te faito maitai, e ti'a ia ia tatou ia haavitiviti i te faatiti'a-ifaro i te mea hape, ma te iteraa e eita e nehenehe ia tatou ia huna i ta tatou mau hara i te Fatu. E ti'a ia tatou ia haamana'o e ia « tamata tatou i te tapoi mai i ta tatou mau hara... inaha, e

faananaue atu te mau ra'i ia ratou iho ; [e] e oto te Varua o te Fatu ». ⁴

Ua haapii atoa mai au e te mau faito teitei no te paturaa i te hiero ta teie Ekalesia e faahipa nei, e hoho'a e e tapa'o ia no te huru e ti'a ia tatou ia ora i to tatou iho mau oraraa. E nehenehe ta tatou e faahipa tata'itahi i te mau haapiiraa a te Aposetolo Paulo, tei horo'ahia i te Ekalesia i mutaa ihora a parau ai oia :

« Aita outou i ite e, o te hiero outou o te Atua, e te parahi ra te Varua o te Atua i roto ia outou na ?

« E ia haaviivii te hoê taata i te hiero o te Atua ra, e pohe oia i te Atua ; e mo'a hoi to te hiero o te Atua, e taua hiero ra o outou ia ». ⁵

Ua hamani-tata'itahi-hia tatou e te mau materia maitai roa'e, e e hotu semeio tatou no te hamaniraa a te Atua. Area râ a tae ai tatou i te faito matahiti no te tiaauraa e a taahi atu ai tatou i ni'a i te tahua aroraa no te hara e no te faahemaraa, e riro to tatou iho hiero i te hinaaro i te faaapîraa e te tata'iraa. Peneia'e te vai nei te mau papa'i taratara i roto ia tatou o te ti'a ia haamaninahia, e aore râ te mau haamaramarama o to tatou mau varua ia monohia, ia nehenehe ia tatou ia ti'a'tu i te mau vahi mo'a. Aua'e râ, te faito no te hiero tei anihia ia tatou ia haapa'o e ere ia te faito no te maitai-roa-raa, noa'tu e te tutava nei tatou i te reira, ia haapa'o râ tatou i te mau faaueraa e ia itoito tatou i te oraraa ei mau pîpî na Iesu Mesia. Te pure nei au, e ia tutava paatoa tatou ia ora i te hoê oraraa e noaa'i ia tatou te mau haamaitairaa no te hiero na roto i te rave-maitai-raa, na roto i te raveraa i te mau faatitia'ifaroraa e titauhia e te faaoreraa i te mau hape e te mau paruparu ia nehenehe te Varua o te Atua ia parahi noa mai i roto ia tatou. I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 124:26-27.
2. Hi'o Te Mau Arii 1 6-7.
3. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 97:15-17.
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:37.
5. 1 Korinetia 3:16-17 ; hi'o atoa irava 19.

Na Elder Neil L. Andersen

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Tamataraa o to outou faaroo

Mai te auahi puai e faahuru ê i te ofa'i ei auri, mai te reira atoa tatou i te vairaa ma te faaroo i te mau taime tamataraa ri'ari'a o to tatou faaroo, e tupu te tamâraa pae varua e te puai pae varua.

Ahuru matahiti i ma'iri a'e nei, te ora ra maua o ta'u vahine o Kathy i Sao Paulo, Beresilia, na te peresideni David Marriott e faatere ra i te misioni no Brazil São Paulo Interlagos. Te faaea ra oia e ta'na vahine o Neill, e ta raua na tamaroa o Will, o Wesley e o Trace, i piha'i iho noa mai ia maua. Ua faaru'e ratou i to ratou fare, ta ratou ohipa, e i te mau fetii e rave rahi, no te pahono i te hoê piiraa na te peropheta e tavini i te hoê misioni.

I te hoê avatea, ua tuo mai te peresideni Marriott ia'u. Ua fifi ta raua tamahine e 21 matahiti, o Georgia, e poe parau-ti'a, e melo i roto i te pūpū faata'i fira i roto i te fare haapiiraa tuatoru no Idiana, inaha, ua û oia i te pereoo a tere ai oia na ni'a i to'na pereoo taataahi no te ho'i i te fare i muri a'e i te hoê pureraa a te Ekalesia. I roto i te parau faaite matamua, mea maitai o Georgia. Tau hora i muri mai, e mea ino roa oia.

Ua haamata te utuafare e te mau hoa i te haapae i te maa e i te pure ia tupu te hoê semeio no Georgia. Ua rave to'na metua vahine i te manureva

i te pô i Beresilia. I to'na tapaeraa i Indiana i te po'ipo'i a'e, te tia'i maira ta'na mau tamarii paari a'e, e ua faaite maira ma te ta'i e, tei piha'i iho raua ia Georgia i te taime a faaru'e mai ai oia.

Ua hi'o maite au i te utuafare Marriott i te taime a tupu ai taua ati ra, e i roto i te mau ava'e e te mau matahiti i muri mai. Ua oto ratou, ua pure, ua paraparau tamau no ni'a ia Georgia, e oto e e pe'ape'a rahi to ratou, tera râ, aita to ratou faaroo i aueue. I roto i te tuhaa pureraa i teie po'ipo'i, ua faaroo mai tatou te faaroo mai teie te huru i roto i te oraraa nehenehe o te mau utuafare Bowen e Wilberger. ¹

Ua riro te horo'a o te faaroo ei horo'a tao'a rahi pae varua. Ua pure o Iesu e, « Teie hoi te ora mure ore, ia ite ratou ia oe i te Atua mau ra, e ia Iesu i te Mesia i ta oe i tono mai ». ²

Ua faatumuhia to tatou faaroo i ni'a i te Atua to tatou Metua e Ta'na Tamaiti o Iesu Mesia, to tatou Faaora e to tatou Taraehara. Ua paturuhia te reira na roto i to tatou iteraa e, ua faaho'i-faahou-hia mai te îraa o te evanelia i ni'a i te fenua nei ; te Buka

a Moromona e parau ia na te Atua, e te mau nei te mau peropheta e te mau aposetolo i teie anotau i te mau taviri o te autahu'araa. Te poihere nei tatou i to tatou faaroo, te haa nei tatou no te haapuui i to tatou faaroo, te pure nei tatou no te faarahi i to tatou faaroo, e te imi nei tatou i te mau rave'a atoa no te paruru i to tatou faaroo.

Ua itehia i te Aposetolo Petero te hoê mea ta'na i parau e, « tamataraa o to outou faaroo ». ³ Ua ite oia i te reira. Haamana'o i te mau parau a Iesu :

« E Simona... i ani na Satani ia outou e ueue mai te sitona i ueuehia ra :

« I pure na râ vau ia oe ia ore ia mure to oe faaroo ». ⁴

I muri iho, ua faaitoito o Petero ia vetahi ê i te na-ô-raa e : « *Eiaha* e maere i te hamani ino u'ana i roto ia outou ei tamataraa ia outou, mai te mea e ua roohia outou i te tahi mea ê ». ⁵

Ua faataahia te reira mau hamani-ino-raa teimaha no te haapuui atu â ia outou, tera râ, e mana to ratou no te faaiti e aore râ, no te haamou i to outou ti'aturi i te Tamaiti a te Atua e no te haaparuparu i to outou hinaaro ia haapa'o i ta outou mau fafauraa Ia'na. Pinepine teie mau tamataraa i te tapoipoihia, ore atura ratou e ite-maitai-hia. E haamata ratou i roto i to tatou mau ino, to tatou mau vahii paruparu, to tatou mau feruriraa, e aore râ, i roto i te mau mea tei riro ei mau mea faufaa no tatou. E riro te hoê tamataraa papû no te hoê taata ei tamataraa fifi no te tahi atu taata.

Nahea outou e vai « itoito ai e te tamau maite » ⁶ i roto i te tamataraa o te faaroo ? E tuu ia outou i roto i te mau mea o te tauturu ia outou ia patu i to outou niu o te faaroo : e faaohipa outou i te faaroo i te Mesia, e pure outou, e feruri hohonu i ni'a i te mau papa'iraa mo'a, e tatarahapa outou, e haapa'o outou i te mau faauerua e e tavini outou ia vetahi ê.

Ia farerei ana'e outou i te hoê tamataraa o te faaroo—noa'tu te ohipa ta outou i rave, eiaha roa outou e faaatea'tu i te Ekalesia ! Ia faaatea outou ia outou i te basileia o te Atua i te taime o te tamataraa o te faaroo, e au ra ia e, te faaru'e ra outou i te parururaa o te hoê vahii papû maitai a itehia'tu ai te mata'i puahiohio.

Ua parau te Aposetolo Paulo e, « E ere atura outou i te taata êê e te purutia, hoê atoa râ to outou oire e te feia mo'a, e no te fetii o te Atua ». ⁷ I roto i te vahii mo'a o te Ekalesia e paruru ai tatou i to tatou faaroo. Ia amui ana'e tatou e te tahi atu mau taata tei ti'aturi, e pure e e ite tatou i te pahonuraa o ta tatou mau pure ; e haamori tatou na roto i te hineme, e faaite tatou i te iteraa papû no ni'a i te Faaora, e tavini tatou te tahi i te tahi e e farii tatou i te Varua o te Fatu. Te rave nei tatou i te mau oro'a mo'a, te farii nei i te mau haamaitai a te autahu'araa, e te haere nei i te hiero. Ua parau te Fatu e, « i roto i te mau oro'a... te mana no te huru Atua e faaitehia mai ai ». ⁸ Ia faaruru outou i te tamataraa o te faaroo, a faaea i roto

i te papû e te parururaa o te fare o te Atua. Te vai noa ra hoê parahiraa no oe. Aita e tamataraa rahi a'e o ta tatou e ore e ti'a e faaoroma'i amui. ⁹

Ua parau te peresideni Thomas S. Monson e: « Te mau ture morare ia o te oraraa nei, [te tau vitiviti nei to'na huru]. Te mau peu tei riro na ei mau peu au ore e te faufau... ua farii-roahia râ e te mau taata e rave rahi ». ¹⁰

Te vai nei e rave rahi feia apî paari i roto i te Ekalesia tei ma'iri to ratou matahiti no te feia apî paari. I to ratou iteraa i te taa-ê-raa o to ratou oraraa i teie nei i te oraraa ta ratou i mana'o na, te haapa'o nei ratou i te ture no te viivii ore. ¹¹ E nehenehe te reira e riro ei tamataraa no to ratou faaroo. Te faatae atu nei au i to'u faatura rahi e to'u faahiahia i teie mau pipî a te Mesia.

« Ua faaue mai te Atua e, te mana mo'a no te hamaniraa i te taata, ia faaohipahia ia i rotopu i te tane e te vahine ana'e iho, o tei faaipoipohia, mai te au i te ture ». ¹² I roto i te Faa'aa Apî, ua faateitei te Faaora i te faito o te ture morare o Ta'na mau pipi i te na ôraa e, « O te hi'o noa'tu i ta vetahi ê ra vahine, ua faaturi ia ia'na i to'na ihora aau ». ¹³ Ua haapii mai Oia ia tatou eiaha e haavâ ia vetahi ê, aita râ Oia i mäta'u i te parauraa e, « A haere, eiaha e hara faahou ». ¹⁴

Te vai ra to to matou utuafare hoê hoa. E mea papû e, ua ite a'e nei outou i te hoê taata mai ia'na te huru, e peneia'e, mai ia'na atoa paha outou. E faaroo tamau maite to'na, te tavini maitai nei oia i roto i te Ekalesia, taata haapeuhia i roto i te ohipa, herehia e to'na utuafare, e noa'tu e, te feruri ra oia i te parau no te faaipoiporaa e no te tamarii, e vahine otahi oia i teie taime. Ua parau oia e, « ua faaoti au e tuu i to'u... ti'aturiraa i roto ia Iesu Mesia. Te haere-pinepine-raa i te hiero e tauturu te reira ia'u, ia haapa'o i te hoê faatumuraa mure ore. E faahaamana'oraa te reira ia'u e aita vau e vai o vau ana'e. Te ti'aturi nei au e,... aore... e haamaitairaa e tapuhia... mai te mea e,... e haapa'o noa vau i ta'u mau fafauraa, tae noa'tu i te ture no te viivii ore ». ¹⁵

Te vai atoa ra te tahi hoa tei tavini maitai i ta'na misioni, e ua haere i te haapiiraa i muri mai. Ua ti'aturi oia e

faati'a i te hoê utuafare. Ta'na tamataraa o te faaroo : te faahinaaroraa i te hoê taata hoê â to'na apeni. Ua papa'i mai oia ia'u i te hoê rata aita i maoro a'e nei : « I roto i to'u haamaitairaa patereareha, ua fafauhia mai ia'u e, e roaa to'u utuafare i te hoê mahana. I roto anei i teie oraraa e aore râ, i te oraraa a muri a'e, [aita] vau i ite... [tera râ] aita vau e hinaaro e rave i te hoê ohipa o te faaino i te mau haamaitairaa ta te Atua i fafau no'u e no to'u u'i i muri mai... Ua riro [te haapa'oraa i te ture no te viivii ore] ei titauroa fifi, tera râ, e ere anei e, i haere mai tatou i te fenua nei no te faaruru i te mau tamataraa e no te faaite i te Atua i to tatou here e to tatou faatura no'na i roto i te haapa'oraa i Ta'na mau faaueraa ? Ua haamaitaihia vau i te ea maitai, te evanelia, te hoê utuafare maitai, e te mau hoa maitai. Te oaoa nei au no to'u mau haamaitairaa e rave rahi ». ¹⁶

Te mau pato'iraa a te ao nei, no te aha oe e ani rahi mai ai ? » Te pahono nei te Fatu,

« E ere hoi to'u ra mana'o i to outou ra mana'o ; e ere hoi to outou ra haerea i to'u ra haerea... »

« Mai te ra'i nei hoi e teitei rahi to'na i to te fenua ; oia atoa to'u ra haerea, e teitei ia i to outou haerea ». ¹⁷

Ua farii teie na taata pee e piti a te Mesia, e e rave rahi atu tauatini pīpī mai ia raua, i te fafauraa a te Faaora : « O to'u nei hau ta'u e ho atu no outou ; e ere mai ta to te ao nei horoa ta'u horoa ia outou. Eiaha e taiâ i to outou aau, eiaha hoi e mata'u ». ¹⁸

Teie â te tahi tamataraa. Te vai noa ra â te tahi mau taata e hinaaro nei e faaino i te Ekalesia e e haamou i te faaroo. I teie mahana, te faaohipa nei ratou i te itenati.

Te tahi mau haamaramaramaraa no ni'a i te Ekalesia, noa'tu e, e mea papū ia hi'ohia'tu, e mau haamaramaramaraa hape ia. I te matahiti 1985 te haamana'o nei au i te hoê hoa ohipa tei haere mai i roto i to'u piha toro'a i Floride. Ua afa'i mai oia i te hoê parau papa'i « Challenging Mormonism's Root » no roto i te ve'a ra *Time*. Te faaitehia ra te parau no te hoê rata tei iteahia mai aita i maoro a'e nei, mai te mea ra e, na Martin Harris i papa'i,

o te pato'i ra i te aamu no to Iosepha Semita iteraa i te mau papaa parau o te Buka a Moromona. ¹⁹

Ua ui maira to'u hoa e, e riro anei teie faaiteraa apī i te faaino i te Ekalesia Momoni. Te faaite ra teie papa'iraa i te parau a te hoê taata tei parau e, te faaru'e nei oia i te Ekalesia na roto i teie rata. I muri a'e, ua faaru'e atoa mai te tahi atu mau taata i te Ekalesia. ²⁰ Ua papū maitai ia'u e, ua riro teie ei tamataraa no to ratou faaroo.

Tau ava'e i muri mai, ua ite a'era te feia aravihi (e ua fa'i te taata haavare) e, e rata haavare teie. Te haamana'o nei au e, ua hinaaro mau vau ia ho'i faahou mai te feia tei faaru'e i te Ekalesia no to ratou inoino.

Te tapitapi nei te faaroo o te tahi pae ia ite ana'e ratou i te hoê faahitiraa parau na te hoê ti'a faatere o te Ekalesia, e rave rahi matahiti i ma'iri ra, mai te huru ra e, aita e tuati ra i ni'a i ta tatou haapiiraa tumu. Te vai ra hoê ture faufaa roa e arata'i nei i te haapiiraa tumu a te Ekalesia. E haapiihia nei te haapiiraa tumu e na melo hoê 15 no te Peresideniraa Matamua e no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti. Aita te reira i hunahia i roto i te hoê

paratarafa poiri o te hoê a'oraa. E haapii-pinepine-hia te mau parau tumu mau, e na te mau taata e rave rahi. E ere ta tatou mau haapiiraa tumu i te mea fifi ia imi.

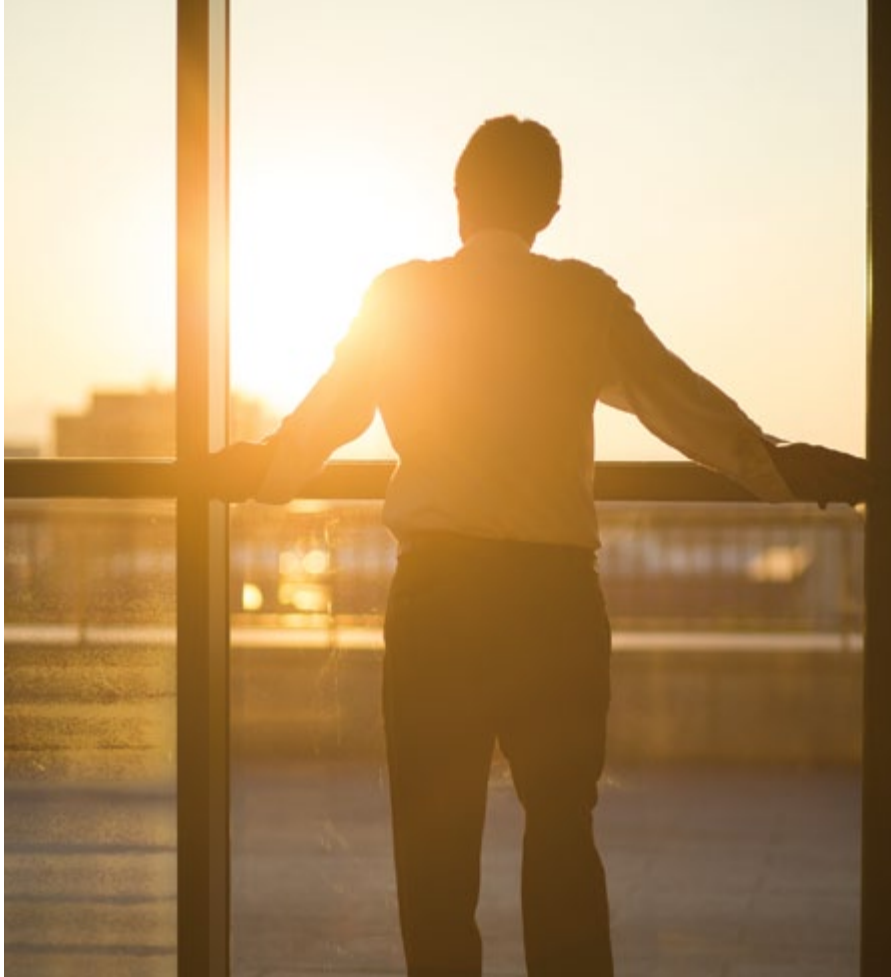
E feia parau ti'a te feia faatere o te Ekalesia, e ere râ i te feia hapa ore. Haamana'o na outou i te mau parau a Moroni : « Eiaha e faaino mai ia'u no ta'u mau hape ; eiaha atoa ta'u metua... e haamaitai râ i te Atua, oia i faaite mai i ta matou ra mau hape ia outou ia hau to outou paari i to matou ra ». ²¹

Ua parau o Iosepha Semita e, « Aita roa vau i parau noa'e ia outou e e taata maitai roa vau ; aita râ e hape i roto i te mau heheuraa ». ²² Te semeio o te rima o te Atua i roto i te aamu e te ananahi o te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia mo'a i te mau Mahana Hopea nei, e hope roa ia i te maramaramahia na roto i te tutavaraa pae varua. Ua parau te Peresideni Ezra Taft Benson e, « Ua faaorahia te mau taata atoa i ni'a i te patu o te faaroo, e i reira oia e ti'a ai ». ²³ Eiaha e maere ia tupu ana'e te reira i ni'a ia outou !

Te auraa mau, e riro te mau tamataraa ei ohipa teimaha. E tupu mai te ahoaho, te papū ore, te taoto ore i te pō, e te turua rari roimata. Tera râ, aita ta tatou mau tamataraa e titauhia ia ino rahi i te pae varua. Aita e titauhia i te reira ia faaatea ê ia tatou i ta tatou mau fafauraa e aore ra, i te utuafare o te Atua.

« A haamana'o... ia haamau i to orua niu i nia i te pāpā ra o to tatou Ora, o te Mesia ia, o te Tamaiti a te Atua hoi, e ia haponi mai te diabolio i to'na ra mata'i u'ana e ta'na mau ohe na roto i te puahi'ohi'o, e ia mairi mai to'na ra ūa paari, e to'na vero rahi i nia iho ia orua e putōhia'i orua i raro i te abuso, a mamae ai i ti oto mure ore ra, no te pāpā pai ta orua i tia i nia ra, o te niu mau ia, o te tumu ia patuhia i nia e te taata, e ore e tia ia mairi ratou i raro ». ²⁴

Mai te auahi puai e faahuru ê i te ofa'i ei auri, mai te reira atoa tatou i te vairaa ma te faaroo i te mau taime tamataraa ri'ari'a o to tatou faaroo, e tupu te tamāraa pae varua e te puai pae varua.

TE MAU NOTA

1. Hi'o Shayne M. Bowen, « No te mea e ora vau e ora atoa ho'i outou » e Ann M. Dibb, « Ua ite au i te reira. Te ora nei au i te reira. Te here nei au i te reira » : i roto i te tuhaa pureraa o te po'ipo'i mahana maa no te Amuiraa rahi atopa 2012.
2. Ioane 17:3.
3. 1 Petero 1:7.
4. Luka 22:31–32.
5. 1 Petero 4:12; reta tei faahuru-ê-hia.
6. Alama 1:25.
7. Ephesia 2:19.
8. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:20.
9. Hi'o Mosia 18:8–10
10. Thomas S. Monson, « A ti'a na i te mau vahi mo'a », *Liahona*, novema 2011, 82
11. Hi'o Ezra Taft Benson, « The Law of Chastity », *New Era*, tenuare 1988, 4–7 ; « The Law of Chastity » i roto *Brigham Young University 1987–88 Speeches* (1988), 1–5, speeches.byu.edu ; hi'o atoa *Te mau parau tumu o te evanelia* (2009), 253–62.
12. « Te Utuafare : E Poro'i i to te Ao nei », *Liahona*, novema, 2010, 129.
13. Mataio 5:28.
14. Ioane 8:11.
15. Rata a te taata iho, 2012.
16. Rata a te taata iho, 2012
17. Isaia 55:8–9.
18. Ioane 14:27.
19. Hi'o Richard N. Ostling, « Challenging Mormonism's Roots », *Time*, 20 no me 1985, 44.
20. Hi'o Gordon B. Hinckley, « Lord, Increase Our Faith », *Ensign*, novema 1987, 52.
21. Moromona 9:31.
22. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 591.
23. Ezra Taft Benson, « The Book of Mormon Is the Word of God », *Tambuli*, me 1988, 6.
24. Helamana 5:12.
25. D. Todd Christofferson, « Give Us This Day Our Daily Bread », Pureraa pae auahi a te CES, 9 no tenuare 2011.
26. 1 Petero 1:7 ; hi'o atoa 1 Petero 4:13.
27. Etera 12:6.
28. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 122:9; Ua parau te Peresideni George Q. Cannon e: « Noa'tu te teimaha o te tamataraa, noa'tu te rahi o te pe'ape'a, noa'tu te rahi o te oto, e ore roa te [Atua] e faaru'e ia tatou. Aore â oia i na reira a'e nei, e eita roa Oia e na reira. Eita Ta'na e nehenehe e na reira. E ere te reira To'na huru. Eita oia e tau ; hoê â To'na huru i nanahi, i teie mahana, e hoê â To'na huru a muri noa'tu. Ua itehia ia tatou taua Atua ra. Ua faa'iro tatou Ia'na ei hoa no tatou, na roto i te haapa'oraa i Ta'na evanelia ; e e parahi noa oia i pihai iho ia tatou. E topa paha tatou i roto i te auahi ama ra ; e topa paha tatou i roto i te pape hohonu ; eita râ tatou e ama, eita atoa e pau. E ti'a mai tatou i rapae i teie mau fifi atoa ei mau taata maitai a'e e te mâ a'e, mai te mea e, e ti'aturi tatou i te Atua e e haapa'o tatou i Ta'na mau faauerua » (« Remarks », *Deseret Evening News*, Mar. 7, 1891, 4); hi'o atoa Jeffrey R. Holland, « Come unto Me », *Ensign*, eperera 1998, 16–23.

Ua faaite mai o Elder D. Todd Christofferson i te mea ta'na i apo mai i roto i te hoê tamataraa no te faaroo : « Noa'tu ua mauui au i taua taima ra, ia hi'o ana'e au i muri i teie nei, te oaoa nei au i te mea e, aita i itehia te hoê rave'a vitiviti no te faafaro i to'u fifi. No te reira e ua faahepohia vau e fariu atu i te Atua no te tauturu, fatata i te mau mahana atoa i te roaraa o te hoê tau matahiti, tei haapii maitai mai ia'u e nahea ia pure e ua haapii mai ia'u i te hoê rave'a ohie ia vai te faaroo i te Atua. Ua roaa to'u ite no ni'a i to'u Faaora e to'u Metua i te Ao ra ia au i te hoê rave'a taa ê mau e te hoê faito e ore roa e tupu mai te au, e aore râ o te horo'a mai ia'u i te hoê taima roa no te faatupu... Ua haapii au i te ti'aturi i te Fatu ma to'u aau atoa. Ua haapii mai au i te haere e ona i te mahana tata'itahi ».²⁵

Ua parau o Petero no ni'a i teie mau ohipa i tupu ei mau mea « o tei rahi roa te maitai i to te auro ».²⁶ Ua parau o Moroni e, e tae mai te iteraa papû i muri a'e i « te tamataraa i to outou faaroo ».²⁷

Ua haamata vau e te aamu o te utuafare Marriott. I te hepetoma i ma'iri a'e nei, ua amui atu maua o Kathy i rotopu ia ratou i te hunaraa o Georgia. Ahuru matahiti i ma'iri i teie nei. Ua paraparau te utuafare e te mau hoa no te here e i to ratou mau haamana'oraa no ni'a ia Georgia. E mau opûpû pamuhia i te mahu helium no te faahanahana i to'na oraraa. Ma te ta'i, ua paraparau te metua vahine o Georgia i te tupuraa te faaroo e te ite i te rahi ta'na i farii, e ua paraparau hau mai te metua tane o Georgia ia'u no ni'a i te iteraa papû i fafauhia mai i tae mai ia'na ra.

Na roto i te faaroo, e tae mai te mau tamataraa o te faaroo, ma te hopoi atoa mai i te faaroo rahi a'e. Te itoito tamahanahana a te Fatu i te peropheta Iosepha Semita ra, hoê â ia fafauaraa Ta'na e pûpû mai nei ia outou i roto i to outou tamataraa no te faaroo : « A tapea noa... eiaha e mata'u... e vai noa te Atua i pihai iho ia oe na e a muri e a muri noa'tu »²⁸ Te faaite nei au i to'u iteraa papû mo'a no ni'a i teie mau mea, na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

Na Elder Dallin H. Oaks
No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Paruru i te mau tamarii

Eiaha râ na hoê e pato'i i te taparuraa ia tahoê tatou no te faarahi i ta tatou mana'ona'oraa i te maitai e te ananahi o ta tatou mau tamarii—te u'i apî e ti'a ra.

Te haamana'o ra paha tatou i te mea tupu i to tatou aau a ta'i ai te hoê tamarii rii ma te ani i ta tatou tauturu. Na te Metua here i te Ao ra i horo'a i taua mea ra i te aau, no te faaitoito ia tatou ia tauturu i Ta'na mau tamarii. E haamana'o na outou i taua mea ra i te aau a paraparau ai au no ni'a i ta tatou hopoi'a ia paruru e ia ohipa no te maitai o te tamarii.

E paraparau vau ia au i te fâ o te evanelia a Iesu Mesia, oia'toa ia Ta'na opuaraa no te faoraraa. O teie ho'i ta'u piiraa. Te hopoi'a a te feia faatere o te Ekalesia i te hoê vahi taa ê, no taua vahi noa ia, mai te paroisa e aore râ te tîti, te hopoi'a râ a te hoê aposetolo, o te faaiteraa ia i te ao atoa nei. Noa'tu te fenua, noa'tu te nunaa e noa'tu te ti'aturiraa, e tamarii na te Atua te mau tamarii paatoa.

E ere ta'u parau i te parau politita e te ture fenua, noa'tu râ te reira, mai te tahi ra feia faatere pae faaroo, eita ta'u e nehenehe e paraparau no te maitai o te tamarii, maori râ i te faahiti atoa i te mau faaotiraa a te huiraaatira, a te faatereraa hau e a te mau rave ohipa i roto i te mau faanahoraa e ere na te hau. Tei raro a'e tatou paatoa i te faaueraa a te Faora ia here e ia aupuru i te tahi e te tahi, i te mea paruparu ihoa râ e te mea paruru ore.

E pêpê ohie roa te mau tamarii. Aore re'a to ratou e puai no te paruru e no te haapa'o ia ratou iho e aore re'a to ratou mana i ni'a i te mau mea faaora e au no to ratou maitai. Hinaaro ratou i te tahi taata no te paraparau no ratou, e hinaaro ratou i te taata faaoti no te tuu i to ratou maitai i mua i te hiaai pipiri o te taata paari.

I. Na te ao atoa nei, te faaroo ri'ari'a nei tatou no na milioni tamarii e ati nei i te ohipa ino e te pipiri o te taata paari.

I te mau fenua tama'i, te haruhia nei te mau tamarii no te faa'iro ia ratou ei fa'ehau aro.

E parau faaite na te Hau Amui e mâtutu nei e, fatata i te piti milioni tamarii i te matahiti hoê e ati nei i te ohipa haaviivii e te hoho'a faufau.¹

Ia au i te fâ no te opuaraa no te faa-oraraa, hoê o te mau hamani-ino-raa papû i te tamarii, oia ho'i ia te pato'i-raa i te fanauraa. E peu rahi teie na te ao nei. E hi'o tatou i te faito fanauraa i te mau Hau Amui, o te haehaa roa a'e ia o na 25 matahiti i ma'iri,² e no te faito fanauraa i roto i te rahiraa o te mau hau no Europa e Asia, e rave rahi matahiti tei ma'iri, ua na raro a'e ia i te faito e ti'a i te huiraaatira e faaapî ia'na.

E ere te reira i te ohipa pae faaroo noa. A iti noa ai te numera o te u'i apî e ti'a mai ra, te paruparu noa'toatura te mau ta'ere e te mau nunaa atoa, e mou roa'tu.

Te hoê tumu no te itiraa te fanau-raa, o te ohipa haamaruaraa tamarii ia. Na te ao atoa nei, ua mâtutuhia hau i te 40 milioni haamaruaraa tamarii i te matahiti hoê.³ E rave rahi ture fenua e faati'a nei e e faaitoito atoa nei i te haamaruaraa tamarii, no tatou nei râ, e ohipa ino rahi te reira. Te tahi atoa hamani-ino-raa tamarii, e tupu ia i te taime hapuraa, rave-ino-hia te aiû i roto i te opu no te maa tano ore e te raau taero e faaohipahia ra e te metua vahine.

E mea huru ê atoa râ te rahiraa tamarii e haapohehia nei e e haamauiui-hia nei na mua i te fanauraa, area râ, tera mau taata faaipoipo aita e noaa te tamarii, te ta'i nei ia ratou e te imi nei ia faaamu i te tamarii.

E mea mâtau a'e ihoa ia te taata i te hamani-ino-raa e aore râ te tau'a-ore-raa i te tamarii fanau. Na te ao atoa nei, fatata e va'u milioni tamarii e pohe ra na mua i te 5raa o te matahiti, te rahiraa na roto i te mau ma'i e nehenehe e rapaauhia e e araihia.⁴ Te faaite nei te taatiraa rahi no te ea, te OMS e, hoê tamarii i ni'a i te maha ua taere te tupuraa i te pae o te feruriraa e i te tino atoa no te maa nava'i ore.⁵ No te mea te ora nei e te ratere nei matou na te ao atoa nei, ua ite matou te hui mana faatere i te reira. Te parau nei te peresideniraa rahi o te Paraimere e, te vai nei te tamarii e ora nei i te oraraa « i raro roa a'e i te faito haehaa ». Ua parau te hoê metua vahine filipino e : « Te tahi mau taime aita ta matou moni e nava'i no te maa, aita râ e fifi, e taime te reira no'u no te haapii i ta'u mau tamarii no ni'a i te faaroo. E haaputupu e e pure matou no te ora, e na te mau tamarii e ite i te Fatu i te haamaitairaa ia matou ». ⁶ I Afrita Apato'a, ua farerei te hoê taata no te Paraimere i te hoê tamahine iti, o o'na ana'e iho e to'na oto. Teie ta'na mau pahonoraa mârû i te mau uiraa, ua parau oia e, aita to'na e metua vahine, aita e metua tane e aita e mama ruau—e papa ruau ana'e te haapa'o

ra ia'na.⁷ E ati rahi e te matau atoa te reira i te hoê fenua e rave rahi mau taata haapa'o tei pohe i te he'a mate (SIDA).

I te mau fenua moni atoa, te rave-ino-hia ra te mau tamarii rii e te feia apî na roto i te tau'a-ore-raa. No te mau tamarii e ora nei i roto i te vëvë, e fana'oraa iti a'e i te pae no te ea e e rave'a haapiiraa tu'ati ore. Ua ati noa ratou i te ohipa atâta a te taata e te peu i piha'i iho ia ratou e no te tau'a-ore-raa a to ratou na metua. Aita i maoro a'enei, ua faaite Elder Jeffrey R. Holland i te aamu no te hoê muto'i, e melo no te Ekalesia. I te hoê taime te titorotoro ra oia, ua ite oia e pae tamarii, tei roto te tahi i te tahi, e te tamata ra ratou i te taoto i raro noa i te tahuha reporepo i te hoê nohoraa i reira to ratou metua vahine e te tahi pu'eraa te inu ra e te arearearaa. Aita e maa i tera fare no te haamâhâ i te poi'a. Ua otaa te muto'i i te ahu ei ro'i no te mau tamarii e ua tuturi atura, e ua pure no to ratou paruru. I to'na haereraa i rapae, ua pii mai te hoê o te mau tamarii, e 6 matahiti paha, ua tapapa atura ia'na e ua haru i to'na rima ma te taparu e, « E nehenehe anei ta oe e faaamu ia'u ? »⁸

Te haamana'o ra tatou i te haapiiraa a te Faaora a tuu ai Oia i te hoê tamarii rii i mua i Ta'na na feia pee e a parau a :

« E o te ite atu i te hoê mai teie nei tamaiti iti te huru no to'u nei i'oa, ua ite ia ia'u.

« Area te faaturori i te hoê i teie nei mau taata rii i faaroo ia'u nei, e huru maitai a'e oia ia taamuhia te hoê ofai mule i ni'a i ta'na a'i e ia hurihia oia i raro i te moana » (Mataio 18:5–6).

Ia feruri tatou i te mau ohipa haamâta'u e ti'a ia paruruhia te mau tamarii, e mea au ia mana'o atoa tatou i te hamani-ino-raa i te pae o te manava. Te mau metua, te feia haapa'o, te mau orometua e eaha ana'e'tu o te parau ino, o te faari'ari'a e aore râ o te faaoo nei i te tamarii e te feia apî, te vai ra o te riro i te haamaui maoro a'e i te haamauiraa pae tino. Te mau raveraa e mana'o ai te tamarii e te feia apî e, e mea faufaa ore oia e te here-ore-hia e te hinaaro-ore-hia, e pêpêraa papû te reira e te mau noa, e riro te reira i te

haamaui i to'na hiro'a e to'na tupuraa.⁹ Te feia apî e faaruru nei i te oraraa taa ê, oia'toa te faaearaa te taata e hoê â to'na apeni, e pêpê ohie ratou e no reira, e hinaaro ratou i te tari'a faaroo e te here—eiaha râ te faari'ari'araa e te parau tiahia.¹⁰

Ma te tauturu a te Fatu, e nehenehe ta tatou e tatarahapa e e tau ma te horo'a rahi a'e i te here e te tauturu i te tamarii—to tatou nei e to vetahi atoa.

II.

Aita e hi'oraa haamâta'uraa tamarii i te pae tino e i te aau e tu'ati rahi nei i tera e faaû nei ia ratou i to ratou na metua e aore râ to ratou taata tia'i. Ua paraparau te peresideni Thomas S. Monson no te mea ta'na e pii nei te « raveraa faufau » i te tamarii, i reira e tuparari e aore râ e tu'ino te hoê metua i te tamarii, i te pae tino e i te pae aau.¹¹ Ua oto noa vau a tuatapapa ai au i te mau parau mâtutu no tera huru ohipa a parahi ai au i te haavâraa rahi no Utaha.

Te mea faufaa roa ino no te maitai o te tamarii ; o te hi'oraa ia e, ua faaipoipo anei to'na na metua, te huru e te maoro o te faaipoiporaa, e no te faaano atu â, te peu e te titauroa a te faaipoiporaa e te aupururaa tamarii i te vahi te ora ra ratou. Ua parau e piti aivanaa no te utuafare e : « I roto i te roaraa o te mau tau, ua riro na mua roa te faaipoiporaa ei faanahoraa no te fanau e no te aupuru i te tamarii. Na te reira i horo'a i te pu'oiraa no te taamu i te metua tane i ta'na mau tamarii na roto i te taamuraa ia'na e te metua vahine o ta'na mau tamarii. Teie râ, i teie anoutau, ua

tura'i-rahi-hia te tamarii i te hiti ».¹²

Te faataa nei te hoê orometua haapii ture no Harvard i te ture i teie nei e te huru atoa o te taata i mua i te faaipoiporaa e te faataaraa : « I teie nei, teie te aamu i Marite no ni'a i te faaipoiporaa, ia au i te ture e te mau buka e auhia nei e te taata, teie te tatararaa : te faaipoiporaa, e auraa ia no te pahono na mua roa i te hinaaro o te taata faaipoipo. Ia ore noa'tu te reira e tu'ati faahou i tera hinaaro, aita e faahaparaa e ua nehenehe te taata faaipoipo e faaea i reira... Varavara roa te tamarii i roto i te aamu ; e ia ti'a mai ratou, no te faa'i noa ia na te hiti mai ».¹³

Ua haapii to tatou feia faatere o te Ekalesia e, ia hi'o tatou i te faaipoiporaa « ei parau faaau noa e nehenehe e rave noa mai te reira... e e faaea atu ai ia tae mai te fifi matamua... ua riro ia te reira ei feruriraa ino e e tano no te faautu'araa papû », i te vahi ihoa ra i reira « te mau tamarii e haamaui-hia ai ».¹⁴ E te ati atoa nei te tamarii i te faataaraa. Hau i te afaraa o te mau faataaraa i roto i te matahiti i ma'iri na, tei roto atoa te tamarii feia apî.¹⁵

E rave rahi te tamarii e farii i te haamaitairaa ia ora mai i piha'i iho i to ratou na metua ahani e ua pee te mau metua i te haapiiraa faaûru i roto i te poro'i no ni'a i te utuafare : « E hopoi'a hanahana ta te tane e ta te vahine faaipoipo i te hereraa e i te poihereraa te tahi e te tahi e ta raua mau tamarii... Tei te mau metua te hopoi'a mo'a i te aupururaa i ta ratou mau tamarii na roto i te here e te parau ti'a, i te haapa'oraa i to ratou mau hinaaro i te pae tino e i te pae varua, e i te

haapiiraa ia ratou i te here e i te tavini te tahi i te tahi ». ¹⁶ Te haapiiraa rahi a'e no te tamarii, o te hi'oraa ia o to'na na metua. Ia taa na metua, ua hape ia te haapiiraa.

Te vai ra te tahi mau taime, e mea titauhia te faataaraa no te maitai o te mau tamarii, e mea varavara roa râ. ¹⁷ I roto i te rahiraa o te mau faaiipoiporaa fifi, e mea ti'a i na metua e faaû nei ia raua ia feruri i te maitai o te mau tamarii. Na roto i te tautururaa a te Fatu, e roaa ia raua ia na reira. Te titau nei te mau tamarii i tera puai i te aaui e i te hiro'a e tae mai ia aupuruhia'na'e ratou e na metua e piti, o te vai hoê nei i roto i te faaiipoiporaa e te mau opuaraa. Ei tamarii tei aupuruhia e te hoê metua vahine ivi, ua ite roa vau e, eita te reira e roaa noa ia rave, teie râ te mea maitai a'e ia imi, ua ti'a ana'e te reira.

O te tamarii te ati matamua i teie nei mau ture fenua e faati'a nei i te « faataaraa au ». I te hi'oraa o te tamarii, ua ohie roa te faataaraa. No te puohu i te rahiraa matahiti ma'imi-
raa i te ihi sotiare, ua parau te hoê aivanaa e « te faanahoraa utuafare e horo'a nei i te faahopearaa maitai

a'e na te mau tamarii, no te rahiraa, o na metua fanau ia e piti o te tape'a noa i te faaiipoiporaa » ¹⁸ Ua parau te hoê taata papa'i no te ve'a *New York Times* e, « E mea maere ia ite e, noa'tu e, ua topa te faaiipoiporaa matarohia i te mau Hau Amui no Marite... ua maraa râ te faaiteraa papû e, e mea faufaa te faaiipoiporaa no te maitai o te tamarii ». ¹⁹ Na teie iteraa e horo'a i te arata'iraa faufaa roa i te mau metua e te mau metua atoa no ananahi, i roto i ta ratou mau faaotiraa no ni'a i te faaiipoiporaa e te faataaraa. Te hinaaro atoa nei tatou i te feia politita, te feia iriti ture e te faatereraa hau ia faarahi i to ratou haapa'oraa i te mea maitai a'e no te mau tamarii, ei monoraa i te hinaaro pipiri o te feia ma'iti e o te feia paruru i te maitai o te taata paari.

Te ati atoa nei te tamarii i te faaiipoiporaa o te ore e tupu nei. Ua riro te tahi mau iteraa no ni'a i te maitai o te u'i apî e ti'a mai nei, ei mau iteraa hau a'e i te pe'ape'a i teie parau faaite e, 41 i ni'a i te hanere o te mau fanauraa i te mau Hau Amui no Marite, no roto mai ia i te mau vahine aita i faaiipoipohia. ²⁰ Te faaruru nei te mau metua vahine faaiipoipo-ore-hia i te mau fifi

teimaha, e e mea papû roa e, e iti mai te faana'oraa o ta ratou mau tamarii, ia faaaauhia i te mau tamarii tei faaamuhia e na metua faaiipoipo. ²¹

Te pae rahi o te mau tamarii tei fanauhia e te mau metua vahine faaiipoipo-ore-hia ia—58 i ni'a i te hanere—ua fanauhia ia e na metua tei faaea faaiipoipo ore noa. ²² Noa'tu te mau mea ta tatou e parau no ni'a i teie feia aita i faaiipoipohia, te faaite nei te mau tuatapaparaa e, te farerei atoa nei ta ratou mau tamarii i te reira mau fana'o-ore-raa. ²³ No te tamarii, e mea faufaa ia te vairaa papû o te faaiipoiporaa.

Hoê â fana'o-ore-raa e nehenehe e itehia i ni'a i te mau tamarii, te faaamuhia nei e na metua hoê â apeni. Ua opa haere e ua haapolititahia te mau tai'oraa ihi sotiare no ni'a i te faahopearaa o te reira ohipa i ni'a i te tamarii, te tumu matamua, no te mea e, mai ta te taata papa'i no te *New York Times* i parau, « e tamataraa sotiare te faaiipoiporaa i te taata no to'na apeni, no reira, mai te mau tamatamataraa atoa, e taime rahi e titauhia no te maramarama i te mau faahopearaa ». ²⁴

III.

Ua paraparau vau no te tamarii—te tamarii noa’u te vahi. Te vai ra paha e pato’i mai i teie mau hi’oraa, eiaha râ na hoê e pato’i i te taparuraa ia tahoê tatou no te faarahi i ta tatou mana’o-na’oraa i te maitai e te ananahi o ta tatou mau tamarii—te u’i apî e ti’a ra.

Te paraparau nei tatou no te mau tamarii a te Atua, e na roto i Ta’na tauturu rahi, e nehenehe ta tatou e rave rahi a’e no te tauturu ia ratou. Aita vau e ti’aoro nei i te Feia Mo’a ana’e, i te mau taata faaroo atoa râ e te tahi atu mau taata te vai ra te faufaa morare i roto ia ratou o te tura’i ia ratou ia haafaufaa i to ratou iho hinaaro iti a’e i to vetahi ê hinaaro, te maitai o te mau tamarii ihoa râ.²⁵

Ua papû atoa i te feia faaroo i te haapiiraa a te Faora i roto i te Faufaa Apî e, o te mau tamarii rii hara ore to tatou hi’oraa no te haehaa e te ohie ia haapiihia.

« Oia mau ta’u e parau atu ia outou nei, Ia ore outou ia faahuru-ê-hia e ia riro mai te tamarii rii ra, e ore ra outou e ô i te basileia ra o te ao.

« E teie nei, o tei faahaehaa ia’na iho e mai teie nei tamaiti iti, oia te rahi i te basileia o te ao ra » (Mataio 18:3–4).

I roto i te Buka a Moromona te tai’o nei tatou i te haapiiraa a te Fatu tei ti’afaahou i te ati Nephi e, e ti’a ia ratou ia tatarahapa e ia bapetizo « e ia faairi... mai te tamarii rii ra e ti’a’i », aita ana’e, e ere ratou i te basileia o te Atua (3 Nephi 11:38; hi’o atoa Moroni 8:10).

Te pure nei au e, e faahaehaa tatou ia tatou iho mai te mau tamarii rii e ia haa no te paruru i ta tatou mau tamarii rii, o ratou ho’i te ananahi, no tatou, no ta tatou Ekalesia, e no to tatou mau nunaa. Na roto i te i’oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Hi’o UNICEF, *The State of the World’s Children 2005: Childhood under Threat* (2004), 26.
2. Hi’o Haya El Nasser, « National Birthrate Lowest in 25 Years », *USA Today*, 29 no tiurai 2012, A1.
3. Hi’o Gilda Sedgh and others, « Induced Abortion: Incidence and Trends Worldwide from 1995 to 2008 », *The Lancet*, vol. 379, no. 9816 (18 no febuare 2012), 625–32.
4. Hi’o UNICEF, « Young Child Survival and Development », <http://www.unicef.org/childsurvival/index.html>.
5. Hi’o World Health Organization, *World Health Statistics 2012* (2012), 109, 118.
6. Parau faaite a te peresideniraa rahi no te Paraimere, 13. no setepa 2012.
7. Parau faaite a te peresideniraa rahi no te Paraimere.

8. Hi’o Jeffrey R. Holland, Jeffrey, « Israel, Israel, God Is Calling »” (Church Educational System devotional for young adults, 9 no setepa 2012), si.lds.org; hi’o atoa R. Scott Lloyd, « Zion Not Only Where, but How We Live, Says Elder Holland », *Deseret News*, 10 no setepa 2012, B2.
9. Hi’o Kim Painter, « Parents Can Inflict Deep Emotional Harm », *USA Today*, 30 no tiurai 2012, B8; Rachel Lowry, « Mental Abuse as Injurious as Other Forms of Child Abuse, Study Shows », *Deseret News*, 5 no atete 2012, A3.
10. Hi’o « End the Abuses », *Deseret News*, 12 no tiunu 2012, A10.
11. Thomas S. Monson, « A Little Child Shall Lead Them », *Liahona*, June 2002, 2.
12. W. Bradford Wilcox e Elizabeth Marquardt, eds., *The State of Our Unions: Marriage in America*, (2011), 82.
13. Mary Ann Glendon, *Abortion and Divorce in Western Law: American Failures, European Challenges* (1987), 108.
14. David O. McKay, « Structure of the Home Threatened by Irresponsibility and Divorce », *Improvement Era*, tiunu 1969, 5.
15. Hi’o Diana B. Elli Diana B. Elliott e Tavia Simmons, « Marital Events of Americans: 2009 », *American Community Survey Reports*, Atete 2011.
16. « Te utuafare : E Poro’i i to te Ao nei », *Liahona*, novema 2010, 129.
17. Hi’o Dallin H. Oaks, « Te faataaraa te tane e te vahine », *Liahona*, me 2007, 71.
18. Charles Murray, *Coming Apart: The State of White America, 1960–2010* (2012), 158.
19. Ross Douthat, « Gay Parents and the Marriage Debate », *New York Times*, 11 no tiunu 2012, <http://douthat.blogs.nytimes.com/2012/06/11/gay-parents-and-the-marriage>.
20. Hi’o Joyce A. Martin and others, « Births: Final Data for 2010 », *National Vital Statistics Reports*, vol. 61, no. 1 (atete 2012), 10.
21. Hi’o William J. Doherty and others, *Why Marriage Matters: Twenty-One Conclusions from the Social Sciences* (2002); W. Bradford Wilcox and others, *Why Marriage Matters: Thirty Conclusions from the Social Sciences*, nene’iraa toru (2011).
22. Hi’o Martin, « Births: Final Data for 2010 », 10–11.
23. Hi’o Wilcox, *Why Marriage Matters*.
24. Douthat, « Gay Parents and the Marriage Debate ». Te vai ra te papû rahi i roto i te tuatapaparaa hopea roa a’e o te faaite nei i te tahi rii fana’o-ore-raa rahi te faaitehia nei e te feia apî paari e metua to ratou tei taota na i te tahi taata no to’na apeni, na mua a’e te 18raa o te matahiti o te tamarii (hi’o Mark Regnerus, « How Different Are the Adult Children of Parents Who Have Same-Sex Relationships? Findings from the New Family Structures Study », *Social Science Research*, buka 41 [2012], 752–70).
25. Ua fafau taa ê te Feia Mo’a ia ratou iho i te ti’araa metua ei hoê o te mau opuaraa rahi roa a’e o te oraraa (hi’o Pew Research Center’s Forum on Religion and Public Life, *Mormons in America: Certain in Their Beliefs, Uncertain of Their Place in Society*, 12 no tenuare 2012, 10, 16, 51).

Na Elder D. Todd Christofferson

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

E te mau taea'e, e ohipa ta tatou

Ei mau tane no te autahu'araa, e ohipa faufaa ta tatou e rave i roto i te oraraa sotaiete, i te utuafare e i roto i te Ekalesia.

Ete mau taea'e, e rave rahi te mau parau i parauhia e i papa'ihia i te mau matahiti i ma'iri a'enei no ni'a i te mau tauraa a te mau tane e te mau tamaroa. Ei hi'oraa, teie te tahi mau upoo parau no te tahi mau buka, *Why There Are No Good Men Left*, [no te aha aita e tane maitai faahou], *The Demise of Guys*, [mo'eraa o te tane], *The End of Men* [te hopea o te tane], *Why Boys Fail* [no te aha te tamaroa e topa ai], e *Manning Up* [rave i te hopoi'a]. Te vahi huru ê ra, te rahiraa o teie mau buka ua papa'ihia ia e te mau vahine. Noa'tu o vai ratou, hoê mana'o tumu e itehia ra i roto i teie mau tuatapaparaa, oia ho'i, i roto i te oraraa sotiare e rave rahi i teie mahana, te farii nei te tane e te mau tamaroa i te mau tapa'o faatapitapi e te faatito i te tahi e te tahi no ni'a i ta ratou hopoi'a e ta ratou faufaa i roto i te oraraa sotaiete.

Teie te parau a te taata papa'i i te buka ra *Manning Up* [Rave i te hopoi'a] i faaite : « Fatata i te riro mai ei ture nui no te mau nunaa atoa e, e riro mai te tamahine ei vahine na roto noa i to'na tupuraa i te paari, area te mau tamaroa

ra, titauhia ia ia ratou ia rave i te tahi mau hi'opo'araa na mua. Titauhia ia ratou ia faaite i te itoito, i te puai e te aravihi, e aore râ, te arairaa i te mau ite faufaa. Te opuaraa, o te faaiteraa ia i to ratou ite ia paruru i te vahine e i te tamarii ; tera ia ta ratou hopoi'a tumu mai mutaa maira. Tera râ, i teie mahana, na roto i te nuuraa te huru o te vahine i roto i te parau no te faarava'iraa faufaa, aita ia e faaheporaa faahou i te tane faaipoipo e i te mau metua tane ia riro ei feia putu faufaa no te utuafare ; e te mau huru i titauhia i te tane—te itoito, te faaoroma'i, te taiâ ore, te haapa'o—no te faaoti i ta ratou hopoi'a, e mea faufaa ore ia e te haamâ rii ».¹

I roto i to ratou oaoa rahi no te faatiani i te parau o te vahine, ta tatou ho'i e farii poupu nei, te vai ra te tahi pae o te faaino nei i te tane e i te ohipa i titauhia ia ratou. Mai te mea ra e, te feruri nei ratou i te oraraa mai te hoê tata'uraa i rotopu i te tane e te vahine—ia haav'i te tahi i te tahi, e na te vahine i te na-reira-raa i teie nei. Te parau nei te tahi pae e, o te toro'a te ohipa faufaa roa, area te faaipoiporaa

e te tamarii ra, e ere ia i te mea faaheporaa. No reira, eaha ia te tumu e hinaaro ai tatou i te tane ?² I roto i te mau hoho'a teata e rave rahi no Hollywood, te mau hoho'a no te afa teata, e te mau hoho'a tapihooraa, te faaitehia nei te tane mai te hoê taata aravihi ore, aita e feruriraa paari, e aore râ, tei haapa'o noa ia'na iho. Te riro nei teie huru faaiteraa i te tane ei hoê ino rahi.

I roto i te mau Hau Amui no Marite, ei hi'oraa, te parauhia ra : « Tei mua te tamahine i te tamaroa i te mau faito atoa, mai te haapiiraa tuatahi e tae roa'tu i te haapiiraa tuatoru. Hoê hi'oraa, i te faito va'u, e 20 ana'e i ni'a i te hanere o te mau tamaroa e mea aravihi i te ohipa papa'i, e e 24 ana'e i ni'a i te hanere e mea maitai i te ohipa tai'o. I te matahiti 2011, te numera i roaa i te mau tamaroa no te hi'opo'araa no te tomo i roto i te haapiiraa tuarua, o te numera ino roa a'e ia a 40 matahiti i teie nei. Ia au i te parau a te National Center for Education Statistics (NCES) [Pû Matuturaa Haapiiraa o te Fenua], e 30 i ni'a i te hanere hau o te mau tamaroa i ni'a i te tamahine, tei hinaaro e faaru'e i te haapiiraa tuatahi e tuarua... Ua tohuhia e, i te matahiti 2016, 60 i ni'a i te hanere te mau tamahine e roaa ta ratou parau tuite [licence], 63 i ni'a i te hanere e roaa te [master], e e 54 i ni'a i te hanere e roaa te [doctorat=parau tu'ite tahu'a tuatoru]. E piti i ni'a i te toru o te mau piahi i roto i te faanahoraa haamaitairaa, e mau tamaroa ia ».³

Ua rave te tahi mau tane e te tahi mau tamaroa i te mau haapiiraa ino o te oraraa sotaiete ei otoheraa no te haapae i te hopoi'a, e aita roa'tu i tupu i te paari. I roto i te hoê hi'opo'araa tei riro tamau noa ei faaiteraa tano, te parau ra te hoê orometua no te haapiiraa tuatoru e, « te haere mai nei te mau tane i roto i te piha haapiiraa e to ratou taupoo tairi popo tei hurihia i muri, e (ta ratou) parau otoheraa maamaa e, 'ua amuhia ta'u ohipa no te haapiiraa e te rorouira'. Area te mau vahine ra, te hi'o ra ia ratou i ta ratou tarena ohipa e te ani ra i te mau arata'iraa no te haapiiraa ture ».⁴ Ua faaite te hoê taata hi'ohi'o hoho'a vahine i teie mana'o huru ino e, « te mea ta

tatou e nehenehe e ti'aturi i ni'a i te tane, mai te mea e, e ti'a ia tatou ia ma'iti i te hoê apiti, o te riroraa ia ei—apiti, tirara'tu ai. Hoê taata o te ti'a i to'na iho vahi ma te faatura ia tatou ia ti'a i roto i to tatou vahi ».⁵

E te mau taea'e, eita te reira huru e tano no tatou. Ei mau tane no te autahu'araa, e ohipa faufaa ta tatou e rave i roto i te oraraa sotaiete, i te utuafare e i roto i te Ekalesia. Tera râ, e mea ti'a ia tatou ia riro ei mau tane ta te mau vahine e nehenehe e ti'aturi, ta te mau tamarii e nehenehe e ti'aturi, e ta te Atua e nehenehe e ti'aturi. I roto i te Ekalesia e i te basileia o te Atua i teie mau mahana hopea nei, eita e ti'a ia vai te mau tamaroa e te mau tane hinaaro ore e rave i te hopoi'a. Eiaha ia vai te mau tamaroa faatura ore ia ratou iho e te haapa'o noa i te ohipa arearea. Eiaha ia vai te feia apî paari aore e avei'a i roto i to ratou oraraa, aore e ti'aturiraa papû no te faatupu i te utuafare e no te rave i te ohipa maitai i roto i teie ao. Eiaha ia vai te mau tane faaipoipo e te mau metua tane aita e nehenehe e haamau i te hoê arata'iraa pae varua i roto i te utuafare. Eiaha ia vai te mau taata te faaohipa nei i te autahu'araa mo'a, mai te au i te haapa'oraa a te Tamaiti a te Atua, o te haamau'a i to ratou puai i roto i te mau hoho'a faufau e aore râ, o te haamau'a i to ratou oraraa i ni'a i te rorouira (oia ho'i, ia riro *i to* te ao nei eiaha râ *i roto* i te ao).

E te mau taea'e, e ohipa ta tatou.

E te feia apî, titauhia ia outou ia haapa'o maitai i roto i te haapiiraa,

e ia tamau noa i te haapiiraa i muri a'e i te haapiiraa tuarua. Te vai ra te tahi pae o outou o te hinaaro nei e haere i te haapiiraa tuatoru e ia haapii i te toro'a putu faufaa, faaapu, faatereraa hau, e aore râ, te tahi atu mau toro'a. E roaa te ite ia outou i roto i te ohipa rima î, te pehe e aore râ te haapiiraa. Te tahi pae, ua ma'iti i te hoê ohipa i roto i te faaehau e aore râ e haapii i te toro'a. E rave rahi taime ua faahaere mai au i te tahi mau taata aravahi no te tata'i i to'u fare. Ua faahiahia vau i to ratou aravihi e to ratou itoito i roto i ta ratou ohipa. I roto i te mau mea atoa o ta outou i ma'iti, e mea faufaa ia riro outou ei feia aravihi, e ti'a ia outou ia paturu i te hoê utuafare, e ia rave i te ohipa maitai i roto i to outou oire e i to outou fenua.

Aita i maoro a'enei ua mata'ita'i au i te hoê hoho'a video te faaite ra i te tereraa o te hoê mahana i roto i te oraraa o te hoê taure'are'a e 14 matahiti i te fenua Inidia, to'na i'oa o Amar. E ti'a oioi oia i ni'a e e rave oia e piti ohipa, na mua a'e e na muri iho i te haapiiraa, e ono mahana e te afa i te hepetoma. Ua riro te faufaa e roaa mai ia'na ei tuhaa rahi no te faaamuraa i to'na utuafare. Ia faaoti te piti o ta'na ohipa e ho'i oioi oia i te fare na ni'a i to'na pereoo taataahi tahito i te pô, e faaoti i ta'na mau ohipa no te haapiiraa no te tahi tau hora rii noa te maoro, hou a tarava ai i ni'a i to'na ro'i i ni'a i te tahua, i ropu i to'na mau taea'e e tuahine e taoto ra, i te area hora ahuru ma hoê i te pô. Noa'tu e, aita vau i farerei a'enei ia'na, te faahiahia nei râ vau ia'na no to'na haapa'o

maite e to'na itoito. Te rave nei oia i tei maraa hope roa ia'na ia rave ia au i ta'na mau rave'a e mau tauraa ha'iha'i roa, e ua riro oia ei haamaitairaa no to'na utuafare.

Outou e te feia paari—te mau metua tane, te mau feia paari otahi, te feia faatere, te mau taea'e hahaere—faariro ia outou ei hi'oraa parau ti'a e a tauturu i te u'i apî e ti'a mai nei ia riro ei taata paari. A haapii ia ratou i te mau ite o te oraraa e i te tahi atu mau ite : nahea ia paraparau i roto i te hoê tau'araa parau, nahea ia haamatau e ia ohipa e o vetahi ê, nahea ia paraparau e ia haroaroa i te vahine e i te mau tamahine, nahea ia tavini, nahea ia riro ei taata ohipa e ia oaoa i te taime faafaearaa, nahea ia rave i te mau ohipa faaanaanataeraa ma te ore e riro ei tîti no te reira mau mea, nahea ia faatitiaifaro i te mau hape e ia rave i te mau ma'itiraa maitai a'e.

E no reira, ia outou paatoa na e faaroo mai nei, i te mau vahi atoa e tae atu teie poro'i ia outou na, te parau nei au mai ta Iehova i parau ia Iosua e, « e faaetaeta oe, e ia itoito roa » (Iosua 1:6). Faaitoito e a faaineine maitai roa ia outou, noa'tu te huru o to outou oraraa. Faaineine ia riro ei tane faaipoipo e ei metua tane maitai ; faaineine ia riro ei taata ai'a maitai e te ohipa ; faaineine no te tavini i te Fatu, Na'na ho'i te autahu'araa ta outou e mau nei. Te vahi tei reira outou, te haamana'o mai nei te Metua i te Ao ra ia outou. Aita outou i vai otahi noa ; te ia outou na te autahu'araa e te horo'a o te Varua Maitai. Mai te mea e, e rave tamau noa outou, e e tamau noa i te haapa'o i Ta'na mau faauerua, e tae mai te mau rave'a ia outou a muri a'e.

Te pûpû autahu'araa te vahi faufaa a'e i te mau vahi e rave rahi e hinaarohia e outou. E hinaaro tatou i te mau pûpû autahu'araa o te horo'a i te maa pae varua i te mau melo i te sabati, e o te taviniti atoa. E hinaaro tatou i te feia faatere o te pûpû autahu'araa o te faatumu i ni'a i te raveraa i te ohipa a te Fatu e te patururaa i te mau melo o te pûpû e i to ratou utuafare.

A hi'o na tatou i te ohipa misionare. E te feia apî tamaroa, aita to outou e taime no te haamau'a. Eita ta outou

e nehenehe e tia'i ia 17 e aore rā, 18 matahiti ei reira outou e mana'o ai e faaineine. E nehenehe te mau pūpū Autahu'araa a Aarona e tauturu i to ratou mau melo ia haroaroa i te tapuraa e te fafauraa o te autahu'araa, e ia faaineine no te faatoro'araa ei peresibutero ; e nehenehe te pūpū autahu'araa a Aarona e tauturu ia ratou ia haroaroa e ia ineine no te mau oro'a o te hiero; e nehenehe ta ratou e tauturu ia ratou ia faaineine no te hoê misioni maitai roa. E nehenehe te mau pūpū o te Autahu'araa a Melehizedeka e te Sotaiete Tauturu e tauturu i te mau metua ia faaineine i te mau misionare o tei ite maitai i te Buka a Moromona e o te haere atu i roto i te aua misioni ma te hinaaro mau. E i roto i te paroisa e te amaa tata'itahi, e nehenehe atoa teie mau pūpū autahu'araa e faatupu i te hoê tapihaaraa maitai e te mau misionare rave tamau e tavini ra i reira.

Te tahi atoa ohipa tei riro ei hopoi'a tumu na te autahu'araa, o te piiraa ia a te Faaora, tei faahiti-faahou-hia e te peresideni Thomas S. Monson, ia haere e faaora i te feia tei faatea ê i te evanelia e aore rā, tei inoino te aau no te tahi tumu. Ua roaa ia tatou te tahi manu'ia-raa nehenehe i roto i teie ohipa, oia ho'i na roto i te ohipa maitai a te feia apî tamaroa. Te vai ra hoê pūpū Autahu'araa a Aarona no te paroisa Paniola no Rio Grande i Albuquerque, i New Mexico ; ua putuputu ratou no te faaoti e, o vai ta ratou e faaho'i mai i roto i te Ekalesia e ua haere ana'e e farerei i te reira mau taata tata'itahi. Te parau ra te tahi e, « i to ratou patotoraa i to'u opani, ua ô mai te mea i roto i to'u aau e mea faufaa au » e te tahi ra ua parau e, « e oaoa rahi tei tupu i roto ia'u e te vaira te hoê taata e hinaaro ra e ia haere au i te pureraa, na te reira, i horo'a ia'u i te hinaaro e haere i te pureraa i teie nei ». A haere ai te mau melo o te pūpū e farerei e ani i te hoê taure'are'a ia ho'i mai, ua ani ratou ia'na ia haere mai na muri iho ia ratou i te tere farereiraa i muri nei, ua farii oia. Aita ratou i ani noa ia'na ia haere mai i te pureraa i te hepetoma i muri iho ; e ua na reira oia. Aita ratou i ani noa ia'na e haere i te pureraa, ua faaairo oiioi rā ratou ia'na ei tuhaa mau no te pūpū.

Te tahi atu tauraa tera rā e faaitoitoraa atoa i te ohipa autahu'araa o te aamu utuafare ia e te hiero. A hi'o i te hoê rata a te Peresideniraa Matamua tei tae mai aita i maoro roa o te horo'a mai i te hoê piiraa faaapîhia e hoê hi'oraa rahi a'e o teie tuhaa faufaa roa o ta tatou ohipa e rave.

Ua riro atoa ta tatou mau pūpū autahu'araa ei taatiraa paturu no te mau taea'e. Ua parau te peresideni Gordon B. Hinckley i te hoê taime e : « E riro ia ei mahana nehenehe, e au mau taea'e e—e riro ia ei mahana faatupuraa o te mau opuaraa a te Fatu—ia riro ana'e ta tatou mau pūpū autahu'araa ei tutau paari no te taata tata'itahi i roto i te reira mau pūpū, ia ti'a ana'e ho'i i te reira mau taata tata'itahi ia parau e, 'e melo vau no te hoê pūpū autahu'araa o te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Ua ineine au no te tauturu i to'u mau taea'e i roto i to ratou mau hinaaro atoa, mai ta'u atoa e ti'aturi nei e, ua ineine atoa ratou no te tauturu mai ia'u i roto i to'u mau hinaaro. Ia rave amui tatou i te ohipa, e ti'a ia tatou ma te haamâ ore e ma te mata'u ore, i mua i te mau huru mata'i atoa o te ati e pūpūhi mai, e ati faarava'iraa faufaa anei, e ati sotiare anei e aore rā, no te pae varua anei' ».⁶

Atira noa'tu ta tatou mau tautooraa, aita te mau mea e tupu noa mai ta tatou i mana'o, e maori rā te hoê « mata'i no te ati » o te tupu mai i roto i te oraraa o te hoê taata, te ohipa ore. Te na ô ra te hoê buka iti no te ohipa totauturu a te Ekalesia e, « hoê taata aore ta'na e ohipa, ua riro ia ei mana'ona'oraa taa ê na te Ekalesia i te mea e, no te tape'araahia to'na hinaaro ia rave i te ohipa, tei roto ia oia i te tamataraa mai ia Ioba i tamatahia—i to'na parau ti'a. Roa noa'tu te mahana o te ati, taahuri atu ei hepetoma e ei ava'e e ei matahiti, rahi noa'toa'tu te hohonu o te mamae... Eita e ti'a i te Ekalesia ia ti'aturi e faaora i te hoê taata i te Sabati, mai te mea e, i roto i te hepetoma e hi'o noa oia i te ati rahi ta'na e faaruru ra ma te rave ore i te hoê ohipa ».⁷

I te ava'e eperera 2009, ua faatia mai o Richard C. Edgley, tauturu tahito i roto i te Episekoporaa Faatere rahi, i te aamu no te hoê pūpū autahu'araa

maitai roa tei imi i te rave'a no te tauturu i te hoê melo tei ere i ta'na ohipa :

« Phil's Auto [Phil tata'iraa pereoo] no Centerville, o te hoê ia faufaa ta te faatereraa autahu'araa e ta te hoê pūpū autahu'araa e nehenehe e faaoti. E melo o Phil no te hoê pūpū peresibutero, e e ohipa tata'i pereoo ta'na i roto i te hoê fare tata'iraa pereoo o to'na oire. Te vahi fifi, ua tupu te fifi faarava'iraa faufaa i roto i te fare tata'iraa tei reira o Phil te rave-raa, e ua tihatihia o Phil i ta'na ohipa. Ua pe'ape'a roa oia i te tupuraa teie tihatiraa.

I to ratou faarooraa e, ua ere o Phil i ta'na ohipa, ua tuatapapa to'na episekopo, o Leon Olsen, e to'na peresideniraa pūpū peresibutero, na roto i te pure, i te mau rave'a e ti'a ai ia ratou ia tauturu ia Phil i roto i to'na ati. E melo oia no te pūpū autahu'araa, e taea'e, e e ti'a ia tauturuhia oia. Ua faaoti a'era ratou e, te vai ra te aravihi o Phil no te faatere i ta'na iho imiraa faufaa. Ua tuu maira te hoê melo o te pūpū i te mana'o ia faaohipahia ta'na fare vairaa maa animala ei fare tata'iraa pereoo. E nehenehe ho'i i te tahi atu mau melo o te pūpū e tauturu mai na roto i te horo'araa mai i te mau tauhaa e te mau mauhaa no te faanahonaho i te fare tata'iraa apî. Fatata te mau taata atoa i roto i te pūpū e nehenehe ta ratou e tauturu mai i te tamâraa i taua fare tahito ra.

« Ua faaite atura ratou i to ratou mana'o ia Phil ; e ua faaite i ta ratou opuaraa i te mau melo o ta ratou pūpū. Ua tamâhia te fare e ua tata'ihia, ua haaputuputuhia te mau mauhaa, e ua nahonaho maitai te mau mea atoa. Ua manu'ia roa te fare tata'iraa pereoo a Phil, e ua faaanuu i roto i te mau fare maitai a'e e te vai papû—te tumu no te mea ia e, ua tauturu mai to'na mau taea'e i roto i te pūpū autahu'araa i te hoê taime fifi mau ».⁸

Oia mau, mai tei parau-tamauhia mai e te mau peropheta i te mau matahiti e rave rahi, « te ohipa faufaa roa a'e a te Fatu ta outou e rave, tei rotupu ia i te mau papa'i o to outou iho fare ».⁹ E ohipa rahi ta tatou e rave no te haapaari i te faaipoiporaa i roto i teie oraraa sotaiete te rahi noa'tu ra te

feruriraa e, e ere te reira i te ohipa fau-faa, e te opuaraa. E ohipa rahi ta tatou no te haapii i ta tatou mau tamarii « ia pure, e ia afaro noa to ratou haereraa i mua i te Fatu » (PH&PF 68:28). Ta tatou hopoi'a o te tautururaa ia i ta tatou mau tamarii ia farii i te faahuru-ê-raa rahi o te aau e aore râ, te faafariuraa rahi i te Fatu ra, mai tei faahitihia ma te henehene i roto i te Buka a Moromona (a hi'o Mosia 5:1-12; Alama 26). Ma te apitihia mai e te Sotaiete Tauturu, e nehenehe te mau pūpū autahu'araa e paturu i te mau metua e te mau faaipoiporaa e te mau pūpū e horo'a i te mau haamaitairaa o te autahu'araa i te mau utuafare metua hoê.

Oia mau, e te mau taea'e, e ohipa ta tatou. Mauruuru ia outou no te mau tusia e te maitai ta outou i rave. A tamau â e e tauturu te Fatu ia outou. Te tahi taime, aita paha outou i ite maitai eaha te ohipa e rave e aore râ, eaha te parau e parau—a haere noa i mua. A haamata i te rave, e ua haapapū mai te Fatu e, « E iritihia mai te opani no te manu'araa na [outou] ». (PH&PF 118:3) A haamata i te parau, e ua fafau mai Oia e, « e ore roa orua e faahaamahia i mua i te taata nei ; no te mea e horo'ahia ia ia orua i te hora mau ihoa, oia ia i te taime mau ihoa, i te mea ta orua e parau ra » (PH&PF 100:5-6). E parau mau e ere tatou i te mea matauhia e te maitai a'e, te vaira ra to tatou hoê Fatu maitai a'e o tei faatupu i te hoê taraehara maitai a'e,

e ua titau tatou i To'na haamaitairaa e Ta'na autahu'araa. A tatarahapa ai tatou e a tamâ ai i to tatou aau, ua fafauhia mai ia tatou e e haapiihia tatou e e horo'ahia mai te mana no ni'a mai ra (hi'o PH&PF 43:16).

Te imi nei te Ekalesia e te ao nei e te mau vahine i te mau tane, te mau tane o tei faananea i to ratou aravihi e to ratou mau tareni, o tei hinaaro ia rave i te ohipa e ia rave i te mau tusia, o tei tauturu ia vetahi ê ia faatupu i te oaoa e i te faaoraraa. Te ti'aoro nei ratou e, « a ti'a i ni'a, e te mau tane o te Atua ! »¹⁰ E tauturu mai te Atua ia tatou ia na reira, na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Kay S. Hymowitz, *Manning Up: How the Rise of Women Has Turned Men into Boys* (2011), 16.
2. « Ia ui ana'e tatou i te feia api i teie mahana eaha te mea e faa'iro ia ratou ei taata paari, faatata aita hoê a'e taata e faahiti i te parau no te faaipoiporaa. E mea oiio a'e ratou i te feruri i te mau mea no ni'a i te ohipa—te faaotiraa i te haapiiraa, te imiraa i te ti'amâraa i te pae moni, hoê ohipa tamau—mai te huru e, e tapa'o te reira no to ratou manu'ia. Te ohipa, te toro'a, e te ti'amâraa : teie te mau mea tumu no te faaite i te ti'araa tumu o te taata i teie mahana » (Hymowitz, *Manning Up*, 45). Ua riro teie pato'iraa i te faaipoiporaa ei mana'o teimaha no te mau vahine. Ua papa'i te hoê papa'i ve'a no *Times of London* : « Aita roa hoê taata, aita to'u utuafare, e aore râ, to'u orometua, i parau e, 'e hinaaro paha outou ia riro ei vahine faaipoipo e ei metua vahine atoa'. Ua papū roa ia ratou e, e pee tatou i te hoê e'a api, te hoê e'a o teie tau, e monihia ai

te taatoaraa, i reira te mau hiaai tumu o te mau u'i vahine e rave rahi—oia ho'i, e faaipoipo e e faati'a i te hoê utuafare—i tautai ai i te hi'oraa o to tatou ananahi (Eleanor Mills, « Learning to Be Left on the Shelf », *Sunday Times*, 18 no eperera 2010, www.thetimes.co.uk ; i roto Hymowitz, *Manning Up*, 72). Ua faahiti atoa te tahi atu vahine papa'i parau e 40 matahiti, i te tahi mau pahonora'a i te hoê parau ta'na i papa'i no ni'a i to'na mana'o tatarahapa no ni'a i te orerara e faaipoipo : « E maere rahi to'u no ni'a i to oe hinaaro i te hoê tane », « A faataata ia oe ! » « Ua tae'ahia ia oe te hoê faito oraraa oaoa ore raro roa », e « mai te mea e, e paari ta'u tamahine no te hinaaro afa i te hoê tane mai ta oe e na reira nei, e ite ia vau e, ua hape ia ta'u aupururaa ia'na » (Lori Gottlieb, *Marry Him: The Case for Settling for Mr. Good Enough* [2010], 55).

Te parau oaoa, maori râ ia, te rahiraa o te taata, oia'toa te feia api paari tei haapiihia, aita e ti'aturi nei i te poro'i no te faaipoiporaa ore e i te utuafare ore. « Ia au i te hoê tuatapaparaa i ravehia e te hoê aivanaa matutu no te Fare Haapiiraa Tuatoru no Pennsylvania, i te fenua Marite i te matahiti 2008, 86 i ni'a i te hanere vahine uouo faito haapiiraa tuarua, ua faaipoipohia i te 40raa o to ratou matahiti, ia faaauhia i ni'a i te 88 i ni'a i te hanere o ratou no te faito haapiiraa raro mai i te faito maha. Ua aifaito rii noa te reira numera i to te mau tane uouo faito haapiiraa tuarua : 84 i ni'a i te hanere o ratou tei faaipoipohia i te 40raa o te matahiti i te matahiti 2008. Te mana'o tumu, aita râ te reira i tuatapapa-mau-hia, maori râ, te faaipoiporaa e ere ia i te ohipa maitai no te mau vahine. Tera râ, mai te mea ra, e aita te mau vahine uouo faaito haapiiraa tuarua e ti'aturi ra i te reira. O ratou te pūpū taata puai roa a'e i te feruri e, 'e mea oaoa a'e te mau taata faaipoipohia i te mau taata faaipoipo-ore-hia'... Te pae rahi o te mau piahi o te matahiti matamua o te haapiiraa tuarua—70 i ni'a i te hanere—te mana'o nei ratou e, e mea 'titauhia' e aore râ, e mea 'faufaa roa' ia haamau i te hoê utuafare no to ratou ananahi » (Hymowitz, *Manning Up*, 173-74).

3. Philip G. Zimbardo and Nikita Duncan, *The Demise of Guys: Why Boys Are Struggling and What We Can Do about It* (2012), e-book; hi'o te pene « Behind the Headlines ».
4. Barbara Dafoe Whitehead, *Why There Are No Good Men Left: The Romantic Plight of the New Single Woman* (2003), 67.
5. Amanda Dickson, « 'Hunger Games' Main Character a Heroine for Our Day », *Deseret News*, 2 no eperera 2012, www.deseretnews.com.
6. Gordon B. Hinckley, « Te mau hopoi'a totauturu a te mau pūpū Autahuaraa » *Ensign*, novema 1977, 86
7. *Helping Others to Help Themselves: The Story of the Mormon Church Welfare Program*, (1945), 4.
8. Richard C. Edgley, « Teie ta outou niuniu » *Liahona*, me 2009, 54.
9. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Harold B. Lee* (2000), 134.
10. « Rise Up, O Men of God », *Hymns*, no. 323.

Na te Episekopo Gary E. Stevenson
Episekopo Faatere Rahi

Ia riro ei aito i te itoito, te puai, e te mätä'u ore

*Ia faati'amä ia outou, mai teie na 2000 faehau apî,
na roto i te riroraa ei aito i te itoito e ei feia ti'amä
e mau nei i te autahu'araa*

I teie pô e haamaitairaa taa ê no'u, ei episekopo, ia paraparau i te feia apî tamaroa o te mau nei i te Autahu'araa a Aaronā, e o tei haaputupu na te ao atoa nei no teie tuhā pureraa na te autahu'araa. E faahiti au na tatou i te aamu i roto i te Buka a Moromona e faati'a nei no Helamana e ta'na 2000 faehau apî. Na teie papa'iraa e horo'a mai i te tahi iteraa i te huru o teie feia apî tamaroa i tahito ra—e e faaûru atoa ia outou, te feia apî i te mau mahana hopea nei. Teie te hoê faahitiraa parau mätäu-maitai-hia : « E mau taata apî ratou atoa, e ua itoito roa ratou, e e aito ana'e [te itoito, te puai], e te mätä'u ore ; inaha râ, te vai ra te parau ; e taata haavare ore ratou i te mau mea atoa »¹ Te itoito, te puai, te mätä'u ore e te parau mau—Auê ia huru faahiahia !

Te hinaaro nei au e faatumu i ni'a i te huru matamua i faaitehia no ratou : « aito i te itoito ». No'u nei, e faaiteraa te reira no te tiaturi papû o teie feia apî tamaroa ia rave itoito i te maitai, e aore râ mai ta Alama i faaite, no te « tia ei ite o te Atua i te mau mahana atoa... e i roto i te mau vahī atoa ».² Aita e nehenehe e tai'o i te mau taimē

ua faaite teie na 2000 faehau apî i to ratou itoito. I roto atoa i to outou oraraa, e ite outou i te taimē ua titauhīa te itoito. Ua faati'a mai te hoê hoa, o Ioane, i taua huru taimē ra i roto i to'na oraraa.

Tau matahiti i teie nei, ua fariihīa Ioane i roto i te hoê fare haapiiraa tuatoru tuiroo i te fenua Tapone. Ua tomo oia i roto i te faanahoraa haapiiraa na te ara mai te tahi atoa mau piahi manuia maitai o te tahi atu mau fenua ê. No vetahi, ua riro te reira ei rave'a no te faahohonu atu â i to ratou papûraa i te ta'ere e te reo, no te tahi râ, ua riro ia te reira ei taahiraa e nehenehe e faafana'o ia ratou i te ohīpa e te tihepuraa i te fenua Tapone, no te taatoaraa, ua faarue ia i te fare e no te haere i te haapiiraa i te hoê fenua ê.

Aita i maoro roa i muri mai te tapaeraa o Ioane i reira, ua faarohīa na roto i te mau piahi na te ara mai e, e arearearaa e faatupuhīa i te tahua teitei roa a'e o te hoê fare faeeraa. I tera pô, ua haere Ioane e na hoa e piti i te vahī i parauhīa mai.

Ua ta'uma ratou na ni'a i te piha ta'umaraa i te tahua teitei roa a'e o te fare, i reira, ua pee Ioane e to'na mau

hoa i te hoê e'a pai'umaraa pirihaō i te tapo'i fare, ei reira, ua farerei i te tahi mau pu'eraa. I te maoraraa pô, ua tauī rii te arearearaa. Te haere puai noa ra te maniania, te pehe e te ava, e na reira atoa to Ioane huru-ê-raa. I ô, faanaho a'era te tahi e faati'a haamenemene i te mau piahi no te opere i te avaava pakalolo. Au ore tei itehīa i ni'a i te mata o Ioane e ua parau atura i to'na na hoa e, ua hora no te haere. Ei faa-oōraa ia'na, ua pahono te hoê, « E hoa Ioane, e mea ohīe—e ti'a noa tatou i roto i te haamenemeneraa, e ia tae mai i ni'a ia tatou, e rave noa tatou no te horo'a'tu i to muri iho, eita tatou e pupuhi. Mai te reira anae, eita ia tatou e haamâ i mua ia ratou no to tatou hororaa ». E mea ohīe mau no Ioane, e ere râ i te mea tano. Ua taa atura ia'na e, e faaite oia i to'na hinaaro ma te rave roa i te reira. Ua faaea rii oia no te imi i te itoito e ua parau atura ia raua e, na raua e hi'o, te haere nei râ oia. Ua faaoti te hoê e faaea no te tomo i roto i te haamenemeneraa ; te tahi râ, ua pee muhumuhu noa ia Ioane i raro i te e'a pai'umaraa no te tomo i roto i te piha ta'umaraa. E ere te maere rahi to raua, a matara ai te uputa o te piha ta'umaraa, te horo mai nei te mau muto'i tapone i rapae e pa'uma atura i te e'a pai'umaraa i ni'a i te tapo'i fare. Ua tomo Ioane e to'na hoa i roto i te piha ta'umaraa e ua reva a'era.

I to te mau muto'i faauraraa i ni'a i te e'a pai'umaraa, oioi roa te mau piahi i te faarueraa i te raau taero na ni'a mai ia ore ratou e haruhīa e teie ohīpa opanihīa. Ua mau te e'a ta'umaraa, e ua apapa te mau muto'i ia ratou atoa i ni'a i te tapo'i fare e ua ani ia ratou ia faatoro i te rima i mua. Hi'opo'a haere atura te mau muto'i ma te hau'a roa i te mau manimani rima. Te feia atoa i tape'a i te pakalolo, ua pupuhi anei aore râ aita, ua parauhīa ia e, ua hara, e te vai ra te mau faautu'araa teimaha. Fatata roa te taatoaraa o te mau piahi i faaea ni'a i tera tapo'i fare, ua tiavaruhīa ratou e ta ratou fare haapiiraa, e no ratou e faautu'araa hara rahi tei topa i ni'a ia ratou, ua tiavaruhīa i te fenua Tapone. Te mau moemoea i te pae haapiiraa, te mau matahiti faaineineraa e te fana'oraa ia rave i te

ohipa i te fenua Tapone, ua tumâhia ia i tera taime.

E faati'a atu vau ia outou i te ohipa i tupu i ni'a i tera na hoa e toru. Te hoa i faaea i ni'a i te tapo'i fare, ua tiavaru-hia ia i rapae i ta'na fare haapiiraa i te fenua Tapone, ua haa na ho'i oia no te tomo i ô, i teie râ taima, ua titauhia ia'na ia ho'i i to'na fenua. Te hoa i faarue i te arearearaa na muri iho ia Ioane, ua faaoti ia i ta'na haapiiraa i te fenua Tapone e ua farii i te mau parau tu'ite i roto e piti na fare haapiiraa tuatoru maitai roa a'e i te mau Hau Amui no Marite. E i te pae no ta'na ohipa, ua ho'i oia i Asia, e ua manuia roa. I teie â mahana, ua mauruuru oia i te hi'oraa itoito o Ioane. Area ia Ioane ra, aita e faito no te mau utu'a maitai i roto i to'na oraraa. I tera ra tau oia i te fenua Tapone, ua faaipopo oia e ua fanau e piti tamaroa. Ua manuia oia ei ona taiete e aita i maoro a'enei, ua riro mai oia ei orometua haapii i roto i te hoê fare haapiiraa tuatoru i te fenua Tapone. A feruri na i to'na oraraa ahani e, aita oia i faaitoito no te faarue i te arearearaa i tera ra pô i te fenua Tapone.³

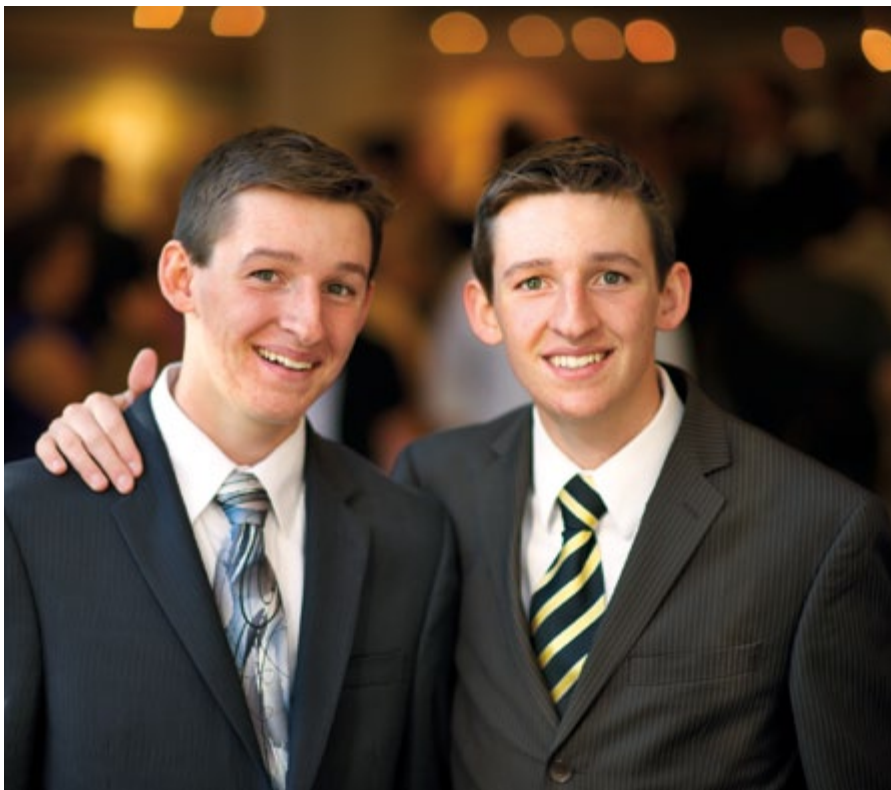
E te feia apî tamaroa, te vai ra te taime, mai ia Ioane ra, e titauhia

outou e faaite i to outou itoito i te parau-ti'a i mua i te mata o te mau hoa, e peneia'e e riro te reira i te hi'o-ma'au-hia e i te mea haamâ. A taa noa'itu, i roto i teie ao to outou, e tupu atoa ta outou mau araraa i te enemi i ni'a i te hoê tahua tama'iraa maniania ore e te mo'emo'e i mua i te hoê matini roro uira. E mea maitai te mau rave'a aravihi o teie tau, tera râ, e hopoi atoa mai te reira i te mau tamataraa aore i faaruruhia e te mau u'i na mua'itu ia outou. Te faaite mai nei te hoê tuatapaparaa e, aita te mau taure'are'a i teie nei e faahema-noa-hia ra eiaha noa i te fare haapiiraa, i ni'a atoa râ i te Itenati. Te faaite nei te reira e, te mau taure'are'a ua faaruru i te mau hoho'a no te inuraa i te ava e no te faaohiparaa i te raau taero na roto i te faahoaraa itenati, ua tata'itoru e aore râ tata'imaha to ratou hinaaro ia faaohipa i te ava e te raau taero. I to'na horo'araa i to'na mana'o no ni'a i te reira, ua parau te hoê papa'i parau tahito no te faatereraa hau Marite e : « Ua puhara te tuatapaparaa o teie matahiti i te hoê faaheporaa hoa apî e te puai—te faaheporaa hoa na ni'a i te Itenati.

E mea parare atu â te faaheporaa hoa na ni'a i te Itenati i te tere o te mau hoa e te mau tamarii e tae tino roa mai. E tomo te reira i roto i te fare e i te piha o te tamarii na ni'a i te Itenati ». ⁴ Ua riro atura te itoito i te parau-ti'a ei patapataraa e aore râ aita. Te haapiihia nei te mau misio-nare i roto i te buka *Ia Poro Haere i Ta'u Nei Evanelia* : « Te mea ta oe e ma'iti i te feruri e i te rave, ia vai oe o oe ana'e, e ta oe e ti'aturi e, aore roa e taata e hi'o maira, e faito puai ia no to oe viivii ore ». ⁵ A vai itoito ! A vai puai noa ! « A ti'a na outou i roto i te mau vahi mo'a ra, e eiaha ia faanuu-ê-hia'itu ». ⁶

E te feia apî tamaroa, te fafau nei au e, e horo'a te Fatu i te puai ia outou. « E ere hoi i te aaui taiâ ta te Atua i horoa mai no tatou, i te aaui itoito râ ». ⁷ E faautu'araa maitai Ta'na no to outou itoito e ta outou raveraa parau-ti'a—te oaoa e te popou. E faaheporaa taua itoito ra no to outou faaroo ia Iesu Mesia e i Ta'na Taraehara, no ta outou mau pure e to outou haapa'o maitai i te mau faauerua.

Ua parau te peresideni N. Eldon Tanner e : « E nehenehe i te hoê tamaroa i roto i te aua haapiiraa e riro mai ei faaûruraa rahi no te maitai. Te hoê taure'are'a i roto i te hoê pûpû ha'uti « football », i te haapiiraa tuatoru e aore râ i rotopu i to'na mau hoa rave ohipa, ia ora oia i te evanelia, ia faatura oia i ta'na autahu'araa e ia paruru oia i te maitai, e maitai faito ore ia ta'na e nehenehe e rave. E faaruru pinepine outou i te faahaparaa e te faaooraa, na roto roa'toa mai i te feia tei tiaturi atoa mai outou na, e noa'itu e, ua faatura ratou ia outou no to outou parau-ti'a. A haamana'o râ, ua tahitohito-atoa-hia te Faaora iho, ua faaohia, ua tutuhahia e ua faasataurohia i te hopea no te mea aita to'na tiaturiraa i aueue a'e. Ua faaea a'enei outou no te feruri e, eaha te tupu ahani e ua haaparuparu oia e ua parau, 'Eaha te apî ?' ei reira, faarue atura i ta'na misioni ? Ua hinaaro anei tatou e riro ei taata faarue ohipa e aore râ ua hinaaro tatou e riro mai ei aito tavini, noa'itu te pato'iraa e te ino i roto i te ao nei ? A faaitoito na tatou ia rave i te ohipa e ia tai'ohia ei taata pee

papû e te pee mau atoa i te Mesia ».⁸

Te ani nei au ia outou ia faati'amâ ia outou, mai teie na 2000 faehau apî, na roto i te riroraa ei aito i te itoito e ei feia ti'amâ e mau nei i te autahu'araa. A haamana'o e, ta outou e rave, te vahi outou e haere e te mea ta outou e hi'o, na te reira e faataa i te huru o te taata ta outou e riro mai. O vai ta outou e hinaaro ia riro mai? Ei diakono ti'amâ, ei haapii ti'amâ, ei tahu'a ti'amâ. A tuu i te fâ ia vai ti'amâ i teie nei no te tomo i roto i te hiero e ia vai ti'amâ no te farii i te oro'a no muri iho i te matahiti ti'a e i te hopea roa, no te farii i te Autahu'araa a Melehizedeka. O te e'a no te parau-ti'a e ani nei i te taeraa mai hanahana. Ua parau te Faaora e, « I roto i te mau oro'a no te reira, te mana no te huru Atua e faaitehia mai ai ».⁹

Te mau metua, te feia faatere, e te mau matameha'iraa a te mau peropheta e itehia i roto i te mau buka iti *Te Hopoi'a i te Atua e Te Puai o te Feia Apî*

e tauturu ia outou i te roaraa o te e'a.

Aita i maoro a'enei, ua parau te peresideni Thomas S. Monson e :

« No te rave i te [mau faaotiraa] ma te paari, e titauhia te itoito—te itoito i te parauraa 'aita', te itoito i te parauraa 'e'... »

« Te taparu nei au ia outou ia rave i te hoê faaotiraa i [teie] nei, eiaha roa e hahi ê atu i te e'a o te arata'i ia outou i ta tatou fâ : te ora mure ore i piha'iho i to tatou Metua i te Ao ra ».¹⁰

Mai ta te 2000 faehau pahonora a i te piiraa aroraa a to ratou ti'a faatere, o Helamana, e ua ahu i te itoito o te aito, e nehenehe atoa ta outou e na reira na roto i te pahonora a to outou peropheta faatere, oia ho'i te peresideni Thomas S. Monson.

To'u nei mau hoa taure'are'a no te Autahu'araa a Aarona, no te opani, te pûpû nei au i to'u iteraa papû no te Atua te Metua e no Iesu Mesia e no te mau parau a Iosepha Semita : « E au mau taea'e e, e ere anei i te mea tia ia

tatou ia haere â i roto i te hoe ohipa rahi roa mai teie te huru ? A haere i mua e eiaha râ ia haere i muri. A rohi, e au mau taea'e e, a haere â, a haere â e tae noa'tu i te taime e upootia'i ra ! »¹¹ I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Alama 53:20.
2. Mosia 18:9.
3. Aamu mau tei faati'ahia i te taata papa'i.
4. Joseph A. Califano Jr., taata tumu e upoo faatere hanahana no te National Center on Addiction and Substance Abuse no te fare haapiiraa teitei no Columbia, i roto i te hoê puhararaa a te ve'a no ni'a i te tuatapaparaa, casacolumbia.org.
5. *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia : Te hoê arata'i no te ohipa misionare* (2004), 135.
6. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 87:8.
7. 2 Timoteo 1:7.
8. N. Eldon Tanner, « For They Loved the Praise of Men More Than the Praise of God », *Ensign*, novema 1975, 74–75.
9. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:20.
10. Thomas S. Monson, « Na Ture e Toru no te Ma'itiraa », *Liahona*, novema 2010, 68.
11. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 128:22.

Na Elder Anthony D. Perkins
No te Hitu Ahuru

Ia ara maitai ia outou iho

Ia faaea noa i ni'a i te e'a o te autahu'araa na roto i te faahohonuraa i to outou faafariuraa, e te haapuairaa i to outou utuafare... A ape i te ati rahi na roto i te haapa'oraa i te mau tapa'o « faaararaa » pae varua ta te Atua e te mau peropheta i tuu i ni'a iho i to tatou e'a.

I to'u apîraa, e tere to matou utuafare na ni'a i te mau mou'a « Rocky » no te haere e farerei i te mau metua ruau. I te haamataraa e mea papû te purumu na roto i te faa, i muri iho e faata'uma na ropu i te mau tumu raau teitei, e tae atu ai i ni'a i reira e ti'a ai ia matou ia hi'o i te atea roa.

Noa'tu te nehenehe o teie purumu, e ere râ i te purumu hau. Te tuhaa rahi o te purumu e mea tapuhia ia i roto i te mou'a. No te paruru i te feia ratere, ua hamanihia te mau paruru e ua tuuhia te mau tapa'o tei papa'ihia « A ara: Toparaa ofa'i ». Ua ite matou i te mau tumu e rave rahi i tamauhia ai teie mau faaararaa. E rave rahi mau ofa'i e vai haere ra na te hiti anavai i raro atu i te purumu. Ua ite atoa matou i te mau pereoo perehu i raro i te mou'a, e faaiteraa pe'ape'a e, aita te tahi mau taata faahoro pereoo i haapa'o i te faaararaa.

Te tapuraa e te faaufaa o te autahu'araa

E te mau taea'e, ua tomo outou ta-ta'itahi, e aore râ, fatata i te tomo i roto

i te tapuraa e te fafauraa o te autahu'araa a Melehizedeka.¹ Te vai ra i roto i teie fafauraa te hoê tere hanahana o te haamata na roto i te fariiraa i na autahu'araa e piti, te autahu'araa iti e te autahu'araa teitei, haere atu ai i mua ma te faaohipa i to tatou mau piiraa, e a ta'uma tamau ai i ni'a i roto i te mau haamaitairaa rahi a te Atua, e tae roa'tu i te fariiraa « i te mau mea atoa na [te] Metua ra ».²

Te taata paari tei hamani i teie purumu no te ra'i, ua tamau atoa oia i te mau tapa'o faaararaa no to tatou tere. Tei roto i te tapuraa e te fafauraa o te autahu'araa teie faaararaa : « E teie nei te horo'a'tu nei au ia outou te hoê faauerua ia ara maitai ia outou iho ».³

No te aha te Atua i faaue mai ai ia tatou ia ara maitai ? Ua ite oia e, e taata mau o Satane⁴ o te imi nei i te rave'a ia huti i to tatou varua i roto i te ati rahi.⁵ Ua ite atoa te Atua e, i roto i te mau taata tei mau i te autahu'araa te vai atoa ra te hoê « taata tino »⁶ « te titau nei ia faataa'e i te Atua ».⁷ No reira, te ani mai nei te mau peropheta

ia tatou ia « haapae i te taata tahito »⁸ e ia « ahu i ta te Mesia »⁹ na roto i te faaroo, te tatarahapa, te mau oro'a faa-ora, e te oraraa i te evanelia i te mau mahana atoa.

Aperaa i te ati rahi

A ta'uma ai ratou i te purumu o te autahu'araa, e nehenehe te hoê tamaiti e aore râ, te hoê tane e tape'ahia mai te mea e, aita oia e ara maitai. Ua maere anei outou e te pe'ape'a rahi a topa-mana'o-ore-hia'i te hoê taure'a-re'a faahiaha, te misionare tei ho'i apî mai, te taata faatere o te autahu'araa faaturahi, e aore râ te melo herehia no te utuafare ?

Ua riro te aamu o Davida i roto i te Faufaa Tahito ei hoê hi'oraa ri'ari'a no te mana autahu'araa tei haamau'ahia. Noa'tu e ua upooti'a oia i ni'a ia Golia i te apîraa, e ua ora ma te parau-ti'a ahuru matahiti,¹⁰ ua paruparu teie arii peropheta i te pae varua. I taua taime faufaa rahi ra, a ite ai oia ia Bate-seba te hopu ra i te pape, aita e paruru mo-rare i ti'a i piha'i iho no te pii e, « A ara maitai ia oe e Davida, te maamaahia ra oe ! » No to'na oreraa e ara maitai ia'na iho¹¹ e to'na oreraa e faaroo i te muhumuhu a te Varua¹² i ere ai oia i to'na utuafare mure ore.¹³

E te mau taea'e, mai te mea e, ua ruri-ê-hia o Davida i te e'a e tae ai i te faateiteiraa, nahea e ti'a ai ia tatou ia ape i teie huru hopearaa ?

Na na ture paruru e piti o te faafariuraa hohonu e te mau auaa utuafare paari e tauturu ia tatou ia vai noa i ni'a i te purumu e tae atu ai i te ra'i ra.

No to'na ite i teie na ture, te tuu nei o Satane i te ofa'i tu'inoraa i te fariuraa e te utuafare i ni'a i to tatou purumu o te autahu'araa. Aua'e râ, ua tuu o Iesu Mesia e Ta'na mau peropheta i te mau tapa'o « faaara » i ni'a i te purumu. E tamau â ratou i te faaara ia tatou i te te'ote'o¹⁴ tu'ino i te fariuraa e te mau hara tu'ino i te utuafare mai te iriâ, te nounou e te taiata

E mea maoro i teie nei, ua parau o Mose e, « E ara oe i reira, o te moina Iehova ia oe ».¹⁵ I roto i to tatou nei ao rû e te î i te arearea, e mea oioi te taata i te aramoina i te Fatu ra... te rave i te parau ti'a ore, e i te tuu ho'i

ia ratou iho ia arata'i-ê-hia e taua mea ino ra ».¹⁶

Faahohonu i te faafariuraa e te haapuairaa i te utuafare

No te faaea ma te hau i ni'a i te purumu o te autahu'araa i rotopu i te mau ofa'i o te faahemaraa, te faahaamana'o nei au ia tatou e ono ture tumu o te faahohonu i te faafariuraa e te haapuairaa i te utuafare.

A tahi, pure tamau noa, na te reira e iriti i te uputa no te tauturu a te ra'i « ia upootia oe na ni'a a'e ia Satane ».¹⁷ I te mau taime atoa e faaara Iesu i te mau melo o te autahu'araa ia « ara, no te mea, te hinaaro nei Satane i te ueue [ia outou] », e horo'a mai oia i te pure ei rave'a no te pato'i i te faahemaraa.¹⁸ Ua haapii mai o Thomas S. Monson : « Mai te mea e, te vai ra te hoê o tatou tei paruparu i te haapa'o i te a'oraa ia pure tamau noa, aita ia e hora maitai a'e no te haamata maori râ, i teie nei... Aita hoê taata e ti'a teitei a'e maori râ, ia tuturi oia i raro ».¹⁹

A piti, mai te mea e, e tai'o tatou i te mau papa'iraa mo'a tahito e to teie anotau, na te reira e taamu ia tatou i te Atua ra. Ua faaara te Fatu i te mau melo o te Ekalesia « ia ara maite ratou i te huru no ta ratou tape'araa [te mau peropheta] i te reira oi ferurhia taua mau mea ra ei mea faufaa ore, e e afa'ihia'tu ratou i raro a'e i te faahaparaa na roto i te reira, o te turori atu e o te hi'a'tu ho'i ».²⁰ No te aperaa i teie faahaparaa hanahana, e ti'a ia ia tatou ia tai'o itoito i te mau papa'iraa mo'a, e tae noa'tu i te mau ve'a e i te mau tahua itenati, ei reira ho'i tatou e « a'ohia ai ia au i te hoê rave'a mo'emo'e a te peropheta o te Fatu i ma'itihia ».²¹

A toru, mai te mea e, e rave tatou i te mau oro'a ma te ti'amâ, na te reira e faaineine ia tatou ia rave i « te Varua Mo'a ei arata'i no [tatou] ».²² I to te Faaora faaararaa mai e, « a mata na outou o te haavarehia outou », ua fafau mai Oia e, e ore roa tatou e haavarehia mai te mea e, e « imi onoono [tatou] i te mau horo'a maitai roa ra » o te Varua.²³ Ia amu te mau melo i te oro'a mo'a ma te ti'amâ i te mau hepetoma atoa, e « vai noa to'na Varua i piha'i iho ia ratou ».²⁴ I roto i te ohipa no te

hieru, e ti'a ia tatou « ia farii i te îraa no te Varua Maitai ».²⁵

A maha, te faaiteraa i te here mau, e tapa'o faaite mau te reira no te faafariuraa mau e no te mau auraa utuafare. Ua a'o te arii Beniamina e, « ia ara o te tupu te mârô i rotopu ia outou ».²⁶ Eiaha roa ia mo'ehia e o Satane te « metua o te te'ote'o »,²⁷ e te imi e « ia tama'i e ia mârô »²⁸ te mau melo o te utuafare. E te mau taea'e, mai te mea e, hamani ino tatou i te hoê melo o to tatou utuafare, na roto anei i te faaaehuehu, na roto anei i te parau e aore râ, na roto i te ha'utiraa i te tino, i reira e amene tatou i te mana o te autahu'araa.²⁹ A ma'iti e faaoroma'i i te riri. E mea ti'a i te mau melo o te utuafare ia faaroo i te mau haamaitairaa na roto atu i to tatou vaha, eiaha râ te faahaparaa. Ua titauhia ia tatou ia faaûru ia vetahi ê na roto i te taparuraa, te faaoroma'i maoro, te faaite i te aau marû, te maitai, te here haavare ore, te au e te aroha.³⁰

A pae, te haapa'oraa i te ture o te tuhaa ahuru, o te hoê ia tuhaa faufaa roa o te faaroo e o te hoêraa o te utuafare. No te mea ho'i e, te faaohipa nei Satane i te nounou e te imiraa tao'a ei rave'a no te tura'i i te mau utuafare i rapae au i te purumu o te ra'i, ua haapii mai o Iesu e, « e ara ia outou i te

nounou tao'a ».³¹ E iti te nounou mai te mea e, e faanaho tatou i ta tatou faufaa e ô mai, e aufau tatou i te hoê tuhaa ahuru ti'a e te mau ô haapaeraa maa, e faanaho i te tapura haamau'araa, e ape i te tarahu faufaa ore, e haaputu i te moni no te mau taime fifi, e ia ti'aturi tatou i ni'a ia tatou iho. Ua fafau mai te Atua e, « e mata na râ outou i te imi i te basileia o te Atua, e te parau ti'a na'na, e amui-atoa-hia mai taua mau mea ra ia outou ».³²

A ono, na roto i te oraraa e hope roa i te ture o te viivii ore, e tae mai ia te ti'aturiraa ia ti'a « i mua i te aro o te Atua » e te Varua Maitai ei « hoa tamau »³³ no tatou. Te tamata nei o Satane i te haamou i te viivii ore e i te faaipoiporaa na roto i te niniiraa i te mau ino e rave rahi. Ia faaara ana'e te Fatu i te feia faaturi « ia ara e ia tatarahapa oioi », aita Oia e parau noa ra no te raveraa te tino i te reira ohipa, te parau atoa ra râ Oia i te mana'o faaturi hou ta te tino.³⁴ Ua parau pinepine te mau peropheta e te mau aposetolo no teie anotau i te ino o te peu faufau. Ua haapii mai te peresideni Gordon B. Hinckley e, ua riro [te peu faufau] mai te hoê vero ino mau o te tu'ino i te mau taata e te mau utuafare, te haamou-roa-raa i te mea i vai na e mea mâ e te nehenehe i mutaa ihora... Ua tae i te taime no tatou tata'itahi, tei topa i roto ia iriti ê ia tatou iho i te vahi vari ».³⁵ Mai te mea e faahemahia tatou ia ofati i te ture no te viivii ore, i te mau huru atoa—a pee i te hi'oraa o Iosepha i Aiphiti o tei « horo, e tae maira i rapae au ».³⁶

Na teie na ture tumu e ono e tau-turu i te feia e mau nei i te autahu'araa ia tamau noa i te haere na ni'a i te e'a e tae atu ai i te ra'i ra, ma te paruruhia e te mau tia'i pae varua o te faafariuraa o te taata iho e te auraa utuafare. E te mau taure'are'a, o te haapa'o i teie mau parau tumu ua ineine ratou no te mau fafauraa o te hieru, te taviniraa ei misionare rave tamau, e te faaipoiporaa mure ore. E te mau tane faaipoipo e te mau metua tane, o te ora i teie mau parau tumu ua faataahia outou no te peresideni i ni'a i te utuafare i roto i te parau-ti'a, te raveraa ei ti'a faatere pae varua no to outou

utuafare, e to outou hoa faaipoi e hoê hoa aifaito.³⁷

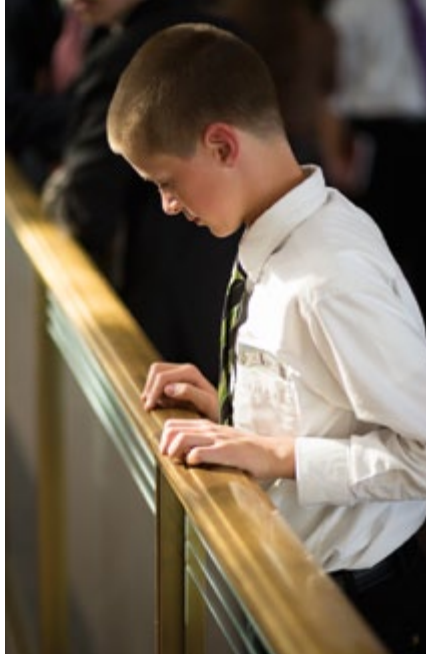
Te faaea-noa-raa i ni'a i te e'a o te autahu'araa

E ho'i mai â vau i to'u apîraa, te haamana'o ra vau i te hoê taime a haere ai matou i ni'a i te mou'a Rocky. Ia ma'iri te tapa'o « a ara : Toparaa ofa'i », ua ite atura to'u metua tane i te mau ofa'i rii na'ina'i i ni'a i te purumu i mua ia matou. Ua tamarû oi oi a'era oia i te tere o te pereoo fatata i te mau roa, e i taua taime ra, ua topa maira te hoê ofa'i mai te popo taora i roto i te ete te rahi, i piha'i iho noa ia matou. Ua tia'i o papa ia mau te ofa'i hou a tere faahou ai. Au a'e te haapa'o maite a papa i ti'a ai i to matou utuafare ia tapae i te vahi ta matou e haere ra ma te pe'ape'a ore.

E te mau taea'e, te imi nei o Satane i te rave'a « no te haamou i te varua o te taata nei »³⁸ Mai te mea e, te hee ra outou i te vahi fifi, a faaea, hou outou a topa ai, a ho'i mai i ni'a i te e'a mau.³⁹ Mai te mea e, te mana'o ra outou e, ua topa outou, aita to ni'a faahou i te e'a o te autahu'araa, no to outou oreraa e haapa'o i te mau tapa'o « faaararaa », e ua hara, te faaite papû atu nei au e, na roto i te tatarahapa mau e i te mana o te tusia taraehara a Iesu Mesia, e nehenehe outou e faati'a-faahou-hia i ni'a e e faaho'i-faahou-hia i ni'a i te e'a aano hana-hana o te Atua ra.⁴⁰

Ua haapii mai Iesu e, « e ara maitai ia outou i... te faaroo haavare ».⁴¹ Mai te mea e, aita outou i ti'amâ no te faaohipa i te autahu'araa, a farerei atu i to outou episekopo, na'na e tauturu ia outou ia tatarahapa. A faaitoito, noa'tu e, ua faaite mai te Faora e, « e ara maitai... e a haapae roa i te hara »⁴², ua fafau atoa mai Oia e, « o vau o te Fatu, e faaore au i ta outou hapa... A haere atu na i to outou mau tere, e eiaha e hara faahou ».⁴³

Te ani nei au i te mau tamaroa e te mau tane atoa ia faaea noa i ni'a i te e'a o te autahu'araa na roto i te faahohonuraa i to outou faafariuraa, e te haapuiraa i to outou utuafare. E faahohonu te mau pure, te mau papa'iraa mo'a e te mau oro'a i te

faafariuraa. E haapuai te here, te tuhaa ahuru e te viivii-ore i te utuafare. A ape i te ati rahi na roto i te haapa'oraa i te mau tapa'o « faaararaa » pae varua ta te Atua e te mau peropheta i tuu i ni'a iho i to tatou e'a. A faaitoito i te pee i te hi'oraa ti'a o Iesu Mesia, o tei « roohia... i te faahemaraa aita râ oia i haapa'o i taua mau mea ra ».⁴⁴

Te fafau atu nei au ia outou e, mai te mea e, e haapa'o te autahu'araa i te fafauaraa ia « ara maitai ia outou iho », e paruru-maite-hia tatou e to tatou utuafare i roto i to tatou tere e tae atu ai i te basileia tiretiera. Te faaite papû nei au i te reira na roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 84:33-44.
2. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 84:38.
3. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 84:43.
4. Hi'o Iosepha Semita-Aamu 1:16 ; hi'o atoa Mose 1:12-22.
5. Hi'o Helamana 5:12 ; hi'o atoa 2 Nephi 1:13 ; Helamana 7:16.
6. Mosia 3:19 ; hi'o atoa 1 Koronetia 2:14.
7. « Come, Thou Fount of Every Blessing » *Hymns* (1948), no. 70.
8. Hi'o Kolosa 3:8-10 ; hi'o atoa Ephesia 4:22-24.
9. Galatia 3: 27 ; hi'o atoa Roma 13:14.
10. Hi'o 1 Samuela 13:14 ; 17:45-47.
11. Hi'o 2 Samuela 11:1-17.
12. « Eita outou e rave i te hoê hape rahi ma te ore e faaraa mai na roto i te muhumuhu o te Varua » (Boyd K. Packer, « Counsel to Youth », *Liahona*, novema 2011, 18).
13. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 132:39 ; hi'o atoa Bible Dictionary, « David ».
14. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te mau Parau

- Fafau 23:1 ; 25:14 ; 38:39 ; hi'o atoa Ezra Taft Benson, « Beware of Pride » *Ensign*, me 1989, 4-7.
15. Deuteronomi 6: 12 ; hi'o atoa Deuteronomi 8:11-19.
16. Alama 46: 8.
17. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 10:5.
18. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 52:12-15 ; hi'o atoa Luka 22:31-32 ; Alama 37:15-17 ; 3 Nephi 18:18-19.
19. Thomas S. Monson, « Come unto Him in Prayer and Faith », *Liahona*, mati 2009, 4.
20. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 90:5 ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 41:1, 12.
21. Gordon B. Hinckley, « Faith: The Essence of True Religion », *Ensign*, novema 1981, 5.
22. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 45:57.
23. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 46:8 ; hi'o atoa Ephesia 4:14 ; Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 52:14-16 ; Kolosa 2:8.
24. Moroni 4:3 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77 ; hi'o atoa 3 Nephi 18:1-11.
25. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 109:15.
26. Mosia 2:32.
27. Hi'o 3 Nephi 11:29-30.
28. Mosia 4:14.
29. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 121: 36-37 ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 63:61-63.
30. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:41-45.
31. Luka 12:15 ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 38:39.
32. Mataio 6:33 ; hi'o atoa 3 Nephi 13:33.
33. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:45-46 ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 67:11 ; Mose 1:11.
34. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 63:14-16 ; hi'o atoa Mataio 5:27-28 ; 3 Nephi 12:27-30.
35. Gordon B. Hinckley, « A Tragic Evil among Us », *Liahona*, novema 2004, 59-62 ; hi'o atoa Dallin H. Oaks, « Pornography », *Liahona*, me 2005, 87-90 ; Jeffrey R. Holland, « Eiaha e Ho atu i te vahi no te enemi i to'u varua » *Liahona*, me 2010, 44-46.
36. Genese 39:12.
37. Hi'o *Manuel 2 : Administration de l'Eglise* (2010), 2.3.
38. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 10:27 ; hi'o atoa 1 Petero 5:8.
39. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 3:9-10 ; 1 Korinetia 10:12-13 ; 2 Petero 3:17.
40. Hi'o Alama 13:27-29 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 109:21.
41. Luka 12:1 ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 50:6-9.
42. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 82:2.
43. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 82:1, 7.
44. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:22 ; hi'o atoa Hebera 2:17-18 ; 4:14-16.
45. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:43 ; hi'o atoa Deuteronomi 4:9 ; Mosia 4:29-30.

Na te Peresideni Dieter F. Uchtdorf
Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua

Te oaoa o te Autahu'araa

E mata na tatou i te farii e i te haro'aro'a i te mau mea maere e i te haamaitairaa o te autahu'araa. E mata na tatou i te farii e i te here i te mau hopoi'a tei anihia ia tatou ia faaoti.

Te oaoa ia ma'ue

E rave rahi matahiti i teie nei, ua faaoti matou te tahi mau hoa tapena faahoro manureva ia faatupu i te hoê moemoea tamarii ta matou, oia hoi, e tata'i i te hoê manureva tahito. No reira, ua amui matou no te hoo i te Piper Cub tahito roa no te matahiti 1938, e ua haamata matou i te ohipa no te faaho'i faahou ia'na mai to'na huru apî ra. Ua au roa matou i te raveraa i teie ohipa. E auraa taa ê roa to teie ohipa no'u i te mea e, ua haapii mai au i te faahoro i te manureva i ni'a i teie huru manureva i to'u taure'are'araa ra.

Ua hamani-matamua-hia teie manureva e 35 matahiti i muri a'e i to te mau taea'e Wright faatupuraa i ta ratou rereraa manureva tu'iroo matamua. E au e, e ruau-roa-hia vau no te haamana'o-noa-raa i te reira.

E ere te mea pata pitopito te faaharururaa i te matini ; hoê taata i roto no te faaharuru i te matini, e hoê taata i rapae no te taviri haapuui i te moulin ê haruru noa'tu te matini. Ua riro te taima faaharururaa matini tata'itahi ei taima oaoaraa e te faaiteraa i to matou itoito.

Ia rere a'era te manureva, ua ite papû ihora matou e, e ere te Piper

Cub i te manureva tere. Mai te mea e, e mata'i puai na mua mai, e au e, aita matou e nuu faahou i mua. Te haamana'o nei au i te taima a rere ai au e ta'u tamaiti, o Guido, na ni'a a'e i te autobahn (purumu tere vitiviti) i Heleman, e mea papû maitai e, ua hemo maua i te mau pereoo !

Noa'tu râ, ua here roa vau i teie manureva iti na'ina'i ! E rave'a maitai roa ia teie no te ite i te mau mea maere e te nehenehe o te rereraa na ni'a i te manureva. E nehenehe ta oe e faaroo, e ite, e hau'a, e tamata e e hi'o eaha mau te rereraa na ni'a i te manureva. Teie te parau a te mau taea'e Wright no ni'a i te reira: « [Aore] roa hoê mea e aifaito i te mea ta te mau taata faahoro manureva e fana'o a amohia ai oe na roto i te reva na ni'a i te mau pererau uouo ».¹

A taa noa'tu râ te reira, i te omuaraa o teie matahiti, ua fana'o vau i te rere na ni'a i te hoê manureva tama'i F-18 tutuha auahi hamaniraa taa ê roa, na muri iho i te mau Blue Angels, oia te pûpû faahoro manureva faaiteite no te nuu reva a te Hau Amui no Marite. Mai te huru ra e, e rereraa haamana'o-raa teie, i te mea e, e 50 matahiti ti'a

na mua'tu, fatata i te tai'o mahana ti'a, ua faaoti au i ta'u haapiipiraa no te riro mai ei pairati manureva tama'i.

Parau mau, e taa-ê-raa rahi te rereraa na ni'a i te F-18 e te rereraa na ni'a i te Piper Cub. Ua faaite mai te reira i te hoê nehenehe taa ê atu o te rereraa na ni'a i te manureva. Mai te huru e, ua faaohipa-maitai-roa-hia'tu te mau ture o te mata'i. Tera râ, teie rereraa to'u na muri iho i te mau Blue Angels, ua faahaamana'o oi'oi mai te reira e, te ohipa pairati manureva tama'i tutuha auahi, na te mau taure'are'a ihoa te reira ha'uti, e ere na te ruau faahou. Te faahiti faahou nei au i te parau a te mau taea'e Wright i te na-ô-raa e, « Hau atu i te mau huru mea atoa, ta te rereraa manureva e horo'a mai, o te mana'o hau hope roa ia, ano'ihia i te oaoa faito ore ».² Taa ê atu i te reira, te rereraa na muri iho i te mau Blue Angels, te tahi ia rave'a taa ê roa no te faahaere mai i « te mau melahi » e ati noa'e ia outou na, e ia haamaraa mai ia outou i ni'a.

Mai te mea e, e ui mai outou ia'u e, tei hea te rereraa ta'u i au roa a'e i roto i teie na rereraa e piti, aita vau i papû e, e nehenehe anei ta'u e pahono atu. Te vahi papû, e mea taa ê roa te tahi i te tahi. Tera râ, e nehenehe atoa e parau e, ua aifaito rii noa raua.

Inaha, i roto i te Piper Cub e i te F-18, ua ite au i te aehuehu, i te nehenehe e i te oaoa o te rereraa. I roto i teie na rereraa e piti, te taa nei ia'u te auraa o te parau a te rohipehe, a papa'i ai oia e, ia faaatea ê i te mau otia haape'ape'a o te fenua e ia [ori] i roto i te ra'i i ni'a i te pererau moni.³

Tau autahu'araa nei â i te mau vahi atoa

I teie nei, te uiui nei paha outou e, eaha te tuatiraa o teie na rereraa taa ê roa te tahi i te tahi i ni'a i ta tatou putu-puturaa i teie mahana, e aore râ, i ni'a i te autahu'araa ta tatou e fana'o nei, e aore râ, i ni'a i te taviniraa autahu'araa ta tatou paatoa e here rahi nei ?

E te mau taea'e, e ere anei e, e mea taa ê roa to te tahi e to te tahi iteraa no ni'a i te ohipa taviniraa i roto i te autahu'araa ? E nehenehe e parau e, te rere nei te tahi pae o outou na ni'a i te F-18 tutuha auahi, area te tahi o outou ra, te rere nei ia na ni'a i te Piper Cub.

Te ora nei te tahi pae o outou i roto i te mau paroisa e te mau tīfī i reira te mau ti'araa atoa, mai te tauturu o te tia'i pūpū tahu'a rahi e tae noa'tu i te papa'i parau o te pūpū diakono, i faaî-hope-roa-hia ai na te mau melo autahu'araa haapa'o. Ua fana'o ia outou i te rave i te ohipa i roto i te hoê paroisa nahonaho maitai.

Area te tahi pae o outou, te ora nei ia i roto i te mau fenua e mea iti roa te mau melo o te Ekalesia e te feia tei mau i te autahu'araa. E riro paha outou i te mana'o e, o outou ana'e i to outou vahī, e te teimaha te ohipa e titauhia ia rave. E titauhia paha ia outou ia horo'a rahi i to outou taime no te faaharuru i te matini o te ohipa taviniraa a te autahu'araa. I te tahi taime, mai te mea ra e, aita roa'tu ta outou amaa e aore râ, ta outou paroisa e nuu ra i mua.

Tera râ, noa'tu eaha ta outou hopoi'a e aore râ, eaha te huru o to outou oraraa, ua ite outou e o vau atoa nei e, i te mau taime atoa, e itehia ihoa te hoê oaoa taa ê i roto i te ohipa taviniraa autahu'araa itoito.

Ua au vau i te mau taime atoa ia tere na ni'a i te manureva, noa'tu e, na ni'a i te Piper Cub, na ni'a i te hoê F-18, e aore râ, na ni'a i te tahi atu huru manureva. I roto i te Piper Cub, aita vau i amuamu i to'na tere ore ; i roto i te F-18 aita'toa vau i amuamu i te iteraa e, ua hope mau to'u anotau.

Oia mau, i te mau taime atoa te vai ra ihoa te tahi mea tano ore i roto i te hoê ohipa. Oia mau, e mea ohie ia imi i te mau mea no te amuamu.

Tera râ, e te mau taea'e, te mau nei tatou i te Autahu'araa Mo'a, mai te au i te haapa'oraa a te Tamaiti o te Atua ! Ua tuuhia te rima i ni'a i to tatou upoo tata'itahi, e ua farii tatou i te autahu'araa o te Atua. Ua horo'ahia mai ia tatou te mana e te hopoi'a no te rave i te ohipa i to'na ra i'oa, ei mau tavini Na'na i ni'a i te fenua nei. I roto anei i te hoê paroisa rahi e aore râ, i te hoê amaa na'ina'i, ua piihia tatou ia tavini, ia haamaitai e ia rave i te ohipa i te mau taime atoa, ei maitai no te mau taata atoa e no te mau mea atoa i tuuhia mai na tatou e haapa'o. Te vai ra anei te tahi atu ohipa hau atu i te nehenehe ?

E mata na tatou i te haroaroa, i te mauruuru, e i te ite i te oaoa o te ohipa taviniraa i roto i te autahu'araa.

Te oaoa o te autahu'araa

Ua faataui to'u here i te ohipa tere manureva i te avei'a i to'u oraraa taatao. Tera râ, noa'tu te oraora e te oaoa i fariihia e au i roto i te ohipa pairati manureva, ua riro to'u mau iteraa ei melo no teie Ekalesia ei mau iteraa rahi a'e, oaoa a'e, e te hohonu a'e. A ô ai au i roto i te ohipa a te Ekalesia, ua ite au i te mana hope o te Atua e tae noa'tu i To'na aroha mau.

Ei pairati manureva, ua tapea vau i te ra'i. Ei melo no te Ekalesia, ua ite au i te here e te tia'i maite no te ra'i mai.

I te tahi taime, e mihi au ia parahi i roto i te piha faahoraraa manureva. Tera râ, na te taviniraa i piha'i iho i to'u mau taea'e e to'u mau tuahine i roto i te Ekalesia e faaore maite i te reira. No te mea ho'i e, ua ti'a ia'u ia ite i te hau e te oaoa nehenehe o te tupu i te rahi i te riroraa ei tuhaa iti na'ina'i o teie ohipa rahi, eita roa ia vau e hinaaro ia ere au i te reira no te hoê noa a'e mea i te ao nei.

I teie mahana, ua putuputu mai tatou ei naho'a rahi no te autahu'araa. Tei ia tatou nei te oaoa mo'a e te haamaitairaa ia tavini i te Fatu e i to tatou taata tupu, ia horo'a i tei hau i te maitai i roto ia tatou, no te tauturu ia vetahi ê, e no te patu i te basileia o te Atua.

Ua ite tatou e ua maramarama tatou e, te autahu'araa, o te puai e te mana mure ore ia o te Atua. E nehenehe ta tatou e faahiti aau ohie noa i teie tata-raraa. Tera râ, ua taa papû anei tatou i te auraa o te mau parau ta tatou e parau nei ? E faahiti faahou atu vau : *te autahu'araa, o te puai mure ore e te mana o te Atua.*

A feruri i te reira. Na roto i te autahu'araa, ua hamani e ua faatere te Atua i te mau ra'i e i te fenua.

Na roto i teie puai, e faaora Oia e e faateitei Oia i Ta'na mau tamarii, ma te faatupu « i te tahuti ore e te ora mure ore o te taata nei ».⁴

Te autahu'araa, mai ta te peropheta Iosepha Semita i faataa mai, o « te rave'a ia a haamata ai te Manahope i te heheu i To'na hanahana i roto i te... hamaniraa o teie ao, e na roto hoi i te reira i tamau ai Oia i te faaite mai Ia'na iho i te mau tamarii a te taata nei i teie mahana, e na roto atoa i te reira e faaite mai ai Oia i Ta'na mau opuaraa i te hopea o te tau ».⁵

Ua tuu mai to tatou Metua mana hope i te Ao ra i te mana o te autahu'araa i ni'a ia tatou—tatou te taata tahuti nei, e to tatou huru haapa'o ore e te parau ti'a ore, ia au i te tatararaa. Ua horo'a mai Oia ia tatou nei i te mana no te rave i te ohipa na roto i To'na i'oa no te faaoraraa o Ta'na mau

tamarii. Na roto i teie mana rahi, ua faatiahia tatou ia poro i te evanelia, ia rave i te mau oro'a o te faaoraraa, ia tauturu i te patu i te basileia o te Atua i ni'a i te fenua nei, e ia haamaitai e ia tavini i to tatou mau utuafare e to tatou mau taata tupu.

E nehenehe te mau taata atoa e farii i te reira

Te autahu'araa mo'a teie ta tatou e mau nei.

Eita te autahu'araa, e te hopoi'a o te reira, e hoohia e aore râ, e poro'ihia. E ore roa te faaohiparaa i te puai o te autahu'araa e faaume mai, e taparuhia, e aore râ, e haahepohia na roto i te ti'araa, te tao'a rahi aore râ te faaumeraa. E puai varua teie, o te faaohipahia ia au i te ture o te ra'i. No ô mai te reira i to tatou Metua i te Ao ra te rahi no tatou paatoa. E nehenehe to'na puai e faatanohia e e faaterehia na roto ana'e i te parau tumu no te parau-ti'a ra,⁶ eiaha râ te faatiaraa ia'na iho.

Te Mesia te puna o te mau mana e te puai atoa o te autahu'araa i ni'a i te fenua nei.⁷ Na'na teie ohipa, i haamaitaihia ai tatou i te tautururaa. « E aita e ti'a i te hoê taata ia tauturu i teie nei ohipa maori râ ia haehaa oia e ia i roa hoi i te here, ia vai ia'na te faaroo, te ti'aturi, e te aroha, ma te hitahita ore i te mau mea atoa, noa'utu i te mea e tuu-ti'aturi-hia ia'na ra ».⁸

Aita tatou e rave i te ohipa ei maitai no tatou iho, e imi râ tatou ia tavini e ia faateitei ia vetahi ê. Aita tatou e faatere na roto i te puai, na roto râ i te « taparuraa... te faaoroma'i-noa-raa...

te marû e te haehaa, e na roto i te here mau ra ».⁹

E roaa te autahu'araa o te Atua Manahope i te mau taata ti'amâ atoa, i te mau vahi atoa ta ratou e parahi ra—noa'utu te huru o to ratou hui metua, noa'utu te ha'iha'i o to ratou oraraa, i te fatata anei e aore râ, i te atea anei o te ao nei. E roaa noa te reira eiaha ei ario, e aore râ, eiaha ei hoo i te mau mea o te ao nei. Ei faahitiraa i te auraa parau a te peropheta Isaia i tahito ra, *te feia atoa* i poiha ra, e haere mai i te pape nei, eiaha ei ario no te haere mai e amu !¹⁰

E no te Taraehara mure ore e te maere ho'i o to tatou Faaora, o Iesu Mesia, e roaa ai i te taata atoa te autahu'araa o te Atua, noa'utu e, ua hi'a na outou, e aore râ, ua ti'amâ ore na outou i mutaa ihora. Na roto i te faanahoraa faaanaanaraa e te tamâraa i te pae varua o te tatarahapa, e ti'a ia outou « ia ti'a mai i ni'a e ia anaana mai » !¹¹ No te otia ore ho'i o te here faaore hapa o to tatou Faaora e Taraehara, e ti'a ai ia outou ia ara to outou mata i ni'a, ia tamahia outou e ia ti'amâ, e ia riro ei mau tamaiti parau ti'a e te hanahana na te Atua ra—ei mau taata ti'amâ no te mau i te autahu'araa mo'a a'e o te Atua Mana hope ra.

Te mau mea maere e te haamaitairaa o te autahu'araa

Te oto nei au no te feia o te ore e haroaroa nei e o te ore e oaoa nei i te mau mea maere e i te haamaitairaa o te autahu'araa. E au ratou mai te mau horopatete i ni'a i te manureva, i te haamau'araa i to ratou taime no

te amuamu, no te na'ina'i o te puohu aratita, a ta'uma ai ho'i ratou i ni'a i te ra'i i ô atu i te mau ata, mai te te'a ra te tere—hoê mea e horo'a ai te mau arii i tahito ra i te mau mea atoa na ratou ra, no te tamata i te ite hoê a'e taime !

E te mau taea'e, ua haamaitaihia tatou i te mea e, ua riro tatou ei tuhaa haehaa no teie mana autahu'araa rahi. E nânâ tatou i to tatou mata e e hi'o, e ite e e farii ana'e i teie rave'a ia au i to'na huru mau ra.

Na roto i te ohipa taviniraa autahu'araa ti'a, te here e te faaroo, ei reira e ti'a ai ia tatou ia ite i te auraa mau o te heheuraa ra: « E haere au na mua i to outou mata. E vai hoi au i to outou pae atoa e i to outou pae aui, e ei roto hoi to'u Varua i to outou mau aau, e ta'u mau melahi hoi e ati noa'e ia outou na, ia haamaraa mai ia outou i ni'a ».¹²

E mata na tatou i te farii e i te haro'aro'a i te mau mea maere e i te haamaitairaa o te autahu'araa. E mata na tatou i te farii e i te here i te mau hopoi'a tei anihia ia tatou ia faaoti—te mau hopoi'a i roto i to tatou utuafare e i roto i ta tatou mau amuiraa a te Ekalesia, noa'utu te huru o te rahi e aore râ, te na'ina'i o te reira. E mata na tatou i te faarahi tamau noa i to tatou parau-ti'a, to tatou faaroo, e ta tatou taviniraa autahu'araa. E mata na tatou i te imi i te oaoa o te ohipa taviniraa i roto i te autahu'araa !

E nehenehe tatou e rave maitai a'e i te reira na roto i te faaohiparaa i te mau parau tumu o te ite, te haapa'o e te faaroo.

Te auraa ra, a tahi, titauihia ia tatou ia ite e ia faatumu roa i roto ia tatou i te haapiiraa tumu o te autahu'araa o te itehia i roto i te parau i heheuhia mai e te Atua. E mea faufaa no tatou ia haroaroa i te mau fafauraa e i te mau faauerua, i ni'a i te reira e ohipa ai te autahu'araa.¹³

A piti, e mata na tatou ia faaite i te paari e ia faaohipa tamau noa e ma te faatura, i teie iteraa tei roaa ia tatou. Mai te mea e, e haapa'o tatou i te ture a te Atua, e haapii ho'i ia arai i to tatou mana'o e to tatou tino, e ia faaau i ta tatou mau ohipa i ni'a i te haerea o

Sobral, Paratira

te parau-ti'a i haapihia mai e te mau peropheta, e ite ia tatou i te oaoa o te ohipa taviniraa autahu'araa.

E te hopea, e mata na tatou i te faarahi i to tatou faaroo i to tatou Fatu ia Iesu Mesia. E mata na tatou i te rave i To'na i'oa i ni'a iho ia tatou, e ia fafau i te mau mahana tata'itahi ia haere faahou na ni'a i te e'a o te aupi'p'iraa. A tuu ana'e i ta tatou ohipa ia haamaitai roa i to tatou faaroo.¹⁴ Na roto i te aupi'p'iraa, tatou e maitai roa ai, hoê taahiraa i muri iho i te tahi, na roto i te taviniraa i to tatou utuafare, to tatou taata tupu e i te Atua.

Mai te mea e, e tavini tatou i roto i te autahu'araa ma to tatou aau, to tatou puai, to tatou mana'o e to tatou itoito atoa, ua fafauhia mai e roaa ia tatou te ite rahi, te hau e te mau horo'a o te varua. Mai te mea e, e faatura tatou i te autahu'araa mo'a, e faatura atoa te Atua ia tatou, e i reira tatou e « ti'a parau-ti'a mai [ai] i mua i te aro o te Atua ia tae i te mahana hopea ra ».¹⁵

Te pure nei au ia ite noa to tatou mata e to tatou aau i te mau mea maere e te oaoa o te autahu'araa o to tatou Atua rahi e te puai o ta'u ia pure, na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Wilbur Wright, i roto i te James Tobin, *To Conquer the Air: The Wright Brothers and the Great Race for Flight* (2003), 238.
2. Wright brothers, i roto Tobin, *To Conquer the Air*, 397.
3. John Gillespie Magee Jr., « High Flight », i roto i te nene'iraa a Diane Ravitch no *The American Reader: Words That Moved a Nation* (1990), 486.
4. Mose 1:39.
5. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 108–9.
6. A hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:36.
7. A hi'o Hebera 5:4–10 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 107:3.
8. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 12:8.
9. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 121:41.
10. A hi'o Isaia 55:1.
11. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 115:5.
12. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:88.
13. A hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:33–44 ; 121:34–46.
14. A hi'o Iakobo 2:22.
15. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 4:2.

Na te Peresideni Henry B. Eyring

Tauturu Matamua i roto i te Peresideniraa Matamua

Tauturu ia ratou ia tutonu i te faito teitei

Na roto i ta outou arata'iraa, e roaa ai i te feia ta outou e arata'i nei i te ite, i te hinaaro e i te ti'aturi e, e roaa ia ratou te faito puai hope no te tavini i roto i te basileia o te Atua.

Ua maururu roa vau i te ti'araa i roto i teie putuputuraa rahi na te autahu'araa, no te mau haapiiraa e te mau iteraa papû ta'u i faaroo. E faahaamana'oraa te reira no to'u iho oraraa. Fatata pauroa te mau ohipa ta'u i rave ei taata e mau nei i te autahu'araa, aua'e maoti ia te mau taata ua mâtâu ia'u, ua ite mai ratou i ni'a ia'u i te mea aita to'u na mata i ite.

Ei metua tane apî, ua pure au no te ite e, eaha ta ta'u mau tamarii tautururaa i te basileia o te Fatu. Na te tamaroa, ua ite au e, e nehenehe ta ratou e rave i te mau ohipa a te autahu'araa. Na te mau tamahine, ua ite au e, e tavini ratou ei ti'a na te Fatu. E rave ratou pauroa i Ta'na ohipa. Ua ite atoa vau e, e taa-ê-raa ihoa i rotopu ia ratou e no reira, e horo'a mai te Fatu ia ratou i te mau horo'a taa ê e faaohipa'tu i roto i Ta'na ohipa.

Teie nei, eita e nehenehe ta'u e tataru hu'ahu'a roa i te metua tane e te feia faatere atoa o te feia apî i te mau mea maitai a'e e rave. E nehenehe râ ta'u e fafau ia outou e, e haamaitai outou ia ratou a tauturu ai outou ia ratou ia haro'aro'a i te mau horo'a o te varua tei roto ia ratou mai te fanauraa

mai â. E mea taa ê te taata, na reira atoa ho'i ta ratou tautururaa. Aore e taata i faataahia no te manu'ia-ore-raa. Ia imi outou i te heheuraa no te ite i te mau horo'a ta te Atua e ite nei i roto i te feia ta outou e arata'i nei i roto i te autahu'araa—te feia apî ihoa râ—e haamaitahia outou no te faateitei i to ratou tutonuraa i ni'a i te taviniraa e noaa ia ratou ia rave. Na roto i ta outou arata'iraa, e roaa ai i te feia ta outou e arata'i nei i te ite, i te hinaaro e i te ti'aturi e, e roaa ia ratou te faito puai hope no te tavini i roto i te basileia o te Atua.

No ta'u iho mau tamarii, ua pure au ia farii i te heheuraa no te ite e, nahea vau i te tauturu ia ratou tata'itahi ia faaineine no te mau taime taa ê e tavini ai i te Atua. Ei reira, ua tamata vau i te tauturu ia ratou ia hi'o, ia ti'aturi e ia ohipa no te reira ananahi. Ua nana'o vau i te iri faito no te tamaroa tata'itahi, e ua tuu vau i te hoê papa'iraa e faataa nei i ta ratou mau horo'a taa ê e te hoho'a no te faahoho'a i te reira horo'a. I raro a'e i te hoho'a e i te papa'iraa, ua nana'o vau i te tai'o mahana no te bapetizoraa e no te faatoro'araa i roto i te autahu'araa, na

reira atoa to ratou rahi i piha'i iho i te tai'o mahana no taua ohipa oti ra.

E hohora vau i te mau iri ta'u i nana'o no te tamaiti tata'itahi ei tautururaa ia ratou ia ite i ta ratou mau horo'a pae varua e ta ratou tautururaa i te ohipa a te Fatu. E faa'uruhia paha outou ia ite e, mai ia'u atoa ho'i, te mau horo'a taa e e te mau rave'a hoê no te feia apî ta outou e here nei e ta outou e arata'i nei.

I te faanuuraahia ta'u tamaiti matahiapo ei diakono e ei Aeto Scout, e hoho'a o te aeto tei tae mai i to'u mana'o a feruri noa ai au ia'na e to'na ananahi. Te ora ra matou i Idaho i piha'i iho i te aua faehau no te mou'a no South Teton, i reira to maua haereraa na roto i te mou'a no te mata'ita'i i te mau aeto i roto i te reva. Na tera hoho'a i roto i to'u feruriraa, i faatupu i roto i to'u mana'o i te mau parau a Isaia :

« Te horo'a nei oia i te itoito no te matapouri ; e te faarahi nei oia i te etaeta no tei paruparu.

« E matapourihia te taata apî nei, e pohe hoi te mau taata apî i ma'itihia ra, e e hi'a'itu i raro :

« O te feia râ e ti'aturi ia Iehova, e noaa ia te etaeta apî ; e pee ratou i ni'a mai tei ni'a i te pereraru o te aeto ra ; e horo ratou, e e ore e rohirohi ; e haere â hoi ratou, e e ore e matapourihia ».¹

No te faaite i te parau mau, ua faaea noa maua teie tamaiti matahiapo i te pa'uma i raro mai i te tupuai mou'a o te South Teton no te mea ua rohirohi roa ta'u tamaiti. Ua hinaaro roa oia e

faaea i reira. Ua parau mai oia, « E tatarahapa noa anei au i te mea aita taua i tae i ni'a roa ? Papa, e haere oe—eita vau e hinaaro e aupari mai oe ».

Pahono atura vau, « Eita vau e aupari e eita oe e tatarahapa. E haamana'o noa taua e, ua pa'uma taua i ô nei ». I ni'a roa o ta'na iri, ua nana'o vau i te hoê aeto e te parau « ni'a i te pereraru o te aeto ».

Na roto i te mau matahiti, teitei roa to'u tamaiti i te rereraa ei misionare, hau atu â i ta'u i ti'aturi a'e. I roto i te mau tamataraa o ta'na misioni, te vai ra ta'na i faaruru, ua mana'o vau eita e ra'ehia e ana. No te mea râ, te tamaiti ta oe e turu, e au e, mai tei tupu i ni'a i ta'u tamaiti, e turu teitei faahou atu â te Fatu ia'na i roto i te pororaa i te evanelia na roto i te reo ohie ore, ua hau roa'itu ta'u i mana'o. Ia tamata outou i te ara i te faito e roaa i te hoê tamaroa i roto i te autahu'araa, te parau papû nei au ia outou e, e faaite mai te Fatu i te mea e hinaarohia. Ua rahi atu â paha te faito puai o teie tamaroa i ta te Fatu e hehe ia outou. A tauturu ia'na ia tutonu i te faito teitei.

E mea mamahu roa paha te tamaroa ta outou e faaitoito ra no te riro ei tavini puai i roto i te autahu'araa. Te tahi o ta'u na tamaroa, ua mamahu roa oia i to'na na'ina'iraa e eita oia e tomo i roto i te hoê fare toa e paraparau i te hoê rave ohipa. E ri'ari'a haere noa oia. Ua taiâ rii au no'na ia pure au no to'na ananahi i roto i te autahu'araa.

Ia'u i feruri ia'na i roto i te misioni—ua fifi rii te mana'o. Ua arata'ihia râ vau i te papa'iraa i roto i te Maseli : « Te horo noa ra te paieti ore, aore e taata i te auau mai ; mai te liona ra te feia parau-ti'a i te mäta'u ore ».²

Ua nana'o vau « mai te liona te mäta'u ore » i ni'a i ta'na iri, i raro a'e i te hoho'a o te hoê afii liona te uuru ra. I roto i ta'na misioni e i te mau matahiti i muri mai, ua faaoti oia te ti'aturiraa ta'u i nana'o. Ta'u tamaiti tei riro na ei mamahu, ua poro ia i te evanelia ma te ti'aturi rahi e ma te faaruru itoito i te mau fifi. Ua faarahihia to'na faito i roto i ta'na mau hopoi'a ei ti'a na te Fatu.

E nehenehe i te reira e tupu no te tamaroa ta outou e arata'i nei. E ti'a ia outou ia patu i to'na faaroo e, e nehenehe ta te Fatu e tau i ta'na ei tavini taiâ ore e e ere faahou ia i te tamaroa mamahu ta outou e ite nei.

Ua ite tatou e, e faa'iro te Fatu i Ta'na mau tavini ei mea taiâ ore. No te tamaiti apî ia Iosepha tei ite i te Atua te Metua e i Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia, i roto i te hoê uru raau, ua tauihia oia ia ei aito pae varua. Ua ite o Parley P. Pratt i te reira a avau ai te peropheta Iosepha Semita i te mau tia'i faufau e tape'a ra ia ratou. Ua tapa'opa'o Elder Pratt :

« I ô noa, ua ti'a oia i ni'a i to'na avae e ua parau i te reo o te patiri ra, e aore râ mai te liona ra te huru, ua na ô oia, ua haamana'o maitai ana'e au, teie te mau parau :

« *MAMU, outou te feia ino no te apoo pouri. I roto i te i'oa o Iesu Mesia te avau atu nei au ia outou, e te faaue nei au ia outou ia faaea roa ; eita vau e huti â i te aho ia hoê noa'itu miniti a faarooai i tena huru parau ra. A faaea roa i tena huru parau, e aita râ o outou anei e o vau anei e pohe ia i TEIE IHO NEI !' »*

No ni'a i tera ohipa i tupu, ua papa'i Elder Pratt e, « te tura e te hana-hana, a tahi noa'ia to'u iteraa, a tia noa ai oia ra ma tei taamuhia i te fifi, i te tuiraa pô, i roto i te fare tapearaa o te hoê oire ite-ore-hia i Missouri ra ».³

E horo'a te Fatu i Ta'na mau tavini parau-ti'a i te rave'a no te riro mai te liona te mäta'u ore, ia parau ratou i To'na ra i'oa e ia riro ei ite no To'na autahu'araa.

Te tahi tamaroa, mai to'na ihoa tamariira, ua rahi te mau hoa e haaati ia'na e e imi ia haere mai ia'na ra. Ohie no'na i te faatupu i te taamuraa e te taata. I to'u pureraa e to'u feruriraa i ta'na tautururaa i te basileia o te Atua, ua mana'o vau e mana to'na no te faahaere mai i te taata ma te here e te tahoê.

Ua arata'i te reira ia'u i te aamu i roto i Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau no ni'a i te mau tutavaraa a te mau peresibutero no te patu ia Ziona i Missouri e ua arue-roa-hia e te mau melahi i ite i ta ratou tutavaraa e tautururaa. Titau te reira i te tusia rahi. Te parau nei te heheuraa i roto i Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau : « Noa'tu râ i te reira, e ao to outou, no te mea ua haapa'ohia te parau ta outou i faaite atu ra i te ao ra ei hi'oraa na te mau melahi ra ; e te oaoa nei ratou no outou nei, e ua faaorehia'tu ta outou mau hara ».⁴

I ni'a i te iri faito o ta'u tamaiti, ua nana'o vau, « te oaoa nei te mau melahi no oe nei ».

Ua tamau noa teie aravihi rahi ta teie tamaiti ia haaputupu e ia faaûru i te taata i muri atoa i ta'na tau haapiiraa. Na muri i te mau taea'e no te autahu'araa, ua faanaho oia i te mau ohiparaa no te tîti tei faatae i te feia apî i piha'i iho ia'na i te faaroo no te faaoromai e no te upootia atoa i te mau fifi. A patu noa ai oia i te faaroo o teie feia apî tamaroa e feia apî tamahine, ua tauturu atoa oia ia patu i te tahi mau vahi nuuraa no Ziona i roto i te mau pû oire no Marite. No

te hoho'a nana'o, ua rave ia vau i na melahi e pupuhi ra i te pû, e ere ihoa ia mai te reira roa, e mea ohie a'e râ ia nana'o i te hoê pû i te hoê mea tuô.

E oaoa te mau melahi ia patu te feia faatere ia Ziona na te ao atoa nei, i roto i te mau paroisa, te mau tîti e te mau misioni. E e oaoa ratou i te feia apî tamaroa e feia apî tamahine ta outou e tauturu nei no te patu ia Ziona i te vahi atoa i reira ratou ma te huru oraraa no ratou. E hotu mai Ziona no te taamuraa o te taata ma te fafauraa e te here. Te ani nei au ia outou ia tauturu i ta outou feia apî ia amui mai.

No te tahi o ta'u tamaiti, ua faaûru-hia vau e nana'o i te hoê mahana—oia ho'i, te mahana i roto te reva—ma te mau parau i roto i te pure a te Faaora : « Teie hoi te ora mure ore ». I te pae hopea o Ta'na ohipa i te tahuti nei, ua pure te Faaora i To'na Metua :

« Teie hoi te ora mure ore, ia ite ratou ia oe i te Atua mau ra, e ia Iesu i te Mesia i ta oe i tonono mai.

« Ua haamaitai au ia oe i te ao nei, ua oti ia'u te ohipa ta oe i ho mai na'u e rave ra ».⁵

Ua pûpû ta'u tamaiti i te taviniraa autahu'araa i roto e toru fenua, e te mea faufaa a'e, ua na reira atoa oia i to'na iho fare i rotopu i to'na utuafare. Ua patu oia i to'na oraraa i piha'i iho ia ratou. Ua piri ta'na ohipa i te fare, e e ho'i pinepine oia i ta'na vahine e te mau tamarii i te hora tamaaraa. Ua piri atoa ratou ia maua te tuahine Eyring. Te haapa'o nei ratou i ta maua aua mai ta ratou iho. Te ora nei teie tamaiti eiaha noa ia noaa te ora mure ore, ia

faaati-atoa-hia oia e a muri noa'tu e te mau melo utuafare maururu ta'na e haaputupu nei i piha'i iho ia'na.

Te ora mure ore, o te oraraa tahoê ia, ei utuafare, e te Metua, e te Tamaiti e te Varua Maitai. E roaa noa te ora mure ore na roto i te mau taviri o te autahu'araa a te Atua, tei faaho'i-faahou-hia mai na roto i te peropheta Iosepha Semita. Te tape'araa i teie fâ mure ore i mua i te feia apî e arata'ihia nei e outou, o te hoê tao'a rahi ia ta outou e nehenehe e horo'a ia ratou. E na reira outou, na mua roa, na roto i te hi'oraa maitai i to outou iho utuafare. Peneia'e te feia ta outou e arata'i nei, aita to ratou utuafare i roto i te Ekalesia, te tuu nei au i te opuaraa ia outou ia tauturu ia ratou ia farii e ia hinaaro i te here utuafare i na pae e piti o te paruru.

Te mau iri faito ta'u i hohora, o te hoê noa ia rave'a no te tauturu i te feia apî ia hi'o rii i te faito rahi ta te Atua e hi'o nei i roto ia ratou e to ratou ananahi e i roto i te taviniraa taa ê Ta'na i faaineine ia ratou ia horo'a. E tauturu Oia ia outou ia ite nahea ia rave i te reira no ta outou mau tamarii e no te tahi atu feia apî ta outou e arata'i nei. Teie râ, ia imi outou iho na roto i te pure no te hi'o rii i te reira ananahi, e e horo'a'tu ai i te feia apî, te hoê i muri mai i te tahi, e ite outou e, ua ite e ua here te Atua i Ta'na mau tamarii atoa, hoê e hoê, e te hi'o nei Oia i te mau horo'a rahi e te taa ê ho'i i roto ia ratou.

Ei metua tane, ua haamaitahia vau ia ite i te ananahi rahi i roto i te basileia o te Atua no ta'u mau tamahine e ta'u mau tamaroa. I to'u imiraa i te arata'iraa na roto i te pure, ua faaitehia mai te rave'a no te tauturu i ta'u mau tamahine ia ite i te ti'aturiraa ta te Atua i tuu i ni'a ia ratou ei mau tavini o te nehenehe e patu i Ta'na basileia.

I te apîraa o ta'u mau tamahine, ua ite au e, ua nehenehe ia matou e tauturu ia vetahi ê ia farii i te here o ratou i muri mai i te paruru, noa'tu te u'i. Ua ite na vau e, e tae mai te here na roto i te taviniraa e e faaûru te reira i te ti'aturiraa i te ora mure ore.

No reira ua nana'o matou i te tahi iri tapu faraoa, e ua tuu matou i te hoê faraoa ta matou iho i hamani e

Te hui mana faatere a Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mōa i te Mau Mahana Hopea Nei

Atopa 2012

TE PERESIDENIRAA MATAMUA

Henry B. Eyring
Tauturu matamua

Thomas S. Monson
Peresideni

Dieter F. Uchtdorf
Tauturu piti

TE PŪPŪ NO TE TINO AHURU MA PITI APOSETOLO

Boyd K. Packard

L. Tom Perry

Russell M. Nelson

Dallin H. Oaks

M. Russell Ballard

Richard G. Scott

Robert D. Hales

Jeffrey R. Holland

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

TE PERESIDENIRAA NO TE HITU AHURU

Ronald A. Rasband

Walter F. González

L. Whitney Clayton

Donald L. Hallstrom

Tad R. Callister

Richard J. Maynes

Craig C. Christensen

TE PŪPŪ MATAMUA NO TE HITU AHURU

(i'a au i te ana i'raa pi'appa)

Marcos A. Aidiakanis

Jose L. Alonso

Carlos H. Amadio

Ian S. Ardern

Mervyn B. Arnold

David S. Baxter

Shayne M. Bowen

Craig A. Carbone

Yoon Hwan Choi

Don R. Clarke

Carl B. Cook

Lawrence E. Conbridge

Claudio R. M. Costa

LeGrand R. Curtis Jr.

Benjamin De Hoyos

John B. Dickson

Kevin R. Durcan

Larry Echo Hawk

Stanley G. Ellis

David V. Evans

Enrique R. Falabella

Eduardo Gavarret

Robert C. Gay

Carlos A. Goboy

Christoffel Golden Jr.

Gerrit W. Gong

C. Scott Grow

James J. Hamula

Daniel L. Johnson

Paul V. Johnson

Patrick Keenan

Paul E. Koelliker

Erich W. Kopischke

Marcus B. Nash

Brent H. Nielson

Allan F. Packer

Kevin W. Pearson

Anthony D. Parkins

Paul B. Pieper

Rafael E. Pino

Bruce D. Porter

Dale G. Renlund

Michael T. Ringwood

Lynn G. Robbins

Joseph W. Sitrin

Steven E. Snow

Ulisses Soares

Michael John U. Teh

José A. Teixeira

Juan A. Ucedo

Wilford W. Andersen

Koichi Aoyagi

Randall K. Bennett

Bruce A. Carlson

J. Devin Cornish

Bradley D. Foster

O. Vincenz Huleck

Larry R. Lawrence

Per G. Mullin

James B. Martino

Jairo Mazzagardi

Kent F. Richards

Gregory A. Schwitzer

Kent D. Watson

Larry Y. Wilson

TE EPISEKOPORAA FAATERE RAHI

Gérard Causse
Iaururu matamua

Gary E. Stevenson
Epipekopo Faatere Rahi

Degrn M. Davies
Iaururu pifi

Mai ta te peresideni Thomas S. Monson i parau, ua riro teie haapurorora o te amuiraa rahi « aitâ i tupu a’enei mai te reira te huru », ei haamaitairaa na te feia mo’a atoa i roto i te ao nei. Te mau hoho’a mai te pae aui i ni’a haere mai i rato na te pae atau, o te mau melo e te mau misionare ia i Quelimane, Mozambique ; i Tallinn, Etonia ; Varsovie, Polonia ; Mexico, Mexico ; Edinbourg, Etotia ; Taipe, Taiwan ; e Gaborone, Botswana.

ua haere atura e horo'a i teie ô i te vahine ivi, te tane ivi e te tahi fetii. Te parau ta'u i nana'o i ni'a i te mau iri tapu faraoa atoa, o teie ia, « J'aime et J'espère », e reo farani ia no te parau « ua here au e te ti'aturi nei au ». Ua anaana roa ta ratou mau horo'a pae varua hoê, eiaha noa i ni'a i te iri ta'u i nana'o, hau atu râ, i te taime a opere ai matou i te reira i te feia i roto i te mau iui e te mihi, e te hinaaro rahi i te haapapû-faahou-raa e, e nehenehe i te here o te Faaora e Ta'na Taraehara e faatupu i te ti'aturiraa papû e te teatea. Teie te ora mure ore no ta'u na tamahine e no tatou tata'itahi.

Teie nei, e ui mai paha outou e, « E te taea'e Eyring, te aua ra, e ti'a ia matou ia haapii i te nana'o? » E pahono ia vau, aita. Ua haapii au i te nana'o aua'e maoti te tauturu o te hoê orometua maitai e te aravihi, o Elder Boyd K. Packer noa ia i tera ra tau. Te aravihi rii ta'u i apo mai, no roto mai ia i ta'na horo'a rahi ei taata nana'o e ei orometua faaoromai mai. Na te ra'i roa mai te huru orometua mai te peresideni Packer. Atira noa'itu, ua rau te rave'a no outou no te faaûru i te aau o te tamarii ma te ore e nana'o i te iri na ratou.

Te tahi hi'oraa, na roto i te mau rave'a aravihi apî, e nehenehe ta matou e hapono i te poro'i no te faaroo e te ti'aturiraa i to outou vahi atea roa, e aita e tia'iraa e aita e aufauraa rahi e aore roa paha. Te tauturu nei ta'u vahine ia'u ia rave i te reira. E haamata maua ma te paraparau na ni'a i te niuniu i te mau mootua e te mau tamarii e roaa ia maua. E ani maua ia ratou ia faaite mai i te tahi ohipa manuia e te tahi taviniraa. E ani atoa maua ia ratou ia hapono mai i te tahi hoho'a no tera mau ohipa. E faaohipa maua i tera mau hoho'a no te faahoho'a i te tahi aamu papa'i. E ano'i atoa maua hoê e aore râ e piti irava mai roto mai i te Buka a Moromona. Eita paha o Nephi raua o Moromona e faahiahia roa i te faito varua o ta maua mau parau e ta maua ohipa rii no te hamani i te mea ta matou e pii nei, « Te buka utuafare : te papaa iti ». Noa'itu râ, ua haamaitahia maua te tuahine Eyring na roto i teie ohipa. Te vai ra ta maua faaûruraa

no te ma'iti i te mau irava papa'iraa e te mau iteraa papû poto e papa'i atu. E te ite atoa nei maua i roto i to ratou oraraa te fariuraa o to ratou aau ia maua e i te Faaora atoa e i ni'a'itu.

Te vai faahou ra te tahi mau rave'a no te faaûru i te taata ; ua rave a'ena outou i te rahiraa o teie mau ohipa. Ta outou mau pure utuafare e te tai'oraa papa'iraa mo'a, e faatupu te reira i te mau haamana'oraa maoro a'e e te tauraa rahi o te aau, hau atu â i ta outou e mana'o nei. Te mau ohiparaa pae tino atoa, mai te haereraa i te hoê tata'uraa e aore râ te mata'ita'iraa i te hoê hoho'a, e nehenehe i te reira e faaûru i te aau o te tamarii. Te mea faufaa, e ere i te ohiparaa, o te mea râ e tae mai i roto i te aau a rave ai outou i te reira. Ua ite au i te rave'a maitai no te imi i te mau ohipa maitai no te faatupu i te taa-ê-raa rahi i roto i te oraraa o te hoê taure'are'a. Na ratou iho e horo'a mai i te ohipa e rave, ia au i te hoê hiaai o ta ratou e mana'o ra e, tei ia ratou na ei horo'a no ô mai i te Atua ra. Ua ite au i roto i to'u iho oraraa e, e nehenehe i te reira e tupu.

I to'u faanuuraahia ei diakono i te 12raa o to'u matahiti, te ora ra vau i New Jersey, 80 kilometa i te atea ia New York City. Ua moemoe noa vau ia riro ei aito no te ha'uti apa'iraa popo (baseball). Ua farii to'u metua e afa'i ia'u e mata'ita'i i te hoê hau'ti i te tahua ha'utiraa rahi e te tui roo, te Yankee Stadium, i te tuhaa no te Bronx. Te haamana'o noa nei au i to Joe DiMaggio apa'iraa i te popo e ua pee roa na roto i te vahi parahiraa no ropu i reira to'u metua tane i te parahiraa i muri mai ia'u, tera ana'e te taime ua haere maua i te hoê ha'utiraa rahi.

Te vai nei râ te tahi faahou mahana e to'u metua tane tei faaûru roa i to'u oraraa e a muri noa'itu. Ua afa'i oia ia'u mai New Jersey i Roto Miti i te fare o te hoê patereareha tei faatoro'ahia. Aita vau i mâtau i te reira taata. Ua vaiiho to'u metua tane ia'u i te uputa. Ua arata'i te patereareha ia'u i te hoê parahiraa, ua tuu i to'na rima i ni'a i to'u upoo e ua parau i te hoê haamaitairaa mai te hoê ra horo'a na te Atua mai, e faahitiraa i roto ua tu'ati i te hinaaro rahi o to'u aau.

Ua parau oia e, o vau te hoê tei parauhia e, « E ao to tei faatupu i te parau hau ra ». ⁶ No to'u maere i te mea e, ua ite te hoê taata ê i te mea i roto i to'u aau, ua ara roa to'u mata no te hi'o i teie semeio e tupu ra. Ua riro teie haamaitairaa no te mau rave'a e roaa ia'u, ei faaûruraa no to'u oraraa, to'u faaipoiporaa e ta'u taviniraa i roto te autahu'araa.

No tera ohipa e te mea i apee mai, ua nehenehe ia'u e faaite papû e, « No te mea aore i hope te mau horo'a i te horo'ahia na te mau taata tatai tahi atoa ; no te mea e rave rahi te mau horo'a, e ua horo'ahia mai te hoê horo'a i te taata hoê atoa e te Varua o te Atua ra ». ⁷

Na roto i te heheuraa te Fatu i te tahi horo'a ia'u, ua roaa ia'u ia ite e ia faaineine no te mau taime e faaohipa ai au i te reira no te haamaitai i te feia ta'u e here e ta'u e tavini.

Ua ite te Atua i ta tatou mau horo'a. Te opuaraa ta'u e tuu ia outou e ia'u iho nei, o te pureraa ia no te ite i te mau horo'a i horo'ahia mai, no te ite nahea i te faarahi i te reira e no te ite i te mau taime ua horo'a mai te Atua no te tavini ia vetahi. Hau atu â râ, te pure nei au ia faaûruhia outou no te tauturu ia vetahi ê ia ite mai i ta ratou iho mau horo'a taa ê no ô mai i te Atua ra e tavini atu ai.

Te fafau nei au ia outou e, ia ani atu outou, e haamaitahia outou no te tauturu e no te turu ia vetahi ê, ia ra'e i to ratou faito puai hope i roto i te taviniraa i te feia ta ratou e arata'i e ta ratou e here nei. Te faaite papû nei au ia outou e, te ora nei te Atua, o Iesu te Mesia, teie te autahu'araa a te Atua, ta tatou e mau nei, e ua faaineine te Atua ia tatou e te mau horo'a taa ê no te tavini Ia'na na ni'a'itu to tatou ti'aturiraa rahi mau, I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Isaia 40:29–31.
2. Maseli 28:1.
3. *Autobiography of Parley P. Pratt*, ed. Parley P. Pratt Jr. (1938), 211.
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 62:3.
5. Ioane 17:3–4.
6. Mataio 5:9.
7. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 46:11.

Na te Peresideni Thomas S. Monson

Hi'o ia vetahi ê ei taata ta ratou e nehenehe e riro mai

E ti'a ia tatou ia faatupu i te aravihi ia hi'o i te mau taea'e, eiaha mai te taata ta ratou e faaite ra, ei taata râ ta ratou e nehenehe e riro mai.

E au mau taea'e here, piti taime i te matahiti, ua î roa teie pû amuiraa i te autahu'araa a te Atua a haaputupu ai tatou no te faaroo i te mau poro'i faaûru. E varua faahiahia mau e parahi nei i roto i te Pureraa Autahu'araa rahi a te Ekalesia. Mai te pû amuiraa, e parare teie varua e e tomo ho'i i te mau fare atoa i reira te mau tamaiti a te Atua e putuputu nei. Ua putupu mau tatou i teie varua i teie pô.

Tau matahiti i ma'iri, na mua a'e i te paturaa o teie pû amuiraa nehenehe, te tere mata'ita'i ra te hoê taata i te aua o te hiero no Roto Miti e ua haere roa mai i te hoê tuhaa pureraa no te amuiraa rahi i roto i te fare menemene. Ua faaroo oia i te a'oraa a te mau Taea'e. Ua faaroo oia i te mau pure. Ua faaroo oia i te himene nehenehe a te pûpû himene no te fare menemene. Ua faahiahia oia i te nehenehe o te piana rahi o te fare menemene. I te faaotiraa te pureraa, ua faaroohia to'na reo i te parauraa e, « E horo'a vau i ta'u atoa e fana'o nei ahani ua ite au e, e parau

mau ta teie mau taata a'o i parau i teie mahana ». Oia ho'i ta'na e parau nei, « Ahani pai e iteraa papû to'u no ni'a i te evanelia ».

Aita hoê a'e mea i teie nei ao e horo'a mai i te tamahanahanaraa e te oaoa rahi a'e i te hoê iteraa papû i te parau mau. Noa'tu â to tera faito e to tera faito, te tiaturi nei au e, e iteraa papû i roto i te tane e te tamaroa tata'itahi i ô nei i teie pô. Mai te mea te mana'o ra outou e, aita â te hohonu o to outou iteraa papû i ti'a i te faito te hiaai ra outou, te a'o nei au ia outou ia rohi no te farii i taua iteraa papû ra. Ua papû e ua hohonu ana'e te reira, a haa ia no te tape'a i te reira. Auê ia haamaitairaa ta tatou ua vai ana'e ia tatou te ite no te parau mau.

Ta'u nei poro'i i teie pô, te mau taea'e, o teie ia, aita e roaa i te tai'o i te taata ua iti te iteraa papû e aore râ aita e iteraa papû i teie â taime, o te mau taata ia e farii i taua iteraa papû ra ahani a'e tatou ua hinaaro ia faaite atu ma te tutava i to tatou iho nei no

te tauturu ia ratou ia tau mai. Te tahi mau taime, e nehenehe ta *tatou* e faatupu i te itoito no te tau mai. E parau vau na mua roa no te mau melo aita i fafau hope ia ratou i te evanelia.

A rave rahi matahiti i teie nei, i te hoê amuiraa area i Helsinki, i Finelani, ua faaroo vau i te hoê a'oraa puai, o te riro i te haamana'o-noa-hia e o te horo'a nei i te faaitoitoraa rahi, tei te hoê pureraa na te mau metua vahine e te mau tamahine. Aita i mo'e ia'u tera a'oraa, noa'tu â fatata a 40 matahiti i teie nei ua faaroo vau i te reira. Teie rii te tahi parau mau i parauhia e te taata i a'o mai, ua parau oia e, hinaaro te hoê vahine ia parauhia e, ua nehenehe oia. Ua hinaaro oia ia parau-faufaa-hia oia. Ua hinaaro oia ia tau'ahia oia.

E te mau taea'e, ua ite au e, ua tu'ati rii te tane e te vahine i teie mea. Ua hinaaro tatou ia parauhia e, te vai ra to tatou faufaa, te vai ra to tatou aravihi e te tau'ahia ra tatou. Ua hinaaro tatou ia fana'o i te taime no te tavini. No te mau melo ua faaea i te rohi mai e aore râ ua otohe no te hi'o noa mai, e nehenehe ta tatou e imi na roto i te pure i te rave'a no te tauturu ia ratou. Peneia'e ia ani tatou ia ratou ia tavini i te tahi rii vahine, e riro mai te reira ei tururaa i to ratou hinaaro ia ho'i mai i te ohipa. Tera noa râ, te feia faatere e nehenehe e tauturu'tu, ua haapae rii paha ia na reira. E ti'a ia tatou ia haamana'o noa e, e nehenehe i te taata e tau. E nehenehe ta ratou e faarue i te peu hape. E nehenehe ta ratou e tatarahapa i ta ratou mau hape. E nehenehe ta ratou e mau i te autahu'araa ma te parau-ti'a. E e nehenehe ta ratou e tavini maite i te Fatu. E horo'a'tu vau i te tahi mau faahi'oraa.

I te taime matamua ua riro vau ei melo no te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, ua horo'ahia mai ia'u ia apee i te peresideni N. Eldon Tanner, e tauturu na te peresideni David O. McKay, i te hoê amuiraa tîti i Alberta, i Canada. I roto i te pureraa, ua tai'o te peresideni tîti i te i'oa o na taea'e e maha e ti'a ia faatoro'ahia ei peresibutero. E mau taea'e te reira ua mâtau te peresideni Tanner, no te mea ua ora na oia i

tera vahi. Te mea râ ta te peresideni Tanner i ite e i haamana'o na, o to ratou ti'araa tahito ia, e aita oia i ite e, ua taui ratou i to ratou oraraa e ua faaineine maitai no te riro mai ei peresibutero.

Ua tai'o te peresideni tîti i te i'oa o te taea'e matamua e ua ani ia'na ia ti'a mai. Parau mārû mai nei te peresideni Tanner, « A hi'o na ia'na. Aita vau i mana'o e, e maraa ia'na ». Tai'o atura te peresideni tîti i te piti o te i'oa, e ua ti'a mai. Tupa'i rii faahou mai nei te peresideni Tanner ma te faaite i to'na maere. E na reira noa e ua pau na taea'e e maha.

I muri mai i te pureraa, ua fana'o maua te peresideni Tanner ia haamauruuru i teie na taea'e e maha. E faaiteraa ratou i te mea e, e nehenehe ta te taata e taui.

I roto i te mau matahiti 1940 e 1950, ua mâtau maitai te taata i te hoê upoo faatere fare tape'araa, o Clinton Duffy, ua tutava oia no te haamaitai i te oraraa o te mau taata i roto i ta'na fare tape'araa. Ua parau te tahi taata faahapa e, « Aita oe i ite e, e nemera (léopard) noa ihoa te nemera ! »

Ua pahono atura te upoo faatere Duffy e, « Ia ite oe e, aita vau e ohipa nei e te nemera. Te ohipa ra vau e te taata, e i te mahana atoa e taui te taata ».¹

A rave rahi matahiti i teie nei, ua horo'ahia mai ia'u ia tavini ei peresideni no te misioni no Canada. E amaa ta matou i ô, aore re'a autahu'araa. Na te misionare noa e peresideni i te amaa. Puai roa to'u mana'o e, e mea ti'a ia tuu i te hoê melo o te amaa ei peresideni i reira.

Te vai ra te hoê taata paari, e melo no te amaa e e diakono ho'i i roto i te Autahu'araa a Aarona, aita râ oia e haere nava'i nei e aita atoa e ohipa nava'i nei no te faanuu ia'na i roto i te autahu'araa. Ua tae mai te faaûruraa ia'u e pii ia'na ei peresideni amaa. E haamana'o noa vau i te mahana ua uiui au ia'na. Ua parau vau ia'na, ua faaûru mai te Fatu ia'u ia pii ia'na ei peresideni amaa. Faahiti pauroa mai nei i ta'na mau pato'iraa e i piha'i iho, ua faaitoito noa mai ta'na vahine, e ia oti, ua faaite mai oia e, e tavini oia. Faatoro'a atura vau ia'na ei tahu'a.

E mahana apî teie no taua taea'e ra.

Oioi to'na oraraa i te faatitiaifarahia, e ua haapapû roa mai oia e, e ora oia i te mau faaueraa ia au i tei titauhia. Maa ava'e i muri mai, ua faatoro'ahia oia ei peresibutero. I te hopearaa, ua haere oia e ta'na vahine e to'na utua-fare i te hiero e ua taatihia. Ua tavini ta raua na tamarii i te misioni e ua faaipoipo i roto i te fare o te Atua.

Te tahi taime, ia ite te mau taea'e e, ua hinaarohia ratou e e mea faufaa ho'i ratou, e roaa ia ratou ia rave i tera taahiraa no te fafau papû ia ratou iho e no te ho'i roa mai. E parau mau te reira na te taata atoa e mau nei i te autahu'araa noa'tu to'na matahiti. Na tatou te hopoi'a e horo'a ia ratou i te rave'a ia ora i te faito e ti'a ia ratou ia ora. E nehenehe ta tatou e tauturu atu no te upootia i ta ratou mau hape-hape. E mea ti'a ia tatou ia faatupu i te aravihi ia hi'o i te mau taea'e eiaha mai ta ratou e faaite ra i teie nei, ei taata râ ta ratou e nehenehe e riro mai ahani ratou ua farii i te mau iteraa no te evanelia a te Mesia.

I te hoê mahana, ua haere au i te hoê pureraa i Leadville, i Colorado. Tei te hoê vahi 10.000 avae (3000

metera) i te teitei te oire no Leadville. Te haamana'ō nei au i tera pureraa no te teitei o tera vahi, te haamana'ō atoa nei rā vau i te reira no te ohipa i tupu i taua pō ra. Maa taea'e noa e mau nei i te autahu'araa i reira. Mai tera amaa i roto i te misioni no Canada, na te misioniare e peresideni i taua amaa ra mai mutaa mai ā.

I tera pō, ua tupu maitai ta matou pureraa, e te himene ra matou i te himene hopea, tae mai nei te faaūru-raa ia'u e, ua ti'a roa ia pihia te hoē taata no tera iho vahi ei peresideni. Ua fariu vau i te peresideni misioni ma te ani ia'na, « Aita anei e taata i ô nei e nehenehe e peresideni—hoē taata no ô nei? »

Pahono mai nei oia e, « aita vau e ite ra ».

I te roaraa o te himene, ua hi'o maite au i te mau taea'e te parahi ra i mua roa i na parahiraa e toru i mua. Ua mau to'u mana'o i ni'a i te hoē o te mau taea'e. Ua parau vau i te peresideni misioni, « Ua nehenehe anei ta'na e tavini ei peresideni amaa? »

Pahono mai nei oia e, « aita vau i ite. Peneia'e paha ».

Parau atura vau, « Peresideni, e rave au ia'na i roto i te tahi piha e e uiui au ia'na. Na oe e paraparau i muri mai i te himene hopea no te tia'i ia maua ia ho'i mai ».

I to maua ho'iraa mai i roto i te pureraa, ua faaoti atura te peresideni i ta'na iteraa papū. Ua tuu atura vau i te i'oa o te taea'e ia paturuhia ei peresideni amaa apī. Mai te reira ā mahana, e taata tumu e arata'i nei i te amuiraa i ô ; i Leadville, i Colorado.

Te mau taea'e, e tano atoa teie raveraa i te feia aita ā i riro mai ei melo. E ti'a ia tatou ia faatupu i te aravihi ia hi'o i te mau taea'e, eiaha mai te taata ta ratou e faaite ra, ei taata rā ta ratou e nehenehe e riro mai ahani ua melohia ratou i roto i te Ekalesia, ua farii i te hoē iteraa papū no te evanelia e ua faatu'ati i to ratou oraraa i ni'a i te reira mau haapiiraa.

Ia ho'i tatou i te matahiti 1961, ua faatupuhia te hoē amuiraa rahi na te ao nei na te mau peresideni misioni, no reira ua faahaere-pauroa-hia mai te mau peresideni misioni o te Ekalesia i

Roto Miti no taua apooraa ra. Ua haere atoa mai au mai ta'u misioni i Toronto, i Canada.

I te hoē pureraa, no ho'i noa mai ra o N. Eldon Tanner mai ta'na piiraa matamua ei peresideni misioni no te mau misioni no Peretane e no Europa Tooa o te rā, e ua pihia oia i tera ra tau ei Tauturu no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti. Ua faati'a mai oia no te misionare manuia roa a'e ta'na i farerei i roto i ta'na mau uiuiraa. Ua parau mai oia e, i to'na uiuiraa i tera misionare, ua parau oia ia'na e, « Ahani na, te mau taata atoa ta oe i baptizo, e mau i'oa ana'e paha ia ta te mau melo i horo'a mai e ua tomo roa i roto i te Ekalesia ».

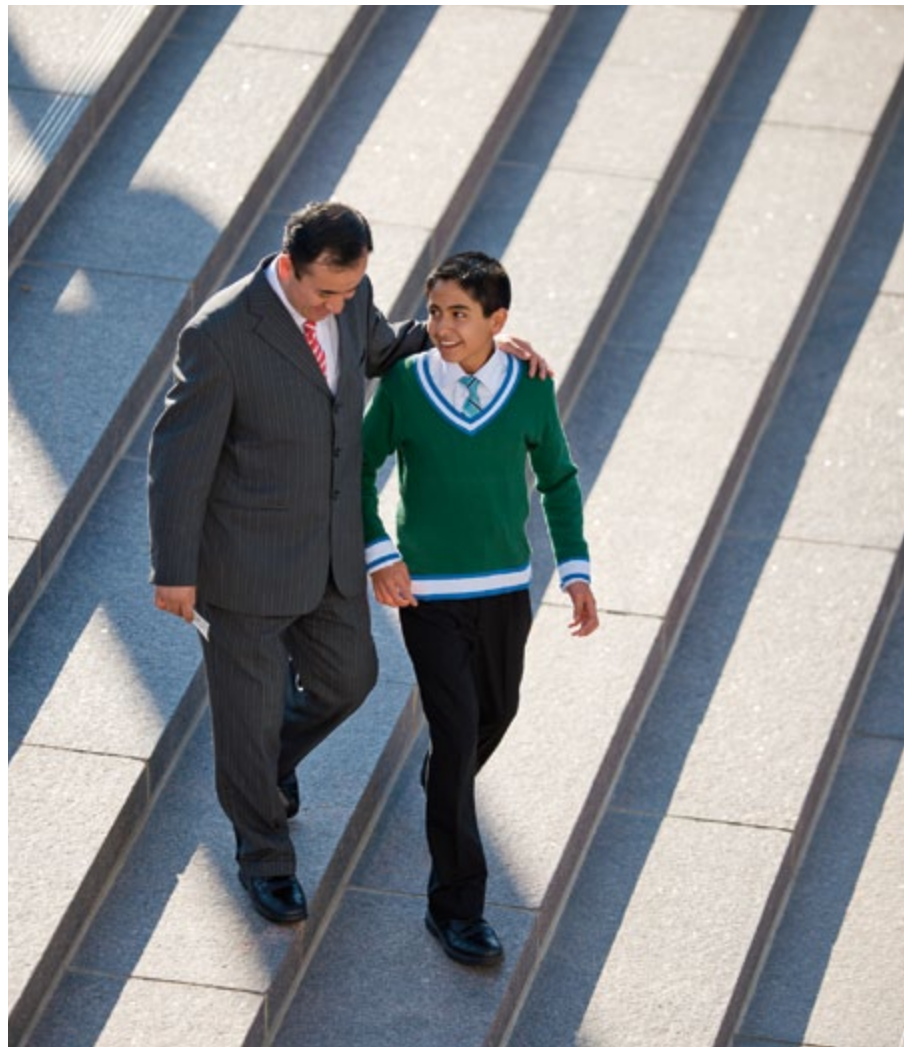
Pahono mai nei te misionare e, « Aita roa'itu, na maua iho i patoto ia ratou ».

Ani atura te taea'e Tanner ia'na eaha ia te taa-ê-raa o ta'na reni arata'i—no te aha ia ua rahi roa ta'na manuiaraa i ta vetahi mau pu'eraa. Ua parau te misionare e, ua tamata oia i te baptizo i te mau taata atoa ta'na i

farerei. Ua parau oia e, mai te peu e patoto oia i te uputa e e taata pupuhi avaava te faura mai ma te ahu tahito e te huru tau'a ore i te mau mea atoa—te ohipa faaroo ihoa rā—e feruri oia i roto ia'na i te hoho'a o tera taata ahani e ua taa ê rii to'na oraraa. I roto ia'na, e hi'o oia ia'na ei taata mâ tei hahu ia'na e ma te ahu uouo e te piripou uouo atoa. E e roaa roa i teie misionare ia hi'o ia'na iho e te arata'i ra i tera taata i roto i te pape no te baptizoraa. Ua parau oia, « Ia hi'o vau i te taata mai teie te huru, e roaa roa ia'u i te puai ia faaite i to'u iteraa papū ia'na i te huru e, e putapu to'na auu ».

Tei ia tatou ra te hopoi'a ia hi'o i to tatou mau hoa, to tatou mau hoa ohipa, te taata e ora ra i piha'i iho i to tatou fare mai teie te huru. Faahou ā, tei ia tatou ra te hopoi'a ia hi'o i te taata eiaha mai ta'na e faaite ra, ei taata rā ta'na e nehenehe e riro mai. Te taparu nei au ia outou ia feruri ia ratou mai teie te huru.

E te mau taea'e, ua parau mai te Fatu i te hoē mea no ni'a i te faufaa o

teie autahu'araa ta tatou e mau nei. Ua parau mai oia e, ua farii tatou i te reira ma te tãpũraa e te fafauraa. Ua horo'a mai Oia ia tatou i te arata'iraa e, e farii tatou i te mau mea atoa ma te faaroo e te parau mau, e, tei ia tatou ra te hopoi'a ia haapa'o i ta'na faaueraa e tae noa'tu i te hopea. Ei reira, e horo'ahia mai ia tatou te mea atoa a te Atua.²

O te itoito te parau e ti'a ia tatou ia faaroo e ia tape'a noa i to tatou aau—te itoito ia fariu ê i te faahemaraa, te itoito ia faateitei i to tatou reo ei iteraa papũ na te taata atoa ta tatou e farerei nei, ma te haamana'o noa e, e mea ti'a i te mau taata atoa ia farii i te rave'a ia faaroo i te poro'i. E ere i te mea ohie no te rahiraa o te taata ia rave i te reira. Atira noa'tu, e nehenehe ta tatou e tiaturu i te mau parau a Paulo ia Timoteo :

« E ere hoi i te aau tauã ta te Atua i horo'a mai no tatou, i te aau itoito rã, e te aroha, e te haapa'o maitai.

« Eiaha oe e haama i te parau o to tatou Fatu ».³

I te ava'e no me 1974, tei te mau motu no Tona maua te taea'e John H. Groberg. E farereiraa ta maua e te arii no Tona, e ua farerei maua ia'na ma te tura rahi. Ua rave matou ia au i te mau peu. Tera rã, na mua maua a reva ai, ua parau o John Groberg i te hoê mea taa ê rii. Ua na ô oia e, « E te Arii, ahani mau oe i riro ei Momoni na reira atoa to oe nunaa, ua oti a'ena paha ia ta oe fifi e ta ratou i te faaafarohia ».

Pahono mai nei te arii ma te mata ataata e, « E pai John Groberg, peneia'e ua tano oe ».

Ua mana'o atura vau i te aposetolo Paulo i mua ia Ageripa. Ua mana'o vau i te pahonora a Ageripa i te iteraa papũ a Paulo : « Ua fatata vau i te riro ei [Keresetiano] ia oe ».⁴ Ua itoito te taea'e Groberg i te faaiteraa i to'na iteraa papũ i mua i te arii.

I teie pō, e rave rahi tauasini o tatou e tavini tamau nei i te Fatu ei misionare Na'na. No te pahono i te hoê piiraa, ua faarue ratou i te fare, te utuafare, te mau hoa e te haapiiraa e ua haere i mua ra ma te tavini. Te vai ra aita e maramarama maitai nei, e te ui nei ratou : « No te aha ra ratou e pahono ohie nei e no te aha ra ratou e horo'a rahi nei ? »

E tano i ta tatou mau misionare ia pahono ia au i te mau parau a Paulo, tera misionare no mutaa ra : « Parau noa hoi au i te evanelia, aita o'u arueraa : eita hoi au e ti'a ia ore ; e ati hoi to'u ia ore au ia parau i te evanelia ! »⁵

I roto i te mau papa'iraa mo'a, aita e poro'i tano a'e, aita e hopoi'a e tamamu rahi a'e, aita e arata'iraa afaro a'e i te faaueraa tei horo'ahia e te Fatu tei ti'a faahou a fã ai Oia i Galilea i mua i na pipi e ahuru ma hoê. Ua na ô Oia :

« O te mana atoa i te ra'i e te ao atoa nei ua pũpũhia mai tei ia'u ana'e.

« E teie nei, e haere outou e faaairo i te mau fenua atoa ei pipi, a bapetizo atu ai ia ratou i roto i te i'oa o te Metua, e no te Tamaiti, e no te Varua Maitai ;

« ma te haapii atu ia ratou i te haapa'o i te mau mea atoa ta'u i parau atu ia outou na : e inaha, tei pihai atoa iho ia vau ia outou, e tae noa'tu i te hopea o teie nei ao ».⁶

Teie faaueraa hanahana, apitihia ta'na fafauraa hanahana, o te parau arata'i ia no te tatou anotau, mai te riro na i te afa ti'a o te mau tau ra. E ohipa tumu te ohipa misionare na Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. I riro noa na ; e e riro noa'tu. Mai ta te peropheta Iosepha Semita i parau, « I muri a'e i te mau mea ato'a tei parauhia, te ohipa rahi roa'e e tei hau atu i te fau-faa o te pororaa ia i te Evanelia ».⁷

E Piti a'e matahiti poto, e ua oti ta to tatou mau misionare rave tamau taviniraa i roto i te nuu faehau rahi a te Atua, ua oti ta ratou haaraa rave tamau e ua ho'i ratou i to ratou fare i tei herehia. Teie to ratou mau mono i ô nei i teie pō, i rotopu i te nuu no te Autahu'araa a Aarona a te Ekalesia. E te feia apĩ tamaroa, ua ineine anei outou no te pahono mai ? Ua hinaaro anei outou e rave i te ohipa ? Ua faaineine anei outou no te tavini ?

Ua tatara te peresideni John Taylor i te mau titauraa : « Te huru taata ta tatou e hinaaro nei no te ta'ita'i i teie evanelia, o te mau taata ia e faaroo to ratou i te Atua; te mau taata e faaroo to ratou i ta ratou haapa'oraa; te mau taata e faatura ratou i to ratou autahu'araa...

te mau taata tei i te Varua Maitai e i te mana o te Atua[;]... ei mau taata hi'oraa tura, te haavare ore, te viivii ore e te aau mã ».⁸

E te mau taea'e, tei ni'a ia tatou ta-ta'itahi te faaueraa ia faaite i te evanelia a te Mesia. Ia tu'ati to tatou oraraa i te faatureraa iho a te Atua, eita atura ia te taata e farii nei i to tatou anaana e parau mai ma te oto e : « Ua ore a'enei te auhune, ua nuu te tau ; aita rã tatou i ora ».⁹

Ua horo'a mai te Tia'i mamoe maitai roa o te mau varua, te misionare i faaora i te taata nei, i Ta'na haapapũraa hanahana e :

« E mai te mea e hope to orua pue mahana i te pororaa i te parau tatara-hapa i teie nei mau taata, e ia arata'i mai orua, i te hoe noa a'e varua taata ia'u nei, aue hoi to orua oaoa rahi i pihai iho ia'na i roto i te basileia o to'u Metua !

« E i teie nei, mai te mea ua rahi to orua oaoa i te varua taata hoe a'e o tei arata'ihia mai e orua ia'u nei i roto i te basileia o to'u Metua, eaha'tura â ia te huru o to orua oaoa rahi ia rahi noa'tu â ta orua varua taata e arata'i mai ia'u nei ! »¹⁰

No'na i faahiti i teie mau parau, te horo'a nei au i to'u iho nei iteraa papũ. O oia te Tamaiti a te Atua, to tatou Faaora e to tatou Ora.

Te pure nei au ia noaa mai ia tatou te itoito no te hohora i te rima no te faahoaraa, te tuutuu ore no te tamata e tamata faahou, e te haehaa titauhia no te imi i te arata'iraa no ô mai i to tatou Metua i te Ao ra no te haapa'o faaoti i ta tatou faaueraa ia faaite i te evanelia. Tei ni'a ia tatou te hopoi'a, e te mau taea'e. I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. I roto Bill Sands, *The Seventh Step* (1967), 9.
2. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:33–39.
3. 2 Timoteo 1:7–8.
4. Te Ohipa 26:28.
5. 1 Korinetia 9:16.
6. Mataio 28:18–20.
7. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 376.
8. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : John Taylor* (2001), 82–83.
9. Ieremia 8:20.
10. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 18:15–16.

Na te Peresideni Henry B. Eyring

Tauturu matamua i roto i te Peresideniraa Matamua

Teihea ra te ti'ahapa ?

Aita râ te ti'ahapa o tei mana'ohia e na'na e tape'a nei i te tautururaa a te ra'i e tapo'i nei i te Atua ; te tapo'i nei râ ia tatou.

I roto i to'na horuhoru hohonu i roto i te Fare Tape'araa no Liberty, ua tuô te peropheta Iosepha Semita : « E te Atua, teihea ra oe ? E teihea ra te ti'ahapa o te tapoi nei i to oe na vahi tapuniraa ? »¹ E rave rahi o tatou i roto i te mau taima horuhoru e mana'o nei e tei te atea roa te Atua ia tatou. Aita râ te ti'ahapa o tei mana'ohia e na'na e tape'a nei i te tautururaa a te ra'i e tapo'i nei i te Atua ; te tapo'i nei râ ia tatou. Eita roa te Atua e tapuni, o tatou râ tera e tapo'ihia nei e te hoê ti'ahapa no te mau hinaaro e faateatea ê atu ia tatou i te Atua e e au atura ia, ua atea roa Oia e e ore roa e ra'ehia. Na to tatou iho mau hiaai, e ere roa te mana'o « Ia tupu to oe hinaaro »² e faatupu nei i te mana'o no te hoê ti'ahapa e tape'a nei i te Atua. E nehenehe noa i te Atua ia ite aore râ ia paraparau ia tatou, o tatou paha o te ore nei e hinaaro i te faaroo aore râ i te auraro atu i To'na hinaaro e i To'na taima.

E iti mai to tatou mana'oraa e, ua taa ê atu tatou i te Atua, a riro ai tatou mai te tamarii rii i mua Ia'na. E ere te reira i te mea ohie i roto i te hoê ao e nehenehe ho'i i te mau mana'o o te tahi atu mau taata i te tura'i i to tatou mau hinaaro. E tauturu râ te reira

ia tatou ia ite i teie parau mau : Tei piha'iho te Atua ia tatou e te ite nei Oia ia tatou e e ore roa Oia e tapuni Ia'na i Ta'na mau tamarii haapa'o maitai.

Ua faahoho'a mai ta'u nei mootua tamahine, e toru matahiti, i te mana no te ti'araa hara ore e te haehaa no te tu'ati ia tatou i te Atua ra. Ua haere oia e to'na utuafare i te opani iriti no te Hiero no Brigham City i Utaha. I roto i te hoê o te mau piha o tera fare nehenehe, ua hi'o haere oia e ua ui, « Mama, tei hea Iesu ? » Ua faaite to'na metua vahine e eita oia e ite mata atu ia Iesu i roto i te hiero, e nehenehe râ ta'na e ite i To'na mana i roto i to'na aau. Ua feruri maite Eliza i te pahonoraa a to'na metua vahine e e au ra ua maururu oia. E ua faaoti a'era oia e « Ua haere Iesu e tauturu i te tahi atu taata ».

Aore e ti'ahapa i haapouri i te ite o Eliza aore râ i faaapiapi i to'na hi'oraa i te mea e tupu mau nei. Tei piha'iho te Atua ia'na, e ua ite oia i te reira. Ua ite oia e, te hiero o te fare ia o te Fatu e ua maramarama atoa râ oia e e tino to Iesu Mesia tei ti'afaahou mai e tei faahanahanahia e e nehenehe ia'na ia tae atu i te hoê noa vahi i te taima hoê.³ Mai te mea aita Oia i To'na ra fare, ua ite oia e, tei te tahi atu vahi

Oia. E na roto i te mea ta'na i ite no ni'a i te Faaora, ua ite oia e, tei te tahi vahi Oia i te raveraa i te maitai no te mau tamarii a To'na Metua. E mea maramarama e ua ti'aturi oia i te ite mata atu ia Iesu eiaha no te hoê temeio haapapûraa e, te ora nei Oia te mea noa ra e ua here oia Ia'na.

Ua nehenehe i te Varua i te heheu atu i to'na feruriraa e i to'na aau tamarii te tamahanahanaraa ta tatou paatoa e titau e e hinaaro nei. Te ora nei Iesu, ua ite Oia ia tatou, te tia'i nei Oia ia tatou e te tau'a nei Oia ia tatou. I roto i te mau taima mauuiui, te mo'emo'e e te ahoaho, eita e titauhia ia tatou ia ite mata roa ia Iesu Mesia no te ite e, te ite nei Oia i to tatou huru oraraa e Ta'na misioni o te haamaitairaa ia ia tatou.

Ua ite au na roto i to'u iho oraraa e nehenehe te ohipa tei tupu ia Eliza e tupu atoa ia tatou, te taata paari. I te mau mahana matamua no to'u ti'araa ohipa, ua rave puai au i te ohipa ia noaa te hoê ti'araa orometua haapii papû i te fare haapiiraa teitei no Stanford. Ua mana'o vau e, ua noaa ia'u e to'u nei utuafare te hoê oraraa maitai. Mea piri to matou faae meta i to te mau metua o to'u hoa faaipoiipo i te tahi vahi nohoraa maitai roa. Ia au i te faito o te ao nei, ua noaa ia'u te manuiaraa. Ua horo'ahia mai râ e te Ekalesia te haamaitairaa ia faaru'e ia California e ia haere atu i te fare haapiiraa teitei no Ricks i Rexburg, Idaho. Ua riro paha ta'u nei ohipa i roto i to'u oraraa e hoê ti'ahapa e faataa ê ra ia'u i te hoê Metua here tei ite maitai a'e ia'u nei, eaha ra to'u oraraa no ananahi. Ua haamaitaihia râ vau i te ite e noa'tu eaha te manuiaraa ta'u i farii i roto i ta'u ohipa e to'u oraraa utuafare e tae noa mai i taua taima ra e tao'a aroha ia no ô mai i te Atua ra. E mai te hoê tamarii rii, ua tuturi au no te pure ia ani eaha te mea e ti'a ia'u ia rave. Ua nehenehe ia'u ia faaroo i te hoê reo hau i roto i to'u feruriraa tei parau e, « Na'u teie fare haapiiraa ». Aore e ti'ahapa i paruru ia'u i te Atua. Ma te faaroo e te haehaa ua auraro vau i To'na hinaaro e ua ite au i To'na here e to'na parahiraa i piha'iho ia'u.

Te mau matahiti i te fare haapiiraa teitei no Ricks i reira ho'i au i

te tamataraa i te imi e i te haapa'o i te hinaaro o te Atua, ua riro ia ei tape'araa i te ti'ahapa ia ore e tapo'i ia'u aore râ ia haapouri i te ohipa a te Atua i roto i to'u nei oraraa. A tutava ai au i te rave i Ta'na ohipa, ua ite au i to'u piriraa'tu Ia'na e ua papû ia'u e, ua ite Oia i to'u huru oraraa e ua tau'a rahi Oia i to'u oaoa. Are'a râ mai tei tupu i Stanford, ua haamata te mau mana'o o te ao nei i te faaiteite mai ia ratou i mua i to'u na mata. Te hoê, o te hoê ia ohipa maitai roa, tei pûpûhia mai ia'u a faaoti ai au i te paeraa o te matahiti ei peresideni no te fare haapiiraa teitei no Ricks. Ua feruri au i teie ohipa e ua pure e ua tauaparau i te reira e te Peresideniraa Matamua. Ua pahono maitai mai ratou e ma te arearea rii e ere râ i te mea papû roa. Ua faaroo te peresideni Spencer W. Kimball ia'u no ni'a i te ohipa tei pûpûhia mai e te hoê taiete rahi e ua parau mai, « Oia e Hal, e au ra ua tano maitai oe ! E mai te mea no'atu e hinaaro matou ia oe, ua ite ia matou e tei hea oe ». Ua ite ratou tei hea vau, are'a râ e nehenehe i to'u mau hinaaro ia manuia i roto i to'u toro'a e faatupu i te hoê ti'ahapa o te haafifi ia'u i te imi i te Atua e o te haafifi rahi roa'tu â i te faaroo e i te pee atu i Ta'na mau aniraa.

Ua ite ta'u vahine faaipoipo i te reira e ua farii oia i te hoê mana'o puai e eiaha matou e faaru'e i te Ricks College. Ua parau vau, « Na reira ia, ua oti ». Ua mârô râ oia, ma te paari, ia farii au i ta'u iho heheuraa. E no reira ua pure faahou vau. I tera taime, ua farii mau vau i te arata'iraa, mai te huru o te hoê reo i roto i to'u feruriraa tei parau e, « E vaiiho vau ia oe ia faaea maoro rii i te fare haapiiraa teitei no Ricks ». Ua nehenehe paha i to'u iho mau mana'o te'ote'o i te haapouri i to'u hi'oraa i te mea e tupu mau ra e i te haafifi ia'u ia farii i te heheuraa.

E toru ahuru mahana i muri a'e i te faaotiraa faaûruchia ta'u i rave ia pato'i i te ohipa tei pûpûhia mai e ia faaea i te fare haapiiraa teitei no Ricks, ua parari mai te haapueraa pape no Teton. Ua ite te Atua e, e parari te haapueraa pape no Teton, e hanere e hanere taata e riro i te hinaaro i te tautururaa. Ua vaiiho Oia ia'u ia imi i te mana'o tauturu e ia farii i Ta'na faati'araa no te faaea i te fare haapiiraa teitei no Ricks. Ua ite Oia i te taato'araa o te mau tumu e hinaaro noahia'i ta'u taviniraa i te fare haapiiraa e i Rexburg. E no reira ua ani pinepine au i te Metua i te Ao ra na roto i te pure i tera mau mea Ta'na e hinaaro ia'u ia rave no te feia ua ino te fare e aore râ te vahi

ohiparaa. E tau hora ta'u no te ohipa ia ratou ra no te tamâ i te vari e te pape i roto i te fare. No to'u hinaaro ia ite e, ia rave i To'na hinaaro i tae ai i to'u aau te rave'a faaaano varua.

Na te reira e faahoho'a i te tahi atu rave'a e nehenehe ta tatou e faatupu i te hoê patu i te iteraa i te hinaaro o te Atua aore râ te iteraa i To'na aroha no tatou : te ononora e ta *tatou iho* tarena e te vai nei ho'i ta te Fatu iho. Ua mana'o vau e, ua nava'i ta'u taime taviniraa i Rexburg e ua hora roa no te haere i mua'tu. I te tahi mau taime e nehenehe i to tatou ononora ia rave ia au i ta tatou noa tapura ohipa e haapouri i To'na hinaaro no tatou.

I roto i te fare tape'araa no Liberty ua ani te peropheta Iosepha Semita i te Fatu ia faautu'a i te feia e hamani ino ra i te mau melo no te Ekalesia i Missouri. Ta'na pure no te faautu'araa papû ia e te vitiviti. Ua pahono mai râ te Fatu « aita rea e matahiti a'e i mua ra », ⁴ e na reira Oia i taua mau enemi ra o te Ekalesia. I roto i te irava 24 e te 25 no te tufaa 121 no Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau, ua parau Oia :

« Inaha te ite nei to'u na mata e ua ite au i ta ratou mau ohipa atoa, e utu'a oiio ta'u i te tau au no te reira, no ratou atoa :

« No te mea ua faataahia te tau no te mau taata atoa, mai te au i te mau ohipa ta'na e rave ra ». ⁵

E iriti ê atu tatou i te ti'ahapa ia mana'o ana'e tatou i te pure « Ia haapaohia to oe hinaaro » e « i to Oe ihoa na taime ».

Ua mana'o te hoê o ta maua hunoa vahine e rave rahi mau matahiti e, ua tuu te Atua i te hoê ti'ahapa i ni'a'e ia'na. E metua vahine apî oia e e toru tamarii ta'na e tei hiaai no te tahi atu â mau tamarii. I muri a'e e piti maruaraa tamarii, ua u'ana ta'na mau pure taparuraa. A rahi noa'tu ai te mau matahiti tamarii ore, ua farii oia i te tamataraa ia riri. I te haereraa ta'na tamarii hope'a i te haapiiraa e au ra e te huru tamarii ore o to'na fare eita ia te reira e tano e ta'na faaotiraa ia haapuai i to'na ti'araa metua vahine—oia atoa te mau hapûraa mana'o-ore-hia aore râ hinaaro-ore-hia o to'na mau hoa. Ua mana'o oia ia haapa'o e ia haamo'a

ia'na mai ia Maria ra, tei parau,
« Inaha... [te] tavini... o te Fatu ».⁶
Noa'tu râ e ua parau oia i teie mau
parau i roto i to'na aau, aita râ oia i
faaroo i te hoê pahonora.

No te faanaanatae ia'na, ua ani
ta'na tane faaiipoipo ia pee atu ia'na i
roto i te hoê tere ohipa i California. Ia
haere ta'na tane i te mau apooraa, ua
haere oia na te pae tatahi nehenehe
e te taata ore. Ua ineine to'na aau i te
pihaa, ua pure oia ma te reo puai. No
te taime matamua aita oia i ani no te
tahi atu â tamarii no te hoê râ tumu
ohipa no te ra'i mai. Ua tuô oia, « E te
Metua i te Ao ra, e horo'a ia vau i te
taato'araa o to'u taime; a faaite mai na
ia'u nahea i te faai i taua taime ra ». Ua
faaite oia i to'na hinaaro i te afa'i i to'na
utuafare i te mau vahi atoa e titauhia
ratou ia haere. Ua faatupu taua pure ra
i te hoê mana'o hau mana'o-ore-hia.
Aita te reira i haamaha i te hiaai o to'na
hinaaro i te hoê haapapûraa, tera râ, no
te taime matamua i roto i te mau mata-
hiti e rave rahi, ua tamârû i to'na aau.

Ua tatara ê atu te pure i te ti'ahapa
e ua iriti i te mau maramarama o te
ra'i. I roto noa e piti hebedoma ua
ite oia e, ua hapû oia i te hoê tama-
rii. Hoê noa matahiti to te aiû apî ua
tae mai te hoê piiraa misionare i ta'u
tamaiti e ta'u hunoa vahine. No ta'na
fafaurationa ia haere e rave i te mau mea
atoa e i te mau vahi atoa, ua tuu oia i
te hiti te mâtâ'u e ua afa'i i ta'na mau
tamarii na te ara. I roto i te misioni
ua fanau oia i te tahi â tamarii, i te
mahana tauiraa misionare.

E mea faufaa rahi roa te auraro-
hope-raa i te hinaaro o te ra'i mai ta
teie metua vahine apî i rave no te iriti
ê atu i te mau ti'ahapa varua ta tatou
e tuu nei i te tahi mau taime i ni'a i
to tatou mau upoo. Eita râ te reira e
haapapû i te mau pahonora i ta tatou
mau pure i te reira iho taime.

E au ra e mea parau-ti'a te aau o
Aberahama na mua roa'e i to Sara
hapûraa ia Isaaka e hou a farii ai raua
i to raua fenua i fafauhia ra. Te vai nei
te tahi atu mau opuaraa a te ra'i e ti'a
ia rave-faaoiti-hia na mua roa. Taua
mau opuaraa ra e ere noa ia te patu-
raa i te faaroo o Aberahama e o Sara,
te haapiiraa atoa râ ia raua i te mau

parau mau mure ore ta raua i faaite
atu ia vetahi ê i to raua tere i te fenua
tei faaineinehia no raua. Mea pinepine
e mea roa te mau faataimeraa a te
Fatu; e te tahi te roaraa ia o te oraraa.
Ua numerahia râ te reira i te mau
taime atoa no te haamaitai. E ere roa
teie mau faataimeraa i te mau taime
mo'emo'e aore râ oto e aore râ rû noa.

Noa'tu e ere To'na taime i to tatou
taime, e nehenehe râ e papû ia tatou e
e tape'a te Fatu i Ta'na mau fafauaraa. Ia
outou o te mana'o nei e mea fifi roa i
te tapae atu Ia'na ra, te faaite papû atu
nei au e e tae mai te mahana e ite mata
paatoa ai tatou Ia'na. I teie taime, aore
e mea e haapoiiri nei i To'na hi'oraa ia
tatou, aore atoa ia e mea e haapoiiri
i to tatou hi'oraa Ia'na. E ti'a tino paatoa
ia tatou i mua Ia'na. Mai ta'u mootua
tamahine, e hinaaro tatou ia ite ia Iesu
Mesia i teie nei, tera râ to tatou farerei-
raa papû Ia'na i mua i te haavâraa mea
hau atu ia i te oaoa mai te mea e rave
matamua tatou i te mau mea i mâtâu ai
Oia ia tatou mai ia tatou i mâtâu Ia'na.
Ia tavini tatou Ia'na, e riro ia tatou mai
Ia'na, e e piri atu tatou Ia'na a fatata'tu
ai tatou i te mahana aore roa e ohipa e
huna i to tatou hi'oraa.

E nehenehe i te tere i te Atua ra e
tamau noa. Ua haapii te Faaora, « A
haere mai outou, e te feia i faaorahia
e tau Metua, e parahi i te basileia i
haapaohia no outou mai te hamaniraa
mai o te fenua nei ra ».⁷ E i reira Oia e
parau ai ia tatou :

« I poia na hoi au, e ua horoa mai
outou i te maa na'u ; i poiâ na vau e
ua faainu mai outou ia'u ; e taata ê au,
e ua ite mai outou ia'u :

« I veve na vau, e ua faaahu mai
outou ia'u ; i pohe na vau i te ma'i,
e ua utuutu mai outou ia'u ; i roto
na vau i te tapearaa, e ua haere mai
outou ia'u ra.

« Ei reira te feia parau-tia ra e na ô
a'e ai te parau ia'na, E te Fatu, i nafea
matou i ite ai ia oe i te poiaraa, e ua
faaamu ia oe ? E te poiâraa, e ua
faainu atu ia oe ?

« I nafea matou i ite atu ai ia oe, e
e taata ê, e ua ite atu ia oe ? E te veve-
raa, e ua faaahu ia oe ?

« I nafea matou i ite atu ai ia oe i te
poheraa i te ma'i, e i roto i te tapearaa,
e ua haere atu ia oe ra ?

« E na ô a'e te arii i te parau ia
ratou, na ô a'era, Oia mau ta'u e parau
atu ia outou nei, O outou i na reira
i te hoê taeae iti haihai roa i roto i
tau mau taeae nei, ua na reira mai ia
outou ia'u ».⁸

Ia rave tatou i Ta'na i hinaaro ia
tatou ia rave no te mau tamarii a To'na
Metua, e faairi ia te Fatu i te reira ei
hamani-maitai-raa Ia'na, e e piri atu â
tatou Ia'na a ite ai tatou i To'na here
e Ta'na fariiraa. E riro ia tatou mai
Ia'na ra te huru e e faairi ia tatou i
te Mahana Haavâraa ei ohipa oaoa.

Te mâtâ'u i te taata o te ti'ahapa
paha ia e huna nei ia outou i te Atua,
eiaha râ te hinaaro ia tavini ia vetahi
ê. Te hinaaro hoê roa o te Faaora o
te tauturu ia i te taata. E rave rahi o
outou, mai ia'u nei, o te mâtâ'u i te
tapiri atu i te tahi taata ta outou i faa-
inoino aore râ tei haamauiui ia outou.
Ua ite râ vau i te Fatu i te tamârûraa
i te mau aau i muri mai, e to'u atoa.
E no reira, no te Fatu, te ani hua'tu

nei au ia outou ia haere atu e farerei i te tahi taata, noa'tu to outou mātā'u, no te faaite atu i to outou here e ta outou faaoreraa i ta'na hape. Te fafau nei au ia outou e ia na reira outou, e ite ia outou i te here o te Faaora no taua taata ra e na reira atoa To'na here ia outou, e e ere ia no te atea mai te reira. Peneia'e no outou e tupu te reira i roto i te hoê utuafare, i roto paha i te hoê oire, aore râ i roto i te hoê fenua.

Ia haere râ outou no te Fatu e haamaitai ia vetahi ê, e ite e e haa-maururu ia Oia i te reira. Ia na reira pinepine outou e ite ia outou i te hoê tauraa i roto i to outou iho natura, na roto i te Taraehara a Iesu Mesia. Eita noa outou e piri atu Ia'na, e ite atoa râ to outou aau i to outou riro-noa-raa mai mai Ia'na ra te huru. I reira, ia ite mata ana'e outou Ia'na, e na reira ho'i tatou paatoa, e riro ia outou mai ia Moroni a parau ai oia, « E teie nei, te parau nei au ia ora na outou atoa. E haere vave au e faaea i roto i te paradaiso o te Atua ra, e tae roa'tu ua amui-faahou-hia tau varua e tau tino nei, e ua afaihia a'era vau ma te umere na roto i te reva nei, ia farerei a'e ia outou i te haavaraa a Iehova teitei, o te Haava mure ore no tei ora e tei pohe ra. Amene ».⁹

Mai te mea e tavini tatou ma te faaroo, te haehaa, e ma te hinaaro i te rave i te hinaaro o te Atua, te faaite papû atu nei au e, e mea au roa te haavâraa a Iehova. E ite ia tatou i to tatou Metua Here e Ta'na Tamaiti mai ta Raua e ite nei ia tatou i teie nei—ma te maramaramara maitai e ma te here maitai roa. I te i'oa mo'a o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:1.
2. Hi'o Mataio 6 :10 ; Luka 11:2 ; 3 Nephi 13:10 ; Etera 12:29 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 109:44 ; Mose 4:2.
3. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 130:22.
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:15.
5. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:24–25.
6. Luka 1:38.
7. Mataio 25:34.
8. Mataio 25:35–40.
9. Moroni 10:34.

Na te Peresideni Boyd K. Packer

Peresideni no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo

Te Taraehara

I te mau vahi atoa e haere ai to tatou mau melo e ta tatou mau misionare, ta tatou poro'i e poro'i ia no te faaroo e te ti'aturiraa i te Faaora ia Iesu Mesia.

Ta'u nei a'oraa, no te feia i rotopu ia tatou o te mauui nei, ma te zugo teimaha no te hara, te paruparu e te manuia-ore, e no te oto e te hepohepo rahi.

I te matahiti 1971, ua haere atu vau i te mau amuiraa tīti e no te haamau i te hoê tīti apī i te fenua Samoa Tooa o te Râ i te motu no Upolu. I muri a'e i te mau uiuiraa ua tarahu matou i te hoê manureva na'ina'i no te reva'tu i te motu no Savaii no te faatere i te hoê amuiraa tīti i reira. Ua tau te manureva i ni'a i te hoê tahua matie i Faala e e ho'i mai i te po'ipo'i a'e no te faaho'i ia matou i te motu no Upolu i te taime avatea.

I te mahana e faaru'e ai matou i te motu no Savaii, ua topa te ua. No to matou iteraa e eita te manureva e nehenehe e tau i ni'a i te hoê tahua rari, ua tere atu matou i te pae tooa o te râ o te motu tei reira ho'i te hoê tauraa manureva i ni'a i te vavara. Ua tia'i matou e tae noa'tu i te pô, e aita e manureva i tae mai. I te pae hopea ua faaroo matou na roto i te ratio e te vai ra te hoê vero e eita e nehenehe i te manureva ia rere. Ua niuniu atu matou e e tae atu matou na ni'a i te pahi. E e tia'i mai te tahi taata ia matou i Mulifanua.

A faaru'e atu ai matou i te uahu no

Savaii, ua ani te tapena no teie pahi 40 avae (12 metera) te roa i te peresideni misioni mai te mea e mori pata ta'na. Aua'e e te vai ra ta'na e ua horo'a'tu te reira ei tao'a aroha na te tapena. Ua fano matou e 13 maile (21 kilometera) na ni'a i te miti puai mau no te tere atu i te motu no Upolu. Aita roa te hoê o matou i ite e ua ta'iri te hoê vero puai i te motu e te tere afaro atura matou i roto i te reira.

Ua tapae matou i te uahu i Mulianua. Te vai ra te hoê area piriha'o e ti'a ia matou ia tere atu na piha'iho i te aau. Na te hoê mori i ni'a i te aivi i tatahi e te piti o te mori i raro mai e faaite i te area piriha'o. Ia tere ana'e te hoê pahi e ia ana'i te hoê mori i ni'a'tu i te tahi, e afaro ia te avei'a o te pahi ia tere atu na roto i te mau ofa'i ataata na te hiti o te tereraa.

Tera râ i taua aru'i ra hoê ana'e ia mori. Te vai ra e piti orometua i tatahi no te tia'i ia matou, ua taerehia râ te tereraa pahi. I muri a'e i te tia'iraa e rave rahi mau hora ia itehia to matou pahi, ua rohirohi te mau orometua e ua vare'a i te ta'oto, ma te ore i tu'ama i te piti o te mori, te mori i raro. No reira, aita te tereraa na roto i te aau i itehia.

Ua faatere atu te tapena i te pahi ma te faafaro atu i ni'a i te mori i te pae ni'a i tatahi a tape'a noa'i te

mataro i te mori pata no te turama i te ofa'i i mua. Ua nehenehe ia matou ia faaroo i te mau are miti ia ta'iri i ni'a i te aau. Ia piri atu matou i te mau are miti ta te mori pata e turama, e tuo ia te tapena ia otohe e ia tamata faahou i te imi i te haereraa pahi.

I muri a'e e rave rahi mau tamataraa ua ite oia e eita roa te vahi tereraa e itehia. Te mea ana'e ta matou e nehenehe e rave ia tamata ia i te tere atu i te uahu i Apia e 40 maile (64 kilometa) te atea. Aore roa ta matou e rave'a i mua i te mana u'ana o te vero. Aita a' vau i ite a'e nei i te poiri mai teie te huru.

Aita matou i nuu noa'e i mua i te hora matamua, noa'tu e ua hope te puai o te matini. Ua fifi te pahi i te faarururaa i te vave'a e ua faaea ma te hotahota i ni'a i te are no te tahi taima pote e te pererau pahi i te aore. No te rûrû rahi o te mau pererau ua fatata ia te pahi i te parari hou a hee atu ai i te tahi atu pae o te are.

Ua tarava matou ma te avae e te rima i ni'a'e i te tapo'i o te vairaa fereti, ma te tape'a i to matou rima i te hoê pae e to matou mau manimani avae i te tahi atu pae ia ore matou e ta'uehia i roto i te miti. Ua matara atu te Taea Mark Littleford e ua taorahia'tu oia i ni'a i te paruru auri. Ua mutu to'na upoo, ua tape'a râ te paruru auri ia'na ia ore ia hee atu i roto i te miti.

I te pae hopea ua nuu atu matou i

mua e i te aahiaua ua tomo atu matou i roto i te uahu no Apia. Ua taamu-amuhia te mau poti te tahi i te tahi no te parururaa. Ua apiapi roa te uahu i teie mau poti. Ua nee atu matou na ni'a, ma te tamata ia ore e faaara i te feia e taoto ra i reira. Ua haere atu matou i Pesega, ua tamarô i to matou ahu, e ua haere tia'tu i Vailuutai no te haamau i te tîti apî.

Aita vau i ite o vai tei tia'i ia matou i te pae tatahi no Mulifanua. Aita vau i faati'a ia ratou ia faaite mai ia'u. E mea mau râ e ahani aita taua mori raro ra, ua pohe pauroa ia matou.

Te vai nei i roto i ta tatou buka himene te hoê himene tahito e himene-varavara-hia nei e e auraa taaê to te reira himene no'u nei.

*Mai te hoê fare mori
I roto i te poiri,
Te haapii mai nei Iesu
I te tereraa mau.
E Iesu fatoro mai na,
I to maramarama.
I nia teie moana,
Faaora ia matou.*

*Mea poiri te aru'i
Mea puai te miti
Te hi'o ra te mau mata
I te mau mori i uta.*

*A atuatu i te lamepa paruparu, e to'u
taea'e ;*

*Te tahi mataro tei ta'uehia e te vero
E tamata nei i te tapae i te uahu,
E nehenehe e mo'e i roto i te pouri.¹*

Te paraparau nei au i teie mahana i te feia tei mo'e paha e te imi nei i taua mori raro ra no te tauturu ia ratou ia ho'i mai.

Ua ite tatou mai te haamataraa mai e eita tatou e manuia i te riroraa ei mea maitai roa i roto i te tahuti nei. Aita i mana'ohia e e ora tatou ma te ofati ore i tera ture e tera ture.

« No te mea te taata tino nei, o te enemi ia o te Atua, e e enemi oia mai te hi'araa o Adamu mai â, e e enemi hoi a muri e a muri noa'tu ; area ia auraro oia i te parau a te Varua Maitai, e ia faarue i te mau peu a te taata tino nei, e ia riro ei taata mo'a na roto i te taraehara a te Mesia ra te Fatu ».²

No roto mai i te Poe Taa'e Rahi, ua maramarama tatou e « aore hoi te mea viivii e parahi [i roto i te basileia o te Atua] »,³ e no reira ua faataahia te hoê rave'a i te mau taata atoa o te hara ia tatarahapa e ia ti'amâ faahou â i mua i te aro o to tatou Metua i te Ao ra.

Ua ma'ithia te hoê Arai, te hoê Taraehara, te hoê o te ora i To'na oraraa ma te maitai roa, o te ore e hara e o « te pûpû ia'na iho ei taraehara, ia faatia i te titaaraa a te ture i nia ia ratou atoa tei noaa te aau paruparu e te oto ; e ore e tia ia haapee i te titaaraa a te ture ».⁴

No ni'a i te faufaa rahi o te Taraehara, te haapii nei tatou i roto i te Alama « E mea maitai hoi ia, ia faatia-hia te hoê taraehara... aore ia, ia pohe mau te taata atoa e tia'i ».⁵

Mai te mea aita outou i rave i te hape eita ia outou e hinaaro i te Taraehara. Mai te mea ua rave outou i te hape, e ua na reira tatou paatoa, te mea iti aore râ te mea rahi, e hinaaro rahi ia to outou i te imi e nahea ia te reira e nehenehe ai i te tumâhia ia ore outou e vai noa i roto i te poiri.

« O [Iesu Mesia] te maramarama e te ora o te ao nei ».⁶ Ia tutonu tatou i ni'a i Ta'na mau haapiiraa e arata'ihia ia tatou i te uahu no te parururaa varua.

Te parau nei te toru o te hiro'a faaroo « Te tiaturi nei matou e, na roto i te Taraehara a te Mesia e tia ai i te taata atoa ia faaorahia, na roto i te haapao-raa i te mau ture e te mau oro'a o te Evanelia ».⁷

Ua haapii te Peresideni Joseph F. Smith e : « Eita e nehenehe i te taata ia faaore i ta ratou iho mau hara ; eita e nehenehe ia ratou ia tamâ ia ratou iho i te mau utu'a no ta ratou ra mau hara. E nehenehe i te taata ia faaea i te rave i te hara e ia rave i te ohipa ti'a i muri iho mai te mea e farii-au-hia ta ratou mau ohipa i mua i te Fatu e ia itehia mai ratou e ana. Tera râ, na vai e faatitiaifaro i te mau ohipa ino ta ratou i rave ia ratou iho e ia vetahi ê, te mau hapa o te ore e matara ia ratou iho ia faatitiaifaro ? Na roto i te Tara'ehara a Iesu Mesia, e tamahia te mau hara a te mau taata tatarahapa ; noa'tu e, ua uraura noa'tu mai te faai'o ra, e riro ia mai te vavai ra i te teatea [hi'o Isaia 1:18]. O teie te fafau-raa i horo'ahia ia outou ».⁸

Aita tatou i ite papû e nahea to te Fatu raveraa i te Taraehara. Ua ite râ tatou e te hamaniraa ino o te faasataurora o te hoê noa ia tufaa o te mauui ri'ari'a tei haamata i Getesemane—taua vahi mo'a ra no te mauui—e ua hope i Golagota.

Ua papa'i o Luka :

« E taa iti ê atura oia ia ratou, mai te vahi e taea i te ofai haamu ra te maoro, tuu ihora i te turi i raro, pure ihora,

« Na ô atura, E tau Metua, ia tia ia oe ra, e hopoi ê atu i teie nei a'ua ; ia tupu râ to oe hinaaro eiaha to'u.

« Ua fa maira te hoê melahi ia'na.

« E no te mea te rahi noa ra to'na mauui o to, u'ana roa'tura ta'na pure, e mai te toto putua ra to'na hou i te mairiraa i rato i te repo ra ».⁹

Mai ta'u i nehenehe i te parau, te vai nei hoê ana'e faahitiraa i roto i ta te Faaora iho mau parau o te faaite mai i te mea Ta'na i faaoroma'i i roto i te O no Getesemane. Te parau nei te heheuraa :

« No te mea inaha, ua faaoromai au, o te Atua, i teie nei mau mea no te taata'toa, ia ore ratou ia roohia i te mamae mai te mea e e tatarahapa ratou ;

« Tera râ mai te mea e aita ratou e tatarahapa ia roohia ratou i te mamae rahi e ti'a'i ia au i ta'u i faaoromai ra ;

« Na te reira mamae rahi i faatupu i roto ia'u, oia o te Atua, o tei hau a'e i te mau mea atoa ra, i te rurutaina no te mauui, e ua tahe maira te toto na te mau poa'toa, e ua mauui i te tino e te varua atoa hoi ».¹⁰

I roto i to outou oraraa, te vai ra paha te mau taima ua haere outou i te mau vahi tei ore i ti'a ia outou i te haere atu e ua rave i te mau mea tei ore i ti'a ia outou i te rave. Mai te mea e faatea ê atu outou i te hara, e nehenehe ia ia outou i te hoê mahana ia ite i te hau e tae mai na roto i te peeraa'tu i te e'a no te tatarahaparaa hope roa.

Noa'tu eaha ta outou mau hara, noa'tu te rahiraa mauui ta ta outou mau ohipa i faatupu ia vetahi ê, e nehenehe taua hape ra e tumâ-roa-hia. No'u nei, peneia'e te parau hau roa'e i te nehenehe i roto i te papa'iraa mo'a atoa o te taima ia a parau ai te Fatu, « Inaha, o oia o tei tatarahapa i ta'na ra mau hara, ua faaorehia ia te reira, e e ore hoi au, o te Fatu e haamana'o faahou â i te reira ».¹¹

O tera ia te fafau-raa o te evanelia a Iesu Mesia e a te Taraehara : ia rave i te taata o te haere mai, te taata o te amui mai, e ia tuu atu ia ratou i roto i te hoê ohiparaa ia nehenehe ia ratou i te hopea o to ratou oraraa ia haere atu na roto i te paruru e ua tatarahapa ratou i ta ratou mau hara e ua tamâhia ratou na roto i te toto o te Mesia.¹²

O te mea ia ta te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei e rave na te ao taatoa nei. O te Mori ia ta tatou e pûpû nei i te feia tei roto i te pouri e tei mo'e to ratou haerea. I te mau vahi atoa e haere ai to tatou mau melo e ta tatou mau misionare, ta tatou poro'i e poro'i ia no te faaroo e te ti'aturiraa i te Faaora ia Iesu Mesia.

Ua papa'i te peresideni Joseph Fielding Smith i te mau parau no te himene « E mea Roa anei te Tere ? » E hoa rahi roa maua. Te vai ra i roto te faaitoioraa e te hoê fafau-raa no ratou e imi ra ia pee i te mau haapiiraa a te Faaora :

Mea roa anei te tere.
 Mea fifi e mea teitei anei te e'a ?
 Tei vaira anei te mau raau taratara
 i ni'a i te e'a ?
 Te mutu ra anei to oe nau avae
 i te ofa'i taratara
 A tutava ai oe i te ti'a.
 I te vahi teitei i roto i te ve'ave'a
 o te mahana ?

Mea paruparu e mea oto anei to
 oe aau,
 Mea rohirohi anei to oe varua,
 A rave itoito ai oe i ta oe atuaturaa ?
 Mea teimaha anei te hopoi'a
 Tei titauhia ia oe ia amo ?
 Aita anei e taata no te opere atu
 i ta oe hopoi'a ?

Ia ore to oe aau ia paruparu
 Ua haamata ho'i te tere i teie nei
 Te vai ra te Hoê te pii noa ra ia oe
 No reira a hi'o atu i ni'a ma
 te oaoa
 E a mau maite i To'na rima ;
 E arata'i ia Oia ia oe i te mau vahi
 teitei apî

Te hoê fenua mo'a e te mâ
 I reira hoi te mau pe'ape'a atoa
 e hope ai,
 E e tiamâ ai to oe oraraa i te mau
 hara atoa,
 I reira hoi te mau roimata e ore
 ai e tahe,
 No te mea aore hoi e otoraa
 e vai mai.
 A mau i to'na rima e a tomo atu na
 muri Ia'na.¹³

I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. « Mai te hoê Fare Mori », *Te mau himene*, no. 198.
2. Mosia 3:19.
3. Mose 6:57.
4. 2 Nephi 2:7.
5. Alama 34:9.
6. Mosia 16:9.
7. Te mau Hiro'a Faaroo 1:3.
8. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Joseph F. Smith* (1998), 108.
9. Luka 22:41–44.
10. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 19:16–18.
11. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 58:42.
12. Hi'o Apokalupo 1:5.
13. « Does the Journey Seem Long? » *Hymns*, no. 127.

Na Linda K. Burton

Peresideni rahi o te Sotariete Tauturu

A hi'opo'a na mua e a tavini i muri iho

Na roto râ i te raveraa, e nehenehe ta tatou tata'itahi e riro mai te Faaora a tavini ai tatou i te mau tamarii a te Atua.

Te hoê o te mau haapapûraa rahi roa a'e no tatou e, e tavini ma'itihia to tatou peropheta here, te peresideni Thomas S. Monson, e te Fatu, o te mea ia e, ua haapii oia i te pee i te hoho'a o te Faaora—te taviniraa i te taata tata'itahi. O tatou tei tomo i roto i te pape no te bapetizoraa ua fafau tatou ia na reira atoa. Ua fafau tatou « i te haamana'o â [te Faaora] e amuri noa'itu, ma te haapao maitai i ta'na mau faaue »,¹ e ua parau Oia « Teie ta'u parau, ia aroha outou ia outou na, mai ia'u e aroha'itu ia outou na ».²

A hi'o na i teie â aniraa i roto i te mau parau a te peresideni Monson : « Te haatihia nei tatou e te feia e hinaaro nei ia haapa'o tatou ia ratou, ia faaitoito, ia paturu, ia tamahanahana e ia faaite i te maitai... O tatou te rima o te Fatu i ni'a i te fenua nei, tei faauehia ia tavini e ia tauturu i Ta'na mau tamarii. Te ti'aturi nei oia i ni'a ia tatou tata'itahi ».³

Ua faaroo anei outou i te reira—te aniraa ia here te tahi i te tahi ? No te tahi mau taata, e ere ia i te mea ohie ia pee i te hoho'a o te Faaora i te taviniraa aore râ i te atuaturaa i te taata tata'itahi. Na roto râ i te raveraa, e nehenehe ta tatou tata'itahi e riro

mai te Faaora a tavini ai tatou i te mau tamarii a te Atua. No te tauturu ia tatou ia here maitai a'e i te tahi e te tahi, te hinaaro nei au e horo'a'itu teie mau parau ia haamana'o : A hi'opo'a na mua e a tavini i muri iho ».

Fatata a 40 matahiti i teie nei, ua haere atu vau e ta'u tane faaipoipo i te hiero no ta maua farereiraa no te pô faraire. Aita i maoro roa to maua faaipoiporaahia e ua haape'ape'a vau no te mea teie noa te pitiraa o to'u haereraa ei vahine faaipoipo-apî-hia. Ua ite mai paha te hoê tuahine tei parahi i pihai iho ia'u. Ua pi'o mai oia e ua parau mârû mai ma te tura, « Eiaha e haape'ape'a. E tauturu vau ia oe ». Ua mârû to'u mana'o taiâ e ua nehenehe ia'u ia oaoa i te toe'a o te oro'a hiero. Ua hi'o oia na mua e ua tavini i muri iho.

Ua ani-paatoa-hia tatou ia pee i te mau haapiiraa a Iesu e ia atuatu ia vetahi ê. E ere teie aniraa no te mau tuahine melahi ana'e. A faaite ai au i te tahi mau hoho'a o te mau melo tei haapii i te hi'opo'a na mua e i te tavini i muri iho, a faaroo na i te mau haapiiraa a Iesu ta ratou e faaite nei.

Ua parau te hoê tamarii Paraimere e ono matahiti : « I to'u ma'itiraahia ei

tauturu no te piha, ua nehenehe ia'u ia ma'iti i te hoê hoa no te ohipa ma muri ia'u. Ua ma'iti au [i te hoê tamaroa faahuehue] no te mea e ore roa oia e ma'itihia e vetahi ê. Ua hinaaro vau ia oaoa oia ».⁴

Eaha ta teie tamarii i hi'opo'a ? Ua ite oia e eita roa te tamarii faahuehue e ma'iti-noa'e-hia. Eaha ta'na i rave no te tavini ? Ua ma'iti oia ia'na ia riro ei hoa tauturu no'na i roto i te piha. Ua haapii Iesu, « E aroha'tu i to outou enemi; e faaora'tu i tei tuhi mai ia outou, e hamani maitai atu i te feia i riri mai ia outou ».⁵

I roto i te hoê paroita, na mua roa, ua hi'opo'a te feia tei mau i te Autahu'araa a Aarona e i teie nei te tavini maitai nei ratou. I te mau hebedoma atoa e tae oioi mai te feia apî tane e e ti'a ratou i rapae'au i te fare pureraa i roto i te ua, te hiona aore râ te ve'ave'a rahi, no te tia'i i te taeraa mai o te mau melo paari e rave rahi i roto i ta ratou paroita. E amo mai ratou i te mau pereoo tura'i e te mau turutootoo i rapae'au i te mau pereoo uira, e horo'a i te rima etaeta, e ma te faaoroma'i rahi e apee ratou i te feia paari rouru hinahina i roto i te fare pureraa. Te rave mau nei ratou i ta ratou hopoi'a i te Atua. A hi'opo'a'i ratou e a tavini ai i muri iho, ua riro ratou ei mau hoho'a oraora no te haapiiraa a te Faaora : « O outou i na reira i te hoê taeae iti haihai roa i roto i tau mau taeae nei, ua na reira mai ia outou ia'u ».⁶ A faaohipahia'i te faanahoraa haapiiraa apî na te feia apî, e noaa ia i teie feia apî te tahi atu â mau rave'a no te tavini mai te Mesia ra te huru.

I te tahi mau taima e titau te hi'opo'araa e te taviniraa i te hoê tutavaraa rahi. Ua ite te hoê tamahine apî o Alexandria e eita to'na tuahine fetii, o Madison, e nehenehe e faaoti i te mau titaaraa a ta'na faanahoraa Haereraa i mua (Progrès personnel) no te mea e ma'i hiparoto to'na (autisme). Ua haaputupu Alexandria i te feia apî tamahine i roto i ta'na paroita, ua tauaparau e to'na feia faatere e ua faaoti i te rave i te tahi mea e ore e noaa ia Maddy i te rave. Ua rave faaoti te feia apî tamahine tata'itahi i te hoê tufaa o te mau titaaraa e ohiparaa o te

Haereraa i mua ia nehenehe ia Maddy ia farii i ta'na iho feti'a.⁷

E haere papû ia teie feia apî tamahine i mua i roto i te mau ti'araa metua vahine e i roto i te Sotaiete Tauturu no te mea ua haapii ratou i te hi'opo'a na mua e i te tavini i muri iho na roto i te mau rave'a aroha.

Ua faahaamana'o mai te peresideni Monson ia tatou e, o te aroha, « o te hinaaro mau ia i te Mesia »⁸—aore râ te hi'opo'araa e te taviniraa—« e itehia te reira ia haamana'ohia te hoê vahine ivi paari e ia afa'ihia oia i te mau faanahoraa a te paroita » e « ia farii ana'e te tuahine o te parahi ra ona ana'e i roto i te Sotaiete Tauturu i te aniraa, 'A haere mai—e parahi i piha'i iho ia matou' ».⁹ E faaohipahia te ture auro i ô nei « E te mau mea atoa ta outou i hinaaro ia vetahi ê ra, e na reira atoatu outou ia ratou ».¹⁰

Ua tavini te hoê tane faaipoipo tei hi'opo'a i roto i na rave'a faufaa rahi e piti. Ua parau oia :

« I te hoê Sabati, te tauturu ra vau i

ta'u vahine faaipoipo i roto i ta'na piha Paraimere tei i te mau tamarii oraora maitai e hitu matahiti. A haamata ai te taima faaiteitaraa a te Paraimere, ua ite au i te hoê tamarii i te haafeferaa i ni'a i to'na parahiraa e eita oia i te mea maitai. Ua muhumuhu mai te Varua ia'u e te hinaaro nei oia i te tamahanahanaraa, ua parahi au i piha'i iho ia'na e ua ani ma te mārû eaha te fifi. Aita oia i pahono mai... no reira ua haamata vau i te himene mārû atu ia'na.

« Te haapii ra te Paraimere i te hoê himene apî e a himene ai matou, 'Te reo o te Faaora ta'u e faaroo', ua haamata vau i te ite i te maramarama e te mahanahana maere rahi i te faa'iraa i to'u varua... Ua farii au i te hoê iteraa papû no te here o to tatou Faaora ia'na... e ia'u nei... Ua haapii mai au e o tatou [te] mau rima [o te Faaora] ia tavini ana'e tatou i te taata tata'itahi ».¹¹

Aita teie taeae e i ite noa i te hinaaro i te tauturu i ta'na vahine faaipoipo i roto i te hoê piha tei i te mau tamarii oraora maitai e hitu matahiti, ua tavini

atoa râ oia i te hoê tamarii i roto i te fifi. Ua pee oia i te Faaora, tei haapii e « o ta'u ho'i ohipa i rave i to outou hi'oraa ra, o ta outou ia e rave ».¹²

Ua iriti iho nei te hoê pape pu'e e rave rahi mau rave'a na te mau pîpî a Iesu Mesia ia hi'opo'a na mua e ia tavini i muri iho. Ua ite te mau tane, te mau vahine, te mau taure'are'a e te mau tamarii i te mau pû raveraa ohipa e te mau fare tei tu'inohia e ua vaiiho ratou i te mau mea atoa no te tauturu i te tamâ e i te tâtaî i te mau vahi paparari. Ua hi'opo'a te tahi i te hinaaro ia tauturu i te pu'araa i te ahu. Ua tamarô te tahi ma te haapa'o maitai i te mau hoho'a, te mau parau mana, te mau rata e te tahi atu mau parau faufaa rahi, e ua faatautau i te reira no te haamarô ia faaora mai i te mea e noaa ia ratou i te faaora. Te hi'opo'araa e te taviniraa eita ia e noaa i te haapa'ohia i te mau taime atoa e eita ho'i e afaro e ta tatou iho tarena ohipa.

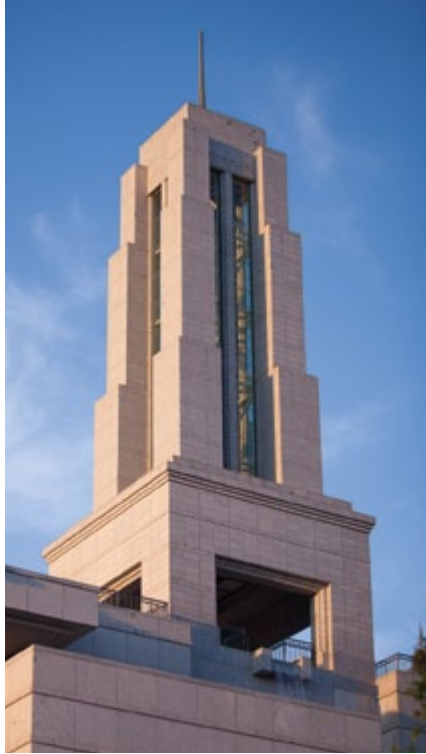
Eaha'tu â ia te vahi maitai a'e no te hi'opo'a na mua e no te tavini i muri iho maori râ i roto i te utuafare iho ? E faaite mai te hoê hi'oraa no roto mai i te oraraa o Elder Richard G. Scott i te reira :

« I te hoê pô ua ara e ua ta'i ta maua tamaiti iti o Richard, e fifi to'na i roto i te mafatu... Mai tei matauhia, e ti'a ihoa ta'u vahine no te aupuru i te hoê aiû e ta'i ra, i taua taime ra râ ua parau vau 'vaiiho na'u e aupuru ia'na'.

« No to'na fifi, ia haamata ana'e oia i te ta'i, e tupa'i vitiviti roa to'na mafatu iti. E piha'e oia e ha'iriri roa te tapo'i ro'i. I taua pô ra, ua tape'a vau ia'na i roto ia'u no te tamata i te tamârû i to'na mafatu e ia faanâ ia'na, a tau ai au i to'na ahu e i te tapo'i ro'i. Ua hii noa vau ia'na e tae noa'tu ua ta'oto oia. Aita vau i ite i taua taime ra e, tau ava'e noa i muri mai e pohe oia. E haamana'o tamau noa vau i to'u mauraa ia'na i roto i to'u na rima i taua pô ra ».¹³

Ua parau Iesu e, « o te hinaaro râ i te faarahi i roto ia outou na, ia riro ia oia ei tavini no outou e ti'a'i ».¹⁴

I te tahi mau taime, e faahemahia tatou ia tavini mai te au i ta tatou e hinaaro i te tavini eiaha râ mai te au i te rave'a e hinaarohia i taua taime ra.

I to Elder Robert D. Hales haapiiraa i te ture no te oraraa tarani, ua faaite mai oia i te hoho'a no te ho'oraa i te hoê tao'a aroha no ta'na vahine faaipoipo. Ua ui oia, « te hoo ra anei oe i te reira no'u e aore râ no oe ? »¹⁵ Mai te mea e faaau tatou i taua uiraa ra ia tatou iho a tavini ai tatou ma te feruri, « Te rave nei anei au i teie ohipa no te Faaora, aore râ te rave ra vau i teie no'u nei ? » e riro ia ta tatou taviniraa mai te taviniraa a te Faaora. Ua ui te Faaora e ia na reira atoa tatou e ti'a'i, « Eaha to orua hinaaro ia'u ? »¹⁶

Tau hebedoma i ma'iri a'enei, ua rû vau e ua pe'ape'a vau no te rahiraa ohipa e ti'a ia'u ia rave i ni'a i ta'u tabula. Ua hinaaro vau i te haere i te hiero i taua mahana ra mea rahi roa râ ta'u ohipa. I te taime ihoa a tomo mai ai taua mana'o ra ia ore ia haere i te hiero no te rahi o te ohipa, ua haamana'o vau i te mea ta'u e ti'a roa ia rave. Ua vaiiho vau i ta'u piha ohipa no te haere ti'a'tu i te hiero no Roto Miti, ma te mana'ona'o e nahea râ vau i te faaho'i i te taime ta'u e haamau'a nei. Aua'e râ, mea faaoroma'i e e mea aroha te Fatu e ua haapii mai ia'u i te hoê haapiiraa nehenehe roa i taua mahana ra.

A parahi ai au i roto i te piha no te oro'a, ua tapiri mai te hoê tuahine apî e ua parau mârû mai ma te tura, « Te hepohepo nei au. Teie noa te pitiraa o

to'u taime i roto i te hiero. E nehenehe anei ta oe e tauturu ia'u ? » Nahea ho'i oia i ite ai e o taua ihoa mau parau ra o ta'u i hinaaro ia faaroo ? Aita oia i ite, ua ite râ te Metua i te Ao ra. Ua ite oia i to'u hinaaro rahi. E ti'a ia'u ia tavini. Ua faaûru oia i teie tuahine apî haehaa ia tavini ia'u ma te aniraa mai ia'u ia tavini ia'na. Te haapapû nei au ia outou e o vau tei fana'o rahi.

Te ite nei au ma te maururu rahi i te mau taata e rave rahi mai te Mesia ra te huru tei tavini i to matou nei utuafare i te roaraa o te mau matahiti. Te haamaururu nei au ma to'u aau atoa i ta'u tane faaipoipo here e to'u utuafare, o te tavini nei ma te haapa'o ore ia ratou iho e ma te here rahi.

Ia tutava paatoa tatou i te hi'opo'a na mua e i te tavini i muri iho. Mai te mea e na reira tatou, e haapa'o ia tatou i te mau fafauraa, e e riro ia ta tatou taviniraa mai ta te peresideni Monson ei tapa'o papû no to tatou ti'araa pîpî. Ua ite au te ora nei te Faaora. Na roto i Ta'na Taraehara e ti'a'i ia tatou ia haapa'o i Ta'na mau haapiiraa. Ua ite au e, o te peresideni Monson to tatou peropheta i teie mahana. I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77.
2. Ioane 15:12.
3. Thomas S. Monson, « Eaha ta'u i rave no te hoê taata i teie mahana ? » *Liahona*, novema 2009, 85.
4. Canyon H., « A Good Choice », *Friend*, teneure 2012, 31.
5. Mataio 5:44.
6. Mataio 25:40.
7. Hi'o « For Madison », lds.org/youth/video/for-madison.
8. Moroni 7:47.
9. Thomas S. Monson, « E Ore roa te Aroha e Mou », *Liahona*, novema 2010, 125 ; hi'o atoa *E mau Tamarii Tamahine i roto i To'u Basileia : Te aamu e te ohipa a te Sotaiete Tauturu* (2011), 113.
10. 3 Nephi 14:12.
11. Al VanLeeuwen, « Serving the One », *Liahona*, atete 2012, 19 ; hi'o atoa Sally DeFord, « Te reo o te Faaora ta'u e faaroo », *Taime faaanaataaraa no te matahiti 2011*, 28.
12. 3 Nephi 27:21.
13. Richard G. Scott, « Te mau haamaitiraa mure ore o te faaipoiporaa », *Liahona*, me 2011, 96.
14. Mataio 20:26.
15. Robert D. Hales, « Te riroraa ei mau taata imi ora tarani i te pae tino e te pae varua », *Liahona*, me 2009, 9.
16. Mataio 20:32.

Na Elder Walter F. González
No te peresideniraa o te Hitu Ahuru

Haapii ma to tatou aau

Te hoê rave'a no te haere mai i te Mesia ra, mea na roto ia i te imiraa ia haapii i te mau parau mau faufaa ma to tatou aau.

« I a haere mai râ outou ia'u, e tia'i ia outou i te fafa mai e te ite mai hoi ».¹ E faaueraa teie ta te Faaora i horo'a i te feia i parahi na i Marite tahito. Ua tape'a ratou e to ratou na rima e ua ite e to ratou na mata e, o Iesu te Mesia. E faaueraa faufaa rahi roa teie no tatou i teie mahana mai ia ratou atoa i to ratou tau. Ia haere mai tatou i te Mesia ra, e fafa tatou e e « ite papu roa »²—eiaha râ i te rima e te mata— i to tatou râ aau e to tatou varua e, o Iesu te Mesia.

Te hoê rave'a no te haere mai i te Mesia ra, mea na roto ia i te imiraa ia haapii i te mau parau mau faufaa ma to tatou aau. A rave ai tatou i te reira, e tae mai te mau mana'o no ô mai i te Atua o te horo'a mai ia tatou te ite o ta tatou e ti'a e farii na roto i te tahi atu rave'a. Ua ite te aposetolo Petero e, o Iesu te Mesia, te Tamaiti a te Atua ora. Ua tatara mai te Faaora e, to Petero ite « e ere [ia] i ta te taata... na [te] Metua râ i te ao ra ».³

Ua faataa te peropheta Abinadi i te ohipa a te mana'o haaputapû no ô mai i te Atua ra i to tatou aau. Ua haapii mai e, eita e nehenehe ta ratou e maramarama i te mau papa'iraa mo'a no te mea aita ratou i onono i te paari.⁴

Ua parau-nehenehe-hia teie parau mau i roto i te hoê buka mâtauhia e

te mau tamarii, *Le Petit Prince* [Te arii tama] na Antoine de Saint-Exupéry. I roto i te aamu, ua faahoa te arii tama i te hoê alope. I te taime no te taa-ê-raa, ua faaite te alope i te hoê parau huna i te arii tama. Ua parau oia, « Teie ta'u nei parau huna... : E to'na aau ana'e e nehenehe ai te taata e ite papû ; e mea huna ho'i te mea faufaa rahi i te mata ».⁵

Ua riro te taea'e Thomas Coelho, va'u-ahuru-ma-va'u matahiti, ei hoê hi'oraa maitai no te hoê taata tei ite i te mau ohipa faufaa rahi ma to'na aau. E melo apooraa teitei haapa'o maitai oia i Paysandú, i Uruguay. Na mua a'e to'na tomoraa i roto i te Ekalesia, ua tupu te hoê ati puromu, a tere ai oia na ni'a i to'na moto. Te tiraha noa ra oia eita e nehenehe e ti'a mai, ua tauturu e piti misionare ia'na ia ti'a mai e ia ho'i i to'na fare. Ua parau oia e, ua haaputapû te hoê mea taa ê ia'na a faaora ai teie na misionare ia'na. I muri iho, ua haaputapû-puai-faahou-hia oia a haapii ai te mau misionare ia'na. No te puai o teie mau mana'o i to'na aau, ua tai'o oia i te Buka a Moromona mai te haamataraa e tae atu i te hopea e maa mahana noa. Ua bapetizohia oia e ua tavini ma te tuutuu ore mai taua mahana ra. Te haamana'o ra vau e tere oia na ni'a i to'na moto haere

i ni'a e e haere raro na te mau aroa o to matou oire, oia'toa i te mau tau to'eto'e e te ua, no te hopoi i te taata i te pureraa, ia putapû ratou, ia hi'o, e ia ite papû atoa mai ia'na ra.

I teie mahana, ua pu'e faaati noa te mau parau ia tatou, e ua mana'o paha tatou e, ia imi haere tatou i te mau milioni api itenati ei reira e farii ai tatou i te mea e ti'a ia ite. E itehia i ni'a i te itenati te parau maitai e te mea ino atoa, noa'tu râ, eita te reira e nava'i. Ua horo'a mai te Atua ia tatou i te tahi mau mea rahi a'e,⁶ e ite no ô mai i te ra'i. E nehenehe i te Metua i te Ao ra e horo'a mai i te reira ite ia imi haere tatou i ni'a i te Itenati a te ra'i. Ua parau te peropheta Iosepha Semita e, tei ia'na ra « te buka tahito roa'e i roto i [to'na] aau, o te horo'araa hoi i te Varua Maitai ».⁷

E farii tatou i teie tauturu hanahana ia rave tatou i te mau mea mai te tai'oraa papa'iraa mo'a, te faarooraa i te peropheta ora e te pure. E mea faufaa atoa ia rave tatou i te taime no te faaea rii ma te hau⁸ e no te farii e no te pee i te muhumuhu no te ra'i mai. Ia rave tatou i te reira, e « fafa e e ite » tatou i te mau mea eita e nehenehe e haapii na roto i te mau rave'a apî. Ia noaa to tatou aravihi no te imi-haere-raa na ni'a i teie itenati a te ra'i, e haro'aro'a tatou i te parau mau, noa'tu e, te tai'o ra tatou i te aamu rahi o te mau fenua e te tahi atu tumu parau. Te taata e imi maite i te parau mau, e ite ia oia i te parau mau o te mau mea atoa na roto i te mana o te Varua Maitai.⁹

I teie nei, te hoê parau faaararaa : Te mea e haataupupu nei no te tomoraa i ni'a i teie Itenati a te ra'i, o te ino ia e te aramoinaraa i te Fatu. Ua parau Nephi i to'na na taea'e e, aita raua i « faaroo i [ta te Fatu ra] parau » no te mea « ua oioi [raua] i te rave i te ino [e ua] mana'o taiatâ i te Fatu ».¹⁰ E haataupupu te ino i to tatou aravihi ia ite, ia putapû te aau e ia here i te taata. Na te haamana'o-oioi-raa i te Fatu na roto i te pure e « ma te puai hope o te aau »¹¹ e te feruriraa i to tatou ite pae varua e faananea i to tatou aravihi ia ite e ia putapû i te mau mea a te Mesia. E teie nei, te ani nei au ia outou :

Barcelona, Fenua Paniola

- Te haamana’o ra anei outou i te hau i to outou aau, i muri mai te i te taime ati, e ua pii hua’tu outou i te Metua ma te pure u’ana ?
- Te haamana’o ra anei outou i te tauraa i ta outou tapura ohipa no te pee i te muhumuhu i to outou aau ?

Ua faaohipa tamau te mau taata rahi i roto i te Buka a Moromona i te titauraa i te ite rahi a’e na roto i te faahaamana’oraa ia ratou i ta ratou mau ite pae varua rahi. Ua faaitoito e ua haapuui Alama i ta’na mau tamarii ma te faahaamana’o i ta’na faafariuraa.¹² Ua haapii Helamana ia Nephi raua Lehi ia haamana’o—ia haamana’o e, tei ni’a i te papa o te Mesia e ti’a ia raua ia haamau i to raua niu ia ore te diabolō e mana i ni’a ia raua.¹³ E ti’a atoa ia tatou ia rave i te reira. Na te haamana’oraa i te Atua e tauturu ia tatou ia haaputapû e ia ora. Tera mau te auraa hohonu o te parau a te arii Beniamina, i te na ôraa, « E tena na, e te taata e, a haamana’o, ia ore ia pohe ».¹⁴

Te hoê o te mau faahaamana’oraa mo’a roa a’e ta’u e tape’a nei, o te mana’o ia i tae mai i to’u aau a ite ai au e, e parau a te Atua te Buka a Moromona. I tera mahana ua putapû e ua ite au, ma te papû roa, i te mau mea eita e nehenehe e haapii i te tahi atu rave’a. Ua haapii au e, e nehenehe

ta tatou e ite i te oaoa aita e roaa i te parau. Teie huru haamana’oraa, e tumu ia no to’u mauruuru hopea ore i roto i te oraraa. Ua haapuui te reira ia’u i te mau taime fifi.

Ratou te farii i te ite, eiaha râ no ô mai i te rima tino e te toto, no ô mai râ i te Metua i te Ao ra, e ite papû mai ratou e, o Iesu te Mesia e o teie Ta’na Ekalesia. Na teie ite e horo’a i te puai no te rave i te mau tauraa e titauhia no te haere mai i te Mesia ra. No te reira, te ani nei matou i te mau taata atoa ia bapetizohia, ia tatarahapa e ia ho’i mai Ia’na ra i teie nei.¹⁵

Na roto i te haereraa mai i te Mesia, e nehenehe te taata tata’itahi e ite mata, e putapû e e ite papû e, ua mamae te Mesia e ua pohe no ta tatou mau hara, ia ti’a ia tatou ia roaa te ora mure ore. Mai te peu e tatarahapa tatou, eita tatou e mamae faufaa ore noa.¹⁶ Aua’e Oia, e ora ai te varua pêpê e e ore ai te aau oto. Aore e zugo eita ta’na e nehenehe e haamâmâ e e iriti. Ua ite Oia i ta tatou mau fifi e to tatou mau ma’i. Te fafau nei au ma te faaite papû atoa e, ia mana’o noa’tu outou e ua piri pauroa te mau opani, e manuia ore noa i mua, eita roa Oia e vaiiho noa i to outou manuia ore. E tauturu mai te Mesia, o Oia ho’i te rave’a no te peu haatîfi, te faaturumaraa e e aha ana’e atu. Ua ite Oia nahea e « faaora’i i to’na mau taata ».¹⁷ Te mau

faaipoiporaa e te mau utuafare e tafifi nei noa’tu te tumu—o te tereraa faufaa anei, te peu ino i roto i te mau materia haapareraraa, te vairaa iho o te utuafare—e farii ratou i to ratou aau i te hau no ô mai i te ra’i. E mea tamahanahana ia « putapû e ia ite » e, ua ti’a mai Oia mai te pohe « ma te ora i raro a’e i To’na pererau »,¹⁸ e aua’e Oia, e farerei e e tauahi faahou tatou i te taata herehia tei ma’iri. Oia mau, ia fariu tatou Ia’na ra, te ora ta tatou e apî mai.¹⁹

Ua ite papû roa vau e, e parau mau te reira. No reira te amui nei au i to’u reo ia ratou i Marite tahito ra, i te tuôraa : « Hosana ! Ia maitai te i’oa o te Atua Teitei ! »²⁰ Te horo’a mai nei Oia i te ora. Teie to’u iteraa papû, o Iesu te Mesia, te Mesia mo’a. O oia te Fatu Saabaota, to tatou Faaora e to tatou Ora. I te i’oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. 3 Nephi 18:25.
2. 3 Nephi 11:15.
3. Hi’o Mataio 16:16–17.
4. Hi’o Mosia 12:27.
5. Antoine de Saint-Exupéry, *Le Petit Prince*, trans. Katherine Woods (1971), 87.
6. Hi’o Etera 4:13.
7. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 150.
8. Hi’o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 101:16.
9. Hi’o Moroni 10:3–5.
10. 1 Nephi 17:45.
11. Moroni 7:48.
12. Hi’o Alama 36:5–24 ; 38:6–9.
13. Hi’o Helamana 5:12.
14. Mosia 4:30.
15. Hi’o 3 Nephi 9:13.
16. Hi’o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 19:16.
17. Alama 7:12.
18. 2 Nephi 25:13 ; hi’o atoa 3 Nephi 25:2.
19. Hi’o 2 Nephi 16:10 ; 3 Nephi 9:13.
20. Hi’o 3 Nephi 11:15–17.

Na Elder Jeffrey R. Holland

No te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo

Te ture matamua e tei hau i te rahi

Te vai nei to tatou oraraa no te ti'araa pīpī ia horo'a ei faaiteraa i to tatou here i te Fatu.

Fatata e aita'tu e pūpū i roto i te aai tei here-rahi-hia e au maori rā na aposetolo hoê ahuru ma hoê i toe mai i muri noa'e i te poheraa o te Faaora o te ao nei. Te mana'o nei au e, i te tahi mau taime te mo'ehia ra ia tatou to ratou huru aravihi ore e to ratou ti'aturi rahi i ni'a ia Iesu no to ratou ti'araa. Ua parau Oia ia ratou e, « O to'u nei ho'i parahiraa roa i ô outou nei e, e aore â oe i ite ia'u ? »¹

Oia mau aita ho'i Oia i parahi maoro i piha'ihō ia ratou. Toru matahiti e ere i te mea roa roa no te pii i te taatoaraa o te hoê Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo mai roto mai i te tahi nau melo faafariu-apî-hia, ia tamâ ia ratou i te hape o te mau peu tahito, ia haapii atu ia ratou i te mau mea umerehia o te evanelia a Iesu Mesia, e ia vaiiho mai ia ratou ia amo i te ohipa e tae roa'tu ua taparahi-pohe-atoa-hia ratou. Auê ia oraraa ri'ari'a no te hoê pūpū peresibutero faatoro'a-apî-hia.

Te tufaa ihoa râ o to ratou vai otare-noa-raa. Ua tamata pinepine Iesu i te parau ia ratou e, *eita* Oia e parahi tino noa mai i rotopu ia ratou, aita râ i noaa ia ratou aore râ aita ratou i hinaaro i te taa i taua huru mana'o ri'ari'a ra. Ua papa'i Mareko :

« Te haapii ra ho'i oia i ta'na mau pīpī, te na ô atura ia ratou, ua tuuhia te Tamaiti a te taata nei i te rima o te taata, e e taparahi pohe roa ratou ia'na; e ia oti te taparahiraa ra, e tia faahou ia oia i nia i te rui toru ra ».

« Aita ra ratou i ite i te auraa i taua parau ra, e i mātā'u ho'i ia ui atu ia'na ».²

I reira, i muri a'e i taua tau poto ra no te haapii e te iti o te taime no te faaineine, ua tupu te mea mana'o-orehia, ua tupu mau te mea ti'aturi-orehia. Ua faasataurohia to ratou ra Fatu e Faatere, to ratou A'o e Arii. Ua oti ta'na taviniraa tahuti, e no te Ekalesia iti na'ina'i Ta'na i faati'a, e au e, e mata-ê-hia ratou e mo'e roa'tu. Ua ite mata Ta'na mau aposetolo Ia'na i roto i To'na huru tei ti'a faahou, ua riro noa râ te reira ei ohipa maere roa no ratou. E uiraa ihoa paha tei tae mai ia ratou ra, « Eaha ia ta tatou e rave i teie nei ? » ua fariu atu ratou ia Petero, te aposetolo faatere, no te hoê pahonora.

E ani au ia outou ia faaoroma'i a rave ai au i te ti'amâraa ia faahoho'a'tu i teie tau'araa parau e ere no roto mai i te papa'iraa mo'a. Oia mau, ua parau atu Petero i to'na mau hoa ohipa : « E te mau taea'e, ua riro na matahiti e

toru e mau matahiti hanahana mau. I roto i taua mau ava'e poto ra tei ma'iri, aita roa te hoê o tatou i feruri noa'e no ni'a i te mau temeio ta tatou i ite e te huru atuaraa ta tatou i fana'o. Ua paraparau, ua pure e ua haa tatou na muri i te Tamaiti a te Atua iho. Ua haere tatou na muri ia'na e ua heva e Ona, e i te aru'i no taua hopea ri'ari'a ra, aita ia e taata tei heva hau atu i te oto ia'u nei. Ua hope râ te reira. Ua rave faaoti Oia i Ta'na ohipa e ua ti'a faahou mai Oia mai te menema mai. Ua haa Oia no To'na iho e to tatou faaoraraa. E te ui nei outou, 'Eaha ia ta tatou e rave i teie nei ?' Aita vau i ite maori râ i te parau atu ia outou a ho'i oaoa i to outou oraraa tahito. Te opua nei au e haere e « ravaai ». E ua parau mai e ono o na aposetolo tei toe mai, « E haere atoa tatou ». O Ioane te tahi o ratou e ua papa'i oia, « Haere atura ratou i reira ra i nia i te pahi ».³

Aita râ te ravaairaa i manuia. I to ratou ho'iraa i te roto i te ru'i matamua, aita hoê a'e i'a ta ratou. I te hitiraa mahana i te po'ipo'i a'e, ua fariu atu ratou i tatahi ma te mauruuru ore i reira to ratou iteraa i te hoê taata i te atea i te tuôraa mai ia ratou, « E te mau tamarii, ua noaa ta outou i'a ? ». Ma te oto e ma te mutamuta, ua pahono atu teie mau aposetolo tei riro faahou ei feia ravaai i te pahonora ta te taata ravaai eita e hinaaro i te horo'a, « Aita roa e i'a i noaa ia matou », e ua apiti atu te faainoraa i te mauui no to ratou piiraahia e « te mau tamarii ».⁴

Ua tuô a'era te taata e « A taora na te upe'a i te tau atea o te pahi na, e noaa ia ta outou »,⁵ e i taua mau parau ohie ra, ua haamata ratou i te haamana'o faahou. E toru noa matahiti na mua'tu ua ravaai na teie mau taata i ni'a i teie iho moana. I taua taime atoa ra, te parau ra te papa'iraa mo'a e « i haa noa na ratou e ao noa a'enei te rui, e aore roa i noaa ».⁶ Ua pii mai râ te hoê taata no Galilea mai tatahi mai ia tuu i ta ratou mau upe'a e ua huti mai ratou « te i'a e rave rahi »⁷ e ua mutu ta ratou mau upe'a, ua î roa na poti e piti e ua haamata i te tomo.

Ua tupu faahou teie ohipa. No teie mau « tamarii », ia au i to ratou piiraahia, ua tuu oiio i ta ratou upe'a « e aita

a'era e maraa ia ratou ia ume i te rahi o te i'a ». ⁸ Ua parau a'era Ioane « o te Fatu tera ». ⁹ E mai ni'a i te hiti o te poti ua ou'a a'era Petero i roto i te miti.

I muri a'e i te hoê farereiraa oaoa ia Iesu tei ti'a-faahou-mai, ua tauaparau a'era Petero e Iesu, te faariro nei au i te reira mai te hoê vahî tauraa faufaa rahi no te ohîpa rahi a te mau apose-tolo e no Petero iho, ma te tura'iraa i teie taata mai te ofa'i rahi te huru i roto i te hoê oraraa tavini hanahana e te faatereraa. Ma te hi'o atu i to ratou mau poti e tomo ra, ta ratou mau upe'a mutumutu, e te 153 i'a, ua parau Iesu i Ta'na aposetolo faatere « E Petero, te rahi na to oe hinaaro ia'u i teie » Parau atura Petero, « E te Fatu, ua ite oe e, te hinaaro atu nei au ia oe ». ¹⁰

Ua pahono te Faaora i taua pahonora ra e ua tamau oia i te hi'o i roto i te mata o Ta'na pipi ma te parau faahou atu « Petero e, te hinaaro na oe ia'u ? » No te maere e, ua tapiti te uiraa, ua pahono teie taata ravaai faahiahia no te piti o te taime « E te Fatu e, ua ite oe e, te hinaaro atu nei au ia oe ». ¹¹

Ua horo'a faahou te Faaora i te hoê pahonora poto, e ma te tamau i te hi'o atu e ua ui faahou Oia no te toru o te taime, « Petero e, te hinaaro na oe ia'u ? » I teie nei e mea papû roa e ere ia te huru o Petero i te mea maitai roa. Peneia'e te vai ra i roto i to'na aau te haamana'oraa i te tahi noa nau mahana na mua'tu a uihia'i oia i te tahi atu uiraa e toru taime e ua pahono puai atu oia e—aita. Aore râ peneia'e ua haamata oia i te uiui e ua taa maitai anei oia i te uiraa a te Orometua Haapii. Aore râ peneia'e te imi ra oia i roto i to'na aau, te haapapûraa mau no te pahonora ta'na i horo'a vitiviti noa'tu. Noa'tu râ eaha to'na mau mana'o, ua parau Petero no te toru o te taime, « e te Fatu... ua ite oe e, te hinaaro atu nei au ia oe ». ¹²

Ta Iesu ho'i i pahono atu (e te parau faahou nei au e na'u teie tatararaa e ere no roto mai i te papa'iraa mo'a) peneia'e mai teie te huru, « E Petero, eaha ia ta oe ohîpa i ô nei ? Eaha ia oe i ho'i mai ai i teie iho tatahi, i teie iho mau upe'a, e teie iho aparau-raa ? Aita anei oe i papû atura i taua

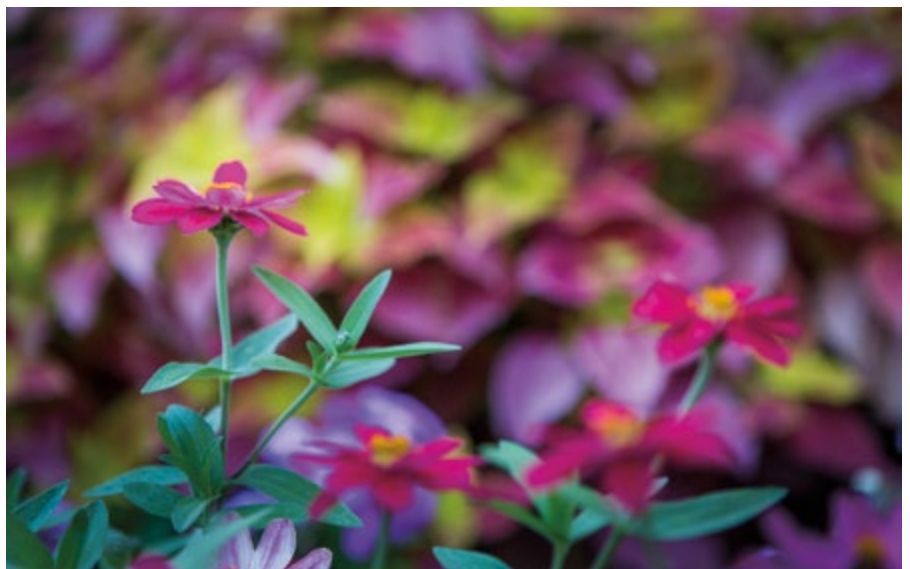
taime ra e i teie nei atoa e mai te mea e hinaaro vau i te i'a, e noaa ia ia'u te reira ? Te mea ta'u e hinaaro, e Petero, e mau pipi ia—e te hinaaro nei au ia ratou e a muri atu. Te hinaaro nei au i te tahi taata no te faaamu i ta'u mamoe e no te faaora i ta'u mau arenio. Te hinaaro nei au i te tahi taata no te poro i ta'u evanelia e no te paruru i to'u faaroo. Te hinaaro nei au i te tahi taata o te here mau roa nei ia'u, e o te here i te mea ta to tatou Metua i te Ao ra i tono ia'u ia rave. E ere ta tatou poro'i i te paruparu. E ere i te ohîpa ma'ue vave. E ere i te mea hape noa i te tanoraa ; e ere i te rave'a ore ; e ere atoa i te otaaraa rehu no te aamu. O te ohîpa te reira a te Atua Mana Hope e ua riro te reira no te tau i te ao. No reira, e Petero, no te piti o te taime e no te taime hopea paha, te ani nei au ia oe ia vaiho i teie mau mea atoa, no te haere e haapii e e faaite papû, no te haa e no te tavini ma te haavare ore, e tae noa'tu i te mahana e rave ratou i ni'a ia oe te mea mau ta ratou i rave i ni'a ia'u ».

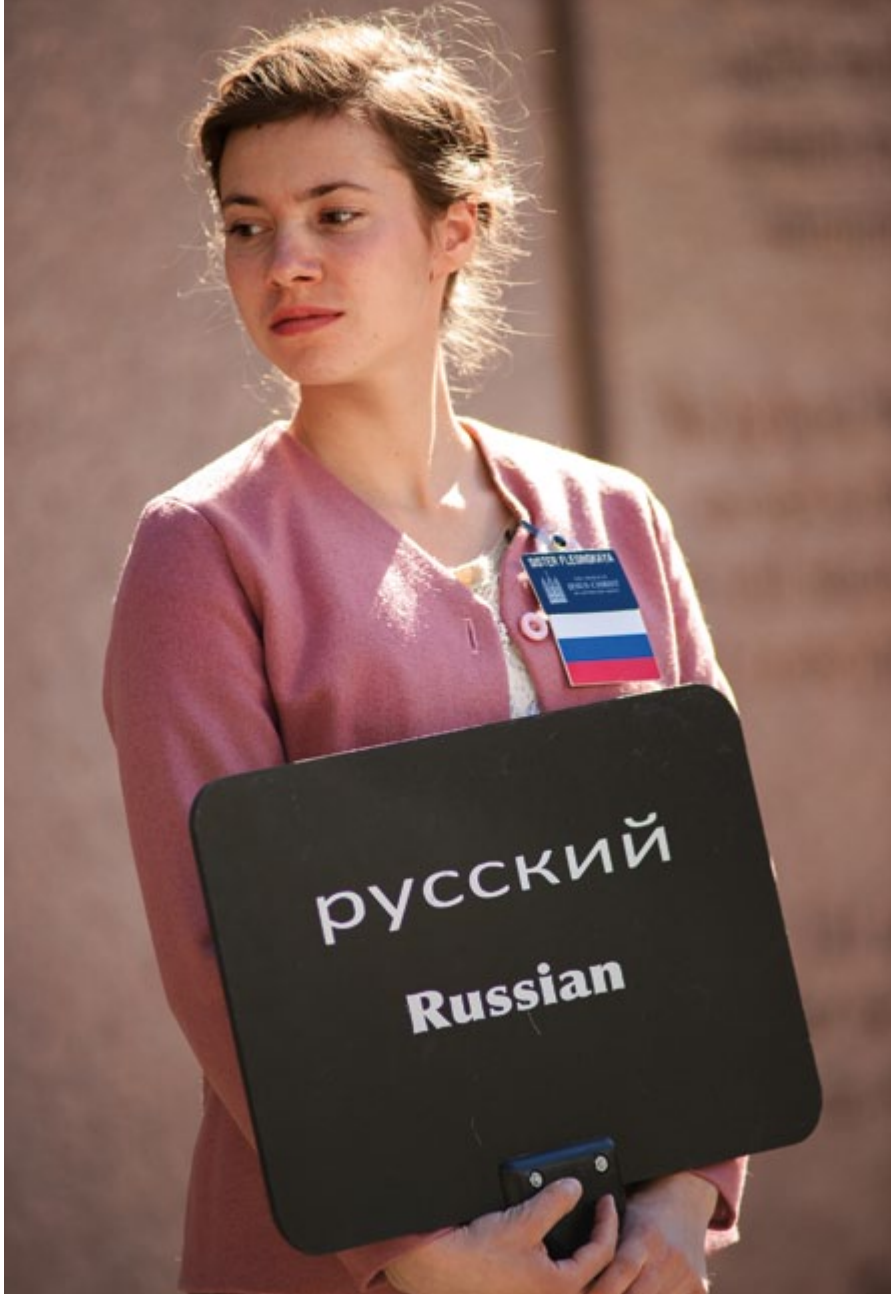
E ma te fariu atu i te mau apose-tolo atoa e parau atu paha oia, « E feia maamaa anei outou mai te mau papa'i parau e te mau Pharisea ? Mai ia Heroda e Pilato te huru ? Ua mana'o anei outou mai ia ratou e, e mou teie ohîpa na roto noa i te taparahi poheraa ia'u ? Ua mana'o anei outou mai ia ratou atoa e, te satauro e te mau naelo e te menema o te hopearaa ia o te mau

mea atoa e e nehenehe i te mau taata tata'itahi ia ho'i faahou ma te oaoa i to ratou mau huru na mua'tu ? E te mau tamarii, aita anei to'u oraraa e to'u here i haaputapû hohonu a'e ia outou ? »

To'u mau taea'e e to'u mau tuahine, aita vau i papû roa eaha te ohîpa e tupu no tatou i te Mahana Haavâraa, teie râ, e hitimahuta vau mai te mea i roto i taua tau'araa parau ra, eita te Atua e ui mai ia tatou i te mea iho ta te Mesia i ui ia Petero : « Ua hinaaro na oe ia'u ? » Te mana'o nei au e, e hinaaro Oia ia ite e, i roto i to tatou iteraa tahuti nei, te mea tano ore roa e te mea huru tamarii atoa, ua maramarama anei tatou i te hoê a'e ture, te ture matamua e tei hau i te rahi, « Hinaaro oe i to Atua ia Iehova ma to aau atoa, e ma to varua atoa, e ma to mana'o atoa ». ¹³ E e nehenehe anei ia tatou ia tuô e, « Oia, e te Fatu, ua ite oe e ua here au ia oe », ei reira paha Oia e faahaamana'o ai ia tatou e, te tapa'o hopea no te aroha o te haavare-ore-raa ia i te mau taime atoa.

Ua parau Iesu, « Ua hinaaro outou ia'u ra, e haapao i ta'u parau ». ¹⁴ No reira te vai nei to tatou mau taata tupu ia haamaitaihia, te mau tamarii ia paruruhia, te feia vevê ia tauturu-hia, te parau mau ia paruruhia. Te vai nei ta tatou mau hape ia faatitiaifarohia, te mau parau mau ia faaitehia, e te maitai ia ravehia. Ei haapotoraa, te vai nei to tatou oraraa no te ti'araa

pīpī ia horo‘a ei faaiteraa i to tatou here i te Fatu. Eita e nehenehe ia tatou ia faaru‘e e eita e nehenehe ia tatou ia ho‘i i muri. I muri a‘e i te hoē farereiraa i te Tamaiti Ora a te Atua ora, aore roa e mea e riro faahou mai na mua‘tu. Ua tapa‘o te Faasatauro-raa, te Taraehara, e te Ti‘afaahouraa a Iesu Mesia i te omuaraa no te hoē oraraa Keresetiano, e ere rā te hopearaa no te reira. Na teie parau mau, teie parau papū i faati‘a i teie na feia no Galilea, na ravaai taata tei ho‘i faahou ei aposetolo, e noa‘tu â « aita e sunago e aita e ‘o‘e », ¹⁵ ia faaru‘e i ta ratou upe‘a no te piti o te taime e ia haere i mua no te hamani i te aamu o te ao ta tatou e ora nei.

Te faaite papū nei au e, mai te hohonu o to‘u aau e mai te puai atoa o to‘u varua, i te taatoaraa e faaroo nei i to‘u reo e, ua faaho‘i-faahou-hia mai i te fenua nei te mau taviri a te aposetolo e te itehia nei te reira i roto i Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo‘a i te Mau Mahana Hopea Nei. I te feia tei ore â i amui mai ia matou i roto i teie ohipa faahiahia e te hope a te Mesia, te parau nei matou, « A amui mai ». I te feia tei amui na ia matou i te hoē taime e tei otohe, tei ma‘iti ia rave i te tahi noa mau maa amuamu mai ni‘a mai i te iri amuraa maa o te Faaho‘i-faahou-raa-hia mai te evanelia e ua faaru‘e i te tamaaraa, te parau nei au e, te pe‘ape‘a ra vau e, te faaruru

nei outou i te mau pō roa e rave rahi e te mau upe‘a i‘a ore. Teie te piiraa, a ho‘i mai, a faaea parau-ti‘a noa, a here i te Atua e a horo‘a i te rima tauturu. Te amui atoa nei au i roto i taua piiraa ra ia haamau i te faaroo, i te mau misionare atoa tei ho‘i mai mai ta ratou misioni e tei ti‘a na i te vahi bapetizoraa e ma te afa‘i i te rima i ni‘a, ua parau e « No te mana i tuuhia mai ia‘u e Iesu Mesia ». ¹⁶ Tauga mana ra, no te faatauiraa ia i taua melo faafariuhia e a muri atu, tera rā, ua mana‘o-atoa-hia te reira no te faataui atoa ia outou iho e a muri atu. I te feia apī o te Ekalesia e paari ra no te misioni, no te hiero e no te faaipopora, te parau atu nei matou e, « A here i te Atua e a faaea mâ noa i te toto e te mau hara o teie u‘i. E ohipa rahi ta outou ia rave, ua haapapūhia te reira e tera faaararaa ta te peresideni Thomas S. Monson i horo‘a inanahi ra. Te tia‘i nei to outou Metua i te Ao ra i to outou haavare ore e to outou here noa‘tu te taime o to outou oraraa ».

I te mau taata atoa e faaroo nei i to‘u reo, e tae mai te reo o te Mesia ma te ta‘i na roto i te mau aroa o te tau e ma te ani mai ia tatou tata‘itahi a vai noa a‘e te taime, « Ua here anei oe ia‘u ? » E no tatou pauroa, ua pahono ia vau ma to‘u tura o to‘u varua, « E, te Fatu, ua here mau matou ia oe ». E ma to tatou « rima i ni‘a i te arote », ¹⁷ eita ia tatou e hi‘o i muri e tae noa‘tu ua oti te ohipa e ua faatere te here no te Atua e no to tatou taata tupu i te ao nei. I te i‘oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Ioane 14:9.
2. Mareto 9:31–32.
3. Ioane 21:3.
4. Hi‘o Ioane 21:5.
5. Ioane 21:6.
6. Luka 5:5.
7. Luka 5:6.
8. Ioane 21:6.
9. Ioane 21:7.
10. Ioane 21:15.
11. Ioane 21:16.
12. Ioane 21:17.
13. Luka 10:27 ; hi‘o atoa Mataiao 22:37–38.
14. Ioane 14:15.
15. Frederic W. Farrar, *The Life of Christ* (1994), 656 ; hi‘o i te pene 62 no te ite rahi faahou atu no ni‘a i te ati o teie Ekalesia i faati‘a-apī-hia.
16. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:73.
17. Luka 9:62.

Na te Peresideni Thomas S. Monson

Hi’o na i te mau haamaitairaa

Ua ite te Metua i te Ao ra i to tatou mau hinaaro e e tauturu mai Oia ia tatou ia pii atu tatou Ia’na no te tauturu.

E au mau taea’e here, e au mau tuahine here, e tapa’o teie amuiraa no te 49raa o te matahiti ua paturuhia vau, i te 4 no atopa 1963 ra, ei melo no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo. Maha ahuru ma iva matahiti, e tau maoro tera. Atira noa’tu, ia hi’o vau, e au e, ua potoroa te taime mai te tau ua ti’a vau i te terono i roto i te fare menemene e ua horo’a i ta’u a’oraa matamua roa i te amuiraa rahi.

Ua rahi te mau mea i tau mai taua mahana ra no te 4 no atopa 1963. E tau taa ê teie i roto i te aamu o te ao. Ua rahi roa ta tatou mau haamaitairaa. Noa’tu râ, e mea fifi rii te tahi taime eiaha e faataiâ ia hi’o tatou i te mau fifi e te hara rahi na piha’i iho ia tatou. Ta’u i ite, ia ore tatou e faaea noa i ni’a i te mea au ore, ia faatea rii mai tatou no te feruri i te mau haamaitairaa i roto i to tatou oraraa, te mau haamaitairaa huru na’ina’i atoa aita i tau’a-rahi-hia, e roaa ia ia tatou ia ite i te oaoa rahi a’e.

I to’u feruriraa i na matahi 49 i ma’iri, ua itehia mai te tahi mea apî. Te hoê, o teie ia, rahi roa te mau ohipa i tupu i roto i to’u oraraa, eita paha vetahi e hi’o mai ei mea taa ê. Oia mau,

i te taime ua tupu te reira, aita i haapa’ohia e aita re’a to te reira faahiahia. E tera râ, ia hi’o faahou oe i muri, ua haafaufaa e ua haamaitai papû te reira i te mau oraraa—o to’u iho atoa nei ho’i. Te faaitoito nei au i teie nei ohipa ia outou—te auraa ra, ia hi’o tapura outou i to outou oraraa e ia imi taa ê outou i te mau haamaitairaa, te rahi e te na’ina’i, ta outou i farii.

Te mea i puai tamau mai a rave ai au i teie hi’opo’araa i te mau matahiti, o to’u ia ite e, te faaroohia nei e te pahonohia nei ta tatou mau pure. Ua mâtatu tatou i te parau mau i roto i te 2 Nephi i roto i te Buka a Moromona : « Te vai nei te mau taata ia noaa to ratou oaoa ».¹ Te faaite papû nei au e, e tae mai te rahiraa o teie oaoa ia vai noa to tatou ite e, e nehenehe ta tatou e paraparau i to tatou Metua i te Ao ra na roto i te pure, e, te faaroohia nei e te pahonohia nei teie mau pure—peneia’e paha e ere i te huru e i te taime ua hinaaro tatou ia pahonohia, tera râ, te *pahono-mau-hia* nei te reira e te Metua i te Ao ra tei ite e tei here papû roa ia tatou e o te hiaai nei ia oaoa tatou. Aita anei Oia i fafau mai e, « Ia vai haehaa noa oe ; e na te Fatu to oe Atua e aratai ia oe na to oe

rima ra, e e horo’atu ia oe te pahonohia i ta oe mau pure ».²

No te toe’a minuti tei faataahia na’u, ua hinaaro vau i te faaite ia outou i te tahi rii a’e tuhaa o te mau iteraa ta’u i farii, i reira ta’u mau pure, ia hi’o-faahou-hia ana’e te reira, ua faaroohia e ua pahonohia e ua faatae mai i te mau haamaitairaa i roto i to’u oraraa e i te oraraa o vetahi ê. I roto i ta’u buka aamu, ua tapa’opa’o pauroa vau i tera mau matahiti, aua’e maoti, ua roaa atura ia ia haru mai i te tahi mau ohipa taa ê.

I te omuaraa o te matahiti 1965, ua tonohia vau no te tahi mau amuiraa tîti e te tahi atoa putuputuraa i te mau pae Patifita Apato’a. Tera to’u tere matamua i tera vahi o te ao, e eita roa tera taime e mo’ehia ia’u. Te mau taime rahi i te pae varua i roto i teie tonoraa ta’u, ua tupu ia i te taime ua farerei au i te feia faatere, te mau melo e te mau misionare.

I te hoê hopea hepetoma, te manaha maa e te Sabati, 20 e 21 no feppure, tei ô matou i Brisbane, i Auteraria, no te faatupu i te mau pureraa o te amuiraa no te tîti no Brisbane. I roto i te mau pureraa no te mahana maa, ua farerei au i te hoê peresideni mataeinaa no te area tapiri noa mai. I to’u aroha-rima-raa ia’na, ua tae mai te mana’o puai e, ei paraparau ia’na no te horo’a i te tahi tautururaa, e no reira, ua ani au ia’na ia apee mai i te tuhaa pureraa no te mahana sabati i te mahana no muri iho, ei reira maua e paraparau ai.

I muri iho i te tuhaa pureraa no te mahana sabati, ua roaa atura ia maua te paraparauraa. Ua paraparau maua no ta’na mau hopoi’a rahi ei peresideni mataeinaa. Ia maua i na reira, ua tae mai te mana’o e horo’a i te tahi tauturu no ni’a i te ohipa misionare e nahea oia e ta’na mau melo e nehenehe ai e tauturu i te mau misionare rave tamau i roto i ta ratou ohipa i to’na vahi. I muri iho roa ia to’u iteraa e, ua pure na teie taea’e no te aratai’iraa i roto i te reira. No’na, ua riro ta maua paraparauraa ei iteraa taa ê i te mea e, ua faaroohia e ua pahonohia ta’na pure. E ere roa teie apoora ta maua i te ohipa rahi roa, no’u nei

râ, ua papû roa ia'u e, ua arata'ihia e te Varua e ua faatupu i te taa-ê-raa i roto i te oraraa e te faatereraa o teie peresideni mataeinaa, i roto atoa i te oraraa o te mau melo e te manuiaraa o te mau misionare i reira.

E au mau taea'e e tuahine, e tupu te opuaraa a te Fatu ia pee tatou i te arata'iraa a te Varua. Te tiaturi nei au e, rahi noa'tu tatou i te ohiparaa ia au i te faaûruraa e te mana'o e tae mai ia

tatou, rahi noa'toa'tu to te Fatu tiaturi-raa ia tatou no Ta'na mau ohipa.

Ua haapii au e, mai ta'u i faahiti i roto i te tahi mau a'oraa, eiaha roa e faataime i te hoê faaûruraa. I te hoê taime, a rave rahi matahiti i teie nei, te 'au haere ra vau i te fare tu'aro tahito Deseret Gym no Roto Miti e ua tae mai te mana'o e haere i te fare ma'i University Hospital no te farerei i te hoê hoa rahi to'u tei tâpû-ê-hia te

avae no te ma'i aitaata e te tâpûraa a te taote. Oioi roa vau i te pa'umaraa i rapae i te pape, ua oomo i te ahu, e tera vau te haere ra e farerei i teie taata maitai.

I to'u taeraa i to'na piha, aita e taata i roto. Ua ui haere au e ua parauhia mai e, e ite paha vau ia'na i te vahi 'auraa a te fare ma'i, e vahi no te rapaauraa haatino. E te reira ihoa. Ua haere mai oia oia'na'e na ni'a i ta'na pereoo tura'i e o oia ana'e i reira. Tei ô oia i te tahi roa pae o te vahi auraa, ta-piri i te vahi hohonu. Ua tuô vau ia'na e ua taviri mai oia i to'na pereoo no te aroha mai. Ua tupu maitai ta maua farereiraa, e ua arata'i atura vau ia'na i roto i to'na piha e ua horo'a i te hoê haamaitairaa.

Ua haapii au i muri iho no roto mai i to'u hoa e, ua topa roa to'na morare i tera ra mahana e te feruri ra oia e haapohe ia'na. Ua pure oia no te faaoraraa are'a râ ua haamata oia i te mana'o e, aita ta'na mau pure e pahonohia ra. Ua haere a'era i te vahi auraa ma te mana'o e, tera te hoê rave'a no te faaore i teie ahoaho—te faatoparaa i to'na pereoo tura'i i roto i te hohonu o te vahi 'auraa. E ua tae au i taua taime atâta ra, no te pahono, ua ite mau vau, i te faaûruraa no te ra'i mai.

Ua ora to'u hoa e rave rahi matahiti—e mau matahiti tei i te oaoa e te mauruuru. Auê to'u mauruuru i te riroraa ei mauihaa i roto i te rima o te Fatu i tera mahana atâta ra i te vahi 'auraa.

I te tahi atoa taime, te ho'i ra maua te tuahine Monson mai te tahi farerei-raa e te tahi mau hoa, e ua tae mai te mana'o e tipuu no te haere i te oire—tau maile ia faahororaa—no te haere e farerei i te hoê vahine ivi paari tei riro na i roto i ta matou paroisa. To'na i'oa o Zella Thomas. I tera taime, te faaea ra oia i roto i te hoê pû utuuturaa. I tera avatea, ua ite maua ia'na, ua paruparu roa e te tarava hau ra i ni'a i to'na ro'i.

E mataru'i Zella a rave rahi matahiti i teie nei, noa'tu râ ua ite oia ia maua i to maua nei reo. Ua ani mai oia ia'u i te hoê haamaitairaa ma te parau e, ua ineine oia no te pohe mai

te peu ua hinaaro te Fatu ia'na ia ho'i i te fare. E mea au maitai te varua hau i roto i te piha, e ua taa matou pauroa e, ua poto to'na taime toe i te tahuti nei. Ua tape'a Zella i to'u rima ma te parau mai e, ua pure tuutuu ore oia ia haere mai au no te farerei ia'na e no te horo'a ia'na i te hoê haamaitairaa. Ua parau vau ia'na e, ua tae mai maua no te mea, e faaûruraa tei tae afaro mai no ô mai i to tatou Metua i te Ao ra. Ua âpâ vau ia'na i ni'a i te upoo ma te mana'o e, tera paha te taime hopea ua ite au ia'na i te tahuti nei. E tera ihoa, ua pohe oia i te mahana no muri iho. Ua riro te horo'araa i te tahi tamahanaharaa e te tahi hau ia Zella iti e, ei haamaitairaa no'na e no'u iho nei.

Pinepine roa te rave'a haamaitairaa i te oraraa o te hoê taata e tae mai ma te faaara ore. I te hoê pô mahana maa, e pô to'eto'e roa ino i te tau to'eto'e no 1983 e 1984, te faahoro atea ra maua te tuahine Monson no te haere i te afaa mou'a no Midway, i Utah, e fare to maua i reira. Te anuvera i tera pô, e 24 Farenheit raro i te aore (31 teteri raro i te aore), e ua hinaaro maua e haapapû e, aita e fifi i ô i tera fare. Ua tapae maua i reira e ua hi'o e, aita e fifi, ei reira ho'i mai nei maua i Roto Miti. Fatata roa maua i te tapae i te puromu rahi ua pohe a'era to maua pereoo. Ua mau roa maua. Aita paha vau i to'eto'e a'enei mai te reira pô.

Aita e rave'a ê, ua tamata maua i te haere na raro, i te oire fatata a'e, te tere viti noa ra te pereoo i ni'a i te puromu. E aua'e, ua tape'a mai te hoê pereoo, e taure'are'a tamaroa e hinaaro ra e tauturu mai. Ua hi'ohi'o a'era matou e ua paari rii te mori i roto i te pereoo no te to'eto'e, eita atura ia ta maua e nehenehe e faahoro faahou i te pereoo. Ua faahoro teie taure'are'a maitai ia maua i to maua fare i Midway. Ua tamata ihoa vau e aufau ia'na no to'na tauturu, aita râ oia i farii. Ua parau mai oia e, e scout oia e ua hinaaro oia e rave i te hoê ohipa tauturu. Ua faaite'itu vau i to'u i'oa, e ua faaite mai oia i to'na mana'o au i te tautururaa mai. No to'u mana'o e, ua piri to'na matahiti no te

hoê misioni, ua ani atura vau ia'na te vai anei ta'na opuaraa e tavini i te hoê misioni. Ua parau mai oia e, aita roa oia i papû maitai eaha ra ta'na e hinaaro e rave.

E monire po'ipo'i a'e, ua papa'i au i te hoê rata i teie taure'are'a no te haamauruuru ia'na no to'na maitai. I roto i te rata ua faaitoito vau ia'na ia tavini i te hoê misioni rave tamau. Ua tuu atoa vau i te hoê o ta'u mau buka ma te faaite maitai i te mau pene no ni'a i te ohipa misionare.

Hoê hepetoma i muri mai, ua taniuniu mai te metua vahine o teie taure'are'a no te parau mai e, e tamaroa maitai roa ta'na tamaiti tera râ, no te tahi mau ohipa i roto i to'na oraraa, ua mohimohi rii to'na hinaaro rahi ia tavini i te hoê misioni. Ua parau mai oia e, ua haapae raua te metua tane i te maa e ua pure ia tauihia to'na aau. Ua tuu raua i to'na i'oa i roto i te mau pure hiero no Provo Utah. Ua tiaturi noa raua e, e mahuta mai te hoê rave'a, e e putapû papû roa to'na aau, e e ho'i mai oia i to'na hiaai ia faaoti i te hoê misioni e ia tavini i te Fatu ma te faaroo rahi. Ua hinaaro roa te metua vahine e faaite mai e, no'na, ua riro te mau ohipa i tupu i tera ra pô to'eto'e ei pahonora i ta raua mau pure no'na. Ua parau vau, « ua tano oe ».

E rave rahi ava'e i muri mai, e te tahi atoa parapauraa i teie tamaroa, ua oaoa maua te tuahine Monson i te haereraa i te pureraa no to'na revaraa i ta'na misioni i te misioni no Vancouver Canada.

E mea tupu noa mai to matou farereiraa i tera pô to'eto'e ra no te titema ? Aita roa vau e tiaturi ra. Aita, te tiaturi nei râ vau e, ua riro to matou farereiraa ei pahonora i te pure aau o te hoê metua tane e metua vahine no te tamaiti ta raua e here nei.

Faahou â, te mau taea'e e te mau tuahine, ua ite te Metua i te Ao ra i to tatou mau hinaaro e e tauturu mai Oia ia tatou ia pii atu tatou Ia'na no te tauturu. Ua tiaturi au e, aita hoê a'e mana'ona'oraa na tatou i te mea na'ina'i roa e te mea faufaa ore. Tei roto te Fatu i te mau tuhaa hu'ahu'a o to tatou oraraa.

Ua hinaaro roa vau e faaoti na roto i te hoê ohipa tei tupu aita i maoro a'enei e ua faafaana'o hanere e hanere taata. Ua tupu te reira i te putuputuraa faaoaoaraa no te hiero no Kansas City, a pae noa ava'e i teie nei. Mai te tahi atoa mau mea e tupu nei i roto i to tatou oraraa, mai te huru ra e, e ohipa noa teie e tupu maitai ra. Teie râ, i to'u iteraa i te mea mau i tupu i roto i te putuputuraa faaoaoaraa, i te pô na mua a'e te hiero i haama'ohia ai, ua taa atura ia'u e, e ere te ohipa no tera ra pô i te hoê mea mai te reira noa. Aita, e mea faahiahia mau.

Mai te mau aru'i faaoaoaraa atoa i te taime no te hoê haamo'araa hiero, ua haapiipii te feia apî no te mataeinaa tapiri i te hiero no Kansas City Missouri ei pûpû na'ina'i i tera e tera vahi no ratou. Teie te faanahoraa, e haaputupu pauroa ratou i te pû rahi o te oire i te mahana maa po'ipo'i no te faatano i te taime e te vahi e tomo mai ratou, te vahi e ti'a ai, e te mau area i rotopu i te mau taata tata'itahi, te tere-araa haere i rapae, e tera mau mea—e rave rahi roa tuhaa e ti'a ia apo mai no te faatano i te mau ha'utiraa ia tere te taatoaraa o te ohipa ei mea maitai e te aravihi roa.

Hoê râ fifi rahi i tera mahana. Titauhia no te faanahoraa i te tahi mau haruharuraa hoho'a ia piahia i ni'a i te paruai rahi tei piihia te Jumbotron. E mea faufaa roa teie mau haruharuraa no te faanahoraa taatoa. E ere noa, no te apâpâ maitai i te taatoaraa, e riro atoa râ te hoho'a ei omuaraa no te ohipa no muri mai. Na te mau hoho'a haruharuhia e arata'i i te taatoaraa o te faanahoraa. Te fifi, aita te Jumbotron e haere ra.

Horo haere te mau taata tâtâi no te faaafaro i te fifi, e e tia'i noa ia te feia apî, e rave rahi hanere ratou, e te ohu noa ra te hora no te taime haapiipii-araa. Te haamata ra teie ohipa i te haape'ape'a rahi.

I muri roa mai, ua faataa te taata faatere o te aru'i, o Susan Cooper, « Ua faahaere matou i te ha'uti A e te B e te hopea, aita râ e haere maitai ra... Te hi'o noa ra matou i te hora, aita e rave'a faahou no matou, i reira, ua

feruri matou e, teie i mua ia matou to matou puai—na feia apî 3000. Ua pou matou i raro no te parau ia [ratou] i te mea e tupu ra ma te turu'i i ni'a i to ratou faaroo ».³

Hoê hora na mua a'e te tomoraa o te feia mata'ita'i i roto i te pû, ua tuturi na feia apî 3000 i raro no te hoê pure amui. Ua pure ratou ia faaûruchia te feia e ohipa ra i ni'a i te Jumbotron

ia itehia ia ratou i te mea e rave no te tâta'i i te reira ; ua ani ratou i to ratou Metua i te Ao ra ia haapa'o mai i te mea eita e noaa ia ratou i te rave no te poto o te taime.

Ua papa'i te hoê no ni'a i te reira, « E pure te reira eita roa te feia apî e haamo'e, eiaha no te mea ua paari roa te tahua, no te mea râ ua puai roa te Varua i roto ia ratou ».⁴

Aita i maoro roa, ua haere mai te hoê o te feia tâta'i e parau ia ratou e, ua itehia te fifi e ua faaafarohia. Ua parau faahou oia e, aua'e e mea ite noa mai, ua ite râ te feia apî e, e ere roa.

I to matou tomoraa i roto i te pû rahi o te oire i tera ra pô, aita matou i mana'o rii a'e i te mau fifi no tera mahana ra. I te hoperaa noa matou i te iteraa. Ta matou râ i ite, te hoê ha'utiraa au maitai—te mea maitai a'e paha ta'u i ite. Anaana roa te feia apî ma te hanahana rahi e te puai o te varua, pauroa te taata tei putapû i te reira. E au e, ua ite papû ia ratou na hea e tomo mai, i hea e ti'a ai e nahea e faatano ai i te tahi mau pu'e-raa taata ha'uti. I to'u faaoraa e, ua taupupu roa ta ratou haapiiira e no reira, e rave rahi ha'utiraa aita i ravehia te haapiiira e te taatoaraa, ua maere roa vau. Aita i itehia. Ua haapa'o mau te Fatu i te toe'a o te ohipa.

Eita vau e faaea i te maere nahea te Fatu e nehenehe ai e faaitoito e e faa-tere i te tere e te aho o Ta'na basileia ei reira, e fana'o i te taime no te faatae i te faaûruraa no te taata hoê—e aore râ no te hoê aru'i e aore râ no te hoê Jumbotron. Te mea ra e, ua nehenehe Ta'na e te rave nei Oia, e iteraa papû ia no'u.

E au mau taea'e e tuahine, tei roto te Fatu i to tatou oraraa. Ua here Oia ia tatou. Ua hinaaro Oia ia haamaitai ia tatou. Ua hinaaro Oia ia imi tatou i ta'na tauturu. Ia arata'i Oia ia tatou ma te faaite mai i te avei'a e ia faaroo Oia ma te pahono mai i ta tatou mau pure, e ite tatou i te oaoa i ô nei e i teie nei, o Ta'na e hiaai nei no tatou. Ia vai ara tatou i Ta'na mau haamaitairaa i roto i to tatou oraraa, te pure nei au i te i'oa o Iesu Mesia, to tatou Faaoara, amene. ■

TE MAU NOTA

1. 2 Nephi 2:25.
2. Te Parau Haapiira e te Mau Parau Fafau 112:10.
3. Susan Cooper, i roto Maurine Proctor, « Nothing's Too Hard for the Lord: The Kansas City Cultural Celebration », *Meridian Magazine*, 9 no me 2012, ldsmag.com.
4. Proctor, *Meridian Magazine*, 9 no me 2012.

Na Elder Robert D. Hales

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Riro mai ei taata keresetiano a'e

Teie te piiraa a te Mesia i te mau taata keresetiano atoa i teie nei : « A faaamu i tau mau arenio... A faaamu i tau mau mamoe ».

Eaha te auraa ia riro ei taata keresetiano ?

Te taata keresetiano, e taata ia e faaroo to'na i te Fatu ra ia Iesu Mesia, e o Oia te Tamaiti mau a te Atua, e ua tonohia mai e To'na Metua no te mamae no ta tatou mau hara na roto i te hoê ohipa here rahi mau, te Taraehara.

E tiaturi te taata keresetiano e, na roto i te aroha o te Atua te Metua e Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia, e nehe-nehe ta tatou e tatarahapa, e faaore i ta vetahi hape, e haapa'o i te mau faauerua e e farii i te ora mure ore.

Te ta'o keresetiano, te auraa ra, o te raveraa ia i ni'a ia tatou i te i'oa o te Mesia. E rave tatou i te reira na roto i te baptizoraa e te fariiraa i te horo'araa i te Varua Maitai na roto i te tuuraa rima o te feia e mau nei i te mana faatere no Ta'na autahu'araa.

Ua ite te taata keresetiano e, noa'tu te tau, ua faaite papū noa te mau

peropheta a te Atua no Iesu Mesia. O teie Iesu, raua te Metua i te Ao ra, tei fā i te peropheta Iosepha Semita i te matahiti ra 1820 e ua faaho'i faahou mai i te evanelia e te faanahoraa o Ta'na Ekalesia matamua.

Na roto i te mau papa'iraa mo'a e te iteraa papū a Iosepha Semita, ua ite tatou e, te Atua to tatou Metua i te Ao ra, e tino i'o e te ivi e te hanahana e te tahuti ore To'na. O Iesu Mesia Ta'na Tamaiti Fanau Tahī i te tahuti. E taata varua te Varua Maitai, e ta'na ohipa, o te faaite-papū-raa ia no te Metua e no te Tamaiti. E toru taata taa ê i roto i te Atuaraa, e mea tahoê râ i roto i te opuaraa.

Na roto i teie mau haapiiraa tumu, te niu no to tatou faaroo, no te aha atu â ia te feaa e te mârôraa e, e keresetiano anei tatou, te mau melo o Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei ? Atira noa'tu, teie te uiraa faufaa no te taata

keresetiano tata'itahi : Eaha to tatou huru ei keresetiano ? Ia tauihia i te parau, Eaha to tatou huru i roto i to tatou tere peeraa i te Mesia ?

E feruri tatou i te aamu o teie na pīpī keresetiano e piti :

« Te haere ra Iesu na te hiti i te roto i Galilea ra, hi'o atura oia i e toopiti pue taata ia Simona, o tei parauhia ia Petero ra, e i te taea'e ia Anederea, te tuu ra i te upe'a i taua roto ra, e pue ravaai hoi raua.

« Ua parau atura oia ia raua, A pee mai ia'u, e faariro vau ia orua ei ravaai taata.

« Faarue ihora raua i ta raua tau upe'a i reira ra e ua pee atura ia'na ».¹

Ei taata keresetiano i teie mahana, e titauraa ta tatou ia ohipa oioi, i tera ra a'e taime ma te mana'o papū, mai ta Petero raua Anederea i rave : « Faarue ihora raua i ta raua tau upe'a i reira ra e ua pee atura ia'na ».² Te pii-atoa-hia nei tatou ia faarue i ta tatou upe'a, ia pato'i i te raveraa a to te ao, te hiro'a e te mau peu tumu. Te pii-atoa-hia nei tatou ia faarue i ta tatou mau hara. « Ua parau atura [Iesu] i te mau taata atoa... na ô atura oia ia ratou, Te taata i hinaaro i te pee mai ia'u, e faarue oia ia'na iho, e rave i ta'na satauro, a pee mai ai ia'u ».³ Faarue i te raveraa paieti ore, o te reira te haamataraa no te tata-rahapa e faatae mai i te faahuru-ê-raa rahi i te aau e tae roa e « ore ai [outou] i hinaaro ai i te rave i te ino ».⁴

Teie faahuru-ê-raa, tei piihia te faafariuraa, e mea na roto noa ia i te Faaora. Ua fafau Iesu e : « E ia tae mai te taata ia'u nei, e faaite atu ai au ia ratou i to ratou paruparu... E e au maitai to'u aroha i te mau taata atoa i faahaehaa ia ratou iho i mua ia'u ra ; ia faahaehaa hoi ratou ia ratou iho i mua ia'u, e ia faaroo ia'u, ei reira e faariro vau i te mau mea paruparu ei mea etaeta no ratou ».⁵ Ia faaapi-ana'e-hia tatou i roto i te Mesia, e tauī ia to tatou huru mau, e eita faahou tatou e hinaaro e ho'i i ta tatou mau peu tahito.

Noa'tu â te reira, e haamaitai-noahia te mau taata keresetiano na roto i te fariiraa i te mau tafifiraa e te mau aupari. Ia tae ana'e mai teie mau tamataraa faaanaana, e tae atoa mai te

faahemaraa ia ho'i i ta tatou mau peu tahito. I muri mai i te faasataurora a te Faaora, ua fâ Oia i te mau tuahine e ua parau ia ratou e, e ite te mau taea'e Ia'na i Galilea. I to Petero, te aposetolo matahiapo, ho'iraa i Galilea, ua ho'i atoa oia i ta'na i ite—i te mea ta'na i mâtau maitai i te rave. « Te haere nei au e ravaai »,⁶ ta'na i parau, e e rave rahi pîpî ta'na i rave na muri ia'na.

E ua tâi'a o Petero ma i tera pô atoa e aita te i'a i noaa. Po'ipo'i a'e, ua fâ Iesu i te pae tatahi e ua tuô atura ia ratou i ni'a i te miti, « A tuu na [ta outou] upe'a i te tau atea o te pahina ». Ua pee na pîpî i roto i te pahina i te arata'iraa a te Faaora e oioi roa ratou i te iteraa i ta ratou mau upe'a i te î-roa-raa mai te hoê semeio. Ite a'era Ioane e, o te reo o te Faaora tera, e no Petero, ua ou'a vave ia i roto i te miti e ua 'au i te pae tatahi.⁷

I te mau taata keresetiano tei ho'i i ta ratou mau peu tahito e i te faaroo tapetepete, a feruri i te hi'oraa faaroo rahi a Petero. Eiaha e faataere. A haere mai e faaroo e e ite i te reo pii a te Fatu. Ei reira, a ho'i afaro Ia'na ra e a farii faahou i Ta'na mau haamaitiraa rahi.

I to te mau taea'e ho'iraa i te pae tatahi, ua ite ratou i te maa rahi, te i'a e te faraoa. « A haere mai a amu »,⁸ ua ani te Faaora. Te faaamu ra Oia ia ratou, ua ani atura ia Petero e toru taime, « E Simona a Iona e, te rahi na to oe hinaaro ia'u i teie ? » E i to Petero faaiteraa i to'na here, ua pii hua te Faaora ia'na, « A faaamu i tau mau arenio... A faaamu i tau mau mamoe ».⁹

Teie te piiraa a te Mesia i te mau taata keresetiano atoa i teie nei : « A faaamu i tau mau arenio... A faaamu i tau mau mamoe —a faaite i ta'u evanelia i te taure'are'a e te taata paari, a turu, a haamaitai, a tamahanahana, a faaitoitoe e a patu ia ratou, te feia ihoa râ o te mana'o nei e o te tiaturi nei i te ohipa ê atu. E faaamu tatou i Ta'na mau arenio i te fare na roto i te oraraa i te evanelia : e haapa'o i te mau faaueraa, e pure, e tuatapapa i te mau papa'iraa mo'a e e faahi'o i To'na here. E faaamu tatou i Ta'na mau mamoe i roto i te Ekalesia na roto i te taviniraa i roto i te mau pûpû autahu'araa e te

mau pûpû tauturu. E e faaamu atoa tatou i Ta'na mau mamoe na te ao atoa nei na roto i te riroraa ei hoa keresetiano maitai, o te haapa'o ra i te faaroo mau no te hahaereraa e no te taviniraa i te mau vahine ivi, te otare, te vëvë e te feia nava'i ore.

No te rahiraa, e au te piiraa ia riro ei taata keresetiano i te mea titau rahi roa, e ua teimaha roa. Eiaha râ tatou e taiâ, e eiaha e mana'o i to tatou faito. Ua fafau te Faaora e, e faati'a Oia ia tatou i te faito o Ta'na ohipa. « A pee mai ia'u », ua parau Oia, « e faariro vau ia outou ei ravaai taata ».¹⁰ Ia pee tatou Ia'na, e haamaitai Oia ia tatou i te mau horo'a, te mau tareni e te puai no te rave i To'na hinaaro, ma te faati'a ia tatou ia haere na ni'a'tu i ta tatou faito mâtau e ia rave i te mau mea aita tatou i mana'o a'enei e, e roaa ia tatou. O te faaiteraa i te evanelia i te taata i piha'i iho i to tatou fare, o te tautururaa i te otare pae varua, o te taviniraa i te hoê misioni rave tamau, o te raveraa i roto i te hiero, o te aupururaa i te hoê tamarii huma, o te hereraa i te tamaiti i haere i te fenua roa, o te utuuturaa i te hoa tei ma'ihia, o te faaoromairaa i te mau mana'o hape e aore râ o te faaoromairaa i te hepohepo. Te auraa ra, e faaineine ia tatou no te pahono i Ta'na piiraa ma te parau e : « E pee au ia Oe, e Iesu, na te mou'a

e te moana ; e parau vau i ta Oe e ani mai, e pee au ia Oe ».¹¹

No te riro ei taata mai ta te Metua i te Ao ra e hinaaro ia tatou, e pee tatou ia Iesu Mesia. Te faaite papû nei au e, te pii noa nei Oia ia pee tatou Ia'na. Mai te peu a tahi ra outou e faaroo ai no ni'a i te fafauaraa keresetiano a te Feia Mo'a e aore râ aita â outou i rohi papû i roto i te Ekalesia e ua hinaaro i te pee faahou Ia'na—eiaha e mâtâ'u ! Te mau pîpî matamua a te Fatu, e melo apî ana'e ia no te Ekalesia, e taata faafarii apî i Ta'na evanelia. Ua haapii noa Iesu ia ratou tata'itahi. Ua tauturu Oia ia ratou ia rave faaoti i ta ratou hopoi'a. Ua pii Oia ia ratou ei hoa No'na e ua horo'a i To'na ora no ratou. E ua na reira atoa Oia no outou e no'u nei.

Te faaite papû nei au e, na roto i To'na here e To'na aroha rahi, e nehenehe ta tatou e riro mai ei taata keresetiano keresetiano a'e. A feruri i te mau ateributi o te Mesia i muri nei. Eaha ta tatou e rave nei no te haapuai i te reira i roto ia tatou ?

Te here keresetiano. Ua hi'o te Faaora i te taata atoa. No To'na maitai e To'na aroha, ua faarue Oia i na iva ahura ma iva no te imi i te hoê,¹² no te mea « ua hope atoa te rouru o to outou mau upoo na i te tai'ohia »¹³ e Ana.

Te faaroo keresetiano. Noa'tu te mau faahemaraa, te mau tamataraa e

te mau haamani-ino-raa, ua tiaturi te Faaora i te Metua i te Ao ra e ua ma'iti ia tape'a i te faaroo e ia haapa'o i Ta'na mau faaueraa.

Te tusia keresetiano. I roto i To'na oraraa, ua horo'a te Faaora i To'na taime, To'na puai e i te hopea, na roto i te Taraehara, ua horo'a Ia'na iho ia nehenehe i te mau tamarii atoa a te Atua e ti'a faahou mai e e fana'o ia farii i te ora mure ore.

Te aupururaa keresetiano. Mai te taata no Samaria, ua tapapa tamau te Faaora no te faaora, no te here e no te aupuru i te taata i piha'i iho Ia'na, noa'tu ta ratou peu, to ratou tiaturiraa e aore râ to ratou huru oraraa.

Te taviniraa keresetiano. No te hutu anei i te pape mai roto mai i te

apoo pape, no te tunu anei i te maa i'a e aore râ no te horoi i te avae repo, ua rohi noa te Faaora no te tavini ia vetahi ê—ua turu i tei rohirohi e ua haapuai i tei paruparu.

Te faaoromai keresetiano. I te taime no To'na oto rahi e To'na mamae, ua tia'i te Faaora i To'na Metua. Ma te faaoromai atoa ia tatou, te tia'i nei Oia ia tatou ia fâfâ i to tatou iho hiro'a e ia ho'i Ia'na ra.

Te hau keresetiano. I te roaraa o Ta'na taviniraa, ua faaitoito Oia i te mana'o farii e te hau. I Ta'na iho mau pîpî, ua haapii Oia e, eita e nehenehe i te mau taata keresetiano e aro i te tahi taata keresetiano, noa'tu â te taa-ê-raa.

Te faaoreraa hape keresetiano. Ua haapii Oia ia tatou ia haamaitai i te

feia e tuhi mai. Ua faaite Oia ia tatou i te e'a na roto i te pureraa ia faaorehia te hara a te mau taata i faasatauro Ia'na.

Te faafariuraa keresetiano. Mai ia Petero raua Anederea, e rave rahi te ite oiio i te parau mau o te evanelia a faaroo ai ratou i te reira. E faafariu ta'ue ratou. No te tahi râ, e mea maoro a'e. I roto i te hoê heheuraa tei horo'ahia na roto ia Iosepha Semita, ua haapii te Faaora e, « O tei no o mai na i te Atua ra e maramarama ia ; e o oia o te farii i te maramarama, e e tamau noa hoi i ta te Atua ra, e farii mai â oia i te maramarama ; e e tupu te maramarama i te anaanaraa e tae noa'tu i te mahana mau ra », ¹⁴ te mahana mau no to tatou faafariuraa. O Iesu Mesia te « maramarama e te Faaora no te ao nei ; te Varua no te parau mau ». ¹⁵

Te mau-papû-raa keresetiano e tae noa'tu i te hopea. I To'na pu'e mahana atoa, aore roa te Faaora i faarue i te rave i te hinaaro o To'na Metua, e ua haere tamau noa ma te parau-ti'a, te maitai, te aroha e te parau mau e tae roa'tu i te hopea o To'na oraraa tahuti.

Teie te tahi o te mau ateributi no ratou i faaroo e i haapa'o i te reo o te Faaora. Ei hoê o Ta'na mau ite taa ê i ni'a i te fenua nei, te horo'a nei au i to'u iteraa papû keresetiano e, te pii nei Oia ia outou i teie mahana, « Mai pee mai ». ¹⁶ A haere mai i ni'a i te e'a e arata'i ia outou i te oaoa hope ore, i te popou e i te ora mure ore i roto i te basileia o to tatou Metua i te Ao ra. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, to tatou Faaora e te ora, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Mataio 4:18–20.
2. Mareto 1:18.
3. Mareto 8:34.
4. Mosia 5:2.
5. Etera 12:27 ; reta tei faahuru-ê-hia.
6. Ioane 21:3.
7. Hi'o Ioane 21:3–8.
8. Ioane 21:12.
9. Hi'o Ioane 21:15–17.
10. Mataio 4:19 ; reta tei faahuru-ê-hia.
11. Hi'o « E Pee Au ia Oe », *Te mau himene*, no. 165.
12. Hi'o Mataio 18:12–14.
13. Luka 12:7.
14. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 50:24.
15. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 93:9.
16. Luka 18:22.

Na Elder Richard G. Scott

No te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo

Te oaoa no te faaoraraa i tei pohe

« E na'na e tanu i roto i te mau aau o te mau tamarii te mau fafauraa i fafauhia i te mau metua, e e riro te mau aau o te mau tamarii i te fariu i to ratou ra mau metua ».

Ua heheu te Fatu i te peropheta Iosepha Semita i te haapiira hanahana no te oro'a no te baptizoraa. Ua faarihia teie heheuraa i te taima te haapii ra te tahi atu mau haapa'oraa Keresetiano e, na te pohe e haapapū mau i te hopearaa mure ore o te varua. Ua haapii ratou e, te feia tei baptizohia e ite ia ratou i te oaoa hopea ore e te tahi atu râ mau taata e faaruru ia ratou i te mau mure ore e aita ho'i e faaoraraa.

Te heheuraa a te Fatu e, e nehenehe te baptizoraa no tei pohe e ravehia na roto i te mana ti'a o te autahu'araa, e tape'a ia te reira i te ti'a o Ta'na parau : « Ia ore te taata ia fanau i te pape e te Varua, e ore oia e ô i te basileia o te Atua ra »¹ E nehenehe i te baptizoraa na roto i te monoraa e horo'a aroha i teie oro'a faufaa rahi i te feia parau-ti'a atoa tei pohe e tei ore i farii i te reira i roto i te tahuti nei.

Teie haapiiraa hanahana o te hoê â ia ite no te natura mure ore o te Taraehara a Iesu Mesia. Ua horo'a oia i te rave'a no te faaoraraa i te mau varua tatarahapa atoa. Ua haavî Ta'na taraehara i te pohe e ua faati'a Oia i te feia pohe parau-ti'a ia farii i te taatoaraa o

te mau oro'a no te faaoraraa na roto i te monoraa.

I roto i te hoê episetole tei papa'ihia hau atu i te 150 matahiti i teie nei, ua parau o Iosepha Semita : « Tei te Feia Mo'a ra te haamaitairaa ia baptizohia ratou no... to ratou mau fetii tei pohe... tei farii i te Evanelia i roto i te ao varua, na roto... i te feia tei faataahia no te a'o atu ia ratou ».² I muri rii mai, ua parau faahou oia e, « Te feia mo'a tei ore i haapa'o i te reira no to ratou mau fetii tei pohe, e na reira ia ratou no to ratou iho pohe ».³

Ua horo'a te peropheta Eliaha i te mau taviri no te ohipa monoraa ia Iosepha Semita i roto i te Hiero no Ketelani⁴ no te faatupu i te fafauraa a te Fatu e « E na'na e tanu i roto i te mau aau o te mau tamarii te mau fafauraa i fafauhia i te mau metua, e e riro te mau aau o te mau tamarii i te fariu i to ratou ra mau metua ».⁵

Na roto i te tahi â heheuraa ia Iosepha Semita e i te mau peropheta i muri mai, ua tae mai â te hoê iteraa no ni'a i te ohipa hiero e te tautooraa a te aamu utuafare o te turu i te ohipa no te hiero. Ua haapuati te mau peropheta atoa mai Iosepha Semita mai â i te

titauroa rû ia ravehia te mau oro'a atoa no tatou iho e no to tatou mau tupuna tei pohe.

Te ohipa hiero e te ohipa aamu utuafare, o te hoê ia ohipa tei vahihia i roto e piti tufaa. Ua tu'ati-amui-hia te reira mai te au i te mau oro'a no te baptizoraa e te horo'araa i te Varua Maitai. Eita paha e nehenehe i te tahi mau melo ia rave i na ohipa toopiti no te tino ma'ima'i aore râ no te atea i te mau hiero.

Ua haapii te peresideni Howard W. Hunter :

« E ti'a ia tatou ia rave i te oro'a autahu'araa o te hiero i titauhia no to tatou iho faaiteiteiraa ; i muri iho e ti'a ia tatou ia rave i te oro'a hiero i titauhia no ratou tei ore i farii i te rave'a no te farii i te evanelia i roto i te oraraa nei. E ravehia te ohipa no vetahi ê na roto i na taahiraa e piti ; a tahi, na roto i te ma'imiraa i te aamu utuafare ia ite e o vai mau râ to tatou mau tupuna ; e te piti, te raveraa i te mau oro'a hiero ia noaa atoa ia ratou te hoê â mau rave'a tei fana'ohia e te feia ora.

« Te vai ra â e rave rahi mau melo no te Ekalesia tei atea i te mau hiero. Te haa nei ratou mai tei maraa ia ratou. Te tamau nei ratou i te ma'imiraa i te aamu utuafare e na te tahi atu mau taata e faaoti i te ohipa hiero. Are'a râ te vai nei te tahi mau melo o te rave nei i te ohipa hiero e o te ore râ e imi nei i te aamu utuafare no to ratou iho mau tupuna. Noa'tu e te rave nei ratou i te hoê ohipa hanahana na roto i te tautururaa ia vetahi ê, te ere nei ratou i te hoê haamaitairaa ma te oreraa e imi i to ratou iho mau tupuna i pohe mai tei fauehanahana-hia e te mau peropheta no teie mau mahana hopea nei.

« Ua haapii mai au e, te mau taata o te ma'imi i te aamu utuafare e o te rave i muri iho i te oro'a hiero no te mau i'oa o te mau taata ta ratou i ite, e ite ia ratou i te tahi atu â oaoa no te fariiraa i na afa e piti atoa ra o te haamaitairaa ».⁶

Ua hinaaro te Metua i te Ao ra e, ia farii tatou tata'itahi i na tufaa e piti atoa ra o te haamaitairaa o teie ohipa monoraa faufaa rahi. Ua arata'i oia ia vetahi no te faaite ia tatou nahea ia

rave i te reira. Tei ia outou e ia'u nei te titauraa i taua mau haamaitairaa ra.

Te mau ohipa atoa ta outou e rave i roto i te hiero e mea maitai roa ia, te fariiraa râ i te mau oro'a no te monoraa i te hoê o to outou iho mau tupuna e riro ia ei taima hau roa i te mo'a e e fariihia te mau haamaitairaa rarahi roa'e. Ua parau te Peresideniraa Matamua, « Te titauraa matamua no tatou, o te imiraa ia e te iteraa i *to tatou iho* hui tupuna ».⁷

Ua hinaaro anei outou te feia apî i te hoê rave'a papû no te faaore i te mana o te enemi i roto i to outou oraraa ? A rave i te ohipa ma'imiraa i to outou mau tupuna, a faaineine i to ratou mau i'oa no te mau oro'a hiero mo'a na roto i te monoraa, e a haere i muri iho i te hiero no te mono atu ia ratou ia farii i te mau oro'a no te baptizoraa e te horo'araa i te Varua Maitai. E ia paari outou, e nehenehe ia ia outou ia farii atoa i te tahi atu mau oro'a. I to'u mana'oraa aita'tu e paruru rahi atu â i te mana o te enemi i roto i to outou oraraa.

I roto i te misioni no Rostov-na-Donu, i Rusia, ua anihia i te feia apî ia faanaho tata'itahi ratou e 2000 i'oa e ia faaineine hoê a'e i'oa no to ratou iho mau utuafare no te mau oro'a hiero. Ua anihia te feia apî tei faaoti i teie fâ ia tere atu i te haere'a roa i te hiero apî no Kiev, i Ukraine. Ua faaite te hoê tamaroa i te ohipa ta'na i rave : « Mea rahi te taima ta'u i rave noa na no te ha'uti i te mau ha'utiraa roro uira. I to'u haamataraa i te ohipa faanahoraa i'oa (indexation), aita to'u e taima no te ha'uti. Ua mana'o vau e, 'Eaha ho'i teie !' I te otiraa teie ohipa, aita vau i anaanatae faahou i te ha'uti... Te ohipa parau tuatapaparaa e ohipa ia o ta tatou e nehenehe e rave i te fenua nei, e o te vai i te ra'i ».

E rave rahi feia mo'a itoito tei rave i te ohipa ma'imiraa i to ratou mau paparaa tupuna e o te faaohipa nei i te faaherehereraa i'oa i roto i te FamilySearch no te tape'a i te mau oro'a e na te mau melo o to ratou iho utuafare e mono. Te tumu no te faaherehereraa i te mau i'oa no te faati'araa ia i te hoê area taima tano no te mau taata ia rave i te mau oro'a no to

ratou mau tupuna e te mau fetii tapiri. Te vai nei e 12 milioni i'oa e e hau atu i te milioni oro'a tei faahereherehia. E rave rahi i'oa tei faahereherehia a rave rahi mau matahiti i teie nei. Te mau tupuna tei itehia mai e mea papû roa ia e oaoa rahi ratou ia faati'a-ana'e-hia to ratou mau i'oa no te mau oro'a. Are'a râ eita paha ratou e oaoa roa mai te mea e tia'i noa â ratou ia ravehia to ratou mau oro'a.

Te faaitoito nei matou i te feia ua rahi roa ta ratou mau i'oa tei faahereherehia ia horo'a'tu i te reira ia nehenehe i te mau fetii aore râ te mau melo no te paroita e te tîti ia tauturu ia outou ia faaoti i taua ohipa ra. E nehenehe ta outou e rave i te reira na roto i te opereraa i te mau tareta hiero i te mau melo no te paroita e te tîti o te hinaaro i te tauturu aore râ na roto i te faaohiparaa i te faanahoraa roro uira a te FamilySearch no te haapono ti'a'tu te mau i'oa i te hiero. Teie rave'a o te tahi ia mea ta Cindy Blevins no Casper, Wyoming i rave na e rave rahi matahiti te maoro.

Ua baptizohia te tuahine Blevins ei taure'are'a e o oia ana'e te melo no to'na utuafare tei tomo mai i roto

i te Ekalesia. Ua faaoti oia i te hoê ohipa faito rahi no te parau tuatapaparaa. Tera râ ua rahi roa te mau i'oa e nehenehe ia'na e to'na iho utuafare ia rave faaoti. No reira, ua haapono atu te tuahine Blevins i te mau i'oa i te hiero, e mai ta'na i faaite mai, ua hope te reira i te ravehia tau hebedoma noa i roto i te hoê o na hiero e piti piri mai i to'na fare. Ua mana'o oia e na te mau hoa e te mau taata i roto i ta'na iho paroita e tîti i tauturu i te faaotiraa i te mau oro'a o to'na mau tupuna. Te mauruuru nei oia ia ratou.

Mea au roa na ta'u vahine here, o Jeanene, i te ohipa ma'imiraa i te aamu utuafare. I te apîraaa ta maua mau tamarii, e haapa'o ia oia i te mau tamarii a to'na mau hoa e e haere mai te mau hoa i muri iho e haapa'o i ta'na iho mau tamarii ia nehenehe ia'na e ohipa no te tahi na hora i te mau hebedoma atoa i te ma'imiraa i to matou mau reni utuafare. I muri a'e i to ta maua tamarii hopea faaru'eraa mai i te utuafare, ua papa'i oia i roto i ta'na buka aamu : « Ua rave iho nei au i te hoê faaotiraa e te hinaaro nei au e ti'a i ni'a e ia tuô no ni'a i te reira faaotiraa. Ua riro te piha ta'otoraa tahito o Mike ei piha ohipa

parau tuatapaparaa na'u. Te vai nei te mau tauhaa atoa no te faanahonaho i te mau buka utuafare e no te rave i te ohipa i reira. I teie nei, e faatumu to'u oraraa i ni'a i te ma'imiraa utuafare e te haaponoraa i te mau i'oa i te hiero. Te oaoa e te anaanatae rahi nei au i te rave-tamau-raa i te reira ».⁸

Teie â te tahi papa'iraa i roto i te buka aamu : « Te... temeio no'u nei ua tupu ia i roto i te piha toro'a no te Aamu Utuafare o Mel Olsen tei horo'a mai ia'u te hoê neneiraa o to'u mau tabula utuafare tei itehia e tei iritihia mai mai roto mai i te mau buka roro uira a te Ancestral File [Vairaa Tupuna] tei haaponohia'tu i te sotaiete parau tuatapaparaa tupuna. No roto mai te rahiraa i te mau buka no te faanahoraa e maha u'i ta te Ekalesia i faanaho e rave rahi mau matahiti i teie nei. Ua pe'ape'a roa vau i te mana'oraa i te ohipa rahi i mua ia'u no te haaputuputuraa i te taato'araa o te mau buka tupuna no roto mai i te mau faanahoraa utuafare e no te tuu atu te reira i roto i te matini roro uira no te opereraa matamua na roto i te roro uira a te Ancestral File [Vairaa Tupuna]. E teie i mua ia'u teie mau buka tei nene'i-nehenehe-hia e tei faanahohia e te vai nei i ni'a i te iri i mua ia'u. Ua oaoa roa vau e ua rahi roa to'u maere e ua parahi au ma te maere e ua haamata vau i te heva no to'u oaoa rahi... No te hoê taata mai ia'u tei ma'imi ma te tuutuu ore e ma te itoito e toru ahuru matahiti te maoro, e mea faahiahia mau te tuu-raahia te taatoaraa o teie mau buka aamu i roto i te roro uira. E ia mana'o vau i te mau hanere tauasini mau taata e tuu nei aore râ o te fatata i te tuu i roto i te matini roro uira te mau buka tivira huru rahi e te mau pehe ma'imiraa a te taata iho... te oaoa rahi nei au. E ohipa mau teie na te Fatu e te arata'i nei Oia i te reira ».⁹

Ua tamata vau i te hotu o teie ohipa hanahana no te ite e ua faati'a te mau taviri ta Eliaha i faaho'i mai ia Iosepha Semita ia taatihia to tatou mau aau e ua tu'ati-tata'itahi-hia tatou i te aau o to tatou mau tupuna tei tia'i i ta tatou tauturururaa. Na roto i ta tatou mau tautooraa i roto i te mau hiero

mo'a i ni'a i te fenua nei e na roto i te faaohiparaa i te mana ta te Faaora i horo'a mai, e farii ia to tatou mau tupuna i te mau oro'a faaora o te faati'a ia ratou ia oaoa i te oaoa mure ore.

I mutaa iho, ma te tura'ihia e te hoê iteraa hohonu no te huru mo'a o te ohipa, ua faaruru itoito noa te mau taata i te hoê tauraa mai te ootirima-raa i te mau huero maa atoa i Nebraska. I teie nei, e rave rahi matini puai e ohipa nei. E nehenehe ta tatou e faaoti amui i te ohipa i titauhia.

Te faaite papû atu nei au e, te haaputapû nei te Varua o Eliaha i te aau o te mau tamarii e rave rahi a te Metua i te Ao ra na te ao taatoa nei, ma te haavitiviti atu â i te ohipa no te feia i pohe.

E outou ? Ua pure anei outou no ni'a i te ohipa o to outou iho mau tupuna ? A tuu na i te hiti taua mau mea faufaa ore ra i roto i to outou oraraa. A faaoti i te rave i te tahi mea e hopearaa mure ore. Peneia'e ua faaûruhia outou i te ma'imi i te mau tupuna e ua mana'o râ outou e ere outou i te hoê aivanaa no te parau tuatapaparaa tupuna. E nehenehe anei ia outou ia ite e eita te reira aravihi e titau-faahou-hia ? E haamata te reira ma te here e te hoê hinaaro

mau ia tauturu i te feia tei pohe o te ore e nehenehe i te tauturu ia ratou iho. A imi. Te vai nei te tahi taata i piha'ihio ia outou o te nehenehe e tauturu ia outou ia manuia.

E ohipa varua teie, e ohipa tautooraa rahi o na pae e piti atoa ra o te paruru, e e tauturu te horo'ahia i na pae e piti atoa ra. I te mau vahi atoa tei reira outou i roto i te ao nei, na roto i te pure, te faaroo, te mana'o tae, te itoito e te tahi faatusiaraa, e nehenehe ta outou e horo'a i te hoê tauturu puai. A haamata i teie nei. Te fafau atu nei au ia outou e e tauturu te Fatu ia outou ia ite i te hoê e'a. E na te reira ia e faoaoao ia outou. I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Ioane 3:5.
2. *Aamu o te Ekalesia*, 4:231.
3. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* (2007), 536.
4. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 110:13-16.
5. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 2:2 ; reta tei faahuru-ê-hia.
6. Howard W. Hunter, « A Temple-Motivated People », *Liahona*, me 1995, 5-6.
7. Rata a te Peresideniraa Matamua, 29 no Fepuare 2012 ; reta tei faahuru-ê-hia.
8. Jeanene Watkins Scott, buka aamu, Eperera 1988.
9. Jeanene Watkins Scott, Buka aamu, 23 no setepa, 1989.

Na Russell T. Osguthorpe
Peresideni rahi no te Haapiiraa Sabati

Hoê taahiraa piri atu i te Faaora

Te faafariuraa, o te opuaraa ia no te haapiiraa mai e te haapiiraa tu i te evanelia. E ere te faafariuraa i te hoê ohipa no te hoê noa iho taima. E titauraa râ te reira no te taatoaraa o te oraraa no te riroraa mai te Faaora ra te huru.

I teie pu'e tau mahanahana i ma'iri iho nei, ua piahia i roto i te ve'a *Liahona* e *Ensign* te hoê parau ta'u i papa'i. Ua papa'i mai ta'u tamaiti i te hoê rata uira ia'u ma te parau mai e, « e papa, eita anei ta oe e nehenehe e faaite mai ia matou ia pia-ana'e-hia te hoê parau ta oe ». Ua pahono atu vau, « Ua hinaaro noa vau e hi'o e, te tai'o ra anei oe i te ve'a a te Ekalesia ». Ua pahono maira oia no te faaite mai e, « ua manu'ia ia » ta'na tamahine iti 10 matahiti. « Inaha, na'na i rave mai i te *Ensign* i roto i te afata rata, ua haere mai i roto i te fare, e ua tai'o. I muri iho, ua haere mai oia i roto i to maua piha e ua faaite maira ia maua i ta oe papa'iraa ».

Ua tai'o ta'u mootua tamahine i te *Ensign* no te mea ua hinaaro oia ia roaa to'na ite. E ua rave oia mai te au i to'na hinaaro ma te faaohipa i to'na ti'amâraa. I haamana iho nei te Peresideniraa Matamua i te mau rave'a apî na te feia apî no te haapii mai, o te tauturu i te hinaaro hohonu o te feia apî ia haapii mai, ia ora, e ia faaite i te evanelia. E roaa teie mau materia apî i ni'a i te Itenati i teie nei. I te ava'e no tenuare, e

haamata ai tatou i te faaohipa i te reira i roto i te mau piha haapiiraa (no te haapii atu no ni'a i te mau rave'a apî, a haere i ni'a i te lds.org/youth/learn).

A haapii ai te Faaora, e mea faufaa te ti'amâraa o te taata apo. Ua faaite mai Oia ia tatou i te mea ta tatou e haapii e nahea ia haapii atu i te reira. Ua faatumu oia i ni'a i te mau hinaaro o te feia apo. Ua tauturu Oia i te taata ia imi e ia itea ia ratou iho te parau mau.¹ E faaroo tamau Oia i ta ratou mau uiraa.²

Na teie mau rave'a haapiiraa apî e tauturu ia tatou paatoa ia haapii mai e ia haapii atu mai te au i te rave'a a te Faaora i roto i to tatou mau utuafare e i roto i ta tatou mau piha haapiiraa.³ Mai te mea e, e na reira tatou, te pahono ra ia tatou i Ta'na aniraa ia « haere mai, a pee mai ia'u », ⁴ mai ta Elder Robert D. Hales i haapii nehenehe mai. A hamani-noa-hia ai teie mau rave'a, ua ite au i te mau ti'a faatere e i te mau orometua haapii i roto i ta ratou mau pûpû tauturu e i te séminaire i te putuputu-amui-raa e te mau metua ia ti'a ho'i ia ratou ia

pahono i te mau hinaaro o ta ratou mau piha. Ua ite au i te feia apî tamahine i roto i ta ratou mau pûpû, te feia apî tamaroa i roto i ta ratou mau pûpû Autahu'araa a Aarona, e te feia apî i roto i te Haapiiraa Sabati i te haapiiraa mai ia faaohipa i to ratou ti'amâraa e i te raveraa mai te au i to ratou hinaaro.

Ua imi noa te hoê orometua haapii no te feia apî i roto i te Haapiiraa Sabati, nahea ia tauturu e piti na tamaroa ma'i hiparoto (autisme) ia rave mai te au i to raua hinaaro. A ani ai oia i te mau melo o te piha haapiiraa ia faaite mai i te mea ta ratou i apo mai, ua haape'ape'a rii oia o te pato'i mai teie na tamaroa i ta'na aniraa. Aita râ raua i pato'i. Ua ti'a maira te tahi i ni'a no te haapii i te mea ta'na i apo mai, e ua ani i to'na hoa ma'i hiparoto ia tauturu mai ia'na. Ia haamata te tamaiti matamua i te fifi, e faaea noa to'na hoa i piha'i iho ia'na ma te muhumuhu i roto i to'na tari'a ia ite oia i te manu'ia. Ua riro raua toopiti ei orometua haapii i taua mahana ra. Ua haapii raua i te mea ta te Faaora i haapii mai, e ere râ te reira ana'e, ua haapii atoa mai raua e, e mea nahea te Faaora ia haapii. Ia haapii te Faaora, e rave Oia ma te here i te taata Ta'na e haapii nei, mai ta teie hoa i rave no to'na hoa.⁵

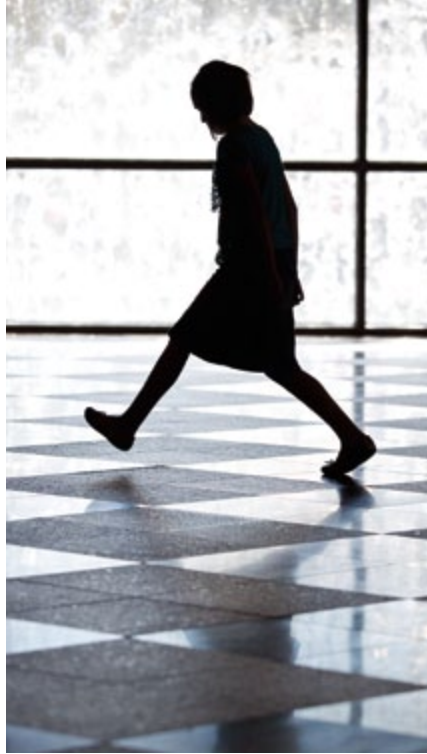
Ia apo ana'e tatou e ia haapii atu ana'e tatou i Ta'na parau ia au i Ta'na raveraa, te farii nei ia tatou i Ta'na aniraa ia « haere mai, a pee mai ia'u ». E pee tatou Ia'na hoê taahiraa i te taima hoê. Na roto i te taahiraa tata'itahi, e piri atu tatou i te Faaora. E tau i tatou. Ua ite te Fatu e, eita te tupuraa i te rahi i te pae varua e tae mai i te hoê taima. E tae mârû noa mai râ te reira. I te mau taima atoa e farii tatou i Ta'na aniraa e ia ma'iti ia pee Ia'na, e haere ia tatou i mua i ni'a i te purumu e tae roa'tu i te hopea.

Te faafariuraa o te opuaraa ia no te haapiiraa mai e te haapiiraa tu o te evanelia. E ere te faafariuraa i te hoê ohipa no te hoê noa taima. E ohipa râ no te hoê oraraa taatoa no te riroraa mai te Faaora te huru. Ua faahaamana'o mai o Elder Dallin H. Oaks ia tatou e, aita i nava'i « te ite noa ». [No te 'faafariu ia tatou'... e titauhia ia tatou] ia rave i te ohipa e ia tau i

te huru ».⁶ No reira, te haapiiraa mai ia tupu te faafariuraa, e ohipa tamau ia no te ite, no te rave e no te tau i te huru. Mai te reira atoa te haapiiraa tu ia tupu te faafariuraa, e titau te reira i te faufaa o te haapiiraa tumu, te mau aniraa ia haa, e te fafauaraa o te mau haamaitairaa.⁷ Ia haapii ana'e tatou i te haapiiraa tumu mau, te tauturu ra ia tatou i te taata apo ia ite. Ia ani ana'e tatou ia vetahi ê ia rave i te ohipa, te tauturu ra ia tatou ia ratou ia rave e aore râ, ia ora i te haapiiraa tumu. E ia tae mai ho'i te mau haamaitairaa ta te Fatu i fafau mai, e tauihia ia tatou. Mai ia Alama, e nehenehe ta tatou e riro mai ei taata apî.⁸

Hoê opuaraa tumu to te mau rave'a tauturu apî no te haapiiraa na te feia apî : te tautururaa i te feia apî ia faafariuhia i te evanelia a Iesu Mesia. Aita i maoro a'e nei ua ite au i te hoê taure'are'a i roto i te hoê piha haapiiraa no te Haapiiraa Sabati i te imiraa i te parau mau na roto ia'na iho. I to'u iteraa e, te fifi ra oia i te faaauraa i te Taraehara i to'na oraraa, ua ani atu vau ia'na e, aita anei oia i farii a'e nei i te mana'o e, ua faaorehia ta'na hapa. Ua pahono maira oia e, « Oia ia, mai taua taime ra a moto ai au i te ihu o te hoê taata i roto i te tu'eraa popo. Ua au ore au i te reira ohipa. Ua feruri noa vau e, eaha ta'u e nehenehe e rave no te farii i te mau mana'o maitai a'e. No reira ua haere au i to'na fare e ua ani ia'na ia faaore mai i ta'u hapa, tera râ, ua ite au e, titauhia ia'u ia rave i te tahi atu â ohipa, no reira, ua pure au, e i muri iho, ua ite au e, ua faaore atoa mai te Metua i te Ao ra i ta'u hapa. Tera ia te auraa o te Taraehara no'u ».

I to'na faaiteraa i teie iteraa to'na i roto i te piha haapiiraa i taua mahana ra, ua tai'o oia i roto i te Ioane 3:16 « I aroha mai te Atua i to te ao, e ua tae roa i te horo'a mai i ta'na Tamaiti fanau tahi »—e i muri iho ua faaite papû oia i te mana o te Taraehara. E ere faahou teie haapiiraa tumu i te hoê haapiiraa ite-ore-hia na teie taure'are'a. Ua riro mai râ ei tuhaa no to'na oraraa, no te mea, ua ui oia i ta'na iho uiraa e ua faaohipa i to'na ti'amâraa no te rave i te ohipa.⁹

Ua riro mai teie taure'are'a ei taata faafariu-mau-hia, e na reira atoa to'na mau hoa i roto i ta'na piha haapiiraa. Ua tutonu to ratou feruriraa i ni'a i te hoê haapiiraa faufaa roa na roto i te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a. Ua faatu'ati ratou i teie mau parau mo'a i ni'a i to ratou iho oraraa, e i muri iho, ua faaite papû i te mau haamaitairaa ta ratou i farii na roto i to ratou haapa'oraa i te haapiiraa. Ia haapii ana'e tatou i te evanelia a Iesu Mesia, e tutonu to tatou aau i ni'a i te mau papa'iraa mo'a, e i te mau parau a te mau peropheta no teie anotau. E ti'aturi tatou i te mau parau mo'a no te tauturu ia haapaari i te faaroo, ia patu i te iteraa papû, e no te tauturu i te mau taata atoa ia faafariu-mau-hia. E riro te mau rave'a apî no te haapiiraa a te feia apî ei tautururaa i te mau taata atoa e faaohipa i te reira no te haro'aro'a e no te ora i te parau a te Atua.

A haapii ai au i te Feia Mo'a i Costa Rica, ua faaite au i te buka ra *Te Haapiiraa, Aita e Piiraa Teitei A'e* e ua ui au e, « E hia rahiraa outou te vai ra teie buka ? » Fatata pauroa ratou i te afa'iraa i te rima i ni'a. Ma te ataata na ô atura vau e, « ua papû ia'u e, te tai'o nei outou i te reira i te mau mahana atoa ». Ua maere au i te afa'iraa mai te hoê tuahine i ni'a i te parahiraa i mua roa i to'na rima i ni'a, no te faaite e, ua tai'o oia i te reira buka i te mau

mahana atoa. Ua ani atura vau ia'na ia haere mai i mua e ia faataa mai. Ua pahono maira oia e, « te tai'o nei au i te Buka a Moromona pauroa te po'ipo'i. I muri iho, e tai'o vau i te tahi mau parau i roto i *Te Haapiiraa, Aita e Piiraa Teitei A'e* ia ti'a ia'u ia haapii maitai roa i ta'u mau tamarii i te mea ta'u i haapii mai nei ».

Ua hinaaro oia ia haapii mai e ia haapii atu i Ta'na parau mai te au i Ta'na faanahoraa, no reira, e tai'o oia i Ta'na parau i roto i te papa'iraa mo'a, e i muri iho, e tai'o oia e nahea ia haapii atu i Ta'na parau, ia ti'a i ta'na mau tamarii ia faafariuhia. Aita teie huru faanahoraa ta'na no te haapii mai e no te haapii atu i tupu mai i te hoê noa iho taime, i to'u nei mana'o. Ua rave oia i te hoê faaotiraa no te rave i te hoê mea. Rahi noa'tu to'na raveraa i te mea ta'na i ite e ti'a ia'na ia rave, rahi noa'toa'tu ta te Fatu haapuairaa ia'na ia haere na ni'a i To'na e'a.

I te tahi taime e haere'a roa e te teimaha te haere'a e tae atu ai i te faafariuraa. E 50 matahiti to to'u taoete vairaa i rapae i te Ekalesia. I te 60raa roa o to'na matahiti i haamata ai oia i te farii i te aniraa a te Faaora ia ho'i mai. E rave rahi taata tei tauturu ia'na. Te vai ra hoê orometua haapii utuafare tei hapono i te hoê hoho'a tareta na'na pauroa te ava'e i te roaraa e 22 matahiti. Tera râ, ua titauhia ia'na ia faaoti e hinaaro oia e ho'i mai. Ua titauhia ia'na ia faaohipa i to'na ti'amâraa. Ua titauhia ia'na ia rave i te taahiraa matamua—ei reira te piti e te toru. I teie mahana, ua taatihia oia e ta'na vahine, e te tavini nei oia i roto i te hoê episekoporaa.

Aita i maoro a'e nei ua faaite maua ia'na i te hoho'a video tei hamanihia no te tauturu i te feia faatere e i te mau orometua ia faaohipa i te mau rave'a apî no te haapii mai. I muri a'e i to'na mata'ita'iraa i te video, ua turu'i maira to'u taoete i muri i roto i to'na parahiraa e na ô mai nei e, ma te putapû, « Ahani au i ite i taua hoho'a ra i to'u apîraa, eita paha ia vau e topa ».

E rave rahi hepetoma i ma'iri a'e nei ua farerei au i te hoê taure'are'a i roto i te fifi. Ua ani au ia'na e, e melo anei oia no te Ekalesia. Ua parau maira oia ia'u e, e ere ona i te mea

Athens, Greece

ti'aturi roa i te Atua, tera râ, na mua a'e nei ua mâtau oia i te Ekalesia. I to'u faaiteraa ia'na i to'u ti'araa i roto i te Haapiiraa Sabati e paraparau vau i roto i te amuiraa rahi, na ô mai nei oia e, « hey, mai te mea e, e paraparau oe, e mata'ita'i ia vau i te reira tuhaa pureraa ». Mea maitai e, te mata'ita'i mai nei oia i teie mahana. Ua ite au e, mai te mea e, te mata'ita'i mai nei oia, ua apo ia oia i te hoê mea. Ua riro teie pû amuiraa ei vahi taa ê roa no te haapii mai e no te haapii atu ia tupu te faafariuraa.

Mai te mea e, e haapa'o tatou i te mau ture tei haapiihia mai e te feia ta tatou e paturu nei ei mau peropheta, ei mau hi'o e ei mau heheu parau, te haapii mai ra ia tatou ia au i ta'na raveraa.¹⁰ E rave tatou hoê taahiraa piri atu Ia'na. Te hope nei teie amuiraa, te ani

nei au i te mau taata atoa e faaroo mai nei i to'u reo ia rave i taua taahiraa ra. Mai te mau Ati Nephi i mutaa ihora, e nehenehe ta tatou e haere i to tatou « mau utuafare, a feruri ai i te mau mea... i [parauhia] e e ani i te Metua i [To te Mesia] ra i'oa, ia ite [tatou] ».¹¹

Ua hinaaro tatou i te feia apî tata'i-tahi ia haro'aro'a. Ua hinaaro tatou ia haapii mai, ia haapii atu e ia ora ratou i te evanelia a Iesu Mesia i te mau mahana atoa. Teie ia te mea ta te Fatu e hinaaro nei no Ta'na mau tamarii paatoa. E tamarii rii anei outou, e feia apî anei, e aore râ, e taata paari anei, te ani nei au ia outou ia haere mai e ia pee i To'na mau taahiraa. No te mau taahiraa tata'itahi ta tatou e rave, te faaite papû nei au e, e faaitoito te Fatu ia tatou. E tauturu Oia ia tatou ia haere i te atearaa e toe ra. E ia ti'a mai te ati,

e tamau noa tatou i te haere i mua. Ia tupu mai te feaa, e tamau noa tatou i te haere i mua. E ore roa tatou e hi'o i muri. E ore roa tatou e hi'a.

Te faaite papû nei au e, te ora nei te Atua e Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia. Te faaite papû nei au e, te pii tamau mai nei te Faaora ia tatou mai Ta'na i na reira i tahito ra ia haere mai Ia'na ra. E nehenehe ta tatou paatoa e farii i Ta'na titauroa manihini. E nehenehe ta tatou paatoa e haapii mai, e haapii atu, e e ora i Ta'na parau ia au i Ta'na raveraa na roto i te raveraa hoê taahiraa piri atu i te Faaora. Mai te mea e, e na reira tatou, e riro mai ia tatou ei feia faafariu-mau-hia. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Hi'o Ioane 3:1-7. I roto i teie tuhaa, ua pahono te Faaora i te uiraa ta Nikodemo iho i ui. Ua haapii Oia i te mau hinaaro o Nikodemo. Ua vaiho Oia ia Nikodemo ia faaohipa i to'na ti'amâraa no te haapii mai. Ua tauturu Oia ia Nikodemo ia ite i te pahonora na roto ia'na iho.
2. Hi'o Ioane 3:4 ; Iosepha Semita—Aamu 1:18.
3. Hi'o « Teaching the Gospel in the Savior's Way », lds.org/youth/learn/guidebook/teaching.
4. Hi'o Luka 18:18-22.
5. Hi'o 1 Ioane 4:19.
6. Dallin H. Oaks, « Te Titauraa ia Riro » *Liahona*, tenaire 2001, 41 : « No te faaite papû i te iteraa papû, e mea titauhia ia ite e ia a'o haere atu i te reira. Te titau nei te evanelia ia tatou ia 'faafariuhia' oia hoi, ia rave i te ohipa e ia tau'i te huru. Mai te mea e ti'aturi noa tatou i to tatou ite e te iteraa papû no te evanelia, e au ia to tatou huru i to te mau aporetolo o ta Iesu i titau atu ia « faafariuhia ». Ua ite paha tatou i te tahi mau taata e iteraa papû puai to ratou e aita ratou e faaohipa ra i te reira no te tau'i to ratou huru ».
7. Hi'o Aberahama 2:11.
8. Hi'o Mosia 27:24-26 ; 2 Korinetia 5:17.
9. Hi'o David A. Bednar, « E ma te ara-tamau-maite-raa i te reira », *Liahona*, me 2010, 43 : « E tauturu anei outou e o vau nei i ta tatou mau tamarii ia riro ei mau haapa'o o te ohipa ra e o te imi ra i te ite na roto i te haapii e na roto i te faaroo, e aore râ e haapii tatou i ta tatou mau tamarii ia tia'i ia haapiihia e ia rave mai te reira ? Ua riro anei tatou ei mau metua o te horo'a i ta tatou mau tamarii i te faito tano o te i'a pae varua no te amu, e aore râ ua riro tatou ei mau tauturu tamau no ratou ia ohipa, ia haapii ratou iho, e ia itoito e ia tamau maite ? E tauturu anei tatou i ta tatou mau tamarii ia anaanatae i roto i te aniraa, te imiraa e te patotoraa ? »
10. Hi'o Dennis B. Neuenschwander, « Te mau Peropheta ora, mau Hi'o, ei mau Heheu Parau », *Liahona*, tenaire 2001, 49-51.
11. 3 Nephi 17:3.

Na Elder Marcus B. Nash

No te Hitu Ahuru

Na roto i te faaroo e ti'a'i te mau mea atoa

E tauturu te faaroo ia tatou ia ta'uma i te e'a no te evanelia ma te pe'ape'a ore, ia upootia i te tamataraa o te tahuti nei, e ia ho'i atu i mua i te aro hanahana o to tatou Metua i te Ao ra.

A ita i maoro roa, e rave rahi o matou te fetii no te utuafare Nash tei pa'uma i te tupuai mou'a no Huayna Picchu, e mou'a teitei roa tapiri i te oire ano ra no Machu Picchu i ni'a i te mau mou'a no Peru. E mea tahoni te mou'a ia ta'uma tera râ, ua nehenehe mau te mau mea e mata'ita'i na ni'a mai e te mau area teitei. Te mea oto, ua pohe te tahi mau taata i ô, ua topa ratou na ni'a i teie e'a pirihaio e te tahoni. No te arai i teie mau ati, ua haamau-roa-hia i roto i te pãpã te tahi niuniu etaeta na te hiti mou'a no Huayna Picchu. E tape'a matou i teie mau niuniu no te ta'uma, e e paruru te reira ia matou e tae roa i te tupuai mou'a ra, nehenehe mau te mata'ita'iraa na ni'a mai!

Mai te e'a i te mou'a Huayna Picchu ra, e ta'umaraa tahoni e te paari atoa to tatou tere i te tahuti nei, titauihia te tauturu a to tatou Metua i te Ao ra no te rave manuiaraa i te reira. No reira, ua faati'a Oia i te mau parau tumu e te mau oro'a o te evanelia no te arata'i ia tatou i te Faaora ra, e i To'na ra mana faaora.¹ Te parau tumu matamua roa,

oia ho'i ia, te faaroo i te Fatu ra ia Iesu Mesia,² e au te reira i te mau niuniu i Huayna Picchu : mai te mea e, e mea etaeta e ua haamau-roa-hia i roto i « te pãpã o to tatou Faaora »,³ e tauturu te faaroo ia tatou ia ta'uma i te e'a no te evanelia ma te pe'ape'a ore, ia upootia i te tamataraa o te tahuti nei,⁴ e ia ho'i atu i mua i te aro hanahana o to tatou Metua i te Ao ra. E faaotihia te mau mea atoa na roto i te faaroo.⁵

Te faaroo, e ohipa ia e te mana ho'i.⁶ « E ere te faaroo i te ite mau i te mau mea e vai nei ; e no reira e faaroo to oe, e tia'i ia oe i te mau mea itea-ore-hia ra, o tei ti'a ». ⁷ Na te haapapûraa⁸ o te varua tei roaa na roto i te haapiiraa e tura'i ia tatou ia ohipa⁹ no te pee i te hi'oraa o te Faaora e ia haapa'o i Ta'na mau faaueruaa ma te pure, oia'toa i roto i te mau taima faatusiaraa e te tamataraa.¹⁰ E hopoi mai te faaroo i te mana o te Fatu ia tatou, te riro—taa ê atu i te tahi mau mea—i te mahuta mai ei tia'iraa i te mau mea maitata'i,¹¹ ei semeio haapapû faaroo,¹² e ei paruru hanahana i te pae varua e i te pae tino.¹³

Te faaite nei te oraraa o Ann Rowley, te hoê tuahine pionie no te mau mahana matamua o te Ekalesia, nahea te faaohiparaa i te faaroo e tau i to tatou oraraa e a muri noa'tu. E vahine ivi no te fenua Peretane mai, ua faaohipa te tuahine Rowley i te faaroo no te pahono i te piiraa a te peropheta ia haaputupu i Ziona. Tei roto atoa oia i te pûpû pereoo putô a Willie tei faaruru i te hiona rahi i roto i te tere no te tau haapoheraa raau no 1856. Ua tae i te hoê taima o te tere, ua pohe poi'a roa ta'na na hitu tamarii. Te papa'i ra oia e : « Ua mauui roa vau i te iteraa i ta'u mau tamarii i te po'ia-noa-raa... Te topa ra te pô e aita e maa no te tamaaraa o te pô. Ua ani au i te tauturu a te Atua mai ta'u i mâtau. Ua tuturi au i raro, ma te haamana'o e piti faraoa monamona paari... e toe'a no to matou fanoraa mai na ni'a i te moana. E ere i te mea rahi, e ua paari roa ho'i no te ofati. Papû roa e, eita te reira e nava'i no te faaamu e 8 taata, aita atoa ho'i e 5 faraoa e e 2 i'a e nava'i roa no te faaamu 5000 taata, tera râ, na roto i te hoê semeio, ua na reira Iesu. Aore ho'i e mea e ore e ti'a i te Atua. Ua paheru vau i te faraoa monamona e tuu atura i roto i te hoê pani holane e tapuru atura e te tahi pape ma te ani i te haamaitairaa a te Atua. I reira, ua tuu i te tapo'i pani e vaiiho atura i ni'a i te arahu. A tatara ai au i te tapo'i pani i muri iho, ua î te pani i te maa. Ua tuturi au e to'u utuafare e ua haamauruuru i te Atua no to'na maitai. I tera ra pô, ua nava'i roa te maa no to'u utuafare ». ¹⁴

Ua haapa'o o Ann Rowley i te evanelia ma te haatusia rahi mau ia'na iho, ua hinaaro i te tauturu e ua ani atura ma te pure. No to'na faaroo, ua î oia i te tia'i rahi e ua fana'o oia i te maa no to'na utuafare na roto i te hoê semeio. Ua haamaitai atoa te Fatu ia'na i te aravihi ia « faaoroma'i i te faaroo e tae noa'tu i te hopea ». ¹⁵ Noa'tu te ananahi papû ore, aita oia i ani ia ite nahea oia e faaamu ai i ta'na mau tamarii i te mahana no muri iho ; aita, ua « tiaturi râ i te Fatu » ¹⁶ e ua haere i mua ma te tia'i rahi—mai ta te himene e himene nehenehe nei e :

*Arata'i mai, e te na tiarama ;
Arata'i â !*

*Atea roa vau i to'u ai'a ; Arata'i â !
Tauturu mai no teie taime poto nei
Ua nava'i te reira no'u.*¹⁷

E nehenehe atoa ta tatou e faaite i taua faaroo ra i te Fatu, ma te ti'aturi e ma te tia'i atoa e, e haamaitai to tatou Atua¹⁸ aroha e te tauui ore ia tatou i To'na mana rahi tu'ati i to tatou oraraa mai te au i Ta'na hora. A na reira ai tatou, e ite atoa tatou i te rima o te Atua i te ohiparaa i roto i to tatou oraraa.

Te faaue nei te Fatu ia tatou ia rave atoa ho'i i « te paruru o te faaroo na roto ho'i i te reira e pohe ai *te mau* ihe auahi a te feia parau-ti'a ore ra ».¹⁹ E faaohipa Satane i te feaa, te mätä'u e aore râ te hara no te faahema ia tatou ia faarue tatou i te faaroo e ia mo'e te paruru i horo'ahia mai. E hi'o poto noa tatou i teie mau tamataraa tata'i-tahi o te faaroo ia nehenehe ia tatou ia ite e ia pato'i i te mau faahemaraa a te enemi.²⁰

A tahi, te tiaturi-ore-raa i te Fatu e aore râ i Ta'na evanelia, e faatupu ia i te pato'iraa i te Varua o te Atua.²¹ Ta te Fatu raau no te feaa, e mea ohie ia. Mai ta te arii Beniamina i parau, « A faaroo i te Atua ; a faaroo e, te vai ra oia, e na'na iho i hamani i te mau mea atoa ra, tei te ra'i e te ao atoa hoi ; a faaroo e, tei ia'na te paari hope, e te

mana atoa i te ao nei ; e i te ra'i atoa hoi : a faaroo e, aita e ti'a i te taata ia haroaroa i te mau mea mai ta te Atua e haroaroa ra ».²²

Mai te peu, no to outou tiaturi-ore-raa e aore râ te feaa, te ite ra outou e, te aueue ra to outou faaroo, a haamana'o e, ua pii hua te mau aposetolo tahito ia « faarahi mai i to matou faaroo ».²³ Ma te ite e, e apipiti te faaroo e te mana'o, i teie nei, e hi'o outou i teie faahoho'araa : E au te faaroo e te mana'o mai te mau pererau o te hoê manureva. E mea faufaa rahi raua toopiti no te rere. E mai te peu e, i to outou hi'oraa, te pato'i ra te mana'o i te faaroo, a faaea rii e a haamana'o e, e oti'a to ta tatou hi'oraa ia faaauhia i to te Fatu iho.²⁴ Eiaha e vaiiho te faaroo, mai te pererau o ta outou e ore e tatarā mai i ni'a i te manureva i roto i te reva. Aita, a aupuru i te huero faaroo e a faati'a i te tia'iraa e tupu ra ia riro ei tau no to outou varua—e no to outou mana'o.²⁵ Tera te tumu tatou i faauehia ai ia « imi hoi i te ite... na roto ho'i i te haapii e *na roto atoa* i te faaroo ».²⁶ A haamana'o e, e omua te faaroo i te mau semeio eita e roaa ia tatou ia haro'aro'a na roto i te ohipa ta tatou i ite na, mai te pani Holane tei i te maa e na piti faraoa monamona na'ina'i e aore râ mai te faaoromai-noa-raa ma te faaroo noa'tu te mau fifi.²⁷

Te piti, e faaneva e e haaparuparu

te mätä'u i te faaroo i te Faaora. Ua hi'o te aposetolo Petero i te Fatu i te hoê pô vero e ua haere atura na ni'a i te miti—e tae roa i te taime ua neva ê oia e ua ite oia « i te u'ana o te mata'i [e] mätä'u ihora » ei reira paremo atura i roto i te miti puai.²⁸ Ua nehenehe roa ia'na e haere noa ahani e, aita oia i mätä'u na ! Eiaha e faatumu i ni'a i te mätä'u i te mata'i u'ana e te miti puai i roto i to tatou oraraa, ua ani râ te Fatu ia tatou ia « hi'o mai ia'u nei i to mau mana'o atoa na ; eiaha e feaa, eiaha e mätä'u ».²⁹

Te toru, na te hara e faaiti i te parahiraa o te Varua i roto i to tatou oraraa, e ia ore te Varua Maitai, ua ere ia tatou i te faaoromai pae varua no te tape'a noa e no te faaohipa i te faaroo. E mea au a'e ia faaohipa tatou i to tatou faaroo « eiaha [no te] rave noa'tu i te mea ino e te viivii ra »³⁰ e no te « faaitoito na i te haapa'oraa i [te mau] faauerā, oi... ore au ho'i to outou faaroo, e ia upootia to outou mau enemi i ni'a'e ia outou ».³¹ Mai te mea ua haaviivii te hara i to outou oraraa, te ani nei au ia outou ia faaohipa i te « faaroo e tupu ai te tatarahapa »,³² e na te Faaora, na roto i te Taraehara, e tamâ e e faaora i to outou oraraa.

Te mau taea'e e te mau tuahine, papû roa e, ia au i to tatou faaroo, e faaoti te Fatu i Ta'na mau fafauraa e Ta'na ohipa ia tatou nei no te upootia i te tamataraa atoa e hiti mai.³³ Ua na reira Oia no Ann Rowley e ua na reira atoa Oia no To'na taata na roto i te mau nunaa atoa e no te mau faito matahiti atoa e no te mau u'i atoa. No te mea hoi e, « E Atua Oia no te semeio » e « e ore Oia e tau, » e haamaitai atoa Oia ia tatou tata'itahi, i te tia'i, te paruru e te mana, ia au i to tatou faaroo Ia'na.³⁴ Mai te mau niuniu i haamauhia i ni'a i te purumu no te mou'a Huayana Picchu—na to tatou faaroo aueue ore i te Fatu ia Iesu Mesia e tape'a papû ia outou e i tei herehia e outou, i ni'a i « te pāpā o to tatou Taraehara »³⁵ e i ni'a i To'na puai faito ore no te faaora.

Ua parau te peresideni Thomas S. Monson e, « Mai to outou ra faaroo te faahiahia o te tau amuri a'e ».³⁶

Te faaite papû nei au no te reira parau mau hanahana tia'ihia e te ani nei au ia tatou tata'itahi ia haere papû noa i mua ma te faaroo i te Fatu, « eiaha e feaa ».³⁷ Ua ite au te ora nei te Faaora, o Oia « te tumu e te faaotiraa o [to tatou] faaroo ra »³⁸ e te « faautu'a i te feia i imi papû ia'na ra ».³⁹ O to'u ia ite-raa papû na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:19–21.
2. Hi'o Te mau Hiro'a Faaroo 1:4.
3. Helamana 5:12.
4. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 76:53.
5. Hi'o Etera 12:3.
6. Hi'o *Lectures on Faith* (1985), 3 ; hi'o atoa Iakoba 4:6 ; Etera 12:7–22 ; Hebera 11:4–40.
7. Alama 32:21.
8. Hi'o Joseph Smith Translation, Hebera 11:1 (i roto Hebera 11:1, faahororaa b).
9. Hi'o 2 Nephi 25:23 ; Alama 34:15–17 ; Etera 12:6 ; Iakobo 2:17–26.
10. Hi'o Etera 12:4–6 ; *Lectures on Faith*, 69.
11. Hi'o Moroni 7:40–42.
12. Hi'o Bible Dictionary, « Faith » ; hi'o atoa Moromona 9:8–21 ; Moroni 7:33–37.
13. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 27:17 ; Alama 57:19–27 ; 58:10–13.
14. Ann Rowley, i roto Andrew D. Olsen, *The Price We Paid: The Extraordinary Story of the Willie and Martin Handcart Pioneers* (2006), 113.
15. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:25.
16. Isaia 40:31.
17. « Aratai Mai, E Tena Tiarama » *Te Mau Himene*, no. 49.
18. Hi'o Iakoba 4:10 ; Moromona 9:9.
19. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 27:17 ; reta tei faahuru-ê-hia.
20. Hi'o 1 Nephi 8:33–34 ; Alama 37:33 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:22.
21. Hi'o Alama 32:28.
22. Mosia 4:9.
23. Luka 17:5.
24. Hi'o Mosia 4:9–10 ; Maseli 3:5–7 ; Isaia 55:8–9.
25. Hi'o Etera 12:4.
26. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:118 ; reta tei faahuru-ê-hia.
27. Hi'o Moroni 7:33–38 ; Etera 12:19.
28. Hi'o Mataio 14:25–31.
29. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 6:36.
30. Moroni 10:30.
31. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 136:42.
32. Hi'o Alama 34:15–17 ; hi'o atoa Etera 12:3.
33. Hi'o Etera 12:29 ; Alama 7:27.
34. Hi'o Moromona 9:18–21 ; hi'o atoa Moroni 7:33–38 ; Alama 37:16–17.
35. Helamana 5:12.
36. Thomas S. Monson, « Ia itoitou outou », *Liahona*, me 2009, 92.
37. Hi'o Iakobo 1:6–8.
38. Moroni 6:4 ; hi'o atoa Hebera 12:2.
39. Hebera 11:6 ; hi'o atoa Etera 12:41.

Na Elder Daniel L. Johnson

No te Hitu Ahuru

Te riroraa ei pīpī mau

Ia haapa'o tatou i Ta'na mau faaueraa e ia tavini tatou i to tatou taata tupu, e riro tatou ei mau pīpī maitai a'e na Iesu Mesia.

Otatou tei tomo i roto i te pape no te bapetizoraa e ua farii i te horo'araa i te Varua Maitai, ua fafau tatou e, ua hinaaro tatou ia rave i te i'oa o Iesu Mesia i ni'a ia tatou, oia ho'i ia, ua faariro tatou ia tatou iho ei pīpī no te Fatu. Te faaapī nei tatou i teie fafauraa i te hepetoma atoa a rave ai tatou i te oro'a, e te faaite nei tatou i te reira ti'araa pīpī i te huru o to tatou orarara. Teie te hoê faahi'oraa nehe-nehe no taua ti'araa pīpī ra, e ohipa tei tupu a'enei i Mexico.

E tau hoturaa maitai mau no te taata faaapu i Mexico apato'erau. U'a maitai te mau tumu, e e auhune rahi tera e tia'ihia ra. Ua oti a'ena te mau opuaraa e aufau hope i te mau tarahu, e tau i te mau matini, e tau apī i te mau tumu raau tahito e e rave hope i te faaotiraa ia aufau i te haapiiraa no te mau melo o te utuafare. Ua opua-atoa-hia te tahi tau faafaaceraa no te utuafare. E mana'o anaanatae mau i reira. Tera râ, i te hoê monire avatea, i te hopea ava'e no mati, ua tae mai te hoê vero, e ua topa te hiona. Ua topa te hiona e hora toru noa'tu i te po'i-po'i. I muri iho, ua vetea te ra'i e ua topa te anuvera. Mai te reira â pô e aahiata a'e, ua imihia te mau rave'a atoa no te faaherehere i te tahi pae

o te mau hotu. Aita râ i manuia. Ua to'eto'e roa, e ua paapaa roa ino te mau maa hotu. Aita'tura e maa hotu no te auhuneraa e no te hooraa i teie matahiti. Hopoi mai nei te po'ipo'i mahana piti i te taiâ e te mana'o oto no te pau rahi i te mau opuaraa, te mau hiaai e te mau moemoea no te mahana no na mua'tu.

Ua farii au i te hoê rata uira no taua mahana piti oto ra na roto mai ia Sandra Hatch, te vahine o John Hatch, i tera taime e tauturu mata-mua i roto i te peresideniraa hiero no Colonia Juárez Chihuahua. E faahiti au i te tahi tuhaa no taua rata uira ra : « Ua ara oiio Ioane—i te hora 6:30—e ua horo i te hiero no te hi'o e, e faaore anei i te oro'a no tera po'ipo'i. Ua ho'i mai oia ma te parau e, aita te purumu e te tape'araa pereoo i apiapi i te hiona, no reira aita e faaoreraa. Ua mana'o maua e, e tae mai te mau rave ohipa aita ta ratou e faaapu, e na ratou ia e haere i te oro'a... Auê ho'i te mauruuru i te iteraa'tu i te mau taea'e i te haereraa mai, hoê i muri mai te tahi. Ua tae mai ratou, noa'tu aita i taoto, e noa'tu te pau rahi... Ua hi'o noa vau ia ratou i te apoo-raa faaineineraa, ua pohe taoto roa ratou. Noa'tu râ, aita ratou i imi i te tahi aperaa no te faaea i te fare, tei ô

nei ratou. 38 taata i te oro'a (i roa te oro'a) ! E po'ipo'i fahiahi mau teie no matou, e ua haamauruuru matou i te Metua i te Ao ra no te taata maitai e rave nei i ta ratou hopoi'a, noa'tu te ohipa e tupu. E varua taa ê i ô i tera ra po'ipo'i. Papû roa ia'u e, ua au roa Oia i te mea e, ua here matou i To'na fare e ua mana'o matou e, e vahi maitai te reira ia haere i tera ra po'ipo'i fifi mau ».

Aita i oti te aamu, aita, te tamau noa nei â.

Te rahiraa o te taata i pau rahi, te vai ra to ratou te tahi tapu fenua no te tanu i te tahi maa rii, mai te oporo e te huero pîpî. Na te reira maa ia e faatopa mai i te tahi moni rii, e moni nava'i no te tia'i i te auhuneraa no te matahiti i muri mai. Teie râ, te vai ra te hoê taea'e maitai e te utuafare apî, aita faahou ta'na e tapu fenua e papû roa e fifi moni i mua ia'na i teie matahiti e haere mai nei. Ua ite râ vetahi i te ati rahi o teie taea'e e ua faaoti roa ratou ratou iho e horo'a i te tahi tapu fenua,

faaohipa i ta ratou iho mau matini no te faaineine i te repo e horo'a atoa i te ohi oporo na'na.

Ua matau vau i te mau taea'e i faahitihia. No reira, aita vau i maere i ta ratou i rave. O te feia râ aita i matau ia ratou, e ui mai paha ratou e piti uiraa, tera e piti atoa ra e haamata e te parau *no te aha*. No te aha ratou i haere ai i te hiero no te rave i ta ratou ohipa e no te tavini, aita ho'i ratou i taoto i tera ra pô e e pau rahi ho'i ta ratou i te pae moni no tera matahiti taatoa ? No te aha ratou i faaohipa ai i te materia e toe ra, mea iti ho'i e te faufaa rahi no ratou iho, no te tauturu i te hoê i roto i te ati rahi, e fifi moni atoa ho'i to ratou iho nei ?

Ua taa ana'e ia outou i te auraa ia riro ei pîpî no Iesu Mesia, ua ite atoa ia outou i te pahonora a teie na uiraa e piti.

O te raveraa i te fafauraa ia riro ei pîpî no te Mesia te haamataraa o te hoê tere no te oraraa taatoa, e e ere te e'a i te mea ohie noa. Ia tatarahapa

tatou i ta tatou mau hara e ia tutava tatou i te rave i Ta'na e au no tatou, ia tavini ho'i tatou i to tatou taata tupu mai Ta'na e tavini ahani e o Oia tera, e riro mai tatou mai Ia'na ra. O te riroraa mai Ia'na ra te huru, na reira atoa, te riroraa ei hoê Ia'na ra, te fâ e te opuaraa rahi roa a'e—e te auraa mau ho'i no te ti'araa pîpî mau.

Mai ta te Faaora i ui i Ta'na mau pîpî a farerei ai Oia ia ratou i te fenua Marite, « No reira, eaha to outou huru e au ai ? » E pahono a'era i Ta'na iho uiraa, « Amene, e parau atu vau ia outou, mai to'u nei ia » (3 Nephi 27:27).

E ere i te mea ohie ia riro mai te Faaora te huru, i roto ihoa râ i teie ao e ora nei tatou. E fifi e e ati i mua ia tatou fatata pauroa te mahana o te oraraa. E tumu no te reira, e o te reira te hoê o te mau opuaraa no te tahuti nei. Mai te tai'ohia nei i roto ia Aberahama 3:25, « E e tamata tatou ia ratou i reira, ia ite tatou e, e haapa'o anei ratou i te mau mea atoa ta te Fatu to ratou Atua e faaue ia ratou ra ».

Ua rau te huru e te paari o teie mau tamataraa. E eita hoê a'e taata e faaru'e i teie oraraa tahuti maori râ e faaruru i te reira. Te rahiraa taime, e hi'o tatou ei tamataraa te ereraa i te maa faaapu e te ohipa, te pohe o tei herehia, te ma'i, te pe'ape'a pae tino, pae feruriraa e te pe'ape'a aau, te vëvë e aore râ te mo'eraa o te mau hoa. A taa noa'tu, e nehenehe atoa i te manuiaraa i te mau opuaraa huru au e hopoi mai i te mana'o te'ote'o ei fifi, ei reira tatou e titau ai i te mau faaturaraa o te taata e ere atura ia te mana'o farii no te ra'i mai. O te hinuhinu atoa ia o te ao nei, te tui roo, te puai pae tino, te aravihi no te ano'ihhi e no te tu'aro, te oraraa manuia e te tao'a rahi. No teie iho nei mau tamataraa, e mana'o paha tatou mai ia Tevye ra i roto i te buka *Fiddler on the Roof*: Mai te peu e anatemaraa te tao'a rahi, « ia ta'iri mai te [Atua] ia'u i te reira. Eiaha roa vau e ora faahou mai ! »¹

E ara râ, e mea haamata'u a'e e te atâta te reira e e mea fifi a'e ia faaoere i te reira i tera i faahitihia na mua a'e. Eita to tatou ti'araa pîpî e tupu e e haamanahia i te huru o te mau

tamataraa i mua ia tatou, i to tatou rā faaoromairaa i te reira. Mai tei haapiihia mai e te peresideni Henry B. Eyring : « No reira, te tamataraa rahi o te oraraa o te iteraa ia e, e faaroo e e haapa'o anei tatou i te mau faaue a te Atua i roto i te mau vero o te oraraa nei. Eiaha noa no te faaoroma'i i te mau vero, no te ma'iti rā i te mea maitai i roto i to ratou riri. Te mea ri'ari'a o te oraraa nei o te oraraa ia e upooti'a i taua tata'uraa ra, ia ore e faataahia no te ho'i ma te hanahana i to tatou ai'a tumu » (« Ia ineine noa i te pae varua : a haamata vave e ia haere itoito noa i mua », *Liahona*, novema 2005, 38).

E papa ruau vau no na 23 mootua, e te'ote'oraa no'u. Tamau noa to'u maere ia ratou i te haruraa i te mau parau mau mure ore, noa'tu to ratou apî-roa-raa. I to'u faaineineraa i teie a'oraa, ua ani au ia ratou tata'itahi ia hapono mai i ta ratou tatararaa no te parau e riro ei pîpî e aore rā ei taata pee ia Iesu Mesia. Faahiahia mau te mau pahonora ta'u i farii mai ia ratou paatoa. Teie rā te pahonora ta'u i farii no roto mai ia Benjamin, 8 matahiti : « Te auraa ra e riro ei pîpî no Iesu Mesia oia ho'i ia, e riro ei hi'oraa. Te auraa ra, e riro ei misionare e e faaineine ia riro ei misionare. Te auraa ra, e tavini ia vetahi ê. Te auraa ra, e tai'o i te mau papa'iraa mo'a e e pure. Te auraa ra, e haamo'a i te mahana sabati. Te auraa ra, e faaroo i te muhumuhu o te Varua Maitai. Te auraa ra, e haere i te pureraa e i te hiero ».

Ua tu'ati to'u mana'o e to Benjamin. Te ti'araa pîpî, o te raveraa ia e te riroraa. Ia haapa'o tatou i Ta'na mau faauerua e ia tavini tatou i to tatou taata tupu, e riro tatou ei mau pîpî maitai a'e na Iesu Mesia. Na te haapa'oraa e te auraroraa i To'na hinaaro e faatae mai i te hoararaa o te Varua Maitai, e na reira atoa te mau haamaitairaa no te hau, te popou e te paruru o te pee nei i te melo toru o te Atuarua. E aita e rave'a ê no te farii i te reira. E i te hopea roa, na te auraro-hope-roa-raa i To'na hinaaro e tauturu ia tatou ia riro mai to tatou Faaora ra te huru. Faahou â, o te riroraa mai

Ia'na ra te huru, na reira atoa, te riroraa ei hoê Ia'na ra, te fâ e te opuaraa rahi roa a'e—e te auraa mau ho'i no te ti'araa pîpî mau.

O te ti'araa pîpî te mea i faaitehia i te hiero no Colonia Juárez e i te mau faapu tapiri, i roto ho'i i te faaroo o tera na taea'e e tera na tuahine, i te haapapûraa ratou i to ratou faaotiraa papû i mua i te Atua e i te tahi e te

tahi noa'tu â te ati rahi mau.

Te faaite papû nei au e, ia haapa'o tatou i Ta'na mau faauerua, ia tavini tatou ia vetahi ê e ia auraro tatou i To'na hinaaro, e riro mau tatou ei pîpî mau No'na. Te na reira nei au i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

NOTA

1. Hi'o Joseph Stein, Jerry Bock, Sheldon Harnick, *Fiddler on the Roof* (1964), 61.

Na Elder Don R. Clarke
No te Hitu Ahuru

Te mau haamaitairaa o te oro'a mo'a

E haamaitaihia tatou mai te mea e, e faaite tatou i te mana'o mauruuru no te Taraehara a Iesu Mesia, e faaapî tatou i ta tatou mau fafauraa o te bapetizoraa e e ite ho'i i te faaoreraraa hapa ; e e farii tatou i te faaûruraa no ô mai i te Varua Maitai.

Ua paari au i Rexburg, Idaho, i reira to'u faaûruraahia e te haapiiraahia na te hoê utuafare nehenehe, na te mau hoa, te mau orometua e te feia faatere maitai roa. Ua farii matou paatoa i te mau iteraa taa ê i roto i to matou oraraa o tei haaputapû i to matou aau e o tei faatupu i te taa-ê-raa i roto i to matou oraraa taatoa. Ua tupu te hoê iteraa mai te reira te huru i roto i to'u apîraa. Na teie iteraa i tau i roa i to'u oraraa.

Ua haapa'o tamau noa vau i roto i te Ekalesia e ua paari au i roto i te Autahu'araa a Aarona. I to'u apîraa, ua ani te taea'e Jacob, to'u orometua haapii, ia papa'i au i ni'a i te hoê taretā e i te mau mana'o ta'u i feruri i te taima a faaterehia ai te oro'a mo'a. Ua rave a'era vau i ta'u taretā e ua haamata a'era i te papa'i. Te ohipa matamua i roto i te tabula, te taoraraa popo ia i roto i te ete ta matou i upootia i napo ra. I muri iho i te reira ha'utiraa, te hoê ia tai'o mahana, e te tahi atu mau mea mai te reira te huru i roto i te tabula. I

te hopea roa, ma te papa'i-na'ina'i-hia, te i'oa ia o Iesu Mesia.

Pauroa te Sabati, ua faaihia taua taretā ra. No te hoê taure'are'a no te Autahu'araa a Aarona, e aarā apî e te aano e te huru varua to te oro'a mo'a e te pureraa oro'a. Ua tia'i rû vau i te mau Sabati e i te taima o te amuraa i te oro'a mo'a, i te mea e, ua tau i to'u haro'aro'araa i te parau no te Taraehara o te Faaora i to'u huru. I te mau Sabati atoa e tae roa mai i teie mahana, ia amu ana'e au i te oro'a mo'a, e nehenehe ta'u e hi'o i ta'u taretā e e hi'opo'a i ta'u tabula. I ni'a i ta'u tabula i teie nei, te ohipa matamua roa, o te Faaora ia o te taata nei.

Te tai'o nei tatou i roto i te Faufaa Apî i te taima a putuputu ai te Faaora e Ta'na mau Aposetolo i te piha teitei no te oro'a i te pasa.

« Ua rave ihora oia i te pane, haamaitai atura i te Atua, vavahi ihora, tuu atura ia ratou ra, na ô atura, o tau tino teie e horoahia na outou nei, e *na reira outou ei mana'oraa ia'u.*

« E ua na reira atoa hoi i te au'a ia

oti a'e te amuraa, na ô atura, teie nei au'a, o te faufaa apî ia i to'u nei toto, e *haamaniihia no outou nei* »¹

Ua haamau atoa Iesu i te oro'a mo'a i te taima a haere ai Oia e farerei i te Ati Nephi.² Ua ite au i te faufaa o teie na ohipa.

Ua parau te peresideni David O. McKay e, « te faaûru mai nei te varua ia'u ia haapapû atu i te mea ta te Fatu i faataa ei pureraa faufaa roa a'e i roto i te Ekalesia nei, maori râ, te pureraa oro'a ia ».³ Mai te mea e, e faaineine maitai tatou ia tatou no te oro'a mo'a, e nehenehe ia tatou e tau i to tatou oraraa. Te hinaaro nei au e horo'a tu ia outou e pae ture o te nehenehe e haamaitai i to tatou oraraa ia amu ana'e tatou i te oro'a mo'a ma te parau ti'a.

I. Ia faaite i te mana'o mauruuru no te Taraehara a Iesu Mesia

Te ture matamua o te faaiteraa ia i te mana'o mauruuru i te Metua i te Ao ra i te taima o te oro'a mo'a, no te Taraehara o Ta'na Tamaiti. Teie te hoê aamu no ni'a i te opereraa o te oro'a mo'a :

« Aita roa to te oro'a mo'a e au-raa rahi no'u tae roa tu i te Sabati a faatoro'ahia ai au ei diakono. Ua opere au i te oro'a mo'a i taua avatea ra no te taima matamua. Hou te pureraa, ua faa-ara mai te hoê diakono ia'u e, 'Haapa'o maitai i te taea'e Schmidt. E riro paha oe i te faaara ia'na !' Ua tae maira te taima e opere ai au i te oro'a mo'a. Ua opere au i roto i na aroa matamua e ono ma te maitai. Ua amu te tamarii e te taata paari i te faraoa ma te pe'ape'a ore. I muri iho, ua tae mai au i te aroa hitu, te aroa ia i reira te taea'e Schmidt e parahi tamau ai. Ua maere râ vau. Aita oia i vare'a i te taoto, e mea araara maitai râ oia. Taa ê atu ia vetahi ê o ta'u i opere, ua rave oia i te faraoa mai te feruriraa e te faatura rahi i to'u hi'oraa.

« Tau minuti i muri a'e, o vau â teie e haafatata nei i te aroa hitu e te faarii pape. I teie râ taima, ua tano ia to'u hoa. Te parahi ra te Taea'e Schmidt ma te upoo taupe i raro, e to'na na mata rarahi Helemanu ua piri. Mai te huru ra e, te taoto ra oia. Eaha ta'u e rave e aore râ, e parau ? Ua hi'o vau i te hoê taima i to'na rae, tei mi'omi'o e tei ruau i te teimaha o te ohipa e o te

oraraa tarani. Ua tomo mai oia i roto i te Ekalesia i to'na ap'iraa, e ua farerei oia i te mau hamani-ino-raa e rave rahi i roto i to'na oire iti i Helemani. Ua faaroo vau i taua aamu ra e rave rahi taime i roto i te pureraa iritiraa mana'o. Ua faaoti a'era vau e tura'ira'i rii i to'na taponu ma te ti'aturi e, e ara mai oia. A haamata ai au i te faatoro i to'u rima, ua maraa mārū maira to'na upoo i ni'a. E roimata te tahe ra i ni'a i to'na na papari'a, e ia hi'o a'era vau i roto i to'na na mata, ua ite au i te here e te oaoa. Ua rave a'era oia i te pape ma te mārū. Noa'tu e, ahuru ma piti matahiti ana'e to'u i taua taime ra, te haamana'o noa nei â vau, ma te papū maitai, i to'u mau mana'o a hi'o ai au i teie taata ruau i te raveraa i te oro'a mo'a. Ua ite papū a'era vau ma te feaa ore e, te tupu ra te hoê mea i roto i to'na aau no ni'a i te oro'a mo'a, o ta'u i ore i ite a'e nei. Mai taua taime ra, ua faaoti ihora vau e, e hinaaro vau e farii atoa i taua huru mana'o ra ».⁴

Ua paraparau te taea'e Schmidt i to te ra'i, e ua paraparau mai to te ra'i ia'na.

II. Haamana'o e, te faaapî nei tatou i te mau fafauraa o te baptizoraa

Te piti o te ture o te haamana'oraa ia e, te faaapî nei tatou i ta tatou mau fafauraa no te baptizoraa i te taime e amu ai tatou i te oro'a mo'a. Te tahi o te mau fafauraa ta tatou e rave, mai tei papa'ihia i roto i te mau papa'iraa mo'a, maori râ ia :

« Ia ô i te aua o te Atua, e ia parauhia i to'na ra mau taata... ia tauturu te tahi i te tahi i te hopoi i ta outou mau hopoia... e ia haamahanahana ia ratou i tei au ia haamahanahanahia ra... e ia tia ei ite o te Atua ».⁵

« Ia haere mai ma te aau tae e te varua mārū... e ua tia ia ia ratou ia rave i te i'oa o Iesu Mesia i nia iho ia ratou, ma te hinaaro mau ia tavini atu ia'na e tae noa'tu i te hopea ra »,⁶ e ma te haapa'o maitai i Ta'na mau faaue e i te haamana'o â Ia'na.⁷

Ua riro na te pure o te oro'a mo'a ei faahaamana'oraa i teie mau fafauraa. Ia rave ana'e tatou i te oro'a mo'a, te faaapî nei ia tatou i ta tatou euhe ia haapa'o i teie mau fafauraa. Te ti'aturi

nei au e, e mea tano ia tamau aau tatou i teie na pure o te oro'a i roto i to tatou feruriraa e i roto i to tatou aau. Na te reira e tauturu ia tatou ia faatumu i ni'a iho i te faaap'iraa i ta tatou mau fafauraa o te baptizoraa. Noa'tu e, e 8 e aore râ, e 80 matahiti tatou i baptizohia ai, te ti'aturi nei au e, eita roa'tu tatou e haamo'e i taua mahana ra, e i te mau fafauraa ta tatou i rave.

III. I te taime o te Oro'a mo'a, e nehenehe ta tatou e ite i te faaoreraa o ta tatou mau hara

Te toru, i te taime no te oro'a mo'a, e nehenehe ta tatou e ite i te faaoreraa o ta tatou mau hara. Mai te mea e, ua rave maite tatou i te taime na mua a'e i te pureraa oro'a no te tatarahapa i ta tatou mau hara, e nehenehe ta tatou e haere atu i rapae i te pureraa oro'a ma te feruri e, e mea mâ tatou e te viivii ore hoi. Ua parau te peresideni Boyd K. Packer e : « E faaapî te oro'a mo'a i te faanahoraa o te faaoreraa hapa. Ia opere-ana'e-hia te oro'a mo'a i te mau Sabati atoa, o tera ia te hoê oro'a no te faaapî i te faanahoraa o te faaoreraa hapa... E tamâ outou ia outou iho i te mau Sabati atoa, ia ti'a hoi i to outou varua ia tamahia i te taime au mau

ra, a pohe ai outou ».⁸ Mai te mea e, e amu tatou i te oro'a mo'a ma te parau ti'a, e nehenehe te reira e tauturu ia tatou ia riro mai te nunaa o te Arii Beniamina, inaha, « *i ihora ratou i te oaoa, i matara hoi ta ratou mau hara, e ua hau to ratou aau* ».⁹

IV. E nehenehe ta tatou e farii i te faaûruraa no te mau rave'a faaitiaifaroraa i to tatou mau fifi

Te maha o te ture maori râ ia, e nehenehe ta tatou e farii i te faaûruraa no te mau rave'a faaitiaifaroraa i to tatou mau fifi, i roto i te pureraa oro'a. A ti'a ai au ei peresideni misioni i Bolivia, ua fana'o maua ta'u vahine o Mary Anne i te amui atu i roto i te hoê haapiipiraa na te mau peresideni misioni tei horo'ahia e te peresideni Henry B. Eyring. I roto i taua apooraa ra, ua haapii mai oia e, te vai ra e toru rave'a faufaa roa no te faaineine ia fana'o i te mau mea o te hoê apooraa. E haere mai tatou e to tatou mau fifi, ma te haehaa mai te tamarii te huru ua ineine no te apo, e te hinaaro ia tauturu i te mau tamarii a te Atua.

Mai te mea e, e haere mai tatou i te pureraa oro'a ma te haehaa, e nehenehe tatou e haamaitaihia i te fariiraa i te iteraa i te mau rave'a faaitiaifaroraa i to tatou mau fifi i te mau mahana atoa. E haere mai râ tatou ma te faaineine, ma te hinaaro ia faaroo, e eiaha te mana'o onevaneva. Te tai'o nei tatou i roto i te mau papa'iraa mo'a e, « Area râ, inaha, te parau atu nei au ia oe e, ia *imi maite* oe i te reira i roto i to oe aau e tia'i ei reira oe e *ani mai ai ia'u e ua tia anei*, e mai te mea ua tia ra e faatupu ia vau i te *ahu i roto i to oe ouma* ; no te reira oe e *ite ai e ua tia ihoa* ».¹⁰ E nehenehe ta tatou e ite eaha te ti'a ia tatou ia rave no te faaitiaifaro i to tatou mau fifi.

V. Ia rave ana'e tatou i te oro'a mo'a ma te parau ti'a, e tauturu te reira ia tatou ia faaihia i te Varua Maitai

Te pae o te ture, mai te mea e, e rave tatou i te oro'a mo'a ma te parau ti'a, e tauturu te reira ia tatou ia faaihia i te Varua Maitai. I To'na haamauraa i te oro'a mo'a a haere ai oia e farerei i te Ati Nephi, ua parau o Iesu e,

« O te amu i teie nei pane, ua amu ia i tau tino na to'na varua, e o te inu i teie nei uaina, ua inu ia i to'u ra toto na to'na varua, e e ore roa to'na varua e poia e e poiha, e vai paia noa ra oia ». ¹¹ Ua fafauhia ia ratou e, mai te mea e, e po'ia e e poiha ratou i te parau ti'a, e faa'ihia ia ratou i te Varua Maitai. Te fafau atoa mai nei te pure oro'a e, mai te mea e, e haapa'o tatou i ta tatou mau fafauraa, e vai noa ia To'na Varua i piha'i iho ia tatou. ¹²

Ua parau o Elder Melvin J. Ballard e : « Te faaite papû nei au e, te vai ra te hoê varua i roto i te faatereraa o te oro'a mo'a o te haamahanahana i te varua mai te upoo e tae roa'tu i te avae ; e ite outou i te varua pêpê ia faaorahia, e i tei teimaha ia haamâmâhia. E tae mai te tamahanahana e te oaoa i roto i te varua parau ti'a e o tei hinaaro mau ia amu i teie maa varua ». ¹³

E haamaitaihia tatou mai te mea e, e faaite tatou i te mana'o mauruuru no te Taraehara a Iesu Mesia, e faapâ tatou i ta tatou mau fafauraa o te bapetizoraa e e ite ho'i i te faaoreraa hapa ; e e farii tatou i te faaûruraa no ô mai i te Varua Maitai mai te mea e, e amu tatou i te oro'a mo'a i te mau hepetoma atoa. E riro ia ei pureraa oro'a nehenehe roa mai te mea e, e faa'iro tatou i te oro'a mo'a ei tumu no ta tatou haamoriraa. Te faaite atu nei au i to'u oaoa i te Taraehara a Iesu Mesia. Ua ite au e, te ora nei Oia. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Luka 22:19–20 ; reta tei faahuru-ê-hia.
2. Hi'o 3 Nephi 18.
3. David O. McKay, i roto Conference Report, atopa 1929, 11.
4. *Book of Mormon Student Manual* (Church Educational System manual, 1979), 417.
5. Mosia 18:8–9.
6. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:37.
7. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77.
8. Boyd K. Packer, *Mine Errand from the Lord* (2008), 196.
9. Mosia 4:3; reta tei faahuru-ê-hia.
10. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 9:8 ; reta tei faahuru-ê-hia.
11. 3 Nephi 20:8.
12. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77.
13. Melvin J. Ballard, i roto Bryant S. Hinckley, *Sermons and Missionary Services of Melvin Joseph Ballard* (1949), 149.

Na Elder David A. Bednar

No te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Faafariuhia i te Fatu

Te iteraa e, e parau mau te evanelia, o te ora ia o te iteraa papû. E te haapa'o-tamau-raa i te evanelia, o te ora ia o te faafariuraa.

Te tumu parau o ta'u a'oraa, o te auraa ia e vai ra i rotopu i te fariiraa i te iteraa papû e, o Iesu te Mesia, e te riroraa ei taata tei faafariuhia Ia'na e i Ta'na evanelia. E ohipa matarohia ia tuatapapa i te parau o te iteraa papû e o te faafariuraa ma te faataa ê maite i teie na tumu parau. Tera râ, e iteahia ia tatou te tahi hi'oraa e te tahi iteraa varua faufaa rahi mai te mea e, e tuatapapa hoê tatou i teie na tumu parau faufaa.

Te pure nei au i te Varua Maitai ia haapii mai e ia haamaramarama mai ia tatou tata'itahi.

O vai râ vau i ta outou na parauraa ?

E rave rahi mau mea te ti'a ia tatou ia apo mai mai roto mai i te ohipa a te aposetolo Petero no ni'a i te iteraa papû e te faafariuraa.

Te haere ti'a'tura Iesu i te pae fenua i Kaisarea Philipi ra, ua ui atura oia i Ta'na mau pipi i teie uiraa hohonu na ô atura : « O vai râ vau i ta outou na parauraa ? »

Pahono atura Petero ma te otiahi ore :

« O te Mesia oe, te Tamaiti a te Atua ora ra.

« Ua parau atura Iesu Ia'na, na ô atura, E ao to oe, e Simona Bare-iona, e ere ta te taata i faaite mai ia oe i

te reira, na tau Metua râ i te ao ra » (Mataio 16:15–17).

Mai te pahonora a Petero e te haapiiraa a te Faaora e haapapû mai nei, te iteraa papû o te ite ia e roaa i te taata iho no ni'a i te parau mau varua o te fariihia na roto i te heheuraa. Te iteraa papû e horo'a ia no ô mai i te Atua ra, e e roaa te reira i Ta'na mau tamarii paatoa. Te feia atoa e imi i te parau mau ma te aau parau-ti'a, e roaa ia ia ratou te hoê iteraa papû na roto i te faaohiparaa i te hoê « faaroo iti haihai noa iho » ia Iesu Mesia no te « tamata » (Alama 32:27) , no te « tamata i te mana o te parau » (Alama 31:5), no te « auraro i te parau a te Varua Maitai » (Mosia 3:19), e no te ara i te Atua ra (hi'o Alama 5:7). Na te iteraa papû e faarahi i te faito hopoi'a o te taata iho, e e horo'a mai i te opuaraa, te mana'o papû e te oaoa.

No te imi e no te farii i te hoê iteraa papû no te parau mau varua, e titauhia ia ia ui, ia imi, e ia patoto (hi'o Mataio 7:7 ; 3 Nephi 14:7) ma te aau parau-ti'a, e te hinaaro mau e te faaroo i te Faaora (hi'o Moroni 10:4). Teie te mau tuhaa tumu o te hoê iteraa papû, te iteraa e, te ora nei te Metua i te Ao ra e ua here Oia ia tatou, o Iesu Mesia to tatou Faaora, e ua faaho'ihia mai te îraa o te evanelia

i te fenua nei i teie mau mahana hopea nei.

Ia faafariuhia mai oe ra

A haapii ai te Faaora i Ta'na mau pīpī i te Tamaaraa Hopea ra, na ô atura Oia ia Petero :

« E Simona, e Simona, i ani na Satani ia outou e ueue mai te sitona ueuehia ra :

« I pure na ra vau ia oe ia ore ia mure to oe faaroo : e ia faafariuhia mai oe ra, a faaitoito i to mau taea'e » (Luka 22:31–32).

E ohipa taa ê mau teie, inaha, i paraparau na e i haere na ho'i teie aposetolo na muri iho i te Fatu, e ua ite i te mau semeio e rave rahi, e ua roaa ho'i to'na iteraa papû paari no ni'a i te Faaora. Noa'tu râ i te reira, ua titau Petero i te tahi atu â haapiiraa no roto mai ia Iesu no ni'a i te mana faafariu e te haamo'a o te Varua Maitai e no ni'a atoa i ta'na hopoi'a ia tavini ma te faaroo.

E titau te evanelia a Iesu Mesia i te hoê tauraa hohonu e te mure ore o to tatou huru mau, e e tupu te reira tauiraa na roto i te Taraehara a te Faaora. Na te faafariuraa mau e faatupu i te hoê tauraa i roto i te mau ti'aturiraa, te mau hinaaro e te oraraa o te hoê taata no te farii e no te haapa'o i te hinaaro o te Atua (hi'o Te Ohipa 3:19; 3 Nephi 9:20), e e faatupu atoa i te hoê fafauraa papû ia riro ei pīpī na te Mesia.

Ua riro te faafariuraa ei faarahiraa, ei faahohonuraa e ei faaaanoraa i te niu o te iteraa papû. O te hotu ia o te heheuraa no ô mai i te Atua ra, ma te apeehea e te tatarahapa, te haapa'o e te itoito o te hoê taata. Te taata e imi i te parau mau ma te aau tae, e faafariuhia ia na roto i te faahuru-ê-raa rahi o te aau, e te fanau-varua-raa-hia i te Atua ra (hi'o Alama 5:12–14). Mai te mea e, e faatura tatou i te mau oro'a e te mau fafauraa o te faaoraraa e te faateiteiraa (hi'o PH&PF 20:25), ma te « haere ti'a'tu i mua i te ti'a-maite-raa i te Mesia » (2 Nephi 31:20), e ia itoito noa e tae noa'tu i te hopea ra (hi'o PH&PF 14:7), e riro mai tatou ei taata apī i roto i te Mesia (hi'o 2 Korinetia 5:17). Te faafariuraa o te pûpûraa ia

ia tatou iho, i to tatou here e to tatou haavare ore ei horo'a i te Atua ra, no to tatou mauruuru i te horo'a o te iteraa papû.

Te mau hi'oraa no te faafariuraa i roto i te Buka a Moromona

Ua î te Buka a Moromona i te mau aamu faaûru o te faafariuraa. O Amaleki, te hoê huaai no Iakoba, tei parau e : « Ua hinaaro vau ia haere mai outou i te Mesia, oia Tei Mo'a i Iseraela nei, e rave i ta'na ora, e te mana o ta'na faaoraraa. Oia ia, e haere mai Ia'na, a pûpû mai ai i to outou aau atoa ei ô na'na » (Omoni 1:26).

E mea faufaa e e mea titauhia ia ite na roto i te mana o te Varua Maitai e, o Iesu te Mesia. Tera râ, te haereraa mai Ia'na ra ma te itoito e ma te horo'a i to tatou varua atoa ei ô, eita ia te iteraa noa e rava'i. E titau te faafariuraa i to tatou aau atoa, to tatou puai atoa, e to tatou mana'o e te itoito atoa (hi'o PH&PF 4:2).

Ua pahono mai te nunaa o te arii Beniamina i ta'na mau haapiiraa i te na ôraa mai e, « e, ua faaroo matou i te parau atoa ta oe i parau mai ia matou ; e ua ite ho'i matou e, e parau mau te reira, na roto i te Varua o te Fatu puai hope tei faahuru ê ia matou, oia ho'i

to matou aau, i ore ai matou i hinaaro ai i te rave i te ino, ia rave râ i te maitai ma te faaea ore » (Mosia 5:2).

Te parauhia ra no te faafariuraahia te mau Ati Lamana i roto i te buka a Helamana e, tei ni'a ratou i « te e'a au ma te haapa'o maitai i mua i te Atua, e te haapa'o maira ratou i ta'na ra mau faaue, e te mau ture e te mau parau na'na...

« [...] E te titau ma te tuutuu ore i te faaite i te parau mau i te toea no to ratou mau taea'e » (Helamana 15:5–6).

Mai ta teie mau hi'oraa e faaite mai nei, te mau huru faufaa ta te faafariuraa e faatupu mai o te faahuru-ê-raa rahi ia o to tatou aau, o te hinaaroraa ia e rave tamau noa i te maitai, o te faaotiraa ia i ta'na iho ohipa, te haapa'o-maitai-raa i mua i te Atua, te haapa'oraa i te mau faauerua, e te taviniraa ma te tuutuu ore. Ua horo'a hope roa teie mau varua haapa'o ia ratou i te Fatu ra e i Ta'na mau haapiiraa.

Ia faafariuhia

No tatou e rave rahi, e ohipa tamau te ohipa o te faafariuraa, e ere i te hoê ohipa no te hoê taima noa tei tupu mai na roto i te hoê iteraa faahiahia e aore râ, te hoê iteraa pe'ape'a. Ua

faaue e ua na ni'a iho i te faaue, ua a'o e ua na ni'a iho i te a'o, e mea haere marû noa, fatata aore e itehia i te mata taata, e tu'ati to tatou mau hinaaro, to tatou mana'o, ta tatou mau parau, e ta tatou mau ohipa i ni'a i te hinaaro o te Atua. E titau te faafariuraa i te Fatu ra i te rohi tamau e te faaoroma'i.

Ua faaite mai o Samuela te Ati Lamana e pae ohipa faufaa ia faafariuhia i te Fatu ra: (1) te ti'aturiraa i te mau haapiiraa e te mau parau tohu a te mau peropheta mo'a mai tei papa'ihia i roto i te mau papa'iraa mo'a, (2) te faaiteraa i te faaroo i te Fatu ia Iesu Mesia, (3) te tatarahaparaa (4) te fariiraa i te faahuru-ê-raa rahi o te aau, e (5) te « tape'a-maite-raa ma te aueue ore » (hi'o Helamana 15:7-8). Teie te e'a e tae ai i te faafariuraa.

Te iteraa papû e te faafariuraa

Te iteraa papû o te omuaraa ia e te titauraa i te faafariuraa tamau. Te iteraa papû o te haamataraa ia ; e ere ia i te hopearaa. Te hoê iteraa papû puai, o te niu i reira e patuhia ai te faafariuraa.

E ere, e eita e nava'i te iteraa papû ana'e no te paruru ia tatou i roto i te mau ati o te anotau hopea nei, e i te mau ino e haaati nei ia tatou. E mea faufaa e e mea titauhia te iteraa papû, aita râ te reira e nava'i no te horo'a mai i te puai e i te parururaa pae varua ta tatou e hinaaro nei. Vetahi mau melo o te Ekalesia e iteraa papû to ratou, ua rave i te ino e ua faaru'e i te Ekalesia. Aita to ratou ite pae varua e ta ratou fafauraa i nava'i te puai i mua i te mau tamataraa i farereihia e ratou.

Te vai ra hoê haapiiraa faufaa roa no ni'a i te tu'atiraa i rotopu i te iteraa papû e te faafariuraa i roto i te mau ohipa misionare a te mau tamaiti a Mosia.

« E te ora ra te Fatu, o tei faaroo, e o tei faafariuhia mai i te ite i te parau mau ra, na roto i te a'oraa a Amona e to'na ra mau tae'a'e, mai te au i te Varua tohu e te parau heheue, e te mana ho'i o te Atua tei rave i te semeio i roto ia ratou ra ; e parau atu vau ia outou, te ora ra te Fatu, o te ati Lamana i

faaroo i ta ratou a'oraa, e i fariu ho'i i te Fatu ra, aita roa'tura ratou i taiva.

« Ua riro ho'i ratou ei feia parau-ti'a ; e ua faaru'e ratou i ta ratou mauhaa tama'i, e aore atura ratou i tama'i faahou i te Atua...

« E teie nei, teie te mau taata i fariu i te Fatu ra » (Alama 23:6-8).

E piti tuhaa faufaa teie i faaitehia i roto i teie nau irava : (1) *te ite i te parau mau*, o te nehenehe e faaauhia i te hoê iteraa papû, e (2) *faafariuhia i te Fatu ra*, ta'u e haro'aro'a nei ei faafariuraa i te Faaora ra e i Ta'na evanelia. No reira, na teie apitiraa puai o te iteraa papû e te faafariuraa i te Fatu ra e faatupu i te vai-papû-raa e te aueue ore, e e horo'a atoa mai i te parururaa i te pae varua.

Aita ratou e hi'a faahou e aita atoa i rave faahou i « ta ratou mauhaa tama'i, aita ratou i tama'i faahou i te Atua ». No te tuu i te hiti i « te mau mauhaa tama'i » herehia, mai te aau pipiri, te te'ote'o e te haapa'o ore, e titau te reira i te hoê mea hau atu i te ti'aturiraa e te iteraa noa. Hou a ti'a

ai ia tatou ia faaru'e i ta tatou mau mauhaa tama'i, e titauhia ia tatou ia roaa te ti'aturiraa papû, te haehaa, te tatarahapa, e te auraro. Te tape'a noa nei anei outou e o vau nei i te mau mauhaa tama'i o te tape'a ia tatou eiaha ia faafariuhia i te Fatu ra? Mai te mea e, oia, ua titauhia ia ia tatou ia tatarahapa i teie nei.

Ia ite mai tatou e, aita te mau Ati Lamana i faafariuhia i te mau misio-nare tei haapii ia ratou, e aore râ, i te mau faanahoraa maitai a te Ekalesia. Aita ratou i faafariuhia i te huru o to ratou mau ti'a faatere, e aore râ, i te faaherehereraa i te hiro'a tumu, e aore râ, i te mau peu a to ratou hui metua. Ua faafariuhia ratou i te Fatu ra—Oia te Faaora e i To'na ti'araa hanahana e Ta'na haapiiraa—e aita ratou i hi'a faahou.

Te iteraa papû o te iteraa varua ia i te parau mau, o te roaa mai na roto i te mana o te Varua Maitai. Te faafariuraa tamau, o te haapa'o-maite-raa ia i te parau mau i heheuhia mai ta tatou i farii—ma te hinaaro mau e te mau tumu ti'a. Te iteraa e, e parau mau te evanelia, o te ora ia o te iteraa papû. E te haapa'o-tamau-raa i te evanelia, o te ora ia o te faafariuraa. E ti'a ia ite tatou e parau mau te evanelia, e ia haapa'o i te evanelia.

Te iteraa papû, te faafariuraa, e te parabole o na paretenia hoê ahuru

E faaohipa vau i teie nei i te hoê o te mau tatararaa e rave rahi o te parabole o na paretenia hoê ahuru no te haapapû i te auraa i rotopu i

te iteraa papû e te faafariuraa. Ahuru paretenia teie, e pae mea paari, e pae mea maamaa, ua rave ratou i ta ratou mau lamepa e ua haere e farerei i te tane faaiipoipo apî. A feruri e, te mau lamepa i faaohipahia e te mau paretenia e mau lamepa ia o te iteraa papû. Ua rave te mau paretenia maamaa i ta ratou lamepa o te iteraa papû, aita râ i ta'ita'i atoa'tu i te mori. A feruri e, teie mori e, e mori ia o te faafariuraa.

« Area te feia paari ra, ua hopoi i ta ratou mau lamepa [o te iteraa papû] ma te mori [o te faafariuraa] atoa i roto i ta ratou mau farii.

« Te maoro ra râ taua tane faaiipoipo apî ra, tiaruhe paatoa ihora ratou e ma'iri ihora te taoto.

« E tae a'era i te tuiaraa po ra, o te pii maira, inaha, te haere mai nei te tane faaiipoipo apî nei, e haere outou ia farerei atu Ia'na.

« Ua ti'a a'era te mau paretenia atoa ra i ni'a, ua faanehehe ihora i ta ratou mau lamepa [o te iteraa papû].

« Ua parau atura te feia maamaa ra i te feia paari, Ho mai i te tahi vahi i ta outou mori na [oia te mori o te faafariuraa]; te pohe nei ho'i ta matou mau lamepa [e mea paruparu ho'i to matou iteraa papû.

« Ua parau mai ra râ te feia paari na ô maira, Eiaha, o te ore ho'i o te navai ia opere na tatou atoa : E haere râ outou i te feia hoo ra, hoo atu ai i ta outou iho » (Mataio 25:4–9).

Ua riro anei nau paretenia paari e pae ei taata pipiri e te hinaaro ore e horo'a, e aore râ, te faaite ti'a nei ratou e, e ore te mori o te faafariuraa e ti'a

ia tiipeehia? E ti'a anei i te puai varua te hotu na roto i te haapa'o-tamau-raa i te mau faauerua ia horo'ahia i te tahi taata ê atu? E nehenehe anei te ite tei roaa mai na roto i te tai'o-tamau-raa e te feruri-hohonu-raa i te mau papa'iraa mo'a ia horo'ahia'tu i te hoê taata e hinaaro ra i te reira? E nehenehe anei te hau ta te evanelia e hopoi mai i roto i te hoê tino haapa'o o te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei ia horo'ahia i te hoê taata e farerei nei i te ati e aore râ, i te tamataraa rahi? Te pahonora papû i teie mau uiraa tata'i-tahi maori râ, aita.

Mai ta te mau paretenia paari i haapapû mai, titauhia ia tatou tata'i-tahi « ia hoo i ta tatou iho ». Aita teie mau vahine faaûruhia e paraparau nei i te parau no te puturaa faufaa; te haapapû mai nei râ ratou i ta tatou iho hopoi'a ia tape'a ama noa i ta tatou lamepa o te iteraa papû, e ia vai î noa ta tatou mori no te faafariuraa. E roaa teie mori tao'a rahi hoê topata i te taime hoê—« faaue... e ua na ni'a iho i te faaue, ua a'o, e ua na ni'a iho i te a'o » (2 Nephi 28:30), ma te faaoroma'i e te tamau maite. Aita e vai ra te e'a tapu poto; aita e ti'a ia rave i te mau faaineineraa rû i te taime hopea.

« No reira, ia mau orua i te itoito, mai te pure noa i te mau taime atoa, mai te faanehehehia ta orua na lamepa e ia ama noa ho'i, e ia afai noa orua i te hinu, ia vai ineine noa orua no te haereraa mai o te Tane Faaipoipo Apî ra » (PH&PF 33:17).

Iteraa papû

Te fafau atu nei au e, mai te mea e, e itehia ia tatou te parau mau, e e faafariuhia tatou i te Fatu, e vai papû noa tatou ma te aueue ore e eita roa e hi'a. Ei reira tatou e tuu ai i ta tatou mau mauhaa aro i te hiti. E roaa ia tatou te puai varua mai roto mai i ta tatou mau lamepa o te iteraa papû, e te hoê faito rahi o te mori o te faafariuraa. E ia rahi noa'tu ho'i to tatou faafariuraa, e faaitoito ia tatou i to tatou mau utuafare e te mau taata tei apiti mai ia tatou. Te faaite papû nei au i teie mau parau mau na roto i te i'oa mo'a o te Fatu o Iesu Mesia ra, amene. ■

Na te peresideni Thomas S. Monson

Ei te Atua tatou i teie nei

Ia faatae tatou i te mau poro'i o na mahana e piti i ma'iri i roto i to tatou aau e to tatou oraraa, e haamaitaihia tatou.

Eau mau taea'e e tuahine, ua tae tatou i te hopea o teie amuiraa rahi, ua au mau te reira. Ia'u nei, ua faamuhia vau i te pae varua e ua faateiteihia, e ua ite au e, ua putapû atoa outou i te varua taa ê o teie amuiraa.

Te pûpû nei matou i te mauruuru o to matou nei aau i te taata atoa tei tauturu mai noa'tu ta'na ohipa. Ua haapii-nehenehe-hia mai e ua haapapû-faahou-hia mai te mau parau mau o te evanelia. Ia faatae tatou i te mau poro'i o na mahana e piti i ma'iri i roto i to tatou aau e to tatou oraraa, e haamaitaihia tatou.

Mai tei mâtauhia, e puharahia te mau ohipa o teie amuiraa i roto i te mau numerā no te *Ensign* e te *Liahona* no te ava'e i muri nei. Te faaitoito nei au ia outou ia tai'o faahou i te mau a'oraa e ia feruri maite i te mau poro'i i roto. I roto i to'u iho nei oraraa, ua ite au i te apî rahi mai roto mai i teie mau haapiiraa faaûruhia a tuatapapa hohonu ai au i te reira.

Ua rahi maitai te haaparareraa o te amuiraa, aita te reira i itehia a'enei, ua tae te reira na te mau fenua e na ni'a i te mau moana i te mau taata atoa. Noa'tu ihoa ia ua atea matou i te rahiraa o outou, te parahi atoa nei râ

to outou varua i ô nei e te faatae atu nei matou i to matou here e to matou au ia outou.

I te mau Taea'e tei haamauruuruhia i teie amuiraa, tera mai te mauruuru o te aau ia outou paatoa no te mau matahiti e rave rahi ua tavini mai outou ma te hinaaro mau. Eita e nehe-nehe e tai'o i te taata tei haamaitaihia na roto i ta outou tautururaa i te ohipa a te Fatu.

Te mau taea'e e te mau tuahine, aita i maoro a'enei, ua faahanahana-hia te 85raa o to'u matahiti, e ua mauruuru roa vau no te matahiti tata'itahi ta te Fatu e horo'a mai nei. Ia feruri au i to'u oraraa, ua mauruuru vau Ia'na no Ta'na mau haamaitairaa ia'u nei. Mai ta'u i parau i teie nei po'ipo'i, ua ite to'u aau i To'na rima i te faatere-raa i ta'u mau tutavarāa a tamata noa ai au i te tavini Ia'na e i te tavini ia outou.

E titauroa rahi tei ni'a i te peresideni o te Ekalesia. Auê to'u mauruuru rahi no to'u na tauturu e piti o te tavini nei i piha'i iho ia'u, te vai nei to raua hinaaro mau e to raua aravihi taa ê no te tauturu mai i roto i te ohipa tei ni'a i te Peresideniraa Matamua. Te faaite atoa nei au i to'u mauruuru i na

taea'e maitai mau no te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo. Ua rohi noa ratou i roto i te ohipa a te Fatu, apitihia e te melo no te mau pûpû no te Hitu Ahuru o te tauturu nei ma te faaûruraa mau.

Ua hinaaro atoa vau e haamauruuru ia outou, to'u mau taea'e e tuahine, i te vahi i reira outou na te ao nei, e no te mea atoa ta outou e rave nei i roto i ta outou mau paroisa e mau amaa, ta outou mau tîti e mau mataienaa. No te mea te amo nei outou i te mau piiraa ma te aau tae ia anihia mai outou, te tauturu nei ia outou ia patu i te basileia o te Atua i ni'a i te fenua nei.

Ia haapa'o tatou i te tahi e te tahi ma te tauturu i te taime hinaarohia. Eiaha tatou e faahapa, eiaha e haavâ haere, e faaoromai râ tatou, ia pee tatou i te hi'oraa o te Faarāa, To'na

aroha e To'na mārū. E a na reira ai, e tavini tatou i te tahi e te tahi ma te aau tae. Ia pure tatou i te faaūruraa no te ite mai i te mau hinaaro o te feia na piha'i iho ia tatou, ei reira, e haere atu ai tatou no te horo'a i te tauturu.

A faateitei i to upoo i ni'a a ora ai tatou i to tatou oraraa. Noa'tu â e tau fifi teie e te u'ana noa ra, ua here te Fatu ia tatou e te mana'ona'o nei Oia ia tatou. Tei piha'i iho noa Oia ia tatou ia rave tatou i te maitai. E tauturu mai Oia ia tatou i te taime fifi. E faura mai ihoa te mau tafifiraa i roto i to tatou oraraa, te mau fifi aita e nehenehe e arai e aita e nehenehe e ma'iti. Aita e aperaa. Te fâ o te tahuti nei, oia ho'i ia, te haapiiraa e te tupu-â-raa no te riro mai mai to tatou Metua, e i roto noa te mau taime fifi tatou e haapii rahi ai, noa'tu â te mauuiui o te mau haapiiraa. E tae rahi atoa mai te popou i te oraraa ia pee tatou i te mau haapiiraa o te evanelia a Iesu Mesia.

Ua a'o te Fatu, « E faaitoito râ, ua riro te re o teie nei ao ia'u ».¹ Auê ia oaoa rahi teie ite e riro nei no tatou. Ua ora Oia no tatou e ua pohe Oia no tatou. Ua aufau Oia i te hoo no ta tatou mau hara. A pee ana'e tatou i To'na hi'oraa. A faaite ana'e tatou i to tatou mauruuru Ia'na na roto i te farii-
raa i Ta'na tusia e na roto i te oraraa i te hoê oraraa e faaineine ia tatou ia ho'i atu, e i te hoê mahana, ia ora i piha'i iho Ia'na ra.

Mai ta'u i faahiti i te mau amuiraa na mua a'e, ua mauruuru roa vau no ta outou mau pure no'u nei. Ua hinaaro mau vau i te reira ; te ite nei to'u aau i te reira. Matou nei, te hui mana faatere, te haamana'o atoa nei matou ia outou paatoa e te pure nei matou no te mau haamaitairaa rahi roa a'e a to tatou Metua i te Ao ra i ni'a ia outou.

I teie nei, e au mau taea'e e tuahine here, e vaiiho tatou i teie amuiraa no na ava'e ono i muri nei. Ei te Atua tatou i teie nei e tae roa'tu i taua taime ra. I te i'oa o to tatou Faora e Ora, oia ho'i Iesu Mesia, amene. ■

NOTA

1. Ioane 16:33.

Na Linda K. Burton

Peresideni rahi no te Sotaiete Tauturu

Te faaroo i te Taraehara a Iesu Mesia, ua papa'ihia anei i roto i to tatou aau ?

Te raveraa, te haapa'oraa e te oaoaraa i ta tatou mau fafauraa, o te reira te riro mai ei faaiteraa e, ua papa'i-mau-hia te Taraehara a Iesu Mesia i roto i to tatou aau.

To'u mau tuahine here, ua vai noa outou i roto i to'u feruriraa e to'u aau i te mau ava'e a feruri ai au i teie hopoi'a rahi. Noa'tu e aita vau e mana'o nei e, ua ti'a vau i te faito o teie hopoi'a, ua ite râ vau e, no ô mai i te Fatu ra teie piiraa mai roto mai i Ta'na peropheta ma'iti, no reira, ua nava'i te reira. Te haapii nei te mau papa'iraa mo'a e, « na roto i te reo [o te Fatu] e aore râ na roto i te reo o ta'u mau tavini, hoe â ia ».¹

Te hoê o te mau horo'a faufaa rahi e tu'ati nei i teie piiraa, o te papûraa ia e, ua here te Metua i te Ao ra i Ta'na mau tamahine atoa. Ua farii au i to'u nei aau

i To'na aroha no tatou tata'itahi !

Mai ia outou te huru, ua here au i te mau papa'iraa mo'a ! I roto i te buka a Ieremia te itehia nei te hoê papa'iraa o tei vai noa i roto i to'u aau. Ua ora na Ieremia i te hoê tau fifi e te vahi fifi ; are'a râ ua faati'a te Fatu ia'na ia ite i « te hoê tau i roto i te mau mahana hopea nei i te haaputupu-
raa o Iseraela »²—to tatou ia tau. Ua tohu Ieremia e :

« Ia oti a'e te reira anotau, e tuu vau tau ture i roto ia ratou, e *papa'i au i te reira i roto i to ratou aau* ; e e riro vau ei Atua no ratou, e ei taata hoi ratou no'u...

« [...] e ite paatoa hoi ratou ia'u, o tei haehaa e o tei rahi, te parau maira Iehova ; e faaore hoi au i ta ratou hara, e ore au e mana'o faahou i ta ratou ino ». ³

O tatou ta Ieremia i ite. Ua taparu anei tatou i te Fatu e papa'i i te ture, e aore râ te haapiiraa tumu, i roto i to tatou aau ? Te tiaturi nei anei tatou e, te faaoreraa hara tei matara na roto i te Taraehara ta Ieremia i parau, ua matara ia na tatou tata'itahi ?

Tau matahiti i ma'iri ua faaite mai Elder Jeffrey R. Holland i to'na mana'o no ni'a i te faaroo hohonu o te mau pionie i tura'i tamau noa e tae roa mai i te faa no Roto Miti noa'tu â te pohe o ta ratou mau tamarii. Ua parau oia e, « Aita ratou i rave i te reira no te hoê tapura ohipa, aita ratou i rave i te reira no te hoê ohiparaa sotiare, ua rave râ ratou i te reira no te faaroo i te evanelia a Iesu Mesia e vai ra i to ratou aau, i roto roa i te puo o te mau ivi ».

Faaite mai nei oia ma te putapû rahi e :

« Te reira noa te tumu e roaa ai i tera mau metua vahine e tanu [i ta ratou mau aiû] i roto noa i te hoê afata faraoa e e tamau noa'tu ai i te haere i mua ma te parau e, 'Tei ô mai te fenua i parauhia. E tapae ihoa tatou i te faa'.

« Ua roaa ia ratou ia parau i te reira no te mau fafauraa e te haapiiraa tumu e te faaroo e te heheuraa e te varua atoa ho'i ».

Ua faaoti atura oia ma teie mau parau faatupu mana'o : « Ua nehenehe ana'e ta tatou e tape'a i te reira i roto i

to tatou mau utuafare e i roto i te Ekalesia, ua haamata atoa ia te tahi mau pu'eraa mea i te tere afaro a'e. Ua marua atoa paha ia te mau mea faufaa iti a'e i raro i te pereoo. Ua parauhia mai e, tera mau pereoo putô, maa tauihaa noa te ô i roto. Mai ta tatou hui tupuna i ma'iti i ta ratou e afa'i atu, peneia'e e titau te tenetere 21 ia tatou ia rave i te hoê faaotiraa, 'Eaha ra ta tatou e nehenehe e afa'i na ni'a i teie pereoo putô ? O te tumu iho o te varua ; o te mea iho i roto i te puo o to tatou mau ivi ». ⁴ Ia haapotohia teie parau, o te mea ia tei *papa'ihia i roto i to tatou aau !*

Ei peresideniraa apî no te Sotaiete Tauturu, ua imi papû matou i te Fatu no te ite e, eaha te mau mea faufaa Ta'na e tuu i roto i te pereoo putô a te Sotaiete Tauturu no te faanuu tamau i Ta'na ohipa i mua. Ua farii matou e, te titau matamua nei te Metua i te Ao ra ia matou ia tauturu i Ta'na mau tamahine here ia taa i te haapiiraa tumu no te Taraehara a Iesu Mesia. Ia na reira tatou, e ite tatou i to tatou faaroo i te tupu-rahi-raa na reira atoa to tatou hiaai ia ora parau-ti'a. Te piti, ua feruri matou i te hinaaro rahi roa ino o te mau utuafare e te mau nohoraa ia haapuaihia, e i to matou nei aau, te titau nei te Fatu ia matou ia faaitoito i Ta'na mau tamahine here ia haapa'o maite noa i ta ratou mau fafauraa. Ua haapa'ohia te mau fafauraa, ua haapuai-atoa-hia ia te mau utuafare. E te hopea, ua farii matou e, te titau nei Oia ia matou ia ohipa tahoê e te mau pûpû tauturu na reira atoa e

te feia faatere o te autahu'araa, no te tapãpã e no te tauturu i te feia e hinaaro ra ia haere i mua. O to matou nei pure tuutuu ore e, ia iriti tatou tata'itahi i to tatou aau ia nana'o te Fatu i reira i te mau haapiiraa tumu no te Taraehara, no te mau fafauraa e no te tahoëraa.

Nahea pai tatou e nehenehe e opua e haapuai i te mau utuafare e tauturu ia vetahi ê mai te peu aita i papa'i-matamua-hia te faaroo hohonu e te auraro ia Iesu Mesia e Ta'na Taraehara oti'a ore, i roto i to tatou iho aau ? I teie pô ua hinaaro vau e faaite e toru parau tumu no te Taraehara e faarahi i to tatou faaroo ia Iesu Mesia ahani ua papa'ihia te reira i roto i to tatou aau. Te tiaturi ra vau e, e haamaitai mai teie nau parau tumu ia tatou tata'itahi, e melo apî anei i roto i te Ekalesia e aore râ e melo tahito.

Parau tumu 1 : « [I] te mau mea'toa e ere i te mea maitai i roto i te oraraa nei, e faaupooti'ahia ia na roto i te Taraehara a Iesu Mesia ». ⁵

Matou nei, e outou iho nei, te faaite papû nei i te Taraehara a te Faaora, o Iesu Mesia. To matou nei iteraa papû, mai to outou iho nei, ua papa'ihia ia i roto i to tatou aau a faaruru ai tatou i te mau tamataraa pae varua rau e te mau ati. Ahiri aita te haro'aro'a i te opuaraa oaoa e te maitai roa a te Metua i te Ao ra na reira atoa te Taraehara a te Faaora ei tuhaa niu no te reira, e riro teie mau tamataraa e ere i te mea maitai. E tamataraa ta tatou paatoa e ite nei. Tera râ i roto i te aau o te feia haapa'o ua papa'ihia te parau, « [I] te mau mea'toa e ere i te mea maitai i roto i te oraraa nei, e faaupooti'ahia ia na roto i te Taraehara a Iesu Mesia ».

No te aha te Fatu e faati'a ai i te mau iui e te ati ia tomo i roto i to tatou oraraa ? Pahonoraahie, e tuhaa no te opuaraa no to tatou tupuraa e to tatou nuuraa ! Ua « pii [tatou] i te oaoa » ⁶ i to tatou iteraa e, e riro tatou i te pou mai i te ao nei no te ite i te tahuti. Ua haapii Elder Dallin H. Oaks e, « E manuia ohie to tatou faafariuraa na roto i te ati e te fifi, eiaha râ na roto noa i te hau ». ⁷

Teie te hi'oraa no te hoê pionie

tuahine haapa'o maitai, e faahi'oraa no teie parau mau. O Mary Lois Walker, ua faaipopohia oia i te 17raa o to'na matahiti ia John T. Morris i St. Louis, i Missouri. Ua ratere raua e te feia mo'a i te matahiti 1853, e ua tomo i roto i te faa no Roto Miti maa taime noa i muri mai te matahiti matamua no to raua faaipoporaa. I te roaraa o te tere, ua faaruru raua i te ati mai te tahi atoa feia mo'a. Aita râ to raua mauui e ati i hope i te tapaeraa i te faa no Roto Miti. Te matahiti no muri mai, 19 to'na matahiti, ua papa'i Mary e : « Ua fanau maua i te hoê tamaroa... I te hoê pô, e piti e aore râ toru ava'e to'na... e reo tei muhumu-muhu mai e, 'E pohe tera aiû iti' ».

I te roaraa o te tau to'eto'e, ua ma'ihia te aiû. « Ua rave maua tei noaa ia maua... tamau noa râ to'na ea i te ino... I te piti no fepuare, ua pohe oia... inu a'era vau i te aua maramara no te taa-ê-raa o to'u iho nei tino e toto ». Tera râ aita i hope ta'na mau tamataraa. Ua ma'i-atoa-hia te tane a Mary, e toru hepetoma i muri mai te pohe o te aiû, ua pohe atoa oia.

Te papa'i ra Mary e : « Teie au, e taure'are'a noa, e 20 noa mahana poto, ua mo'e ta'u tane e ta'u tamaiti, i teie vahi mâtau ore e hanere ti'ahapa maile i te atea o to'u nei fetii e teie atoa fifi rahi mai te mou'a ra te huru i mua ia'u... to'u hinaaro rahi ia pohe atoa vau e ia tahoê i tei herehia ».

Te parau faahou ra Mary : « I te hoê pô sabati, te hahaere ra maua te tahi hoa... Puta faahou mai nei te mo'e [o ta'u nei tane] e to'u iho nei vai-otahi-raa e ua heva roa ino, e i to'u feruriraa, te hoho'a o te mou'a teitei no te ora o ta'u e ti'a e ta'uma, ua teimaha roa te reira i roto i to'u aau. E aehuehu rahi mau tei topa mai i ni'a ia'u, no te mea ua ite te enemi i te taime tano no te ta'iri mai, *noa'itu râ, e mea puai to-tou [Faaora, o Iesu Mesia] no te faaora*. Na roto... i te tauturu i horo'ahia mai e te Metua, ua aro vau i teie puai tei puohu ia'u i tera ra taime ».⁸

I te hoê faito matahiti apî mau, 19 matahiti, ua haapii Mary e, e faatae te Taraehara i te haapapûraa e, te mau mea'toa e ere i te mea maitai i roto i te oraraa nei, e faarirohia ia ei mea maitai—oia atoa te oto rahi roa a'e.

Parau tumu 2 : Te vai ra te mana i roto i te Taraehara no te faati'a ia tatou ia upooi'a i te taata tino nei e ia riro mai ei pîpî mau no Iesu Mesia.⁹

Te vai nei te hoê rave'a no te ite e, ua apo maitai anei tatou i te hoê haapiiraa tumu e aore râ te hoê parau tumu o te evanelia. O te taime ia ua nehenehe ia tatou e haapii i te reira i te hoê tamarii ia maramarama mai oia. Te hoê materia maitai mau no te haapii i te mau tamarii ia taa maitai i te Taraehara, o te faahoho'araa ia e itehia nei i roto i te haapiiraa Paraimere. Peneia'e e tauturu te reira ia tatou no te haapii i ta tatou mau tamarii, mootua e hoa atoa no te tahi faaroo o te hinaaro ia taa maitai i teie haapiiraa tumu faufaa rahi.

« Te haere ra [te hoê vahine] na ni'a i te puomu e topa a'era i roto i te hoê apoo, e no te hohonu aita ta'na e nehenehe e pa'uma mai i rapae. E pau ta'na e rave, eita ihoa e nehenehe

e pa'uma mai ona ana'e iho. Tuô a'era [te vahine] i te tauturu e aua'e te haere ra te hoê taata maitai na reira e ua haapou i te hoê pa'i'umaraa i roto i te apoo. Pa'uma mai nei oia, ua noaa faahou ia to'na ora.

« Hoê â tatou i te [vahine] i roto i te apoo. Ua riro te raveraa i te hara mai te toparaa i roto i te apoo, e eita e nehenehe ta tatou e mahuti mai tatou ana'e iho. Mai te taata maitai tei faaroo i te [vahine] i te tuôraa i te tauturu, ua tono mai te Metua i te Ao ra i Ta'na Tamaiti Fanau Tahī no te faafana'o i te mau rave'a ia ora mai tatou. E nehenehe e faahoho'ahia te Taraehara a Iesu Mesia mai te hoê pa'i'umaraa te haapouhia i roto i te apoo ; e rave'a te reira no tatou no te pa'uma i rapae ».¹⁰ Aita râ te Faaora e haapou noa i te pa'i'umaraa, e « pou roa mai Oia i roto i te apoo no te faanaho ia nehenehe ia tatou e faaohipa i te pa'i'umaraa ia ora tatou ».¹¹ « Mai te [vahine] tei pa'uma

na ni'a i te pa'i'umaraa, e ti'a ia tatou ia tatarahapa i ta tatou mau hara e ia haapa'o i te mau parau tumu o te evanelia e te mau oro'a no te pa'uma mai i rapae i te apoo ma te faaohipa i te Taraehara i roto i to tatou oraraa. No reira, ia oti ta tatou iho tuhaa ohipa, e tauturu te Taraehara ia tatou ia riro mai ei taata parau-ti'a no te ho'i i mua i te aro o te Metua i te Ao ra ».¹²

Aita i maoro a'enei, ua farerei au i te hoê pionie no teie tau, te hoê tamahine here a te Atua e e melo faafariu apî o te Ekalesia i Chili. E metua vahine otahi oia e na tamaroa e piti. Na roto i te mana o te Taraehara, ua ti'a ia'na i te huri i te api e i te tutava papû no te riro mai ei pîpî mau no Iesu Mesia. Ia mana'o vau ia'na, e tae mai te hoê haapiiraa a Elder David A. Bednar : « Te vai ra to tatou iteraa e, ua haere mai Iesu Mesia i ni'a i te fenua nei no te *pohe* no tatou, oia ia—o te reira te tumu e te niu mau o te parau haapiiraa a te Mesia. Tera râ, e mea titau-atoa-hia tatou ia farii e, te hinaaro nei te Fatu, na roto i To'na Taraehara e na roto i te mana o te Varua Maitai, ia *ora* i roto ia tatou—eiaha no te arata'i noa ia tatou, no te haapuai atoa râ ia tatou ».¹³

A paraparau noa ai maua teie tuahine no Chili no ni'a i te mau rave'a no te faaea noa i ni'a i te e'a o te ora

mure ore, ua haapapû mai oia e, te vai ra to'na faaotiraa papû ia vai noa i ni'a i taua e'a ra. Ua na rapae ho'i oia i te e'a te rahiraa o to'na oraraa, e ua parau mai oia e, aita hoê a'e mea « i ô » i rapae i te e'a o ta'na e hinaaro e ho'i faahou mai i roto i to'na oraraa. Te ora ra te mana haapuai o te Taraehara i roto ia'na. Te papa'ihia ra te reira i roto i to'na aau.

Eita teie mana e tauturu noa ia tatou ia pa'uma i rapae i te apoo, e horo'a atoa mai râ i te puai no te faanuu â i mua i ni'a i te e'a afaro e te pirihaa e tae atu i te aro o te Metua i te Ao ra.

Parau tumu 3 : O te Taraehara te faaiteraa rahi roa a'e no te here o te Metua i Ta'na mau tamarii.

E mea maitai ia feruri maite tatou i teie mana'o hanahana a Elder Oaks : « A feruri na i te huru o te oto o to tatou Metua i te Ao ra no te tonoraa mai i Ta'na Tamaiti no te faaruru i te mauui taa-ore-hia no ta tatou mau hara. Tera ho'i te tapa'o rahi roa'e no To'na aroha no tatou tata'itahi ! »¹⁴

Ia riro taua ohipa ra no te here ei faatuturiraa ia tatou i raro i roto i te pure haehaa no te haamauruuru i to tatou Metua i te Ao ra no To'na here ia tatou e ua tae roa i te tono mai i Ta'na Tamaiti Fanau Tahī e te maitai roa ho'i

no te mamae no ta tatou mau hara, no te mauui o to tatou aau, e no te mau mea maitai ore atoa i roto i to tatou oraraa.

Te haamana'o ra outou i te tuahine ta te peresideni Dieter F. Uchtdorf i faahiti a'enei ? Ua parau oia : « Ua parau te hoê vahine, ma te ta'i, tei faaruru i te tamataraa e te oto e rave rahi matahiti, 'ua ite au i teie nei e, e au vau mai te hoê moni parau tahito e 20 tara marite—ua mi'omi'o, ua mahae-hae, ua repo, ua ino roa, e hitoretore roa. Tera râ, e moni parau noa hoa vau e 20 tara marite' ».¹⁵

Ua ite teie tuahine e, e tamahine here oia na te Metua i te Ao ra, e no to'na faufaa i mua Ia'na ua tono mai oia i Ta'na Tamaiti ia pohe tusia no'na, ei taata hoê. E mea ti'a ia ite te mau tuahine atoa o te Ekalesia i te mea ta teie tuahine e ite—oia ho'i ia e tamahine here oia na te Atua. Nahea te iteraa i to tatou faufaa Ia'na e tau ai i to tatou haapa'oraa i te mau faaue-
raa ? Nahea te iteraa i to tatou faufaa Ia'na e tauturu ai i to tatou hinaaro e tavini ia vetahi ê ? Nahea te iteraa i to tatou faufaa Ia'na e faarahi ai i to tatou hiaai e tauturu i te feia e hinaaro ra e haro'aro'a i te Taraehara mai ia tatou nei—i te hoê faito hohonu mau ? Ia riro te haapiiraa no te Taraehara i te papa'ihia i te hohonu o to tatou aau tata'itahi, ei reira tatou e haamata ai i te riro i te huru nunaa ta te Fatu e hinaaro a ho'i faahou mai Oia. E ite mai Oia ia tatou ei pîpî mau Na'na.

Ia faatupu te Taraehara a Iesu Mesia i te hoê « faahuru-ê-raa rahi » i to tatou aau.¹⁶ Ia ara ana'e tatou i teie haapiiraa tumu tei faaitehia mai e te hoê melahi a te Atua ei « parau maitai e te oaoa rahi ra »,¹⁷ te fafau nei au e, e putapû atoa tatou mai te nunaa a te arii Beniamina. I muri mai to ratou pure-puai-raa ia tupu te Taraehara i roto i to ratou oraraa, « î ihora ratou i te oaoa »¹⁸ e « ua hinaaro [ratou] ia fafau i te hoê faufaa i te Atua... e ia haapa'o hoi i ta'na mau faaue i te mau mea atoa ».¹⁹ Te raveraa, te haapa'oraa e te oaoaraa i ta tatou mau fafau-
raa, o te reira te riro mai ei faaiteraa e, ua papa'i-mau-hia te Taraehara a Iesu Mesia i roto i to tatou aau. E

haamana'ō na tatou te mau tuahine i teie na parau tumu e toru :

1. « [I] te mau mea'toa e ere i te mea maitai i roto i te oraraa nei, e faau-pooti'ahia ia na roto i te Taraehara a Iesu Mesia ». ²⁰
2. Te vai ra te mana i roto i te Taraehara no te faati'a ia tatou ia upooti'a i te taata tino nei e ia riro mai ei pipi mau no Iesu Mesia. ²¹
3. O te Taraehara te faaiteraa rahi roa a'e no te here o te Metua i Ta'na mau tamarii. ²²

« Ia oti a'e te reira anoutau, e tuu vau tau ture i roto ia ratou, e *papa'i au i te reira i roto i to ratou aau* ; e e riro vau ei Atua no ratou, e ei taata hoi ratou no'u ». ²³ Te ani nei au ia tatou ia ani i te Fatu ia papa'i i teie mau parau tumu i roto i to tatou aau. Te faaite papū nei au e, e parau mau te reira. I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 1:38.
2. *Te Faufaa Tahito : Te buka arata'i na te orometua haapii no te piha haapiiraa evanelia* (2001), 220.
3. Ieremia 31:33-34 ; reta tei faahuru-ê-hia.
4. Jeffrey R. Holland, « Aparauraa haati te amuraa maa », *Haapiipiraa na te feia faatere o te ao nei*, 9 no feppure, 2008, 28.
5. *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia : Te hoê arata'i no te ohipa misionare* (2004), 58.
6. Ioba 38:7.
7. Dallin H. Oaks, « Te Titauraa ia Riro », *Liahona*, tenuare 2001, 42.
8. Te aamu no Mary Lois Walker Morris i papa'ihia e ana iho (te papaa parau ia Linda Kjar Burton ra).
9. Hi'o David A. Bednar, « Te taraehara e te tere o te tahuti nei » *Liahona*, eperera 2012, 12-19.
10. *Primary 7: New Testament* (1997), 104.
11. Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, haaputuhia e Bruce R. McConkie, 3 buka. (1954-56), 1:123.
12. *Primary 7*, 104.
13. David A. Bednar, *Liahona*, eperera 2012, 14.
14. Dallin H. Oaks, « Te aroha e te ture », *Liahona*, novema 2009, 26.
15. Dieter F. Uchtdorf, « O outou To'u mau rima », *Liahona*, me 2010, 69.
16. Hi'o Alama 5:12-14.
17. Mosia 3:3.
18. Hi'o Mosia 4:1-3.
19. Hi'o Mosia 5:2-5.
20. *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia*, 58.
21. Hi'o David A. Bednar, *Liahona*, eperera 2012, 12-19.
22. Hi'o Dallin H. Oaks, *Liahona*, novema 2009, 26.
23. Ieremia 31:33 ; reta tei faahuru-ê-hia.

Na Carole M. Stephens

Tauturu matamua i roto i te peresideniraa rahi o te Sotaiete Tauturu

E ara maitai ia ite hope roa i ta tatou mau hopoi'a

E ara râ tatou i ta tatou hopoi'a e e rave tamau noa ma te faaroo, ma te ti'aturi i te mana haamahanahana, te faaitoito, te faaohipa, e te faaora o te Taraehara.

I muri a'e i to'u pii-raa-hia i roto i te peresideniraa rahi o te Sotaiete Tauturu, ua tupu te hinaaro i roto ia'u ia faarahi atu i to'u iteraa no ni'a i te mau vahine tei tavini na mua'utu ia'u. Ua putapū to'u aau i te mau haapiiraa a te Tuahine Zina D. Huntington Young, tauturu matamua i roto i te piti o te peresideniraa rahi o te Sotaiete Tauturu. Te na ô ra oia e, « E te mau tuahine e, titauhia ia tatou ia ara ia ite hope roa i ta tatou mau hopoi'a ». ¹ Ua feruri maite au i ni'a i te mau ta'o ra, *ara*, e *hopoi'a*, e ua rave au i te tahi mau ma'imiraa i roto i te mau papa'iraa mo'a.

I roto i te Faufaa Apî, ua haapii Paulo i te Feia Mo'a o to'na ra anoutau :

« Ua tae roa i te hora araraa to tatou taoto : ua fatata ho'i to tatou ora i teie nei i to tatou faaoraraa ra... »

« Ua poto roa te rui, ua fatata roa te ao... e ahu tatou i te ahu o te ao ». ²

I roto i te Buka a Moromona ua haapii Alama i to'na mau taata i te mau hopoi'a mo'a a te feia e rave i te fafauraa i mua i te Atua :

« E teie nei, no te mea ua hinaaro outou ia ô i te aua o te Atua, e ia parauhia i to'na ra mau taata, e ua hinaaro outou ia tauturu te tahi i te tahi i te hopoi i ta outou mau hopoia, ia māmā te reira ; »

« Oia ia, ua au ia outou ia oto, a oto ai te feia oto ra ; oia ia ia haamahanahana ia ratou i tei au ia haamahanahania ra, e ia tia ei ite o te Atua i te mau mahana atoa, e i te mau mea atoa, e i roto i te mau vahi atoa... »

« E teie nei, te parau atu nei au ia outou e, mai te mea i hinaarohia teie e to outou aau, eaha te mea e ore e au ai ia outou ia bapetizohia i te i'oa o te Fatu, ei faaite i mua ia'na e, i faaau outou i te hoê faufaa ia'na ra, ia haamori atu outou ia'na, e ia haapao i ta'na ra mau faaue, ia rahi atu ta'na niiraamā mai i to'na Varua i nia ia outou ? »

« E teie nei, ia faaroo a'era te feia i teie nei mau parau, ua paipai ihora ratou i to ratou rima i te oaoa, e ua tiaoro maira ratou, O te hinaaro teie o to matou aau ». ³

Ua riro te mau parau a te Tuahine Young e teie mau papa'iraa mo'a, ei haafferurira ia'u i te parau no « te mau hopoi'a » tei titauhia ia tatou ia ara ia ite hope roa i te reira i to tatou nei anotau.

I to tatou baptizo-raa-hia, ua rave tatou i te hoê fafauraa. Ua haapii mai o Elder Robert D. Hales i te na ôraa e, « ia rave ana'e tatou i te fafauraa e ia haapa'o i te reira, te faaru'e ra ia tatou i te ao i muri ia tatou, a tomo atu ai i roto i te basileia o te Atua ».⁴

Ua faahuru-ê-hia tatou. E mea taa ê to tatou huru e e mea taa ê ta tatou ohipa. E mea taa ê te mau mea ta tatou e faaroo, ta tatou e tai'o e ta tatou e parau, e e mea taa ê atoa te huru ahu ta tatou e oomo no te mea te riro nei tatou ei mau tamahine na te Atua, taatihia i ni'a Ia'na na roto i te fafauraa.

I te taima a haamauhia ai tatou, e farii tatou i te horo'a o te Varua Maitai, oia ho'i, te ti'araa ia farii tamau noa i te faaururaa a te hoê melo o te torutahi no te arata'i ia tatou, no te tamahanahana ia tatou, e no te paruru ia tatou. E faaara mai oia ia tatou ia faahema-ana'e-hia tatou ia haamo'e i ta tatou mau fafauraa no te ho'i faahou i roto i te mau mea o te ao. Te haapii nei te Peresideni Boyd K. Packer e, aore roa hoê o tatou « e hape rahi mai maori râ e faaara-matamua-roa-hia oia e te muhumuhu o te Varua Maitai ».⁵

No te farii i teie horo'a e no te tapea i te Varua ia tatou nei, e mea ti'a ia tatou ia ora ma te ti'amâ e ia ara noa i te hi'opo'araa i te huru o to tatou aau. E aau marû anei to tatou? E aau haehaa anei to tatou, e aau farii anei i te a'o,

e aau maitai anei? E aore râ, ua etaeta marû noa anei to tatou aau na roto i to tatou tapiriraa i to tatou taria i te mau muhumuhu marû no ô mai i te Varuara? Ua matara paha to tatou taria, tera râ, ua vaiiho atoa tatou i te maniania rahi o te ao ia tomo mai i roto, ore atura tatou e faaroo maitai faahou i te mau parau o te reo iti haihai.

I to tatou baptizo-raa-hia, ua faahuru-ê-hia to tatou aau, e ua ara tatou i te Atua. I roto i to tatou tere i te tahuti nei, titauhia ia tatou ia uiui tamau noa ia tatou iho e, « I faahuru-ê-hia [to'u] aau... ua tia anei [ia'u] i te hinaaro i te reira i teie nei? »⁶ E mai te mea e, aita, eaha ia te tumu?

E rave rahi o te Feia Mo'a i mutaa iho ra tei « ite i taua faahuru-ê-raa rahi ra i roto i to [ratou] aau ».⁷ Ua faaara te reira ia ratou no te farii i te mau haamaitairaa o te hiero no te haapuia ia ratou ia rave i ta ratou mau hopoi'a. Ua haere te Feia Mo'a no Nauvoo « i te hiero i te mahana taatoa e tae noa'tu i te pô »⁸ no te farii i te mau oro'a e no te rave i te tahi atu mau fafauraa hou a haamata ai ratou i to ratou tere i te pae tooa o te râ.

Teie te parau a Sarah Rich, te hoê tuahine no te Sotaiete Tauturu i Nauvoo: « E rave rahi te mau haamaitairaa ta matou i farii i roto i te fare o te Fatu, tei faatupu i to matou oaoa e te tamahanahanaraa i roto i to matou mau oto e tei faati'a ia matou ia faatupu i te faaroo i te Atua, ma te iteraa e e arata'i e e paturu Oia ia matou i roto i te tere papû ore e vai nei i mua ia matou ».⁹

Ma te aau i faahuru-ê-hia na roto i te rave'a o te faaroo i te Faaora, e

ti'aturi ratou i te mana o To'na Taraehaera, ua ara ratou no te haa. Ua ite e ua maramarama hohonu ratou i roto i to ratou aau e, i vai na hoê—te Faaora—te haroaroa i to ratou ati no te mea ua mamae Oia i te reira no ratou i roto i te ô i Getesemane e i ni'a i te satauro. Ua ite Oia i to ratou mata'u, to ratou tapitapi, to ratou mauuiui, e to ratou vai-otahi-raa. Ua mauuiui Oia no to ratou mau oto, to ratou hamaniino-raa-hia, to ratou po'ia, to ratou rohirohi, e to ratou mo'emo'e. E no te mea ua mauuiui Oia no taua mau mea atoa nei, i ti'a ai Ia'na ia parau atu ia ratou e, « E haere mai outou ia'u nei, e teie atoa i ha'a rahi, e tei teiaha i te hopoia, e na'u outou e faaora ».¹⁰

E ua haere ratou. Ua ti'aturi ratou e ua pee i te peropheta. Ua ite ratou e, e tere roa teie, e e hopoi'a teimaha. Ua ite ratou e, titauhia te faatusiaraa, tera râ, ma te paturuhia e to ratou faaroo e na roto i te tapearaa i te mau fafauraa ta ratou i rave, ua ineine ratou i te pae varua.

Hou a faaru'e ai ratou i Nauvoo, ua papa'i te hoê pūpū Feia Mo'a i te hoê poro'i i ni'a i te papa'i o te fare putu-puturaa i roto i te hiero tei faahepohia ia ratou ia faaru'e. Te na ô ra taua parau ra e, « Ua ite te Fatu i ta matou tusia; a haere mai na muri ia matou ».¹¹

Aita i maoro a'e nei, ua amui atoa'tu vau i te feia apî tamaroa e te feia apî tamahine o ta matou paroisa, i roto i te hoê tere pionie. Pauroa te poipoi ua ui au ia'u iho e, « Eaha ta'u faatusiaraa? Nahea vau ia pee i to ratou hi'oraa? »

I te piti o te mahana o te tere, ua tae'ahia ia matou va'u maile (13 kilometa) i te atea i te hutiraa i to matou mau pereoo huti rima, e te toera ia ahuru kilometa e te afa i mua ia matou, ua tae matou i te hoê vahi i parauhia « te umeraa a te vahine ». I raro i te mou'a ua faataa-ê-hia te mau tane i te mau vahine. Ua reva te mau tane na mua, e ua haaputupu haati te mau vahine i te mau pereoo huti rima. A haamata ai matou i te huti i te mau pereoo i ni'a i te mou'a, ua hi'o vau i ni'a no te hi'o i te mau tane, te feia apî e te feia paari, to matou autahu'araa, ua faanaho ratou ia ratou

i na pae e piti o te vahi ta'umaraa, ma te tatara i to ratou taupoo ei tapa'o faatura i te mau vahine.

E mea ohie te e'a i te haamataraa, aita râ i maoro ua tae matou i te vahi oneone e ua hamata te mou'a i te paitetei. Tei raro to'u upoo no te tura'i ma to'u puai atoa, i reira to'u iteraa i te hoê nuuraa te pereoo, ua hi'o a'era vau i ni'a, ite atura vau ia Lexi, hoê o to matou tuahine taure'are'a e e faaea atoa tapiri mai i to'u fare. Ua tae ta'na pereoo i ni'a, e no to'na iteraa e, te titau ra matou i te tauturu, ua pou mai oia ia matou ra. Ua tautoo matou e tae roa'tura to matou pereoo i ni'a. Ua hinaaro roa vau e pou faahou mai i raro no te tauturu i te mau vahine i muri mai ia'u, tera râ, ua rohirohi roa vau, e no te puai te tupa'ipa'i o to'u mafatu, ua feruri au i te mau parau ra, e *ma'i mafatu*, hau atu i te hoê taime ! Ua mataitai noa vau ma te aau maururu i te tahi atu mau vahine taure'are'a ia vaiiho i ta ratou mau pereoo i ni'a, a horo atu ai e tauturu ia vetahi ê.

Ia hope te mau taata atoa i te tae i ni'a i te mou'a, ua rave matou i te tahi tau minuti rii no te papa'i i to matou mau mana'o i roto i to matou buka aamu. Ua papa'i au e : « Aita i rava'i ta'u faaineine ia'u i te pae tino, no reira, aita i roaa ia'u te puai no te tauturu i te feia i muri mai ia'u. Eita paha vau e huti faahou i te hoê pereoo huti rima, tera râ, eita vau e hinaaro faahou e vaiiho i to'u mau tuahine i raro i te pae varua, eita roa ! »

Ua riro taua ohipa ra ei iteraa mo'a o tei haaferuri ia'u ia ara i te pae varua i ta'u mau hopoi'a no to'u utuafare e no vetahi ê. A tere noa ai matou i to matou tere, ua feruri au i te mau mea ta'u i apo mai e ua feruri au i te rave'a no te faaohiparaa i te reira.

A tahi, ua feruri au i to'u mau tuahine, o ratou *tei huti na e o ratou o te tamau noa nei â i teie mahana* i te huti i to ratou pereoo o ratou ana'e. Mai te mea ra e, e 20% o te mau vahine i roto i taua pûpû pereoo putô matamua ra hoê ana'e o ratou. Aita te tahi pae i faaiipoipohia ; te tahi pae e mau metua vahine otahi ia e aore râ, e ivi, e te tahi pae ua faaiipoipohia tera

râ, ua taa ê ratou i ta ratou mau tane no te tahi tau potu.¹² Ua tautoo amui ratou—e mau tamahine tei rave i te fafauaraa, e mea taure'are'a e e mea paari, ua taa ê to te tahi oraraa i to te tahi, hoê â haerea, e hoê â opuaraa.

O ratou tei horo atu no te tauturu i to ratou mau tuahine e fifi ra, ua faahaamana'o mai te reira ia'u e, te vai ra te mau melahi aupuru ati a'e ia tatou nei, to ratou vitiviti ia hi'o, ia ite i te fifi, e ia haere e faaora.

Te haamana'o nei au i te mau parau a te Fatu « E haere au na mua i to outou mata. E vai ho'i au i to outou pae atou e i to outou pae aui, e ei roto ho'i to'u Varua i to outou mau aau, e ta'u mau melahi ho'i e ati noa'e ia outou na, ia haamaraa mai ia outou i nia ».¹³

I na pae e piti o te e'a ua ana'i te mau tane faaroo, te haapa'o, te faatura i te fafauaraa. To ratou mana autahu'araa—oia te mana ta te Atua e faaohipa nei no te haamaitai i Ta'na mau tamarii paatoa—ua riro ia ei faaururaa, ei faaitoitoraa e ei patururaa ia tatou. Ua riro ratou ei faahaamana'oraa ia tatou e, eita roa'tu tatou e vai hoê noa. E nehenehe teie mana e vai tamau noa i piha'i iho ia tatou mai te mea e, e haapa'o tatou i ta tatou mau fafauaraa.

Ua feruri au i te mau tane tei taa ê i to ratou mau utuafare i roto i te tere, no te mau tumu rau, ma te vaiiho ia ratou o ratou ana'e ia huti i te pereoo huti rima no te hoê tau. Ua reva te tahi pae na mua i roto i te mau pûpû matamua no te haere e faaineine i

te taeraa mai to ratou mau utuafare i Roto Miti. Ua pohe te tahi mau tane i roto i to ratou tere ; ua tonohia te tahi no te haere e rave i te misioni. Te tahi pae aita i haere mai, i te mea e, ua ma'iti ratou eiaha e haapa'o i ta ratou mau fafauaraa.

Mai ia ratou tei haere na mua, e rave rahi te taata teie mahana e ora nei i roto i te huru oraraa ti'a ore. E tamau noa tatou i te haapii e i te rohi no te huru oraraa ti'a, no te mea, ua ite tatou e, mai te mea e, e rohi tamau noa tatou, na te reira e tapea noa ia tatou i ni'a i te e'a e e faaineine ia tatou ia farii i te mau haamaitairaa atoa i fafauhia mai, mai te mea e, « e ti'aturi [tatou] ia Iehova ».¹⁴

Te farerei nei tatou tata'itahi, e e tamau noa tatou i te farerei i te ati i roto i to tatou oraraa. Ua riro teie oraraa tahuti ei taime tamamatararaa, e e tamau noa tatou i te farii i te mau rave'a no te faaohipa i to tatou ti'amâraa ia ma'iti i te mea ta tatou e apo na roto mai i te mau ati o te tae papû mai.

Ei mau tamahine na te Atua, e haere tamau noa tatou na ni'a i te e'a, i roto i te faaroo, no te mea, ua ite tatou mai ta te Peresideni Thomas S. Monson i haapii mai : « E faufaahia te mau tusia atoa e te mau tautooraa atoa no te mau oro'a faaoraraa e fariihia i roto i te hiero o te faati'a ia tatou ia ho'i i te hoê mahana i piha'i iho i to tatou Metua i te Ao ra i roto i te hoê autaatiraa utuafare mure ore, e ia farii i te mau haamaitairaa e te mana no te ra'i mai ».¹⁵

Eita e nava'i te haere-noa-raa'tu i

roto i te tere ; e ara râ tatou i ta tatou hopoi'a e e rave tamau noa ma te faaroo, ma te ti'aturi i te mana haamahanahana, te faaitoito, te faaohipa, e te faaora o te Taraehara.

E au mau tuahine here e, ua here au ia outou. E rave rahi o outou aita vau i matau, tera râ, ua ite au e, o vai outou ! E mau tamahine haapa'o faufaa tatou i roto i To'na basileia, e ma te ahuhia i te mana na roto i ta tatou mau fafauraa, ua ineine ia tatou no te rave i ta tatou hopoi'a.

Te faaineine nei te Sotaiete Tauturu i te mau vahine no te mau haamaitairaa o te ora mure ore na roto i te faaararaa ia tatou i te pae varua, no te faarahi te faaroo e te parau ti'a o te taata iho. E haamata tatou na ni'a ia tatou iho. E haamata tatou na te vahii tei reira tatou. E haamata tatou i teie mahana. Ia ara mai tatou i te pae varua, e maitai a'e ia tatou i roto i te ohipa faaitoitoraa i to tatou utuafare e ia tauturu ia vetahi ê.

E ohipa faaoraraa teie, e na te mana faaitoito e te faatupu o te Taraehara e faati'a i te mau mea atoa. E ara ana'e tatou i te iteraa e o vai tatou. E ara ana'e tatou i ta tatou hopoi'a. E mau tamahine tatou na to tatou Metua i te Ao ra, tei here ia tatou. Te faaite papû nei au i teie mau mea na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Zina D. Young, i roto *Woman's Exponent*, 15 no atopa 1877, 74.
2. Roma 13:11-12.
3. Mosia 18:8-11.
4. Robert D. Hales, « Modesty : Reverence for the Lord », *Liahona*, atete 2008, 21.
5. Boyd K. Packer, « Nahea e ora i te vahii o te enemi », *Liahona*, atopa 2012, 35.
6. Alama 5:26.
7. Alama 5:14.
8. *E mau Tamarii Tamahine i roto i To'u Basileia : Te aamu e te ohipa a te Sotaiete Tauturu* (2011), 34.
9. Sarah Rich, i roto *E mau Tamarii Tamahine i roto i To'u Basileia*, 34.
10. Mataio 11:28.
11. I roto *E mau Tamarii Tamahine i roto i To'u Basileia*, 35.
12. Ma'imiraa i arata'ihia e Jolene S. Allphin na roto i te mau aamu e te mau tapura i'oa; hi'o *Tell My Story, Too*, 8th ed. (2012).
13. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:88.
14. Isaia 40:31.
15. Thomas S. Monson, « Te hiero mo'a— E mori no to te Ao nei », *Liahona*, me 2011, 92.

Na Linda S. Reeves

Tauturu piti i roto i te peresideniraa rahi o te Sotaiete Tauturu

Aita te Fatu i haamo'e ia outou

Ua ite e ua here to tatou Metua i te Ao ra e to tatou Faaora o Iesu Mesia ia tatou... e nehenehe ta tatou e ite i to Raua here e to Raua aroha i roto i to tatou mauuiui.

A farerei ai matou i te mau tuahine ati a'e te ao nei, ua tupu te maere i roto ia matou i te iteraa i te puai o to outou iteraa papû. E rave rahi o outou e mau melo no te Ekalesia no te u'i matamua e aore râ, no te piti o te u'i. Ua ite matou e rave rahi mau tuahine e tavini nei i roto i te mau piiraa e rave rahi, te ratere atea nei no te haere i te pureraa, e te faatusia nei no te rave e no te haapa'o i te mau fafauraa mo'a o te hiero. Te faatura nei matou ia outou. O outou te mau pionie a te Fatu no teie anoutau !

Aita i maoro a'e nei, ua farerei atu maua o to'u hoa o Mel i te hoê arata'i ratere, Mollie Lenthal, a tere mata'ita'i ai maua i te hoê fare manaha no Auteraria. E vahine maitai Mollie, e 70 to'na matahiti, aita ta'na e tamarii, e aita oia i faaipoipo a'e nei. E tamarii otahi oia, e ua pohe to'na na metua e rave rahi matahiti i teie nei. E piti to'na na fetii fatata roa o te ora nei i te tahi atu fenua. I taua iho taime ra, ua ite a'era vau i te faaururaa a te Varua i te faaite-papû-raa mai ia'u, e au e, o te Metua i te Ao ra teie e parau mai nei e : « *Aita* o Mollie i vai otahi noa ! E tamahine o Mollie *na'u* ! O vau to'na

Metua tane ! E tamahine faufaa roa oia i roto i to'u utuafare, e *aita roa oia i vai otahi noa !* »

Hoê o ta'u mau aamu au roa i roto i te oraraa o te Faaora o te aamu ia no Lazaro. Te faaite mai nei te mau papa'iraa mo'a ia tatou e, « ua here Iesu ia Mareta... to'na tuahine [o Maria], e [to raua taea'e] o Lazaro ».¹ Ua tae te parau faaite ia Iesu e, te pohehia ra o Lazaro i te ma'i, aita râ Iesu i haere oioi mai; e piti mahana i muri iho i haere mai ai Oia, ma te parau e « teie ma'i... no te hanahana ia o te Atua, e ia haamaitaihia hoi te Tamaiti a te Atua i te reira ».²

Ia faaroo a'era Mareta e, te haere mai nei Iesu, « haere atura oia e farerei atura ia'na »,³ faaite atura Ia'na i te ohipa i tupu. « E rui maha'tura [o Lazaro] i roto i te apoo ».⁴ Ua horo atura o Mareta i te fare ma te oto, e parau ia Maria e, te haere mai nei te Fatu.⁵ Ma te oto rahi, ua horo atura o Maria ia Iesu ra, haama'iri ihora ia'na i raro i ta'na pu'e avae ra, e oto ihora.⁶

Te faaite mai nei te papa'iraa ia tatou e « e ite a'era Iesu ia [Maria] i te otoraa... uuru ihora oia e horuhoru atura ta'na varua », e ua ui atura e, tei

hea to ratou vaiihoraa ia'na.

« Ua na ô maira ratou Ia'na, e te Fatu, a haere mai na a hi'o ».⁷

I reira, te tai'o nei tatou i te tahi o te mau parau aroha rahi a'e, e te here i roto i te mau papa'iraa mo'a : « Oto ihora Iesu ».⁸

Ua papa'i te aposetolo James E. Talmage : « Ia ite a'era Iesu i na vahine tei teimaha roa i te oto... oto atoa a'era o Iesu [e o ratou], uuru ihora oia e horuhoru atura ta'na varua ».⁹ Na teie ohipa e faaite papû mai nei i te aroha, i te maitai e i te here o te Faaora e o to tatou Metua i te Ao ra no tatou tata'itahi i te mau taima atoa ua teimaha tatou i te ahoaho, i te hara, i te ati, e i te mau mauuiui o te oraraa nei.

E te mau tuahine here e, ua ite e ua here to tatou Metua i te Ao ra e to tatou Faaora o Iesu Mesia ia tatou. Ua ite Raua i te taima a oto e a mauuiui ai tatou. Aita raua e parau e, « Ua ti'a ia ia oto outou i teie nei, no te mea, eita e maoro roa, e maitai te mau mea atoa. E faaorahia outou, e aore râ, e itehia te hoê ohipa na ta outou tane, e aore râ, e ho'i faahou mai ta outou tamarii overe ». Te ite nei Raua i te hohonu o to tatou mauuiui, e e nehenehe ta tatou e ite i to Raua here e to Raua aroha i roto i to tatou mauuiui.

Ua faaite papû mai o Alama e :

« E e haere atu oia ma te faaoromai i te mauuiui, e te ati, e te mau huru faahemaraa atoa ra ; e e na reira oia ia faatiahia te parau tei na ô maira e, e rave oia i te mauuiui e te mau ma'i o ta'na mau taata ia'na iho.

« E e rave oia i to ratou paruparu i ni'a ia'na iho, ia faa'ihia to'na ra aau i te aroha... ia ite oia na roto i te tino i te rave'a e faaora'i i to'na mau taata i to ratou paruparuraa ra ».¹⁰

Mai te mea e, te uiui ra tatou e, ua ite anei to tatou Faaora e to tatou Metua i te Ao ra ia tatou, e aore râ, ua ite *maitai anei* Raua ia tatou tata'itahi, e ti'a ia ia tatou ia haamana'o i te mau parau a te Faaora i ni'a ia Olive Kaudere :

« Mai te mea ua hinaaro oe i te tahi atu â ite, a faaho'i i to oe mana'o i te pô ta oe i ti'aoro mai ia'u i roto i to oe aau, ia noaa ia oe te ite i te huru mau o teie nei mau mea ».¹¹

Na mua'itu, ua parau te Faaora e « O te Atua ana'e e aita'itu tei ite i to oe mau mana'o e te mau opuaraa o to oe aau na ».¹²

Ua faahaamana'o te Faaora ia Olive e, ua ite Oia i te mau mea atoa o taua pure taparu ra—e ua haamana'o—i te taima ti'a, i taua pô iho.

E rave rahi matahiti i ma'iri a'e nei, ua roohia ta'u tane i te hoê ma'i rahi taa ê. A ma'iri noa ai te mau hepetoma, rahi noa'itu to'na ma'i, rahi noa'toa'itu to'u iteraa e, e pohe oia. Aita vau i faaite i te hoê taata i to'u mātā'u. E utuafare rahi e te apī to maua, e te oraraa faaipoipo maitai e te mure ore, e ia feruri ana'e au e, e pohe ta'u tane, e e toe noa mai ia o vau ana'e no te faaamu i ta'u mau tamarii, ua tupu mai te mana'o mo'emo'e, te paruparu e te riri atoa. Te haamā nei au ia parau atu e, ua faaatea ê au i to'u Metua i te Ao ra. Aita vau i pure faahou e rave rahi mahana; aita vau i faanahonaho faahou; ua ta'i au. I te pae hopea, ua ite a'era vau e, eita ta'u e nehenehe e rave i teie mau mea o vau ana'e.

E rave rahi mahana i muri mai, a tahi nei au a tuturi faahou ai i raro, e ua ninii au i te mana'o o to'u aau i mua i to'u Metua i te Ao ra, ma te taparu ia'na ia faaore mai i ta'u hapa, o vau i huritua Ia'na, ma te parau Ia'na i to'u mau mana'o hohonu taatoa, e ma te ta'i i te pae hopea e, e rave au i te mau mea atoa Ta'na e hinaaro ia rave au. Mai te mea e, o te reira ihoa Ta'na e hinaaro ia rave au, e na reira ia vau. Ua ite a'era vau e, e faanahonahoraa Ta'na no to matou oraraa.

A vai noa ai au i ni'a i to'u na turi, e a tamau noa ai au i te ninii i to'u aau, ua ite a'era vau i te hoê varua mārû, te hau e te here i te taeraa mai i ni'a ia'u. Mai te huru ra e, ua tapo'ihia mai te hoê ahu taoto i ni'a ia'u. Mai te huru e, te faaroo ra vau i te Metua i te Ao ra i te parauraa mai e, « Ti'a'utu ai ta'u e hinaaro ia ite ». Ua faaoti ihora vau e, e ore roa vau e huritua faahou Ia'na. Ma te maere rahi, ua haamata ta'u tane i te maitai mārû noa e tae roa'utu e ua ora roa oia.

E rave rahi matahiti i muri a'e, ua tuturi maua o ta'u tane i piha'i iho i ta maua tamahine 17 matahiti, e ua taparu maua no to'na ora. I teie taime, ua pahonohia mai e, aita, tera râ, tera iho varua here e te hau ta to tatou Faaora i fafau mai, ua riro ia ei varua puai, e ua ite a'era maua e, noa'utu e, te pii mai nei te Metua i te Ao ra ia'na ia ho'i i te fare, aita hoê fifi no te reira. Ua roaa ia maua te iteraa e, e auraa mau to te parau ra e, faauta i to tatou teimaha i ni'a i te Fatu, ia ite e, ua here Oia ia tatou, e e aroha to'na ia tatou i roto i to tatou mau ati e te oto.

Hoê o te mau taime nehenehe roa no te metua tane e te tamaiti i roto i te Buka a Moromona, o te iteraa papû ia o Alama Tamaiti i ni'a i ta'na tamaiti o Helamana. Te faaite nei o Alama i « te

horiri faito ore » ta'na i farerei a feruri ai oia ia ti'a'utu i mua i te aro o te Atua ia haavahia oia i ta'na mau hara e rave rahi. Ia ite a'era oia i te teimaha o ta'na mau hara atoa i te roaraa e toru ao e e toru pô, ua tatahapa ihora oia e ua taparu i te Faaora ia aroha mai ia'na. Ua faaite atura oia ia Helamana i te oaoa « nehenehe e te maitai » o te oreraa e haamana'o « faahou » i to'na ra mau mauui. Aita o Alama e ite faahou i « te horiri faito ore » ia feruri oia e haere i mua i te terono o te Atua, ua ite râ oia i te hoê orama o « te Atua i te parahiraa i ni'a i to'na ra terono » e na ô a'era oia e, « *onoono* atura to'u aau ia parahi atoa vau i reira ». ¹³

E ere anei mai te reira atoa to tatou mana'o, e te mau tuahine here, ia tatarahapa ana'e tatou e ia hi'o ana'e tatou i to tatou here, te aroha e te mauruuru no to tatou Metua i te Ao ra e no to tatou Faaora—i reira ho'i tatou e « *onoono* atoa ai ia parahi atoa i reira », ia haaathia tatou e ta Raua mau rima aroha ?

Mai ta te Fatu i faaite papû mai ia'u e, aita Oia i haamo'e i Ta'na tamahine tao'a rahi o Mollie Lenthal, te faaite papû atoa nei au e, *aita Oia i haamo'e ia outou !* Noa'utu te huru o ta outou hara e aore râ, to outou paruparu, e aore râ, to outou oto, noa'utu te huru o te aroraa e aore râ te tamataraa ta

outou e faaruru nei, ua ite Oia e ua maramarama Oia i taua mau mea ra. Ua here Oia ia outou ! E pa'epa'e oia ia outou i roto i taua mau taime ra, mai Ta'na i na reira ia Maria e o Marena. Ua aufau Oia i te hoo, ia ti'a Ia'na ia ite e, nahea ia tauturu ia outou. A faauta i to outou teimaha i ni'a Ia'na. A faaite i to outou Metua i te Ao ra i te huru o to outou aau. A faaite i to outou oto e to outou mau ati e a horo'a atu ai i te reira Ia'na ra. A tai'o i te mau papa'iraa mo'a *i te mau mahana atoa*. E ite-atoa-hia ia outou te tamahanahana e te tauturu rahi i reira.

Te ui ra to tatou Faaora e :

« E mo'e anei te aiû i te metua vahine mau iho, e aita'tura e ite i te aroha i te tamaiti no to'na iho opu ? e e mo'e â ia ia'na, eita râ oe e mo'e ia'u...

« [...] ua papa'i haamau vau ia oe i ni'a i to'u apu rima ». ¹⁴

« Ta'u i faaue atu ia outou, *eiaha te hoê* e haere ê atu, ia haere mai râ outou ia'u, e ti'a'i ia outou i te fafa mai e te ite mai hoi; e na reira atoa outou i to te ao ». ¹⁵

Tera ta tatou faauerua. E ti'a ia tatou iho ia fafa mai e ia ite mai, ei reira e tauturu atu ai i te mau tamarii paatoa a te Metua i te Ao ra ia fafa mai e ia ite mai ma te papû e, ua amo to tatou Faaora eiaha noa i te taatoaraa o ta tatou mau hara, i to tatou atoa râ mau oto e to tatou mau mauui e to tatou mau ati, e ti'a ai Ia'na ia ite e, eaha to tatou mana'o, e nahea ia tamahanahana ia tatou. Te faaite papû nei au No'na na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Ioane 11:5.
2. Ioane 11:4.
3. Ioane 11:20.
4. Ioane 11:17.
5. Hi'o Ioane 11:28.
6. Hi'o Ioane 11:32.
7. Ioane 11:33–34.
8. Ioane 11:35.
9. James E. Talmage, *Jésus le Christ*, 3rd ed. (1916), 493.
10. Alama 7:11–12.
11. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 6:22.
12. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 6:16.
13. Hi'o Alama 36:14–22; reta tei faahuru-ê-hia.
14. 1 Nephi 21:15–16.
15. 3 Nephi 18:25 ; reta tei faahuru-ê-hia.

Na te Peresideni Henry B. Eyring

Tauturu matamua i roto i te Peresideniraa Matamua

Te taata aupuru

E faaitoitohia outou e e faaûruhia ho'i no te ite i te oti'a e te aano o to outou ti'araa ia tavini.

Te oaoa nei au ia amui mai i rotopu ia outou i teie aru'i. Ua nuu te mau vahine o te Ekalesia a Iesu Mesia i mua ia riro mai ei sotaiete no te mau tuahine ta te metua vahine o te Peropheta Iosepha Semita, o Lucy Mack Smith, i parau i te na ôraa e: « E ti'a ia tatou ia here te tahi i te tahi, ia tia'i te tahi i te tahi, ia tamahanahana te tahi e te tahi e ia titau i te haapiiraa, ia parahi amui paatoa tatou i te ra'i. »¹

E toru tuhaa i roto i teie tatararaa nehenehe o te mau mea e titauhia no te amui atu i roto i te hoê vairaa maururu i piha'i iho i te Atua. A tahi, o te aupururaa ia te tahi i te tahi. A piti, te haapiiraa ia te tahi i te tahi e ia haapiihia. E a toru, te parahi-amui-raa ia i piha'i iho i te Atua.

Ta'u e hinaaro nei i teie aru'i, a tahi, o te tauturu ia ia outou ia ite i te haapoupouraa e i te haamaitairaa a te Atua no te mau mea ta outou i rave a'e na no te tauturu i te tahi e te tahi ia tae'ahia ia outou teie opuaraa hanahana. E a piti, o te faaite atu ia ia outou i te mau mea e tupu mai a muri a'e i roto i ta outou ohipa taviniraa amui.

Mai te mau tuahine i tahito ra, ua pahono atoa mai outou i te ti'aororaa a te Fatu ia haere e tauturu ia vetahi ê. I te matahiti 1856 ua titau te peropheta Brigham Young i te Feia Mo'a ia

haere e tauturu i te mau pionie pereoo putô tei mau i roto i te hiona i ni'a i te mou'a. I roto i taua taime fifi ra, ua parau atura oia i te mau melo i roto i te amuiraa rahi: « Eita roa to outou faaroo, to outou haapa'oraa e ta outou faaite-
raa i to outou faaroo e faaora i te hoê o te varua i roto i te basileia o to tatou Atua, maori râ ia faaohipa outou i taua mau parau haapiiraa ra mai ta'u e haapii atu nei ia outou. A haere a tii mai i taua mau taata ra i roto i te mau afaa i teie nei, e a haapa'o maite i taua mau mea ta tatou e parau nei e, te pae tino, e aore râ, te mau ohipa pae tino, a riro to outou faaroo ei mea faufaa ore. »²

E rave rahi hanere vahine no Utaha tei pahono i taua tauraa ra. Noa'tu to ratou vëvë, ua faa'i ratou i te mau pereoo i te mau mea atoa ta ratou e nehenehe e horo'a e te mau mea ta ratou e nehenehe e rave mai na vetahi ê, no te tauturu i te mau taata i roto i te ati. Ua papa'i te hoê o taua mau tuahine itoito ra e, « Aita roa'tu vau i maururu rahi a'ena, e e ti'a ia'u ia parau, i oaoa i te hoê noa'e ohipa ta'u i rave i roto i to'u oraraa, ua vai mai te hoê huru tahoêraa mana'o ra. »³

Ia hope a'era te faaoraraa e ia tahe te hiona, ua papa'i faahou taua tuahine ra i te uiraa o to'na mafatu faaroo: « Eaha to muri mai no te mau rima ineine ia rave ? »⁴

I to tatou nei anotau, ua huri te mau pūpū tuahine itoito na te ao atoa nei i to ratou faaroo i roto i te ohipa i te mau vahi e rave rahi. E te ui nei ratou i roto i to ratou aau e ta ratou mau pure i te reira atoa uiraa no ni'a i te huru o to ratou oraraa tavini a muri a'e.

E ti'araa taa ê to te tahi e to te tahi i roto i to outou tere e tae atu ai i te ora mure ore. Te tahi pae o outou ua rau te mau matahiti to outou ohiparaa, are'a te tahi pae râ, e mea apî roa ia i roto i to ratou ti'araa pîpî i te tahuti nei. Ua taa ê atoa outou te tahi e te tahi i roto i te parau no te aamu e no te mau tauraa. Are'a râ, outou paatoa, e mau tuahine e e mau tamahine herehia outou na to tatou Metua i te Ao ra, o te ite mai nei e o te ara mai nei i ni'a ia outou tata'itahi.

Te ohipa faahiaha rahi ta outou i rave amui o te poihereraa ia, o te tia'iraa ia, e te tamahanaharaa ia i te tahi e te tahi. Ua ite mata roa vau i te reira mau temeio hoê mahana noa i ma'iri a'e nei a tavini ai outou i te hoê tuahine. E no te mea o vau to'na metua tane, te haamauruuru atu nei au ia outou e ua hinaaro roa vau e haamauruuru atoa i te Atua, tei arata'i i te hoê tuahine hahaere.

Tei te fare ta'u tamahine o Elizabeth e ta'na tamahine e toru matahiti. Te ora nei oia i roto i te hoê tuhaa fenua ê i te atea ê ia matou. Te tahi tamarii ta'na tei te fare haapiiraa tamarii nanai ia hoê hepetoma i teie nei. Ua hapu o Elizabeth e ono ava'e e te tia'i nei oia i te fanauraa o te toru o ta'na tamarii, ta te mau taote i parau e, e tamahine faahou â. Ta'na tane, o Joshua, tei te ohipa ia.

I to'na iteraa e, te tahe ra to'na toto, e te haere noa'tura i te puairaa, ua niuniu a'era oia i ta'na tane. Ua parau maira ta'na tane ia'na ia taniuniu i te hoê pereoo uta ma'i, e e farerei raua i te fare ma'i, 20 minuti te atea i to'na fare. Hou a taniuniu ai oia, ua faaroo a'era oia i te patoto i te uputa fare i mua.

I te pae uputa ua maere oia i te iteraa'tu i to'na hoa hahaere no te Sotaiete Tauturu. Aita ho'i raua i faaau i te farereiraa i taua po'ipo'i ra. Ua farii noa to'na hoa i te hoê faaûruraa ia haere mai e hi'o ia Elizabeth.

Ua tauturu oia ia'na ia tomo i roto i te pereoo. Ua tae atu raua i te fare ma'i tau minuti na mua a'e a tae mai ai o Joshua na ta'na ohipa mai. Aita i tae'ahia e 20 minuti ua faaoti ihora te mau taote e tapû ia Elizabeth no te faaora ia'na e i to'na aiu. E mea na reira te hoê tamahine ha'iha'i i tae mai ai i te ao nei, ma te aue puai, 15 hepetoma hou te tai'o mahana i tarenahia. 765 tarama noa to'na teiaha. Tera râ, ua ora oia, na reira atoa o Elizabeth.

Ua tupu te tahi pae o te parau a Lucy Mack Smith i taua mahana ra. Hoê melo faaroo no te Sotaiete Tauturu, ma te faaûruhia e te Varua Maitai, tei tia'i, tei poihere, e tei tamahana-hana i to'na tuahine i roto i te basileia o te Atua. Teie tuahine e te tahi atu mau tuahine e rave rahi tauatini tei rave i teie huru taviniraa faaûruhia i tera u'i e tera u'i, te farii nei ia ratou eiaha i te mau haamauururaa a te feia noa tei tauturuhia e tae noa'utu i to ratou mau fetii, i ta te Fatu atoa râ.

Te haamana'o ra outou i Ta'na mau parau haamaitai i te feia tei farii i te tahi rii haamauururaa no to ratou aroha: « E na ô a'e te arii i te parau ia ratou, na ô a'era, oia mau ta'u e parau atu ia outou nei, o outou i na reira i te hoê taea'e iti ha'iha'i roa i roto i ta'u mau taea'e nei, ua na reira mai ia outou ia'u ».⁵

Tera râ, te temeio o te hoê tuahine no te Sotaiete Tauturu tei tae mai i te taime ti'a mau no te tauturu, ua faaneahia ia te reira na roto i te mana o te hoê sotaiete tuahine tahoê. Teie te tahi

tuhaa iti o te poro'i ta te episekopo o Elizabeth i faatae atu ia Elizabeth raua o Joshua i te fare ma'i tau hora i muri a'e i te fanauraa mai te aiu:

Parau faahou mai nei te episekopo, ei reo no'na iho e no te paroisa : « Ua haere roa'toa matou i te fare ma'i e ua parahi matou i piha'i iho i te mau tamarii i roto i te piha ha'utiraa, no te mea, aita te mau mama e hinaaro ia vaiiho ia ratou i te tahi atu vahi ».

I muri iho : « Eita matou e faaohipa i ta matou faanahoraa ma te ore e ani i to orua mana'o e ta orua fariiraa. No te faaite noa'utu teie ia orua e, eiaha e haape'ape'a no te mau mea o te nehenehe ia matou ia rave [e na reira ihoa] ».

Na te ohipa ta ratou i rave no ta'u tamahine, i roaa ai ia'na te hoê taime faufaa rahi, i piha'i iho i ta'na tamahine iti ha'iha'i, a mau ai oia ia'na i roto i to'na rima no te taime matamua.

E i muri iho, ua opani te episekopo i ta'na poro'i ia Joshua raua Elizabeth e te hoê parau ta te mau tuahine e faaite atoa nei i roto i ta ratou fafauraa, na te ao atoa nei, no te tavini ia vetahi ê no te Fatu ra: « Tape'a te faaroo ».

Taa ê noa'utu to outou huru oraraa e to outou mau iteraa i mua ra, e nehenehe ta'u e parau atu ia outou i te hoê mea no ni'a i to outou oraraa a muri a'e. Mai te mea e, e tape'a outou i te faaroo, e ite outou i te titauraa manihini tamau a te Fatu ia tavini outou i te hoê taata nava'i ore i te hoê taime tano ore ia hi'ohia'utu. E riro paha ei ohipa au ore, e peneia'e, ei ohipa eita

e oti ia rave. Ia tae mai te piiraa, e riro paha e, aita outou e hinaarohia, e aore râ, e ti'a roa i te tahi taata ê atu ia horo'a i te tauturu.

A haamana'o e, ia haafarerei ana'e te Fatu ia tatou i te hoê taata i roto i te ati, e faatura tatou i te Taata Samaria maitai no te ohipa ta'na i ore i rave, e no te ohipa atoa ta'na i rave. Aita oia i na te tahi atu pae te haere, noa'utu e, e taata ê roa teie ratere i taparahihia i ni'a i te purumu, e peneia'e e enemi paha. Ua rave oia i tei ti'a ia'na ia rave no te taata i taparahihia, ei reira ua hamani i te hoê faanahoraa taa ê ia ti'a ia vetahi ê ia rave i te tahi atu mau mea. Ua na reira oia no te mea ua maramarama oia e, te ohipa tauturu eita ia e maraa i te hoê noa iho taata ia rave.

E nehenehe i te mau haapiiraa i roto i taua aamu ra e arata'i ia outou noa'utu te mau mea e tupu mai i ni'a ia outou a muri a'e. I vai atoa na taua mau haapiiraa ra i roto i to outou iho oraraa tamarii e i roto i te mau iteraa ta outou i farii iho nei.

Hoê a'e taime, e peneia'e e mea pinepine outou i te hitimahutaraa i te taime a farerei ai outou i te hoê taata e ti'a ia aupuruhia. Hoê anei metua, metua ruau, hoê tuahine, e aore râ, hoê tamarii tei roohia i te ma'i e aore râ, i te huma. E maiha a'e ihoa to outou aau aroha na ni'a a'e i te mau hiaai taata. Ei reira outou e haamata ai i te pûpû i te tauturu.

Mai te taata ratere i roto i te aamu papa'iraa mo'a o te Taata Samaria maitai, e riro paha te tauturu e hinaarohia, i te riro ei tauturu maoro eita e ti'a ia outou ia pahono outou ana'e. Ua titau te Taata Samaria ia tuu atu i te ratere i roto i te utuuturaa a te fatu fare tipaeraa. Ua riro te ohiparaa ei pûpû no te tavini ia vetahi ê, ei tuhaa no te faanahoraa a te Fatu.

E ani tamau te mau episekopo e te mau peresideni Sotaiete Tauturu i te mau melo o te utuafare ia tauturu te tahi i te tahi ia hiti mai te hinaaro. Ua rau te tumu no taua huru raveraa ra. Te tumu faufaa rahi roa a'e o te horo'araa ia i te mau taata e rave rahi i te haamaitiraa o te here rahi o te tae mai na roto i te taviniraa te tahi e te tahi.

Ua ite mata outou e ua farii outou

i te reira haamaitairaa. I te mau taime atoa e aupuru outou i te hoê taata noa'tu no te hoê taime poto noa, e tupu to outou here no taua taata ra ta outou i tavini. Roa noa'tu te taime no te aupururaa, rahi noa'toa'tu to outou here.

No te mea ho'i e, e taata tahuti tatou, e nehenehe taua tupuraa te here i te rahi ra i te mutu no te inoino e te rohirohi anei. Tera ia te tahi atu tumu i titau ai te Fatu ia farii tatou i te tauturu a vetahi ê i roto i ta tatou ohipa taviniraa i te feia ati. No reira te Fatu i haamau ai i te mau taiete o te feia aupuru.

Tau hepetoma i ma'iri a'e nei ua ite au i te hoê vahine apî i te ti'araa i ni'a ia paturuhia oia i roto i te pureraa oro'a ei tauturu haapa'o i te ohipa hahaereraa, e ti'araa a tahi ra vau i te ai. Te uiui nei to'u mana'o e, ua ite anei oia i te haamauruururaa rahi a te Fatu ia'na. No te fifi o ta'na tamarii, ua haere oia i rapae e na mua vau i parau ia'na i te here rahi o te Fatu e i To'na mauruuru no to'na tauturu i te faa-nahoraa i te ohipa o Ta'na mau pîpî.

E titauhia te hoê pûpû, te hoê sotaiete here e te tahoê no te utuutu i te feia e fifi to ratou. Te ohipa ia ta te Fatu e patu nei i rotopu ia outou. Te here nei Oia ia outou no te mau huru tuhaa ohipa atoa ta outou e rave nei.

Hoê faaiteraa no To'na mauruuru maori râ, to te Atua ia fariiraa ia outou ia faarahi i to outou here no ratou ta outou e tavini nei. Tera ia te hoê tumu outou e ta'i ai i te poheraa o te hoê taata ta outou i tavini no te hoê tau roa. E nehenehe te ereraa i te aupururaa ia ratou ia riro ei pau rahi a'e i to te faataa-ê-raa no te hoê taime poto. Aita i maoro a'e nei, ua faaroo vau i te hoê vahine—ua mâtau vau ia'na ua maoro i teie nei—i te hepetoma a pohe ai ta'na tane, i te faaiteraa i te hoê iteraa papû no te mauruuru no te fana'o i roaa ia'na i te taviniraa i ta'na tane e tae noa'tu i te hopea o to'na oraraa. Aita i itehia te roimata, ta'na râ ata oaoa, oia ia.

Noa'tu e, e haamaitairaa rahi te fariihia no te tautururaa i te taata, ua haapii atoa mai râ outou e, te vai ra te oti'a, e oti'a pae tino, e oti'a i te pae feruriraa e e oti'a i te pae moni.

E nehenehe te taata e horo'a ra i te aupururaa roa e riro mai ei taata e ti'a ia tauturuhia.

Te Fatu, Oia te Orometua Aupuru taata nava'i ore, ua horo'a i te a'o faaûruhia i te feia aupuru i rohirohi na roto i teie mau parau a te arii Beniamina tei papa'ihia i roto i te Buka a Moromona: « Ia matara ta outou mau hara... i hinaaro ai au ia horo'a outou i ta outou tao'a na te mau taata veve, o te taata atoa i tei au i ta'na ra faufaa, i te faaamuraa i tei poia, e te faaahuraa i tei tahaa noa ra, e ia utuutu i tei maihia, e ia poiherehere ia ratou i te pae varua e i te pae tino ho'i, ma te au i to ratou ra hinaaro ».⁶

I muri iho râ, ua faaara Oia ia outou o te ore e ite ra e, te roa roa'tu ra ta outou taviniraa ma te here: « Ia ravehia teie mau mea ma te paari e ma te nahonaho; aita ho'i i hinaarohia ia horo te taata [e aore râ te taata aupuru] i te oioi e au ore i to'na ra puai. E tena na, ia itoito oia e au ai, ia roaa ia ia'na te berabeio; e tena na, ia ravehia te mau mea atoa ma te au maitai e ti'a'i ».⁷

E nehenehe teie a'o e riro ei mea fifi ia faaohipa i te mea e, titauhia ia

outou ia faaau maite i te hinaaro ia rave i te mau mea atoa e ti'a ia outou ia rave no te tauturu ia vetahi ê, e to outou paari ia ara maitai ia pahono atoa outou i to outou iho mau hinaaro, ia vai noa ho'i to outou ti'araa no te tavini. Ua ite a'e nei paha outou i te tahi pae i te tautooraa i roto i te reira huru ma'itiraa paari. Hoê hi'oraa, te ma'itiraa ia aupuru i te hoê taata e fatata'tura i te hopea o to'na oraraa i te fare iho e aore râ i roto i te hoê fare utuuturaa, te fatata'tura ho'i outou i te pohe i te rohirohi.

E nehenehe to outou ite i te faa-nahoraa o te faaoraraa e riro ei arata'i ia outou i roto i te reira huru ma'itiraa teimaha. Tera ia te hoê tumu i parau ai o Lucy Mack Smith e, e mea ti'a i te mau tuahine « ia roaa te ite ».

Te roaaraa te iteraa papû no ni'a i te opuaraa a te Fatu no te mau tamarii tata'itahi a te Atua i roto i teie oraraa fifi, e riro ia ei tauturu. Ua haapii mai Oia i te mana'o tumu o te faanahoraa o te faaoraraa i te Peropheta Iosepha Semita a tautoo ai oia ia haro'aro'a i to'na mau tamataraa mai te huru e, aita e hopearaa to te reira: « E i reira, mai te mea e faaoromai maite oe i te

reira, e faateitei mai te Atua ia oe i te vahi teitei roa ra ».⁸

Ei reira ta tatou ma'itiraa ia tauturu maitai a'e i te hoê taata i roto i to'na mau ati rarahi e riro mai, « Eaha te haerea Ta'u e rave o te tauturu maitai a'e i te taata ta'u e here nei, e ia tavini ma te faaoromai' ? » No tatou nei, o te imiraa ia i te rave'a ia faaohipa ratou i te faaroo i te Mesia, ia tape'a maite i te tia'iraa papû i te ora mure ore, e te faaiteraa i te aroha, te here mau o te Mesia, e tae atu i te hopea o to'na oraraa.

Ua ite au i te mau tuahine i roto i te basileia tei faatumu i ni'a i te Faaora e Ta'na opuaraa. A haamana'o na i te mau taima a tomo ai outou i roto i te piha i reira te Totaiete Tauturu e aore râ, te Paraimere e aore râ, te Feia Apî Tamahine i te putuputuraa. A hi'o na i te mau hoho'a, te mau parau o te papa'iraa mo'a i ni'a i te tapura, e i te roimata i roto i te na mata o te hoê tuahine i te haereraa' tu i rapae i te piha.

Aita paha e itehia' tu te hoê hoho'a o te Faaora e aore râ, Ta'na mau parau, tera râ, e ite outou e, ua itehia i taua hora ra, te hoê iteraa papû no ni'a i te ti'araa mau e i te faufaa mau o To'na Taraehara, mai tei tupu i teie pô. Aita paha outou e ite atu i te hoho'a o te hoê hiero mo'a e aore râ, i te mau parau ra, « E mea mure ore te mau Utuafare », tera râ, e nehenehe ta outou e ite i te ti'aturi i roto i to ratou ataata.

E ua ite a'e nei outou, mai ia'u atoa nei, i te hoê tuahine hahaere i te

paturaa i roto i te hoê tuahine itoito i te ti'aturiraa e, e mea titauhia e e mea faufaa rahi ta'na taviniraa i te tahi atu taata noa' tu â to'na manuia ore. E imi te mau peresideni Totaiete Tauturu maitai i te mau rave'a ia ti'a i te feia e aupuruhia ra, ia tauturu atoa ratou ia aupuru ia vetahi ê. E faatupu te reira mau peresideni i te mau rave'a ia amo te mau tuahine i te mau tamataraa ma te faaoromai, a aupuru ai ratou te tahi i te tahi i roto i te here mau o te Mesia. O te faaitoito-atoa-raa ia ma te mârû i te feia aupuru rohirohi ia faafaavaa rii e ia farii atoa i te tauturu o te tahi taata.

E rave te mau tuahine i te reira na roto i te haapaeraa i te faahapa i te feia e farerei nei i te mau tamataraa. Te rahiraa o te taata e hopoi'a teimaha ta ratou, e haamata ratou na roto i te faatupu i te mana'o tapitapi no ni'a ia ratou iho e no ni'a i to ratou faufaa. E haamâmâ tatou i ta ratou hopoi'a mai te mea e, e faaite tatou i te faaoromai i to ratou mau paruparu, e e faahana-hana ho'i tatou i te maitai ta tatou e ite i roto ia ratou. Te na reira nei te Fatu. E nehenehe ta tatou e pee i to'na hi'oraa—Oia te taata aupuru rahi a'e i te tahi atu.

Pinepine tatou i te paraparau i te puai o te pûpû o te mau tuahine i roto i te Ekalesia a Iesu Mesia. E ti'a ia tatou ia haapii ia ite e, tei roto noa te Faaora i te pûpû mai te mea e, e titau manihini tatou Ia'na.

E rahi roa' tu tatou i te ite i te mau tamahine a te Atua ia titau manihini

i te mau tuahine ia amui atu ia ratou i roto i te pûpû. Ia haere mai te tahi mau tuahine i roto i te hoê pureraa e ia imi i te hoê parahiraa, e faaroo ratou i taua mau parau mârû ra, « Haere mai e parahi i piha'i iho ia'u ».

E faaroo tatou i taua mau parau ra i te mau mahana i tohuhia e Lucy Mack Smith, i reira te mau tuahine « e parahi amui ai i te ra'i ra ». E ere hoê noa iho taima tatou e faaineine ai no taua mahana ra. E tae mai râ te reira i muri a'e e rave rahi mahana, e rave rahi matahiti utuuturaa te tahi e te tahi, e te hopoiraia i te mau parau o te ora mure ore i roto roa i te pûpû o to tatou auu.

Te pure nei au ia amuitahihia tatou e rave rahi i roto i te oraraa hanahana e tarava nei i mua ia tatou. Te faaite papû nei au e, e faati'ahia ta outou tia'iraa no taua mau mahana ra. Na te Fatu na Iesu Mesia, na roto i Ta'na Taraehara Hopea ore, i faatupu i te reira no outou tata'itahi. Te faaroo mai nei e te pahono mai nei te Metua i te Ao ra i ta outou mau pure faaroo i te aniraa i te arata'iraa e i te tauturu no te rohi tamau noa i roto i ta outou taviniraa Ia'na.

E tonohia' tu te Varua Maitai ia outou na e ia ratou ta outou e utuutu. E faaitoitohia outou e e faaûruhia ho'i no te ite i te oti'a e te aano o to outou ti'araa ia tavini. Na te Varua outou e tamahanahana mai a uiui ai outou ia outou iho e, « Ua nava'i anei ta'u e rave nei ? »

Te faaite papû nei au e, tei piha'i iho te Fatu ia outou, e Na'na e faaineine e e faatoro i to outou haerea i roto i ta outou taviniraa i te feia Ta'na e here nei i roto i to ratou nava'i ore e to ratou mau ati. Na roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Lucy Mack Smith, i roto i *Te mau Tamahine i roto i To'u Basileia : Te Aamu e te Ohipa a te Sotaiete Tauturu* (2011), 29.
2. Brigham Young, i roto i *Te mau Tamahine i roto i To'u Basileia*, 42.
3. Lucy Meserve Smith, i roto i *Te mau Tamahine i roto i To'u Basileia*, 42.
4. Lucy Meserve Smith, i roto i *Te mau Tamahine i roto i To'u Basileia*, 43.
5. Mataio 25:40.
6. Mosia 4:26.
7. Mosia 4:27.
8. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:8.

Te mau aamu no te amuiraa ia au i te ana'iraa piapa

Te tapura i muri nei, o te mau iteraa rau ia tei ma'itihia no roto mai i te mau a'oraa o te amuiraa rahi e nehenehe e faaohipa i roto i te tuatapaparaa a te taata iho, te pureraa pô utuafare e te tahi atu mau haapiiraa. Ua tapurahia te feia a'o na roto i te ana'iraa piapa, e te numera e faaite ra i te api matamua o te a'oraa.

TAATA A'O	AAMU
Neil L. Andersen	(39) Aita te faaroo o te hoê utuafare i paruparu i muri a'i i te poheraa o ta ratou tamahine.
Shayne M. Bowen	(15) Ua haapii o Shayne M. Bowen e to'na hoa misionare i te hoê utuafare e, aita te mau tamarii rii e ti'a ia bapetizohia.
Linda K. Burton	(78) Ua tauturu te hoê vahine ia Linda K. Burton i te pitiraa o to'na tere i te hiero ei hoê tamahine faaipoipo apî. (111) Ua pohe te tane faaipoipo e hoê tamarii a Mary Lois Walker hoê vahine pionie, i te ratereraa na roto i te mau afaa.
Craig C. Christensen	(12) I te ôraa o to'na matahiti, ua haaputapû te Varua Maitai ia Ben Christensen a haere ai oia i te opani iriti o te hoê hiero.
D. Todd Christofferson	(47) Ua ohipa itoitoe te hoê taure'are'a no Initia no te tauturu i to'na utuafare e ia roaa te hoê ite haapiiraa.
Quentin L. Cook	(6) Ua pato'i o Eric Liddell i te hoê tata'uraa horo i te mahana sabati i te Tuaro nui no Peretane.
Ann M. Dibb	(10) Ua oomo te hoê tamahine apî ma te taiâ ore i te hoê piriario o te faaite ra e melo oia no te Ekalesia.
Larry Echo Hawk	(32) Ua ite te taratini haapii o Echo Hawk i ta'na Buka a Moromona
Henry B. Eyring	(60) Ua nana'o o Henry B. Eyring i te hoê iri faito no ta'na mau tamaroa tata'itahi no te faaite i to ratou mau horo'a taa ê. (72) Ua imi te mootua tamahine a Henry B. Eyring ia lesu i te hoê opani iriti o te hiero. (72) Ua faaru'e Henry B. Eyring i te fare haapiiraa teitei no Stanford no te hoê ohipa i Ricks College. (72) Ua pure te huno'a vahine a Henry B. Eyring i te pae tahatai e ua horo'a i to'na taime no te Fatu.
Robert C. Gay	(34) Ua ani te metua tane o Robert C. Gay e, e hoo anei oia i to'na varua no te hoê toata. (34) Ua pee o Robert C. Gay i te hoê titauraa e tauturu i te hoê tamaiti e ta'i ra i te pae purumu.
Daniel L. Johnson	(101) Ua haere te feia mo'a no te mau mahana hopea nei i te hiero i muri a'e i te hoê vero tei finai roa i ta ratou faaapu hotu.
Thomas S. Monson	(68) Ua maere roa o N. Eldon Tanner i te iteraa i na tane e maha tei faanuuhia i roto i te autahu'araa. (68) Ua farii o Thomas S. Monson i te faa'ururaa e pii i te mau peresideni amaa. (68) Ua faaite o John H. Groberg i to'na iteraa papû i te arii no Tonga. (86) Ua pee o Thomas S. Monson i te titauraa e horo'a i te mau mana'o no ni'a i te ohipa misionare. (86) Ua pee o Thomas S. Monson i te hoê titauraa e haere e faarerei i te hoê hoa i te fare ma'i. (86) Ua faaitoitoe o Thomas S. Monson i te hoê taure'are'a ia tavini i te hoê misioni. (86) Ua pahonohia te pure a te feia apî no te hoê faahanahanaraa peu tumu no te hiero.
Russell M. Nelson	(18) Ua pahono te hoê taata i te hoê titauraa e « tape'a na tamaroa na ni'a i te pereoo taataahi ».
Russell T. Ogusthorpe	(96) Ua tauturu te feia apî i roto te Haapiiraa Sabati e piti na melo hiparoto o te piha ia faaite eaha ta ratou i haapii mai.
Boyd K. Packer	(75) Ua ta'irihia te pahi o Boyd K. Packer e te hoê vero puai i roto i te mau moana no Samoa tooa o te râ.
Linda S. Reeves	(118) Ua fariu atu ra o Linda S. Reeves i te Atua i muri a'e i te ma'iraahia to'na hoa faaipoipo.
Richard G. Scott	(93) Ua tapura te feia apî no Rusia e 2.000 i'oa tata'itahi e ua tuu i te i'oa o te hoê tupuna no te ohipa hiero.
Carole M. Stephens	(115) Ua afa'i mai te feia apî tamahine tata'itahi i te tauturu i te roaraa o te hoê faati'a-faahou-raa o te tere etaeta o te pionie.
Gary E. Stevenson	(51) Ua faaru'e te hoê piahi no te fare haapiiraa tuatoru i te hoê arearearaa i Tapone i muri a'e i te pato'iraa i te avaava taero pakalolo.
Scott D. Whiting	(37) Ua tâtât te mau tamuta hiero e piti na hape na'ina'i i roto i te hiero no Laie Hawaii.

Ua faatopahia te matahiti e titauhia no te taviniraa ei misionare

Na Heather Whittle Wrigley

Te mau parau apĪ e te mau ohipa a te Ekalesia

I te iritiraa o te 182raa o te amuiraa rahi afa matahiti, ua faaara te peresideni Thomas S. Monson e, mai teie atu taime, e haamata te mau tane i te ohipa misionare i te 18 o te matahiti, e te mau vahine i te 19 o te matahiti.

I muri mai, i roto i te hoê vauvau-raa mana’o i mua i te ve’a, ua haapapū mai o Elder Russell M. Nelson, no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Apose-tolo e, e ere teie tauiraa i te hoê faahe-poraa : « Eiaha te feia apĪ tamaroa e te feia apĪ tamahine e haamata i ta ratou taviniraa hou a ineine ai ratou i te pae varua e i te pae tino », te na reira ra oia. Te haapiiraa, te huru oraraa o te utuafare e te ora maitai o te tino, e mau ohipa teie o te titauhia ia hi’opo’a

maite hou a faaoti ai i te taime no te haere i te misioni.

Ua haamaramama mai o Elder Jeffrey R. Holland, no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Apose-tolo e, na te episekopo e te peresideni tītī e faatae i te parau aniraa ia rave i te ohipa misionare tamau, 120 mahana hou te 18raa o te mahana fanauraa o te taure’are’a, e aore rā, hou te taime e vata ai oia no teie ohipa. Titauhia i te feia apĪ tamaroa ia tomo atu i roto i te pū haapiiiraa misionare i muri a’e i te roaraa ta’na parau tuite no te haapiiraa tuarua, e aore rā, te tahi parau tu’ite aifaito i te reira, e te ti’araa te matahiti i te 18. E tomo te mau vahine i roto i te pū haapiiiraa i muri a’e i te 19raa o to ratou mahana fanauraa.

Te titauhia nei te mau taure’are’a e faaineine nei no te misioni rave tamau, ia haamaitai i to ratou faaineineraa

I teie nei, e haamata te mau tane e te mau vahine i te rave i te misioni i te matahiti 18 no te tane, e te 19 no te vahine, ia au i te huru oraraa o te taata hoê, e ia au atoa i te faaotiraa a te feia faatere no te autahu’araa.

misionare hou te mahana a tomo ai ratou i roto i te pū haapiiiraa.

Ua parau o Elder Holland e, « Te rû nei te Atua i Ta’na ohipa ». « E te hina-ro nei Oia e rave rahi atu â misionare aau tae e te parau ti’a no te haaparare i te maramarama e te parau mau e te ti’aturiraa e te faaoraraa o te evanelia a Iesu Mesia, i te hoê ao poiri e te mātā’u ».

Te parau ra o Elder Holland e, e mea papū e, e faatiahia te tahi atu mau misioni.

No te arairaa i te maraaraa o te nu-mera o te mau misionare i roto i te mau misioni i te ao atoa nei, e faaitihia ia te roaraa taime i roto i te pū haapiiiraa misionare i te faito hoê i ni’a i te toru no te taatoaraa o te mau misionare. Aita i maoro a’e nei, ua tamatamatahia te hoê haapiiraa faaineineraa 12 he-petoma te maoro i roto i te misioni, na te reira e tauturu i te haamaitai roa’tu i te faaineineraa o te mau misionare. ■

A tai’o i te tahi atu mau mea, na roto i te ma’imiraa « matahiti titauhia no te misionare » i ni’a i te news.lds.org.

Te mau haapiiraa no to tatou anotau

Mai te ava’e atopa 2012 e tae atu i te ava’e mati 2013, e faaineinehia te mau haapiiraa a te Autahu’araa a Me-lehizedeka e a te Sotaiete Tauturu no te maha o te Sabati, mai roto mai i te hoê e aore rā, i te tahi atu â a’oraa no te amuiraa rahi no atopa 2012. I te ava’e eperera 2013, e ma’itihia te mau a’oraa i roto i te amuiraa rahi no atopa 2012 e aore rā, no eperera 2013. Na te mau peresideni tītī e mataeinaa e ma’iti i te mau a’oraa no to ratou tītī e mataeinaa.

A haapii mai i te tahi atu mau mea na roto i te hi’ohi’oraa i te tuhaa « Te mau haapiiraa no to tatou anotau » o te *Liahona* no te ava’e me 2012 (lds.org/liahona). ■

Haere mai, a pee mai ia'u, e faanahoraa haapiiraa apî teie o te tauturu i te mau orometua ia haapii mai te au i ta te Faaora, e e tauturu atoa i te feia apî ia faafariu hope roa i roto i te evanelia.

Ua faaara te Ekalesia i te faanahoraa haapiiraa na te feia apî no 2013

Ua faaara te Ekalesia i te hoê faanahoraa haapiiraa apî—*Haere mai, a pee mai ia'u*: *Rave'a haapiiraa na te feia apî*—No te mau pŭpŭ Autahu'araa a Aarona, Feia apî tamahine, e te mau piha haapiiraa Sabati no 2013.

Te hoê o te mau opuaraa rahi o te faanahoraa *Haere mai, a pee mai ia'u* no te tauturu ia i te mau orometua haapii—i roto i te Ekalesia e i roto i te utuafare—ia haapii mai ta te Faaora te huru, ma te faariro i te mau haapiiraa ei mau tau'araa parau faatumuhia i ni'a i te evanelia. E titauhia i te feia apî ia faaitoito mai i roto i te haapiiraa e i te aporaa.

« Tei ni'a te faatumuraa i te haapaa-riraa e i te paturaa i te faaroo, te faafariuraa e te iteraa papŭ, ma te faaohipa i te mau haapiiraa apî a te mau hui mana faatere rahi e a te mau peresideniraa rahi o te pŭpŭ tauturu », te na reira ra te rata faaati a te Peresideniraa Matamua no te 12 no setepa 2012.

Ua faanahohia te *Haere mai, a pee mai ia'u*, ei tuhaa tei faatumuhia i ni'a i te hoê haapiiraa tumu i te ava'e hoê, e e haapiihia te reira i roto i te mau piha haapiiraa o te Haapiiraa Sabati, te Feia apî tamahine, e te Autahu'araa a Aarona.

I roto i te tuhaa tata'itahi, ua hau te mau haapiiraa i te mea e nehenehe

e haapiihia i roto hoê ava'e, no reira, te titauhia nei i te mau orometua e i te feia faatere ia imi i te faaûruraa e ia faaau maite no te ma'iti i te arata'iraa haapiiraa e faaohipa.

Ua hamani-atoa-hia te hoê buka arata'i, *Haapii i te evanelia ia au i te faanahoraa a te Faaora*, o te tauturu i te feia faatere e i te mau orometua haapii ia maramarama maitai nahea ratou ia faaau i te mau haapiiraa i te hinaaro taa ê o ta ratou feia apî, e nahea ia tauturu i te feia apî ia apo i te evanelia.

E nehenehe e nene'i mai i te mau haapiiraa atoa na ni'a mai i te Itenati. E mahuti mai te buka haapiiraa *Haere mai, a pee mai ia'u* i te tahi atu taime ê. Ia tae i te hopea o te matahiti 2012, e roaa mai te mau arata'iraa haapiiraa atoa i ni'a i te Itenati i roto e 23 reo.

E nehenehe ta te mau melo, te feia faatere e te mau orometua haapii e haere e hi'ohi'o i teie faanahoraa haapiiraa apî i ni'a i te Itenati lds.org/youth/learn.

Na te feia faatere no te retioni e no te fenua iho e faatere i te haapiiiraa no te feia faatere e no te mau orometua haapii hou te hopea matahiti 2012. ■

A haapii mai i te tahi atu mau mea i ni'a i te news.lds.org. A hi'o atoa i te api 96 i roto i teie buka.

E rave'a apî no te tauturu i te mau melo ia faaineine i te mau i'oa utuafare

I roto i te hoê rata no te 8 no atopa 2012, te ani manihini nei te Peresideniraa Matamua i te mau melo—te feia apî e te feia apî paari ihoa râ—ia farii i te îraa o te mau haamaitairaa o te hiero na roto i te faaineineraa i ta ratou iho mau i'oa utuafare no te hopoi atu i te hiero.

Taa ê atu te reira, te mau taata « ua faaherehere ratou i te mau i'oa utuafare, [te faaitoitohia'tu nei ratou] ia faahaere i te reira mau i'oa ia ravehia te mau oro'a e titauhia ».

No te tauturu i te mau melo ia haapa'o i te ti'aororaa a te Peresideniraa Matamua, te faaineine nei te Ekalesia i te mau rave'a e i te mau iteraa, o te itehia i roto e 10 reo, i ni'a i te itenati familysearch.org.

Ei hi'oraa, aita i maoro a'e nei, ua ravehia te tahi tauuiiraa i ni'a i te new.familysearch.org tei parauhia Family Tree, na te reira e haamaitai i te ohipa aamu utuafare, inaha, e nehenehe ta te taata (1) e faatu'ati e e rave amui i te tuatapaparaa, (2) e papa'i i te mau haamaramaramaa, e e tumâ i tei hape, e (3) e haponohie noa i te mau i'oa o te mau tupuna no te raveraa i te mau oro'a. E ite-atoa-hia i te taata te mau hoho'a videos no ni'a i te « Horo'araa i te mau i'oa i te hiero » e i te tahi atu huru haapiiiraa i ni'a i te itenati familysearch.org/treetraining. ■

Elder Craig C. Christensen

*No te peresideniraa
no te Hitu Ahuru*

Ua haamata o Elder Craig C. Christensen i te tavini ei melo no te peresideniraa no te Hitu Ahuru i te 1 no atete 2012, i muri a'e i to'na piiraahia i taua ti'araa ra i te ava'e eperera 2012.

Ua fanauhia o Elder Christensen e Sheron raua o Colleen Christensen i Roto Miti, i Utah, USA, i te ava'e mati 1956, ua paari oia i te pae apatoerau no California i roto i te hoê « utuafare melo no te Ekalesia ». Ua faaite papû oia e, ua ti'aturi tamau noa oia e, e parau mau te evanelia, noa'tu râ, ua tupu to'na iteraa papû i te rahi i roto i ta'na misioni i Chile.

« Ei misionare, ua vai tamau noa te hinaaro i roto ia'u ia ite au i te Varua Maitai, e ua tupu i te rahi to'u iteraa papû e ua riro mai ei ohipa papû », te na reira ra oia. I roto i ta'na misioni, ua roaa ia'na te here i te Buka a Moromona, o te vai noa nei â i roto i ta'na mau haapiiraa i teie mahana.

Ua riro o Elder Christensen ei melo no te pûpû matamua e no te pûpû piti o te Hitu Ahuru mai te matahiti 2002 mai â. Aita i maoro a'e nei, ua tavini oia ei Raatira Faatere no te tuhaa faatere o te Autahu'araa. Ua riro na oia ei peresideni no te Area Apatoa no Mexico, ei peresideni misioni no Mexico City East, ei episekopo, ei melo apooraa teitei, e ei peresideni misioni tîti.

I te fare haapiiraa teitei no Brigham Young, ua roaa ia Elder Christensen te parau tu'ite bachelor no te ohipa matutu faufaa, e i te fare haapiiraa teitei no Washington, ua roaa ia'na te parau tu'ite master no te faatere i te ohipa putu faufaa. Ua fatu e ua faatere oia i te tahi mau taiete hooraa pereoo e hooraa fare, e ua riro atoa oia ei orometua tonono i roto i te mau fare haapiiraa teitei e rave rahi.

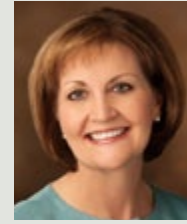
Ua faaipoipohia o Elder Christensen ia Debora Jones i te 28 no mati 1978. Te noho nei raua i Holladay, Utah, e e maha ta raua tamarii e e pae mootua. ■

Te mau peresideniraa rahi o te mau pûpû tauturu

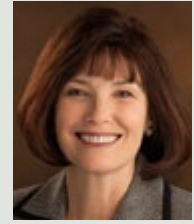
SOTAIETE TAUTURU

Carole M. Stephens
Tauturu matamua

Linda K. Burton
Peresideni

Linda S. Reeves
Tauturu piti

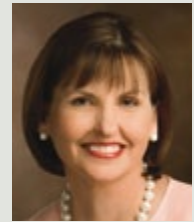
FEIA APÎ TAMAHINE

Mary N. Cook
Tauturu matamua

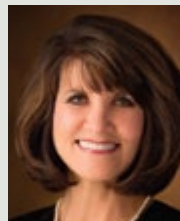

Elaine S. Dalton
Peresideni

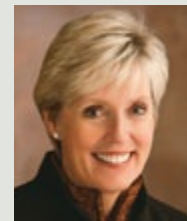

Ann M. Dibb
Tauturu piti

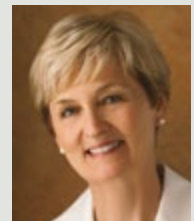
PARAMERE

Jean A. Stevens
Tauturu matamua

Rosemary M. Wixom
Peresideni

Cheryl A. Esplin
Tauturu piti

FEIA APÎ TAMAROA

Larry M. Gibson
Tauturu matamua

David L. Beck
Peresideni

Adrián Ochoa
Tauturu piti

HAAPIIRAA SABATI

David M. McConkie
Tauturu matamua

Russell T. Osguthorpe
Peresideni

Matthew O. Richardson
Tauturu piti

*E taahiraa faaroo,
na Michael T. Malm*

*« E ite maira te mau
pīpī [ia Iesu] i te haere-
noa-raa'tu na nia i
te are, huehue atura
ratou. ...*

*« Ua parau atura rā
Iesu ia ratou i reira ra,
na ô atura, A faaitoito,
o vau, eiaha e māta'u.*

*« Ua parau maira
Petero ia'na, na ô
maira, E te Fatu, o oe
ra, e parau mai ia'u
ia haere atu vau ia
oe na na nia i te are.*

*« Ua parau atura
Iesu, A haere mai.
Tei raro atura Petero
faarue maira i te pahi,
haere tia'tura ia Iesu
ra na nia i te are »
(Mataio 14:26–29).*

*« Te oaoa nei au i te faaara`tu, mai teie
â taime, te mau taure`are`a ti`amâ atoa e te itoito,
tei farii i ta ratou parau tu`ite no te haapiiraa
tuarua e aore râ hoê parau tu`ite tu`ati, noa`tu
te vahi ta ratou e ora ra, e faati`ahia ratou ia
tavini ei misionare i te 18raa o te matahiti ei
monoraa i te 19 matahiti », ta te peresideni
Monson ia i faaraa`tu i roto i te tufaa pureraa
matamua o te 182raa o te Amuiraa Rahi Afa
Matahiti a te Ekalesia. Ua parau atoa oia e,
« I teie mahana, te oaoa nei au ia faaara`tu e,
no te feia apî tamahine itoito, te ti`amâ o te
hinaaro nei e tavini, e faati`ahia no te ohipa
misionare i te omuaraa o te 19raa o te
matahiti ei monoraa i te 21 matahiti ».*

TE EKALÉSIA A
IESU MESIA
I TE FEIA MOA
I TE MAU MAHANA
HOPEA NEI

